

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI FİLOLOJİ VE ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ

KARAMANOĞLU MEHMETBEY UNIVERSITY INTERNATIONAL JOURNAL OF PHILOLOGY AND TRANSLATION STUDIES

KARAMAN

Cilt / Volume: 7 – Sayı / Issue: 1
Haziran / June 2025

UFCED

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI FİLOLOJİ VE ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ**

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY UNIVERSITY
INTERNATIONAL JOURNAL OF PHILOLOGY AND TRANSLATION STUDIES**

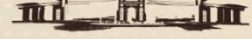
**e-ISSN: 2687-5586
Cilt / Volume: 7 – Sayı / Issue: 1
Haziran / June, 2025**

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI FİLOLOJİ VE ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ**

INTERNATIONAL JOURNAL OF
PHILOLOGY AND TRANSLATION STUDIES

Cilt / Volume: 7 – Sayı / Issue: 1
Haziran / June, 2025
e-ISSN: 2687-5586

Sahibi / Owner

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Adına
On behalf of Karamanoğlu Mehmetbey University
Prof. Dr. Mehmet GAVGALI

Baş Editör / Chief Editor

Doç. Dr. Esin EREN SOYSAL

Editör Kurulu / Editors

Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülsüm ALBİZ
Dr. Öğr. Üyesi Murat ERBEK
Dr. Öğr. Üyesi Selin TEKELİ

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Funda KIZILER EMER
Doç. Dr. Kerim Can YAZGÜNOĞLU
Doç. Dr. Mehmet Cem ODACIOĞLU
Doç. Dr. Serhan DİNDAR
Doç. Dr. Sine DEMİRKIVIRAN
Doç. Dr. Turgay ŞAFK
Dr. Öğr. Üyesi Eda Havva TAN METREŞ
Dr. Öğr. Üyesi Filiz ŞAN
Dr. Öğr. Üyesi Kamile Sinem KÜÇÜK
Dr. Öğr. Üyesi Seçil VARAL
Dr. Öğr. Üyesi Ümit GEDİK
Dr. Mehtap YILMAZ

Sekretarya / Secretariat

Arş. Gör. Dr. Emre BEYAZ

İletişim / Contact

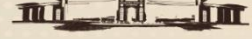
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Yunus Emre Yerleşkesi
Edebiyat Fakültesi, 70200
Tel: (0338) 226 20 00
E-Posta: ufced@kmu.edu.tr

Lütfen, makale göndermek için DergiPark sistemini kullanınız:
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ufced>

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI FİLOLOJİ VE ÇEVİRİBİLİM DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF
PHILOLOGY AND TRANSLATION STUDIES

Cilt / Volume: 7 – Sayı / Issue: 1
Haziran / June, 2025
e-ISSN: 2687-5586

Alan Editörleri / Field Editors

Doç. Dr. Gökçen KAPUSUZUOĞLU

Doç. Dr. Serap SARIBAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Ali GÜRKAN

Dr. Öğr. Üyesi Aysel YILDIZ

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SEFER

Dr. Öğr. Üyesi Seher DOĞANCI

Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülsüm ALBİZ

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU

(Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet Cüneyt ISSİ

(İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet SARI

(Atatürk Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Alaâttin Karaca

(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Ali AKAR

(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Ali TİLBE

(İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Türkiye)

Prof. Dr. Arif ÜNAL

(Sakarya Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Bülent KIRMIZI

(Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Bülent OKAY

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Cemşems TÜMER

(Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,
Türkiye)

Prof. Dr. Elfin SİBGATULLİNA

(Institute of Oriental Studies of the Russian
Academy of Sciences, Russia)

Prof. Dr. Hasan YILMAZ

(Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Huang RENWEI

(Fudan University, China)

Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK

(Sakarya Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Kubilay AKTULUM

(Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet Faruk TOPRAK

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN

(Gazi Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mohamed HARİDY

(Ain Shams University, Egypt)

Prof. Dr. Muharrem TOSUN

(Sakarya Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Nâmik AÇIKGÖZ

(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Nihan DEMİRYAY

(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
Türkiye)

Prof. Dr. Onur KÖKSAL

(Selçuk Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Reyhan ÇELİK

(Akdeniz Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Sevinç ÜÇGÜL

(Erciyes Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Sun YİNGGANG

(Zhejiang University, China)

Prof. Dr. Türkan OLCAY

(İstanbul Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Yusuf ÖZ

(Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep BAĞLAN ÖZER

(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Zhang HUA

(Beijing Language and Culture University, China)

Doç. Dr. Abdussamed YEŞİLDAĞ

(Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Ahmet Hamdi CAN

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Rahman AKALIN

(Trakya Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Derya ADALAR SUBAŞI

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Emad Abdelbaky Abdelbaky ALY

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Emra BÜYÜKNİSAN

(Mersin Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Fatıma Betül ÜYÜMEZ

(Anadolu Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Hakan YILMAZ

(Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Hassan Akbari BEİRAGH

(Semnan University, Iran)

Doç. Dr. Gonca ÜNAL CHIANG

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. İnci İNCE ERDOĞDU

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Kerim Can YAZGÜNOĞLU

(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Li XIAOLI

(Beijing Language and Culture University, China)

Doç. Dr. Mehmet Cem ODACIOĞLU

(Bartın Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Olga N. GRIGORYEVA

(Moscow State University, Russia)

Doç. Dr. Orhan OĞUZ

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Recep DURGUN

(Selçuk Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Sabire ARIK

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Serhan DİNDAR

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Veli UĞUR

(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Zümre Gizem YILMAZ KARAHAN

(Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Arif YILDIRIM

(Erciyes Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Asya Sakine UÇAR

(İğdır Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Ayla AKIN

(Ege Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe BOZKURT

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Ceren ÖZGÜLER

(Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Fadime ÇOBAN

(Bartın Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Faruk TÜRK

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ŞİMŞEK

(Sakarya Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Ecem CEYLAN

(Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Feyza GÖREZ

(Erciyes Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. İhsan DOĞRU

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Nesrin ŞEVİK

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Nurcan KALKIR

(Erciyes Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Pınar TAŞDELEN

(Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Özlem KASAP

(Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Serkut Mustafa DABBAGH

(Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Ümit GEDİK

(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Elif KATİP ÇIRAKLI

(Ankara Üniversitesi, Türkiye)

Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim Dergisi
International Journal of Philology and Translation Studies
Cilt / Volume: 7 – Sayı / Issue: 1 (Haziran / June, 2025)
e-ISSN: 2687-5586

DİZİNLER / INDEXES

EDİTÖRDEN

Saygıdeğer Bilim İnsanları,

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim Dergisi'nin (KMU UFCED) 7. cilt 1. sayısı yazarlarımızın, hakemlerimizin, yayın kurumumuzun ve süreçte yer alan değerli bilim insanlarının üstün gayretleriyle siz okurlarımızın istifadesine sunulmuştur. Hakemli/bilimsel bir dergi olan filoloji ve çeviribilim alanlarında yayın yapmayı hedefleyen Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim Dergisi'nin bu sayısında da birbirinden değerli çalışmalar bulunmaktadır. Farklı disiplinlerdeki alan editörlerimizin incelemesinden ve alanının uzmanı hakemlerimizin değerlendirmesinden geçen sekiz araştırma makalesini siz değerli okurlarımızla buluşturmakten mutluluk duyuyoruz.

Bu sayının ilk makalesi, Mehmet Veysi BABAYİĞİT, İhsan PİLATİN ve Emre BUTEKİN'in kaleminden çıkan “Semiotic Analysis of Political Party Posters Used in The Local Elections Held on March 31st, 2024 in Türkiye in the Context of Linguistics” adlı çalışmadır. Söz konusu çalışmada 31 Mart 2024 tarihinde, Türkiye’de yapılan yerel seçimde siyasi partilerin siyasal iletişim aracı olarak kullandıkları afişlerin göstergeleri, yirminci yüzyılda yaşamış Ferdinand de Saussure, Charles Sanders Peirce ve Roland Barthes tarafından geliştirilen dilbilimi ve göstergebilim kavramları ışığında analiz edilmiştir.

Diğer bir çalışma Çiğdem AŞICI ve Aysel Nursen DURDAĞI'nın ele aldığı “Die Moderne Prometheus, Identitätslose Künstliche Intelligenz” adlı Almanca makaledir. Bu makalede her ne kadar teknolojik gelişmeler çeviri alanında yapay zeka (YZ) kullanımını artırmış olsa da YZ'nin kimlik ve aidiyet oluşturmaktan uzak yapısı, insan çevirmenlerin yerini alamayacağını göstermektedir. Bu makale, veri analizi ve nitel yöntemlerle YZ'nin bu sınırlılıklarını ortaya koymayı ve insan çevirmenlerin vazgeçilmezliğini vurgulamayı amaçlamaktadır.

Kaleme alınan üçüncü makale “Teknoloji Destekli Sağlık Çevirmenliği Üzerine Bir Alanyazın Çalışması”, Beyza Nur ZORLU ve Arsun URAS tarafından kaleme alınmıştır. Makalede Covid-19 salgını sonrası teknoloji kavramının daha çok gündeme gelmesiyle teknolojik destekli sağlık çevirmenliğindeki gelişmeleri ele alan dört makale kapsamında yapılan inceleme ile teknolojik gelişmelerin sağlık çevirmenliğine katkısı ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Yaren OKUMUŞ ve Cüneyt ARSLAN ise “Söylem Çözümlemesi Işığında Robert Musil: Öğrenci Törless'in Bunalımları” adlı makalede ünlü modernist yazar Robert Musil'in kaleme aldığı “Die Verwirrungen des Zöglings Törless” Türkçe'ye “Öğrenci Törless'in Bunalımları” olarak aktarılan romanı, Michel Foucault'nun öncüsü olduğu ve Ferdinand de Saussure, Van Dijk gibi dilbilimcilerin önemli katkılarıyla gelişen yapı-bozumcu bir kuramsal alt yapıya dayanan ve çağdaş bir yöntem olan söylem çözümlemesi yöntemi ışığında incelemiştir.

Mustafa KARA ve Hasan BAKTİR tarafından kaleme alınan “Femmutopia: The Rise of Feminist Utopianism as a Counter-Hegemonic Space” adlı İngilizce makale, bu sayının dördüncü makalesini oluşturmaktadır. Makalede feminist ütopyacılığın bir roman üzerinden bize anlatılırken diğer yandan toplumdaki egemen eril bakış açısının bir eleştirisini sunmayı da amaçlamaktadır.

Halil İbrahim BALKUL, Esra Melek DEMİR ERYİĞİT, Mesut KULELİ tarafından İngilizce yazılan “Manifestation and Translation of Power Relationship in Postcolonial Literature: The Case of *Things Fall Apart* by Chinua Achebe” adlı makalede, Chinua Achebe’nin *Things Fall Apart* adlı romanındaki karakterler arasındaki güç ilişkileri postkolonyal yazın eleştirisi bağlamında incelenmektedir ve her bir karakterin farklı düzeylerde sahip olduğu gücün kaynakları tartışılmaktadır. Ayrıca kaynak metinde tespit edilen, toplumsal olarak inşa edilmiş ve dengesiz güç ilişkilerini içeren bağlamlar, çeviri değerlendirmesi amacıyla, Öztürk Kasar’ın (2021) “Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği” kuramı doğrultusunda, iki Türkçe erek metinle karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Bir diğer çalışma Tuğba İBİŞ’in kaleme aldığı “An Investigation of Good Omens Television Series Through Content Analysis in the Context of Intertextuality” adlı İngilizce makaledir. Bu çalışmada Amazon Prime adlı ücretli dijital platformda yayımlanan Good Omens dizisi metinlerarasılık kavramı bağlamında ele alınmış ve inceleme sürecinde, öykünme, anıştırma, yansılama ve gülünç dönüştürüm gibi tekniklerin dizide nasıl kullanıldığı tespit edilmiş ve içerik analizi yöntemiyle detaylı şekilde açıklanmıştır.

Bu sayının son çalışması olan “Çağdaş Çin Edebiyatına Bir Bakış: Lu Xun’ün “Saçın Hikâyesi” Öyküsünün Çevirisi ve Analizi” adlı makale ise Selma BAŞKAN ve Gülsüm BOZDAĞ tarafından kalem alınmıştır. Makalede Lu Xun’ün “Saçın Hikâyesi” adlı öyküsü üzerinden Çin toplumunun modernleşme sürecinde yaşadığı değer çatışmaları incelenmiştir. Saç motifi, birey-toplum ilişkisi, kimlik sorunları ve sosyal uyum baskısını simgeleyen bir araç olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, Lu Xun’ün eleştirel bakış açısı, modern Çin edebiyatına katkıları ve dönemin toplumsal yapısına dair tutumu ele alınmıştır.

2025 yılının ilk sayısı ile karşınızda olduğumuz siz değerli bilim insanlarına, makalelerin değerlendirme sürecinde bizden desteklerini esirgemeyen kıymetli hakemlerimize, makaleleri ile sayımızda yer alan değerli yazarlarımıza ve dergimizin yayım sürecinde desteklerini esirgemeyen editör kuruluna teşekkürlerimi sunuyorum, keyifli okumalar diliyorum.

Doç. Dr. Esin EREN SOYSAL

İÇİNDEKİLER

Semiotic Analysis of Political Party Posters Used in The Local Elections Held on March 31st, 2024 in Türkiye in the Context of Linguistics

Türkiye’de 31 Mart 2024 Tarihli Yerel Seçimde Kullanılan Siyasi Parti Afişlerinin Dilbilim Bağlamında Gösterebilimsel Analizi

Mehmet Veysi BABAYİĞİT*, İhsan PİLATİN, Emre BUTEKİN*** 1**

Die Moderne Prometheus, Identitätslose Künstliche Intelligenz

Modern Prometheus, Kimliksiz Yapay Zeka

Çiğdem AŞICI*, Aysel Nursen DURDAĞI 27**

Teknoloji Destekli Sağlık Çevirmenliği Üzerine Bir Alanyazın Çalışması

A Literature Review on Technology-Assisted Healthcare Interpreting

Beyza Nur ZORLU*, Arsun URAS 40**

Söylem Çözümlemesi Işığında Robert Musil: Öğrenci Törless’in Bunalımları

Robert Musil: The Confusions of Young Törless in the Light of Discourse Analysis

Yaren OKUMUŞ*, Cüneyt ARSLAN 56**

Femmutopia: The Rise of Feminist Utopianism as a Counter-Hegemonic Space

Femmutopya: Feminist Ütopyacılığın Karşı Hegemonik Bir Alan Olarak Yükselişi

Mustafa KARA*, Hasan BAKTİR 70**

Manifestation and Translation of Power Relationship in Postcolonial Literature: The Case of *Things Fall Apart* by Chinua Achebe

Postkolonyal Yazında Güç İlişkilerinin Dışavurumu ve Çevirileri: Chinua Achebe'nin *Things Fall Apart* Örneği

Esra Melek DEMİR ERYİĞİT*, Halil İbrahim BALKUL, Mesut KULELİ*** 84**

An Investigation of Good Omens Television Series Through Content Analysis in the Context of Intertextuality

Good Omens Televizyon Dizisinin Metinlerarasılık Bağlamında İçerik Analizi Yoluyla İncelenmesi

Tuğba İBİŞ* 103

Lu Xun’ün “Saçın Hikâyesi” Öyküsünün Çevirisi ve Değerlendirilmesi

Translation and Evaluation of Lu Xun’s Story “The Story of Hair”

Selma BAŞKAN* Gülsüm BOZDAĞ 123**

Semiotic Analysis of Political Party Posters Used in The Local Elections Held on March 31st, 2024 in Türkiye in the Context of Linguistics

Türkiye’de 31 Mart 2024 Tarihli Yerel Seçimde Kullanılan Siyasi Parti Afişlerinin Dilbilim Bağlamında Göstergebilimsel Analizi

Araştırma Makalesi / Research Article

Mehmet Veysi BABAYİĞİT*, İhsan PİLATİN, Emre BUTEKİN*****

* Assoc. Prof. Dr., Batman University, School of Foreign Languages, Batman, Türkiye, e-mail: m.veysi.babayigit@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4136-7434

** Ph.D. Student, Harran University, Social Sciences Institute, History Department, Şanlıurfa, Türkiye, e-mail: ihsan.pilatin@batman.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5744-1849

*** Special Training Teacher, 15 Temmuz Şehitleri Primary School, Batman, Türkiye, e-mail: emrebutekin@gmail.com, ORCID: 0009-0005-8883-6105

ÖZET

Demokratik ülkelerde, parlamento üyeleri ve yerel yöneticiler seçimle işbaşına gelirler. Türk Vatandaşlar tarafından seçme ve seçilme hakkının kullanılmaya başlanmasıyla, siyasi partiler ve siyasetçiler toplumla siyasal yönden doğrudan iletişim kurma çabası içine girmişlerdir. Partiler, başarılı olmak için, misyon ve projelerinin halka aktarılmasının önemini bilincinde olmuşlardır. İyi iletişim; verilen doğru mesaj ve bu mesajın halk üzerinde bıraktığı etkiyle kendini gösterir. Bunun için seçmenlerin gözüne ve kulağına hitap eden sesli, görüntülü ve resimli reklam ve tanıtım materyallerinin hazırlanıp sunulmasına ihtiyaç duyulur. Siyasiler, bu araçlarla seçmen davranışlarını etkilemek ve onları ikna etmek için dilbilimi ve göstergebilimden oldukça fazla faydalanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 31 Mart 2024 tarihinde, Türkiye’de yapılan yerel seçimde siyasi partilerin siyasal iletişim aracı olarak kullandıkları afişlerin göstergeleri, yirminci yüzyılda yaşamış Ferdinand de Saussure, Charles Sanders Peirce ve Roland Barthes tarafından geliştirilen dilbilimi ve göstergebilim kavramları ışığında analiz etmektir. Ayrıca afişteki sloganlar, liderlerin imajı, tercih edilen renkler ve görsel öğelerin seçmene aktarmak istediği mesajlar, örnekleme, veri toplama, dilbilim ve göstergebilim analizleri ve son olarak veri analizi yöntemleri kullanılarak yorumlanacaktır. Bu çalışmada, seçim afişlerinin dilbilim ve göstergebilim öğelerini kullandıkları tespit edilmiş ve bu mesajlar açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Afiş, Dilbilim, Göstergebilim, Seçim, Siyasal İletişim, Slogan

ABSTRACT

In democratic countries, members of parliament and local administrators come to power through elections. With the beginning of the right to vote and be elected by Turkish citizens, political parties and politicians have made efforts to establish direct political communication with the society. To be successful, parties have become aware of the importance of conveying their mission and projects to the public. Good communication shows itself with the right message given and the effect this message has on the public. For this, it is necessary to prepare and present audio, visual and pictorial advertising and promotional materials that appeal to the eyes and ears of the voters. Politicians make extensive use of linguistics and semiotics to influence and persuade voters’ behaviour with these tools. The aim of the present study is to analyse the signs of the posters used by political parties as political communication

tools in the local elections held in Türkiye on March 31, 2024, in the light of the concepts of linguistics and semiotics developed by Ferdinand de Saussure, Charles Sanders Peirce and Roland Barthes, who lived in the twentieth century. Additionally, the slogans, the images of the leaders, the preferred colours on the posters as well as the messages conveyed by the visual elements, are interpreted using sampling, data collection, linguistic and semiotic analysis methods. In this study, it was determined that the election posters used linguistic and semiotic elements, and these messages were tried to be explained.

Keywords: Poster, Linguistics, Semiotics, Election, Political Communication, Slogan

1. Introduction

In democratic countries, elections are held in which political parties compete to form governments and administrative powers. For governance, parties or candidates try to publicize their projects through various methods and techniques. These individuals and groups use mass media such as television, radio (Atar, 2006: 217), internet and virtual media, as well as posters, advertisements and brochures (Barut, 1995: 76-89). In Türkiye, citizens periodically go to elections to choose the president, the central government and local administrators. Parties and individuals try to convey their messages and promises to citizens using symbols and icons as well as direct messages in the visual publications, which they use to introduce their programs and projects to the public. They use many methods and techniques for this. While using tools that appeal to the eye, ear and other senses, candidates prepare films, documentaries and posters that appeal especially to the eye by using the criteria of semiotics. Thus, they try to influence the human values, cultural dynamics, spiritual and national feelings of the voters by utilizing semiotics.

Civelek Oruç, C. O., & Türkay, O. (2018) state that enterprises convey the messages they want to transfer to customers through different tools. The authors also emphasize that posters are one of these tools. For this reason, they claim that poster preparers should decide how to construct semiotic tools by considering the message they will give in every element they use (Civelek Oruç, & Türkay, 2018: 312). In this sense, these advertisement means have been used in many general and local elections in Türkiye since the proclamation of the Republic. For our best knowledge, we have not encountered any studies investigating 31st March 2024 Local Mayors' Election posters in terms of linguistics and semiotics in the literature. Therefore, in this study, the posters prepared and used by the political parties during the most recent local elections held on March 31st, 2024 in Türkiye to influence the voters and get their votes will be analyzed in the context of linguistics and semiotics. The objective of the study is to reveal the effects of signs and messages of the posters on the voters using linguistics and semiotics approaches. The scope of the study is restricted to semiotic analysis of the posters with only two posters for each party participating on 31st March 2024 mayors' election.

2. Literature Review

2.1. Semiotics

There are many definitions and descriptions of semiotics; in the light of investigations, it is found out that the etymological origin of the term is derived from the Greek word semeiotike.

The term “semiology” (or “semiotics”) was formed by combining of the Greek word “semeion” (meaning “sign”) and the suffix “-logia” (derived from “logos” signifying “study” or “science”) (Rifat, 2009: 11; Civelek Oruç, & Türkay, 2018: 312-313). When we look at the historical adventure of semiotics, we see that the first discussions began in the 3rd century BC by the Stoics. Later, Plato and Aristotle conducted various studies in this field. According to Plato, one of the scientists asking questions about signs in the early ages, words are universal and whatever name you give to an object is correct. On the other hand, Aristotle linked human progress to linguistic tools (Güneş, 2013:333). However, it is becoming increasingly difficult to define semiotics, to determine its place in history and science, and to distinguish it from other concepts (Civelek Oruç, & Türkay, 2018: 313). Modern Semiotics research began to emerge at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century. Swedish linguist Ferdinand de Saussure and American philosopher Charles Sanders Peirce laid the cornerstones of semiotics with their studies. Saussure emphasized the social function of semiotics, while Peirce emphasized its logical function (Guiraud, 1994: 18; Suzan & Babayiğit, 2024). One of the scientists who made very important contributions to semiotics is Ronald Barthes. According to him, in semiotics, the signifier is used in the sense of evoking that thing, even though it is not that thing itself. The “signifier” is the form and the “signified” is the equivalent of the content (Kınay, 2019:27). Phenomena related to semiotics are encountered in almost every field in our lives. We encounter signs in natural languages used by people, in a piece of music, clothing styles, accessories, a work of literature, a theater show, a television commercial or a poster, in short, in every aspect of life. Semiotics develops a method that helps people make sense of the environment in which they live. Everyone who tries to understand their environment is already a “hunter of signs” to some extent (Rifat, 2009: 23). They attempt to hold a sophisticated understanding of the terms included in the artefacts.

To start with, several definitions of semiotics have been made in the literature. For instance, according to Ferdinand de Saussure, a Swiss linguist, semiotics is the study of life of signs within society. When it comes to the second most important scientist of the field, Charles Sanders Peirce, he defines a sign as something that has a meaning to someone for something (Encyclopedia Britannica, 2025a). In short, semiotics is the science of signs and symbols to convey messages to the readers and viewers. Linguistics is the study of language in terms of science. It explores the structure, context and meaning not only the spoken language, but also its evolution, function and interaction with society (Babayiğit et al., 2024; Encyclopedia Britannica, 2025b). With this regard, sociolinguistics and psycholinguistics are utilized while studying semiotics. Together with these concepts and terms such as advertisement, propaganda, and communication may benefit from the studies dealing with semiotics.

Since semiotics encompasses a wide variety of signs, Umberto Eco proposed a classification system that separates signs into two categories: natural and artificial. Natural signs are further divided into two types: (1) signs associated with natural phenomena or objects, such as the position of the sun, and (2) signs that result unintentionally from human activity, like a rash that signals chickenpox. This second category includes several subtypes. Artificial signs are categorized in a similar manner, falling into two main groups. The first group consists

of signs that are deliberately created to convey meaning, such as a dog's bark uttered by a child to imitate the dog for fun. The second group includes signs designed for a specific purpose, which can be primary (a chair meant for sitting), secondary (a diamond necklace symbolizing wealth), or combined (a police uniform, which both provides coverage and signifies a social role) (Guillemette & Cossette, 2006: 1). Also, Baudrillard's idea of hyperreality remains highly relevant in today's consumer-focused society, where advertisements, social media, and virtual interactions shape perceptions. The overwhelming influx of symbols makes it harder to distinguish between what is real and what is constructed, necessitating an understanding not just of signals but also of the underlying systems that give them meaning. In a culture dominated by simulacra, symbolism representations significantly shape individuals' perception of reality. Baudrillard's approach to semiotics serves as a valuable tool for analyzing truth, particularly in the context of media consumption and socialist thought. By critically assessing digital symbols and signs, we can gain deeper insights into the forces influencing our understanding of reality (Essien, 2024: 31). Here, the author tries to inform us that those who use signs and semiotic principles may manipulate viewers by enhancing the images, especially in commercial advertisements.

Julia Kristeva (2021) applied semiotics through a psychoanalytic lens and moved away from structuralism in the 1970s. Adopting a postmodern approach, she questioned rigid scientific models and used semiotics to challenge absolute frameworks. Her work critically analyzed science and ideology, focusing on how axiomatization shapes scientific discourse and how semiotics exposes the ideological biases within these models. She emphasized that scientific models inevitably influence language and conducted extensive research across semiotics, literary studies, linguistics, and psychoanalysis (Premat, 2021:2). Furthermore, Film posters serve to communicate the movie's theme, characters, setting, relationships, and overall tone, giving the audience an initial impression and understanding. Their goal is to promote the film and enhance box office performance effectively (Rivadulla, & Gibbs, 2000:41). Hua, F., & Xiang, L. (2021), in their work, mainly use Saussure and Barthes' semiotics approaches to analyze 2015 adaptation of *Macbeth* through its movie posters. They argue that there are many signs to convey the message to the audience such as a stained-glass image of Christ, fire, castles, witches and more. Their aim in conducting these analyses is to clarify the abstract content, so the audience can have a clear understanding and perception by seeing the posters before watching the movie (Hua, & Xiang, 2021: 88).

In addition, Boysan, H.C. & Kızıltan, N. (2023) discuss three film posters, *Parasite*, *Mother* and *Whiplash*, using semiotic tools in their study. While they analyze the *Parasite* movie poster by employing classificatory and actional processes, they use analytical and reactional techniques in examining the *Mother* poster. When it comes to the movie, *Whiplash*, the authors investigate the films' posters through verbal and mental process, and all posters are interpreted with respect to denotative and connotative meanings, as well as the significance of colors in conveying cultural and emotional messages. It is possible to claim that images, posters, paintings, and similar visual materials hold great importance in conveying some messages to affect people. Therefore, it is crucial to discuss semiotics analyzing techniques in various

aspects of daily life. In addition, Elements of Semiotics are used professionally in promotional; advertising and propaganda tools used in all areas of life. One of these areas is the advertising and propaganda tools of political parties. Every political party wants to come to power by getting the maximum number of votes from the voters in the elections. In order to achieve their goals, they use posters pasted on billboards and walls quite a lot. In these tools, they use images in line with Ferdinand de Saussure's concepts of sign, signifier and signified and Roland Barthes' concepts of connotation, which are included in the field of semiotics in order to bring together many indicators in line with their own purposes and attract the attention of the voters to vote for them.

In the current study, it is aimed to analyze the posters used in the local elections of March 31st, 2024, in Türkiye in terms of semiotics, which has almost never been studied in the literature. In this direction, starting with the party that received the most votes, two photographs of each party with high photographic quality will be selected and analyzed in terms of semiotics, respectively.

2.2. Political Communication and Political Parties

In the contemporary era, the centrality of communication has resulted in pervasive diffusion of political communication across multiple domains of public life. Political communication constitutes a subfield within the broader discipline of communication, with its significance in the political sphere deriving from its fundamental objectives. This objective is typically associated with the consolidation of authority, governance, and the exercise of power.

For political communication to fulfill its objective, it must effectively persuade the intended audience. The ideological discourse employed in this process is shaped by the political figure and the broader socio-political context in which they operate. After the ideological discourse is established by political figures, it is communicated to the target audience through diverse communication channels (Özer, 2014: 176). Political communication refers to the strategic exchange of information by political actors, employing diverse methods and techniques to gain societal acceptance of specific ideological objectives. This process aims to influence particular groups, populations, nations, or geopolitical entities, facilitating their mobilization and implementation of related political strategies when necessary (Aziz, 2003: 3). Political parties employ diverse strategies of political communication to present their initiatives, missions, and policy agendas to the public, aiming to shape public perception and influence societal discourse. Effective communication is regarded as a fundamental determinant of electoral success. The process of political communication comprises key components such as transmission, reception, channel, message, and feedback, closely mirroring the general communication process. Despite these similarities, the primary distinction lies in the nature of the transmitter or the entities engaged in political communication. Unlike general communication, political messages are typically disseminated by organized groups, which serve as the primary source of information in political discourse (Aziz, 2007:5). In the modern world, digital networks, mass media, posters are the most important ways to communicate

messages correctly and effectively. Politicians make great use of semiotics and signs in order to establish effective resonance with the audience.

The emergence of political parties in Türkiye can be traced back to the Ottoman period in the 19th century, with their development continuing into the present day (Kaştan, 2017: 89-90). Over time, numerous political parties have been founded. As of November 2024, data from the Chief Public Prosecutor's Office of the Court of Cassation indicates that Türkiye has 163 active political parties (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 2024). Political parties evolve in response to the socio-political conditions of their respective periods and the constituencies they seek to influence. In contrast to many modern democracies, political parties in Türkiye tend to be predominantly leader-centric, with election campaigns largely directed and controlled by the party leadership (Arpacı, 2018: 134). A leader generally determines propaganda and communication strategies.

3. Method

The present study seeks to conduct a semiotic analysis of the Turkish local elections held on March 31, 2024, during which five political parties secured mayoral positions across various provinces (Hürriyet, 2024). Accordingly, this study employs qualitative research methods. Qualitative research is recognized as a systematic approach that seeks to understand human experiences, behaviors, and beliefs, emphasizing the exploration of “why” and “how” rather than relying solely on quantitative data (Mistry, 2012; Tandon, 2021). To gather rich, unstructured data employs focus groups and in-depth interviews; also, it employs document analyses (Taylor, Bogdan, & DeVault, 2015). It is rather common to observe this research technique in a variety of fields, such as education, nursing, and the social sciences, this method is especially helpful for investigating novel phenomena and documenting unique viewpoints (Given, 2008). In order to provide rigor through credibility, transferability, dependability, and confirmability, qualitative data analysis entails data reduction, display, and conclusion drafting; therefore, this technique offers insightful information on intricate human experiences that are difficult to quantify with standardized quantitative methods (Mistry, 2012). This current study employs qualitative techniques so that it may cover more subtle details of pictures.

Considering the procedure of the current study, it may be claimed that a comprehensive literature investigation was carried out to find the posters that the parties, which gained province mayorships in Türkiye. Afterwards, the best quality and clear posters conveying some semiotics signs were downloaded. Accordingly, it was aimed to conduct semiotics analyses of the posters in the light of twenty-century scientists of the field. The most well-known of semiotics researchers are Ferdinand de Saussure, Charles Sanders Peirce and Roland Barthes, and therefore, semiotic analyses were performed utilizing the concepts they put forward in this research study. Therefore, the overall steps of this research have been categorized as sampling, data collection and finally data analysis. Many party posters were collected in terms of data collection phase. After that, posters holding a great deal of good photographic quality were included, then clear and semiotic messages were chosen to be utilized in the study. The images were examined in terms of semiotic concepts affecting the voters’ decisions. By using semiotic

analysis methods, data analyses for the current study were carried out. In the analysis of the images, the theoretical frameworks of Saussure, Peirce and Barthes were taken into consideration as the basis; signifier and signified elements were established for each photograph. While determining the signifier, the surface and physical shape of the poster were described. During the establishing of the signified, the meaning or concept represented by the physical object was depicted. When it came to producing semiotic meaning out of the image, the reflected meanings were formed and analyzed since each form, color and sketch conveys a message to the audience.

4. Findings

The following part presents a detailed linguistic semiotic analysis of political parties holding roles in the election on 31st March 2024, each of them is highlighted:

4.1. Semiotic Analysis of Political Party Posters from March 31st, 2024, Local Elections in Türkiye

Türkiye held local elections on March 31st, 2024, during which mayors were elected for each province. As a result of the elections, the Republican People's Party (CHP) won 35 municipalities, the Justice and Development Party (AKP) 24, the Peoples' Equality and Democracy Party (DEM Party) 10, the Nationalist Movement Party (MHP) 8, the Re Welfare Party (YRP) 2 and other parties won a total of 2 municipalities. The election posters used in the ranking according to the number of provinces won by the parties will be analyzed in terms of semiotics (NTV, 2024).

4.1.1. Republican People's Party (CHP) Election Posters

Picture 1. 1st Poster of Republican People's Party (Cumhuriyet Halk Partisi [CHP], 2024a)

In the poster of the Republican People's Party, a smiling photograph of the party chairperson is placed in the foreground. A smile is an indicator that evokes positive emotions in the viewer and creates sympathy, anticipation of the person in the picture. In addition, the fact that the person is looking forward to the right side carries the promise of a happy and progressive future to the viewers. The party flag behind him evokes the connotations of ideological and political belonging and the Turkish flag evokes the connotations of patriotism, sovereignty and historical continuity. The people carrying flags in the background are indicators of the large number of supporters of this party, and the flags are indicators of Turkish national symbolism and power and sovereignty. The party flag above and the party name in bold letters seem to invite to voters which party they will support. The hashtag “#Sahip Çıkıyoruz” (#We

Support Our Municipalities) in the center, in red, is intended to attract attention. It indicates that the party embraces the people. The slogans below it, State, Law, Peace, Equality, Constitution, Democracy, Justice, Freedom and Republic, symbolize democracy and the promises the party will make. The capitalization of the word “Constitution” here implies that the most important principle will be the Constitution. At the bottom, the date and time of the rally is indicated. It defines the address in direct meaning.

Table 1. Semiotic Analysis of Picture 1

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human action	Party president smiling and looking side	Sympathy, anticipation, positive engagement	Smiling and looking side Party leader	Anticipation, Positive emotions, Sympathy
Phenomenon	Big Party Flag and Turkish Flag	Party, Türkiye	Fabric, colors, symbols and patterns	Collective Identity, power structures, ideological narratives
Phenomenon	Turkish Flags waved by audience	Color, flags	Striking red color	National symbolism, power & sovereignty
Party flag & Name	Flag & party name at the top	Party	Red Color and Capital letter	Eye catching and inviting
Statement	Slogan	“#Sahip Çıkıyoruz” (<i>We Support Our Municipalities</i>)	A statement written on the top with large letters in red.	It attracts the attention of the voters.
Statements	Slogans	The principles of a democratic country	Words, big & small, thin & bold.	A promise for a democratic governance
Statement at the bottom	Address and Meeting date & time	Address, Date & Time	Place, Date & Hour	Reminding the voters to attend the meeting

Picture 2. 2nd Poster of Republican People's Party (Cumhuriyet Halk Partisi [CHP], 2024b)

A smiling leader is brought to the forefront to create a sympathetic and friendly atmosphere. The navy-blue suit worn by the leader is an indication of his authoritative, disciplined, elegant and serious feature of the person. The light blue tie and white shirt he wears evokes peace, tranquility, serenity and coolness; and purity, neutrality, cleanliness according to Barthes connotative meaning of the colors (Hatam, & Al-Ghabra, (2021:471). The party badge on the leader's lapel is used as a symbol of collective identity, power structure and ideological narratives. When we look at the colors used in the background, we see that the color red is dominant. The color red is an indicator that arouses the feeling of passion, power, authority and radical change. Thus, the party embraces the whole society. With the slogan “İşimiz Gücümüz Türkiye” (Our Only Aim is Türkiye), the message is given that they are ready to serve the state and the people. The party emblems placed on the rostrum and in the background indirectly express that the viewer is expected to support his party in the election.

Table 2. Semiotic Analysis of Picture 2

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human action	Party president smiling	Sympathy, positive engagement	Smiling and side Party leader	Positive emotions, Sympathy
Phenomenon	Color	light Blue and white	Leader's tie and shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace, tranquility, serenity, coolness.
Phenomenon	Color	Navy blue	The color of the jacket	Authority, Discipline, Elegance,

				Seriousness, order and control.
Phenomenon	The badge on the lapel	Party badge	Metal, color, pattern, symbol	Collective Identity, power structures, ideological narratives
Phenomenon	Red color at the background	Color	Striking red color	Passion, power, authority, radical change.
Statement	Slogan	“İşimiz Gücümüz Türkiye” (<i>Our Only Aim is Türkiye</i>)	A statement written on the top with large letters in red.	It attracts attention of the voters by focusing on Türkiye.
Phenomenon	Small slogans and Party Emblem	Slogans & Party Emblem	Many slogans & Party Emblems	Having the voters perceive the slogan and emblem.

4.1.2. Justice and Development Party (AKP) Election Posters

Picture 3. The Poster of Justice and Development Party ((Anadolu Ajansı [AA], 2024)

All mayoral candidates of the party are together with the party president. The message here is to strongly imply that they are candidates for all mayorships in the country. The party president is at the center of the picture. This reinforces his powerful and important position. A huge green tree in the background connotes the strength and efficiency of the party, as well as the greatness and continuity of past services. The light blue tone in the background evokes peace and calm. The sea implies happiness and tranquility, and Istanbul signifies the aspiration for the mayorship of Türkiye's most important city. The mayoral candidates clapping together with the president is a sign of unity and harmony within the party. The visuals of Istanbul are also indicative of the value AKP attaches to the city. “Türkiye knows that the real municipalism is the AKP.” This refers to the party's success in municipalism. Thousands of people carrying

flags and pennants behind the mayors seem to imply how much support the party enjoys in the country.

Table 3. Semiotic Analysis of Picture 3

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
People	Stance of people and party president	Serious, sympathetic, diplomatic	All people applause together	Confident, Powerful, determined, Unified
Tree	A large, green and fruitful tree	Freshness, Power, comprehensiveness	A large green tree with fruit	Richness, Fertility, Power, and Happiness
Voters (Background)	Voters and their flags and pennants	Huge crowd waving their flags	Many voters	Great support for the party candidates
Sea (Background)	Blue and Calm	Peaceful and calm sea	Open sea connects two sides of the city	The sea implies peace, serenity and happiness for voters
The city on two sides	Buildings, Minarets, Mosques, ship on the sea	The whole city	A big and crowded city	It implies that the party can govern the city in the best way.
Phenomenon	Color	light Blue	Sky and sea Color	Peace, tranquility and happiness
Phenomenon	Color	Green	The color of the tree	Vividness, renewal, growth.
Action	Male and Female	Mayor Candidates standing and clapping	The mayor candidates	Unity, harmony and power to win.
Statement	Title	“Türkiye knows that the real municipalism is the AKP.”	A statement written on the tree with large letters.	The statement connotes that the party has experience in this issue and messages the voter to choose them again.

Picture 4. The Poster of Justice and Development Party (Adalet ve Kalkınma Partisi [AK Parti], 2024)

A poster emphasizes the party leader. The blue tie and white shirt worn by the President represent trust, order and sincerity and navy-blue jacket symbolizes tradition, stability and confidence as Barthes put forward that the things have connotative message, in other words, literal meaning and connotative, which is a mental state of the signs (Hatam, & Al-Ghabra, (2021:471). The party leader's smile reassures the viewer with positive emotions and his determined gaze into the distance symbolizes a bright and peaceful future. The Turkish waving flag badge on his lapel gives the voters a message of unity and solidarity. The slogans “Let Your Decision Be Real Municipalism” and “Real Municipalism is AK Party” emphasize the previous successful municipalism and experience of the party's mayors. At the top of the poster, the concept of “Türkiye's century”, which is constantly used by the AKP, is brought to the forefront and the message is to prefer their candidates for cities compatible with the new century. On the left side of the poster, the party emblem and name and the yes seal imply that voters should recognize the party and its symbol and vote for this party.

Table 4. Semiotic Analysis of Picture 4

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human	A man's facial expression	sympathetic, Farseeing	Smiling and far looking Party leader	Confident, Positive emotions, Determined, Sympathetic
Stars at the top	A normal star surrounded small stars with Turkish Century	Power, comprehensiveness	The Turkish Presidency badge	Power, Unification, Uniqueness
Phenomenon	Color	light Blue and white	Leader's tie and shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace, tranquility, serenity, coolness.
Phenomenon	Color	Navy blue	The color of the jacket	Authority, Discipline, Elegance, Seriousness, order and control.
Phenomenon	Emblem and Stamp	Party & Action	Party Emblem & YES Stamp	It imposes the voters which Party to vote.
Phenomenon	Waving Turkish Flag badge	Turkish Flag	Color, pattern, metal badge Represents Türkiye	Independence, Unification
Statement	Slogan	"Let Your Decision Be Real Municipalism" and "Real Municipalism is AK Party"	A statement written on the top with large letters.	The statement connotes that the real governance will be with this party.

4.1.3. People's Equality and Democracy Party (DEM Party) Posters

Picture 5. The Poster of Equality and Democracy Party (Yeni Yaşam Gazetesi, 2024)

The first thing that draws attention on the poster is the pictures of the co-chairs of the Party. This implies the fact that two chairpersons, one female and one male, with the connotation that they want women to have equal power in the administration and lead the party together. Both are smiling, which connotes the message of sympathy and positive emotions. The light blue jacket, tie and shirt they wear represent purity, neutrality, cleanliness, peace, tranquility, serenity and coolness while the navy-blue dress represents authority, discipline, elegance, seriousness, order, control and power. The female co-chair clasps her hands across her chest, a sign that she is distancing herself and becoming defensive, while the male co-chair puts his hands in his trouser pockets, symbolizing his self-confidence. In the background, the crowd of people indicates that there are many voters supporting the party and that the party is participating strongly in the elections. On the left, “Dem Party for Democracy” carries the message of the promise of democracy to the people. Below it, the icon with the party’s name is intended to introduce the party to the voters. Just below the party emblem is the party's full name “Peoples' Party for Equality and Democracy”.

Table 5. Semiotic Analysis of Picture 5

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human	A man & a woman	President and co-president of the party	Two presidents – male & female	Gender equality in sharing authority
Human action	Party president smiling	Sympathy, positive engagement	Smiling and side Party leader	Positive emotions, Sympathy
Phenomenon	Color	light Blue and white	Jacket, tie and shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace,

				tranquility, serenity, coolness.
Phenomenon	Color	Navy blue	The color of the jacket	Authority, Discipline, Elegance, Seriousness, order and control.
Human	Action	Clasping hands over chest	A kind of stance	Self-distancing and Defensing
Human	Action	Putting hands in trousers' pockets	A kind of stance	Self-confidence
Human	Crowd of people	Voters	Crowd of people	Great support from the voters.
Statement	Slogan	"Dem Party for Democracy"	A statement written on the top with large letters in red.	It attracts attention of the voters by focusing on promise for democracy.
Phenomenon	İcon	Dem Party Emblem	An emblem and party's name	It attracts attention of the voters by focusing on name and emblem.

Picture 6. The Poster of Equality and Democracy Party (Equality and Democracy Party, 2024)

The base of the poster consists of two colors: Purple and white, which connotes Richness and depths; Purity, Neutrality, cleanliness, Peace. The message of the poster is conveyed in two languages, Turkish and Kurdish. When we look at it in terms of indicators, it aims to give the message 'I am like you' by using the language generally used by the people that the party wants to reach. With the slogan “DEM GELİR DEVRAN DÖNER” (DEM COMES AND EVERYTHING CHANGES), by using the name of the party, it establishes a connection with

the future and implies change as they wish to give the message that this cycle will not continue like this. The Kurdish slogan “RABE DEM HAT” (STAND UP DEM CAME OR STAND UP IT IS TIME NOW) implies that voters should go to the ballot box, and the Turkish meaning of the word DEM, TIME, is used as a metaphor to emphasize that the time has come. With the slogan “We are coming to take back what is ours!”, the party criticizes the appointment of trustees to municipalities it has previously won and pinpoints that they would get back these municipalities. The party logo takes place under both slogans. When checked carefully, it is possible to see that the tree and the sun in the middle symbolize a woman holding both hands up as is she prays for something. Above the trunk of the tree are green leaves, which connote fertility and peace. With the Party’s name down, it is intended to inform the voters about the logo they will vote for in the election.

Table 6. Semiotic Analysis of Picture 6

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Phenomenon	Color	Purple and white	The colors of the base of poster	Richness and depths; Purity, Neutrality, cleanliness, Peace.
Phenomenon	Color	Yellow	Color of slogans	Dynamism, optimism, movement.
Phenomenon	Emblems	Party	Patterns, drawings, inscriptions.	Having the voters know the party.
Statement	Slogan	“Dem Gelir Devran Döner” (<i>Dem Comes And Everything Changes</i>)	A statement written on the left top with large letters in yellow & white.	It attracts the attention of the voters by focusing on solutions.
Statement	Slogan	“Rabe Dem Hat” (<i>Stand up Dem Came</i>)	A statement written on the top with large letters in yellow & white.	It attracts the attention of the voters by focusing on making the voters act.

4.1.4. The Nationalist Movement Party (MHP) Posters

Picture 7. The Poster of Nationalist Movement Party (Milliyetçi Hareket Partisi [MHP], 2024a)

The party leader comes to the fore in this poster. His facial expression give him wisdom, reliability, stamina, self-confidence, determination, sympathy and seriousness. His forward-looking gaze promises the future to the voters. His dark suit represents power, mystery, authority and white shirt connotes purity, neutrality and peace. The burgundy tie evokes the luxury, sophistication, wealth and refinement. The party badge on his lapel represents his belonging. In the immediate background, the crowd carrying banners and flags reflects the demand for the party. The slogan “Towards 2024, Step Step Anatolia” written in red near the center of the poster indicates that the party aspires for mayorships in every city in Anatolia. The slogan, “Strong Legislature, Decisive Executive, and Harmonious Municipality” refers to the republic alliance with the AKP. It is intended to create the perception that the legislative, executive and local government should be on one hand. On the bottom left, the party logo and name are introduced to the voters, and it is implied that the voters will vote for this party.

Table 7. Semiotic Analysis of Picture 7

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human Action	A man's facial expression	Party President	Fixed look & slight smile	Wisdom, reliability, self-confidence, determination, sympathy
Phenomenon	Color	Black	The color of jacket	Power, mystery, authority
Phenomenon	Color	White	The color of shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace.

Phenomenon	Color	Burgundy	The color of tie	Luxury, sophistication, wealth and refinement.
Statement	Slogan	“2024’e doğru, Adım adım Anadolu” (Towards 2024, Step Step Anatolia)	A statement written on the right with large letters in red & white.	It attracts attention of the voters by focusing on aspiring all mayorships of Anatolia.
Statement	Slogan	“Güçlü Yasama, Kararlı Yürütme, Uyumlu Belediye” (Strong Legislature, Decisive Executive, and Harmonious Municipality)	A statement written on the right with large letters in.	It attracts attention of the voters by focusing on its alliance and promises to conduct when the party wins.
Phenomenon	Emblem	Party	Patterns, drawings, inscriptions.	Having the voters know the party.

Picture 8. The Poster of Nationalist Movement Party ((Milliyetçi Hareket Partisi [MHP], 2024b)

On the right side of the poster is the leader, smiling slightly with a fixed look to indicate wisdom, reliability, self-confidence, determination and sympathy; and wearing a dark suit, expressing power, mystery and authority; and white shirt that connotes Purity, Neutrality, cleanliness, Peace. The smile on his face and the sympathy in his eyes looking at the voters seem to embrace them. The party badge on his lapel expresses his political affiliation with the old Ottoman State's crescents flag of past. Placing his right hand on his heart shows his love and respect for people. This poster is designed to mobilize national feelings in society. The

slogan “Ayırmadan Ayırışmadan Türkiye için Canla Başla,” (Without separating and Discriminating, All Our Power for Türkiye) conveys the message that the party's primary goal is to make the utmost effort to unite society. The whole background of the poster is striking red which sends the message of passion, power, authority and radical change.

Table 8. Semiotic Analysis of Picture 8

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human Action	A man’s facial expression	Party President	Fixed look & slight smile	Wisdom, reliability, self-confidence, determination, sympathy.
Phenomenon	Color	Black	The color of jacket	Power, mystery, authority
Phenomenon	Color	White	The color of shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace.
Phenomenon	Color	Burgundy	The color of tie	Luxury, sophistication, wealth and refinement.
Phenomenon	Badge	Party Emblem	Color, pattern, metal badge	Old Ottoman Flag sign, affiliation with past.
Human Action	Action	Placing right hand on the heart	Right hand on the heart	Love and respect for people.
Statement	Slogan	“Ayırmadan Ayırışmadan Türkiye için Canla Başla,” (<i>Without separating and Discriminating, All Our Power for Türkiye</i>)	A statement written on the right with large letters in red & white.	It attracts attention of the voters by focusing on aspiring all mayorships of Anatolia.
Statement	Slogan	“Güçlü Yasama, Kararlı Yürütme, Uyumlu Belediye” (<i>Strong Legislature, Decisive Executive, and Harmonious Municipality</i>)	A statement written on the right with large letters in white.	It attracts attention of the voters by focusing on its alliance and promises to conduct when the party wins.
Phenomenon	Emblem	Party	Patterns, drawings, inscriptions.	Having the voters know the party.

Phenomenon	Color	Red	Background color	Passion, power, authority and radical change.
------------	-------	-----	------------------	---

4.1.5. Re Welfare Party (YRP) Posters

Picture 9. The Poster of Re Welfare Party (BBC Türkçe, 2024)

The focal point of the poster shows the party leader at the podium. The navy-blue suit he wears gives him an appearance of authority, discipline, elegance, seriousness, order and control. The yellow tie represents vitality, sincerity and optimism. The party badge on his lapel symbolizes his political affiliation. His facial expression appears calm, cool and determined. The numerous microphone indicators placed in front of him express the intense orientation towards him. The red color in the background is used to give feelings of passion, power, authority and radical change to the public and voters. As with the lectern, the white text and the party logo in the background are used in an effort to place it in the viewer's mind. The statement indicator “Türkiye’nin Değeri” (*Türkiye's Value*) is used to express that this party is a value raised by the country and is the property of the people. With the purpose of reinforcing this slogan, namely, “Milletimiz için biz varız” (*We exist for our nation*) is used prominently at the bottom of the lectern so that they can bring the party to the forefront to meet the needs of the society.

Table 9. Semiotic Analysis of Picture 9

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human Action	A man's facial expression	Party President	Decisive look	Calmness, coolness and determination.

Phenomenon	Color	Navy blue	The color of the jacket	Authority, Discipline, Elegance, Seriousness, order and control.
Phenomenon	Color	White	The color of shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace.
Phenomenon	Color	Yellow	The color of tie	Vitality, sincerity and optimism
Phenomenon	Badge	Party Emblem	Color, pattern, metal badge	Party affiliation.
Phenomenon	Microphones	Press and media	Different microphones.	Intense orientation.
Phenomenon	Color	Red	Background color	Passion, power, authority and radical change.
Statement	Slogan	“Türkiye’nin Değeri” (<i>Türkiye's Value</i>)	A statement written on the background with large letters in white.	It attracts attention of the voters by focusing on the value of party given by Türkiye.
Statement	Slogan	“Milletimiz için biz varız” (<i>We exist for our nation</i>)	A statement written on the bottom of lectern with large letters in white.	It attracts attention of the voters by focusing on the party’s presence for the nation’s needs.

Picture 10. The Poster of Re Welfare Party (Yeniden Refah Partisi, 2024)

The poster is divided into two main sections, with the party leader at the focal point on the left side. The hand gesture of the party leader is a sign of the national vision of this party. His smiling face and far looking eyes symbolize confidence, positive emotions, determination, sympathetic and farseeing. His shining eyes, looking ahead, represent that a bright future awaits society. The navy-blue suit he wears symbolizes Authority, Discipline, Elegance, Seriousness, order and control. Behind the leader, a crowd of supporters carrying banners and flags implies a strong interest in this party. The right half of the poster criticizes the failures in the country, and it presents the solutions and promises they will conduct if they come to power. In the lower right corner, above the silhouette of the crowd, the slogan “Yaptık Yine Yaparız” (*We did it, we can do it again*) is written on a red background, referring to the success of the party before him and implying that they maintain their potential for success.

Table 10. Semiotic Analysis of Picture 10

Sign	Signifier	Signified	Denotation	Connotation
Human Action	A man's facial expression	sympathetic, Farseeing	Smiling and far looking Party leader	Confident, Positive emotions, Determined, Sympathetic, farseeing.
Phenomenon	Color	Navy blue	The color of the jacket	Authority, Discipline, Elegance, Seriousness, order and control.
Phenomenon	Color	light Blue and white	The tie and shirt	Purity, Neutrality, cleanliness, Peace, tranquility, serenity, coolness.
Human Action	People & Banners	Voters and party banners	Crowd waving party banners	It affects the viewers that a lot of people support the party.
Statement	Slogans	Slogans of promises	Each of four lines mentions about a problems and the rest four mention about solutions.	It aims to affect the voters by focusing on the problems and solutions.
Statement	Slogan	"Yaptık Yine Yaparız" (<i>We did it, we can do it again</i>)	A statement written on the bottom of poster on the right with large letters in white.	It attracts attention of the voters by focusing on the party's power, ability and experience to succeed.

5. Conclusion

In democratic nations that implement electoral systems, the electorate primarily determines governance. Political parties and politicians aim to shape voter preferences in their favor, making electoral campaigns and voter engagement essential components of the political process.

Political campaigns have been found to be a significant communication tool which influences the voter choices in both general and municipal elections, especially among those who are uncertain or have weak party ties. The current study demonstrates that an analysis of the party posters used by mayoral candidates in various provinces of Türkiye reveals the strategic use of political communication by Turkish political parties. Through semiotic elements such as signs, signifiers, and messages, these posters serve as a medium for conveying political narratives and engaging with the electorate. It was revealed in the analyses that all

parties generally used the color sign effectively. In addition, nearly all parties had their leaders in the focal point since the political tradition in Türkiye concentrates on party leaders. Furthermore, in many posters, the parties used great crowds in order to affect the voters implying that their party has the most voters. When it comes to the inscriptions, the parties generally use them to make the viewers understand their missions and projects. Nearly all posters have the party logos to make their supporters keep in mind and vote for them during the election. In some posters, some objects having semiotic signs were used; for example, a big Turkish flag denotes the unity and nationalistic messages, and a big fruitful tree symbolizes power and fertility, and a man embracing the tree gives the message that the party in question supports all its voters, and a large ring is the symbol of power, status, richness and commitment, an ear in the crescent is for giving the message that the party is of a nationalistic type and it brings peace, power and richness.

Besides, two election posters of the Republican People's Party (CHP), Justice and Development Party (AKP), Peoples' Equality and Democracy Party (DEM Party), Nationalist Movement Party (MHP), and Re Welfare Party (YRP) were analyzed according to the number of provinces they won in the local elections held on March 31st, 2024. When the posters used by the parties are carefully examined according to semiotic approaches, it is understood that the slogans and indicators on the posters are generally a product of an approach that emphasizes the leader. In addition, indicators trying to influence national and spiritual values were frequently used in most of the posters.

This study highlights the role of posters as political communication tools designed to influence voter behavior. Political parties strategically utilize slogans, color schemes, and the visual representation of party leaders to enhance their visibility. Each element within these posters is deliberately crafted to shape voter perceptions and engagement. Further studies could investigate the application of comparable semiotic strategies across various electoral settings or assess their impact on shaping voter perceptions and decision-making.

REFERENCES

- Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti). (2024). *2024 yerel seçimleri seçim beyannamesi*. <https://www.akparti.org.tr/media/0iphdqk/2024-yerel-seçimleri-seçim-beyannamesi.pdf>
- Anadolu Ajansı (AA). (2024). *AK Parti yerel seçim beyannamesini açıkladı*. Retrieved November 27, 2024, from <https://www.aa.com.tr/tr/politika/ak-parti-yerel-seçim-beyannamesini-acikladi/3122985>.
- Arpacı, I. (2018). Küresel Dönüşümler Ekseninde Siyasi Partiler ve Liderlik. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 133-142.
- Atar, Y. (2006). Seçim Hukukunun Güncel Sorunları. *Anayasa Yargısı*, 22(1), 211-235.
- Aziz, A. (2003). *Siyasal İletişim*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Babayiğit, N., Babayiğit, M.V. & Çelik, M., (2024). *The linguistic semiotic analysis of some advertisements and shop window designs in a consumptive context*. 2nd BİLSEL International Sur Scientific Researches Congress, 646-655, 15-16 June 2024, Diyarbakır, Türkiye.
- Barut, B. (1995). Türkiye’de siyasi partilerin seçim propagandaları ve bu süreçte medya ilişkileri. İstanbul: *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 76-89.

- BBC Türkçe. (2024). *Yerel seçim pazarlıklarında sona doğru: AKP ve YRP yeniden görüştü, DEM Parti'nin gündeminde İstanbul var*. Retrieved November 27, 2024, from <https://www.bbc.com/turkce/articles/c4ndryy734zo>.
- Boysan, H. C., & Kızıltan, N. (2023). *A semiotic landscape analysis of the film posters: Parasite, Mother and Whiplash*. The Literacy Trek, 9(3), 85-114.
- Civelek, O., & Türkay, O. (2018). Türkiye Tanıtım Afişlerinin Göstergebilimsel Bir Analizi: Home of Türkiye Afişleri Örneği. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 8(2), 312-328.
- Cumhuriyet Halk Partisi (CHP). (2024a). *CHP Genel Başkan Özgür Özel: Tüm yurttaşlarımızı 14 Ocak saat 13.00'te Ankara'ya mitingimize davet ediyoruz*. Retrieved November 27, 2024, from <https://www.chpcankaya.org/haberdetay--1989--chp-genel-baskan-ozgur-ozel-tum-yurttaslarimizi-14-ocak-saat-13.00-te-ankara-ya-mitingimize-davet-ediyoruz>.
- Cumhuriyet Halk Partisi (CHP). (2024b). *CHP Genel Başkanı Özgür Özel: Yok sayılanlar, ülkeyi yönetenlere açık bir mesaj vermiştir*. Retrieved November 27, 2024, from <https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-ozgur-ozel-yok-sayilanlar-ulkeyi-yonetenlere-acik-bir-mesaj-vermistir>
- Encyclopedia Britannica. (2025a). *Semiotics*. Retrieved May 29, 2025, from <https://www.britannica.com/science/semiotics>.
- Encyclopedia Britannica. (2025b). *Sociolinguistics*. Retrieved May 29, 2025, from <https://www.britannica.com/science/sociolinguistics>.
- Essien, E. O. (2024). Deconstructing Hypertruth: Baudrillard's Semiotic Analysis, *The International Journal of the Image*, 15(2), <https://doi.org/10.18848/2154-8560/CGP/v15/02/19-36>.
- Equality and Democracy Party. (2024). *The poster of Equality and Democracy Party* [PDF]. Google Drive. Retrieved November 27, 2024, from <https://drive.google.com/file/d/1j2nw642twMZ75dE0t1PzLfXDncG63HyT/view>.
- Given, L. M. (Ed.). (2008). *The Sage encyclopedia of qualitative research methods*. Sage publications.
- Güneş, A. (2013). Göstergebilim Tarihi, *Humanities Sciences*, 8(4), 332-348.
- Guillemette, L., & Cossette, J. (2006). The semiotic process and the classification of signs. In L. Hébert (Ed.), *Signo* [Online]. Rimouski (Quebec). Retrieved May 29, 2025, from <http://www.signosemio.com/eco/semiotic-process-and-classification-of-signs.asp>
- Guiraud, P. (1994). *Göstergebilim* (Çev. M. Yalçın), Ankara: İmge Kitabevi.
- Hatam, S. & Al-Ghabra, I.M.M.M. (2021). *Barthes' Semiotic Theory and Interpretation*. International Journal of Research in Social Sciences and Humanities, 11(3), DOI: 10.37648/ijrssh.v11i03.027
- Hua, F., & Xiang, L. (2021). *Application and Interpretation of Semiotics in Movie Posters—the Poster of Macbeth in 2015 as an Example*. Journal of Frontiers in Art Research, 1(3), 87-92.
- Hürriyet. (2024). *31 Mart 2024 yerel seçimleri sonuçları*. Retrieved November 29, 2024, from <https://secim.hurriyet.com.tr/31-mart-2024-yerel-secimleri/secim-sonuclari/>.
- Kaştan, Y. (2017) Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Siyasal Partileşme Süreci. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 89-97
- Kılıçaslan, E. Ç. (2008). *Siyasal İletişim İdeoloji ve Medya İlişkisi*. 1. Baskı. Kriter Yayınları.
- Kınay, K. (2019). *Nostalji reklamlarının göstergebilimsel analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Milliyetçi Hareket Partisi (MHP). (2024a). *2024 e-Doğru Diyar, Diyar Anadolu: İstikrar ve Hizmet İçin Uyumlu Yönetimle Umutlu Gelecek – Mahalli İdareler Seçim Kampanyası Görseli*. Retrieved November 27, 2024, from https://www.mhp.org.tr/htmldocs/mhp/5218/mhp/2024_e_Dogru_Diyar_Diyar_Anadolu_Istikr

[ar ve Hizmet İçin Uyumlu Yönetimle Umutlu Gelecek Mahalli İdareler Seçim Kampanyası Gors.html](#).

- Milliyetçi Hareket Partisi (MHP). (2024b). *31 Mart 2024 Mahalli İdareler Genel Seçimi Canla Başla Kampanyası – Aday Çalışma Dosyaları*. Retrieved November 27, 2024, from https://www.mhp.org.tr/htmldocs/mhp/5265/mhp/31_Mart_2024_Mahalli_Idareler_Genel_Secimi_Canla_basla_Kampanyasi_Aday_Calisma_Dosyalari.html
- Mistry, K. B. (2012). Research and statistics: Qualitative research methods. *Pediatrics in Review*, 33(11), 521-523.
- NTV. (2024). *Seçim 2024*. Retrieved November 27, 2024, from <https://secim.ntv.com.tr/>.
- Özer, M. (2014). Siyasal İletişimin Etkinliğinde Algılama Yönetiminin Rolü. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(7), 166-197.
- Premat, C. (2021). *Julia Kristeva and semiotics*. Stockholm University. <https://doi.org/10.17045/sthlmuni.14465490.v1>.
- Rifat, M. (2009), *Göstergebilimin ABC'si*, Ankara: Say Yayınları.
- Rivadulla, E., & Gibbs, J. (2000). The film poster in Cuba (1940-1959). *Design Issues*, 16(2), 36-44.
- Suzan, İ., & Babayigit, M. V. (2024). Görsel, sembolik ve sözlü işaret sistemleri olarak ev eşyaları, giysiler ve günlük dil: göstergebilim bağlamında anlamın dinamikler. In Balcı, T., Öztürk, O. & Aksöz, M. (Eds). *Schriften Zur Sprache und Literatur VIII*, (1st ed., pp. 90-101). Istanbul, Turkey: Çizgi Publishing
- Taylor, S. J., Bogdan, R., & DeVault, M. L. (2015). *Introduction to qualitative research methods: A guidebook and resource*. John Wiley & Sons.
- Tandon, T. (2021). Qualitative research: An overview. *The International Journal of Indian Psychology*, 9(3), 687–693. <https://doi.org/10.25215/0903.065>.
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. (2024). *Siyasi parti genel bilgileri*. Retrieved November 27, 2024, from <https://www.yargitaycb.gov.tr/item/1093/siyasi-parti-genel-bilgileri>.
- Yeniden Refah Partisi. (2024). *Yaptık yine yaparız*. Retrieved November 27, 2024, from <https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/yaptik-yine-yapariz/1813>
- Yeni Yaşam Gazetesi. (2024). *Seçim kampanyası başladı: Demokrasi için DEM Parti*. Retrieved November 27, 2024, from <https://yeniyasamgazetesi6.com/secim-kampanyasi-basladi-demokrasi-icin-dem-parti/>.

Die Moderne Prometheus¹, Identitätslose Künstliche Intelligenz

Modern Prometheus, Kimliksiz Yapay Zeka

Araştırma Makalesi / Research Article

Çiğdem AŞICI*, Aysel Nursen DURDAĞI**

* Yüksek Lisans Öğr., Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviribilim ABD, Sakarya, Türkiye, e-posta: cigdem.asici@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7587-4242

** Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Sakarya, Türkiye, e-posta: ndurdagi@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5193-7651

ÖZET

Çeviri, salt diller arası aktarım değil, aynı zamanda perspektif, algı, seçim ve içerik aktarımının büyük rol oynadığı karmaşık bir süreçtir. Çevirmenler, metinleri ve içerikleri yeniden şekillendirirken, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde kimliklerini ve aidiyetlerini çeviri sürecine olduğu kadar akabinde oluşacak erek ekine de dahil ederler. Çevirmenlerin farkındalığı ve algısı, sürecin kalitesini ve etkinliğini artırır. Yapay zekâ ise yalnızca veri kümelerine sahiptir, görselleri analiz edebilir, ancak metnin duygusal ve bağlamsal atmosferini değerlendiremez. Bir cümleye dahil edilen arka plan bilgisi, müzik, sesler, gürültüler gibi unsurları bütüncül bir şekilde ele alma yetisine sahip değildir. Bu nedenle, ürettiği metinler ancak sınırlı bir başarıya ulaşır. Çünkü yapay zekâ sadece dünyasız değil, aynı zamanda değerlerden yoksundur ve uzun bir geçmişe sahip olmadığından henüz bir kimlik veya aidiyet oluşturabilecek olgunlukta değildir. İnsanların kimliklerini ya da bakış açılarını temsil etme yetisi bulunmamaktadır; özellikle empati, kavrayış, öz gözlem ve öz algı gibi unsurlardan yoksundur. Teknolojik ilerleme, çeviri alanında yapay zekanın kullanımını artırmıştır. Çoğu zaman açıkça ifade edilmese de YZ destekli çeviri programlarına bilimden günlük yaşama kadar pek çok alanda başvurulmaktadır. Ancak, dijital kaynaklardaki eksiklikler dünya çapında farklılık gösterirken, bu programların ürettiği çeviriler gerçekten bir kimliğe ve aidiyete sahip bir çevirmenin ifade edebildiğini yansıtabilir mi? Bu makalenin amacı, veri analizi ve nitel araştırma yöntemlerini kullanarak, yapay zekanın şu an için ne bir kimliğe ne de bir aidiyete sahip olduğunu ortaya koymak, bu gerçeğin etkilerini analiz etmek ve böylece yapay zekanın yetersizliklerini gözler önüne sererek insan çevirmenlerinin vazgeçilmezliğini vurgulamaktır.

Anahtar Sözcükler: Yapay Zeka, Kimlik, Çeviri, Öz Farkındalık, Aidiyet, Makine Çevirisi

ABSTRACT

Übersetzung ist nicht nur die Übertragung von Informationen zwischen Sprachen, sondern auch ein komplexer Prozess, bei dem Perspektive, Wahrnehmung, Auswahl und Inhaltsaustausch eine große Rolle spielen. Übersetzende gestalten Texte so wie Inhalte erneut, indem sie (un)bewusst ihre Identität und Zugehörigkeiten in den Übersetzungsprozess einbeziehen. Das Bewusstsein und, die Wahrnehmung der Übersetzenden erhöhen die Qualität und Effektivität des Prozesses. Da KI nur über Datensätze verfügt, Bilder analysiert, dabei aber keine Atmosphäre einschätzen kann und Zusammenhänge von Hintergrundwissen, Musik, Laute, Geräusche und andere Komponenten, die in den Satz hineinfließen,

¹ Org. Der moderne Prometheus auch als Frankenstein bekannt. (Shelly, M. 1881)

miteinbeziehen nicht imstande ist, glückt. Ihre Textproduktion nur begrenzt. Denn KI ist nicht nur wertlos, sondern auch wertlos und ohne lange Vergangenheit; sie ist noch nicht in der Lage, eine Identität und Zugehörigkeit zu bilden. Ihr fehlt die Kompetenz, die Identitäten oder Perspektiven der Menschen humanitär zu vertreten, vor allem aber Empathie-Erkenntnis-selbst Beobachtung und Eigenwahrnehmung. Technischer Fortschritt hat die Verwendung von künstlicher Intelligenz im Bereich der Übersetzung erhöht. Obwohl ihr Einsatz nicht offen zum Ausdruck kommt, sind KI-unterstützte Übersetzungsprogramme doch– von der Wissenschaft bis zum Alltagsleben im Gebrauch. Können die von diesen Programmen produzierten Übersetzungen, trotz digitale Quellenlücken, die ja weltweit unterschiedliche Umfänge vorweisen, wirklich das wiedergeben, was eine Übersetzerin oder Übersetzer mit Identität und Zugehörigkeit ausdrücken fähig ist? Ziel des Artikels ist es, mithilfe der Datenanalyse, einer qualitativen Forschungsmethode, eigene Stellungnahme im Fach Prosa- und Poesietexte zu erörtern, dass künstliche Intelligenz derzeit weder Identität noch Zugehörigkeit besitzt, sowie die Auswirkungen dieser Tatsache zu analysieren, um Unzulänglichkeiten dieser vorzulegen und Unvermeidbarkeit der Humanübersetzenden zu betonen.

Schlüsselwörter: Künstliche Intelligenz, Identität, Übersetzung, Eigenwahrnehmung, Zugehörigkeitsgefühl, Maschinelle Übersetzung

1. Identität, Translation:

Identitätsbegriff, dessen Definition sich aus Erkenntnissen von Philosophie, Soziologie, Psychologie und anderen Wissenschaften hergeleitet ist, wird seit Jahren kontrovers diskutiert. Das Konzept der Identität stammt von der lateinischen Wurzel *idem* (Identität) und ist ein Konzept, das Gleichheit und Kontinuität beinhaltet. Identitätsdebatten werden hauptsächlich in zwei Formen geführt: psychodynamisch und soziologisch. (Marshall, 2005.)

Für den Soziologen Parsons bedeutet Identität in modernen Gesellschaften eine komplexe Balance zwischen der Anpassung an gesellschaftliche Normen und der individuellen Selbstfindung. Ein festes Identitätsgefühl erfordert sowohl die Integration von Rollen als auch die Entwicklung einer persönlichen, authentischen Perspektive. Nach Goffman spielt jeder ein Theater, worin man verschiedene Identitäten vorgibt. Diese Identitäten sind nicht statisch, sondern dynamisch und kontextabhängig. Es geht darum, wie wir uns präsentieren und wie andere uns wahrnehmen. Wenn auch aus unterschiedlichen Perspektiven, erkennen sowohl Goffman als auch Parsons die Bedeutung von sozialen Interaktionen und Rollen bei der Identitätsbildung an. (Jörissen- Zirfas, 2010) Aus soziologischer Sicht haben das Alter, das Geschlecht und in gewissem Maße auch die Ethnie und die ethische Identität einen markanten Einfluss auf das Erscheinungsbild der Menschen bei der Konstruktion ihrer Identität. Auch der Sprachstil und das Verhalten von Personen, die einer sozialen Schicht zugeordnet werden können, können zu diesen Kriterien gezählt werden. Ein zweiter wichtiger Prozess in diesem Sinne ist die Sozialisation, die dem Individuum Erfahrungen vermittelt. Trotz all dieser Prozesse, wie Marshall betonte; dass in der modernen Soziologie es kein eindeutiges Konzept der Identität gibt. Der Begriff „Identität“ weit und flexibel verwendet wird und sich auf das Selbstverständnis, „die Gefühle“ und „Vorstellungen von sich selbst“ bezieht. (z. B. in den Begriffen „Geschlechtsidentität“ oder „Klassenidentität“). (Marshall, 2005, s. 407) In Anbetracht all dieser Informationen kann gesagt werden, dass eine fundierte Selbstwahrnehmung zu einem starken Zugehörigkeitsgefühl beiträgt, und somit zu einer gesunden Identitätsbildung führt.

Die Psychologie versucht, Identität zu erklären, indem sie das Individuum in den Mittelpunkt stellt. Nach dem Psychoanalytiker Erikson ist Identität ein Prozess und nicht statisch, wie bei Goffman. Im Sinne von H. Keupps Definition in der Sozialpsychologie ist Identität eine Sozialkonstruktion. Auch die Philosophie beschäftigt sich mit der Identität. Aus Welschs Ansicht ist Identität mehrdimensional und besitzt die Eigenschaft, Emanzipation zu vermitteln. Bei Habermas ist es jedoch genau umgekehrt: Aus seiner Sicht kommt eine reale Identität gar nicht in Frage. Zudem unterstreicht er, dass die Sprache in der Identitätsbildung ziemlich bedeutend ist. Sie hat eine Doppelfunktion, d.h., sie dient sowohl als etwas Allgemeines, das von allen geteilt wird, als auch als Mittel zur individuellen Ausdrucksfähigkeit. Mit diesem Charakter schlägt die Sprache eine Brücke zwischen dem Allgemeinen und dem Individuellen, sodass die Identität jedes Einzelnen sowohl gestaltet als auch ausgedrückt werden kann. (Abels, H. 2017)

Die Mehrdimensionalität der Identität spielt auch bei der Übersetzung und für Übersetzerinnen und Übersetzer eine große Rolle. Übersetzung ist die Art und Weise, wie man einen Text betrachtet oder herangeht. Die hinsichtlich Untersuchung und Betrachtung wird durch das Umfeld der Übersetzenden, was in engem Zusammenhang mit der Identität oder den Identitäten steht, die sie oder er eigenhändig schafft. Identität ist das Ergebnis eines Selbsterkenntnisversuchs. Je besser man sich selbst versteht, desto konsistenter werden die Identität(en), die man schafft und formt. Sie ist antistatisch und nicht nur im Sozialleben, sondern auch im Übersetzungsprozess von großer Bedeutung. Übersetzung ist Austausch des Schauens, Sehens und Wählens, die laut Benjamin: „Jene reine Sprache, die in fremde gebannt ist, in der eigenen zu erlösen, die im Werk gefangene in der Umdichtung zu befreien, ist die Aufgabe des Übersetzers „²ist, worauf Identität großen Einfluss hat.

2. Künstliche Intelligenz (KI)

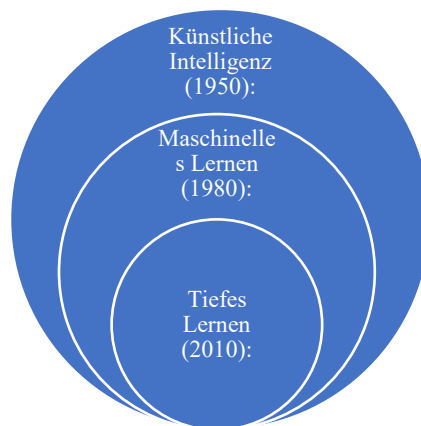

Abbildung 1 : Entwicklung der künstlichen Intelligenz

Im Jahr 1950 ist Alan Turing mit der Frage aufgebrochen, ob Maschinen in der Lage sind zu denken. Können Maschinen oder künstliche Intelligenz Überlegungen anstellen, über sich selbst nachdenken, reflektieren usw.? Er gab gleich zu Beginn seines Aufsatzes „*Computing*

² Benjamin, W. (1972). Gesammelte Schriften: Band IV: Kleine Prosa. Baudelaire-Übertragungen. S.19

Machinery and Intelligence“ eine kurze Antwort: Aufgrund der Schwierigkeit, den Begriff „Denken“ zu definieren, kann die Frage nicht auf einen Hieb beantwortet werden. Er schlägt vor, die Bedeutung der Begriffe „Maschine“ und „denken“ zu definieren. Er weist darauf hin, dass die Definitionen so formuliert werden könnten, dass sie so weit wie möglich den normalen Sprachgebrauch widerspiegeln, warnt aber davor, dass diese Haltung gefährlich ist. Turings Aufsatz legte den Grundstein für die KI-Forschung jedoch hatte die KI-Gemeinde die Komplexität von Sprache und Denken, die sich immer anscheinend entwickelte, stark unterschätzt. Roboter mussten zuerst viel geschickter werden, bevor sie etwas intelligenter werden konnten, musste mit Studien zum maschinellen Lernen begonnen werden.

2.1. Ein vergleichender Überblick: Maschinelles Lernen bei KI

Die Entwicklung von Algorithmen und Techniken, die es Computern ermöglichen, aus Daten zu lernen und Vorhersagen zu machen oder Entscheidungen zu treffen, ohne ausdrücklich programmiert zu werden, wird als maschinelles Lernen bezeichnet³. Bei der Spam-Filterung von Mails verwendet ein Algorithmus Muster, um eingehende E-Mails automatisch als Spam oder legitime Nachrichten einzustufen. Dies ist ein einfaches Beispiel für maschinelles Lernen und derzeit besteht es aus vier verschiedenen Arten von maschinellen Lernmodellen, deren algorithmische Techniken variieren: überwacht, unüberwacht, teilüberwacht oder bestärkend⁴.

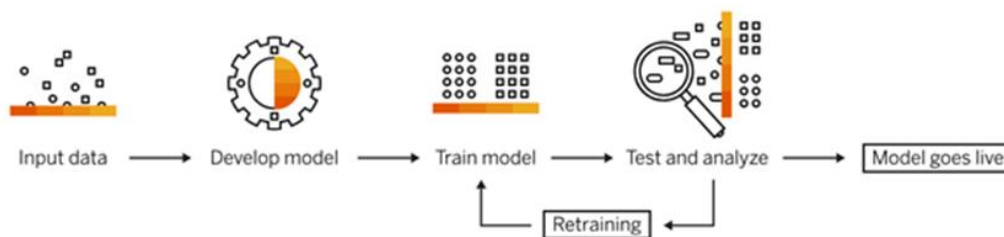

Abbildung 2 : Der Maschine- Learning-Prozess im Überblick

Dieses Schaubild⁵ zeigt, welchen Weg das Training folgt um gewünschte Genauigkeit seinem Nutzer vorzulegen.

Künstliche Intelligenz wird im Allgemeinen in zwei Bereiche unterteilt. Schwache KI, die auch als „enge KI“ bezeichnet wird, ist auf spezifische Aufgaben beschränkt und ist nicht in der Lage, über ihren spezifischen Kontext hinaus zu „denken“. Chatbots oder Empfehlungsalgorithmen bilden die Beispiele dafür. Starke KI, auch unter dem Namen „Allgemeine KI“ bekannt, stellt eine hypothetische Art von KI dar, die in sämtlichen Bereichen der menschlichen Intelligenz ähneln kann. Eine solche KI ist es zwar derzeit noch nicht parat, aber mit an Netzwerkstrukturen im menschlichen Gehirn angelehnten neuronalen Netzen wird

³ <https://www.sap.com/germany/products/artificial-intelligence/what-is-machine-learning.html#:~:text=Machine%20Learning%20oder%20maschinelles%20Lernen,explizit%20daf%C3%BCr%20programmiert%20zu%20werden.> /28.12.24

⁴⁺⁵ SAP

es daran gearbeitet. Modelliert durch Fortschritte in den Neurowissenschaften gewann man Einblicke in die kognitiven Prozesse, die wiederum humanitäre Intelligenz ähnlich sein versuchen, sogar mit der Zeit zu übertreffen gedacht sind.⁶

Intelligenz umfasst geistige Fähigkeiten wie logisches Denken, Problem-Lösung, lernen, Wahrnehmung und Anwendung von Informationen. Sie ist keine statische, sondern eine Mischung aus kognitiven Prozessen und sich entwickelnden Fähigkeiten. Die Tatsache, dass maschinelles Lernen mit der Feedbackschleifen fortschreitet, stellt sich häufig in diesem Kontext die Frage, ob KI wirklich intelligent werden kann. Denn *der 2018 in Betrieb genommene SpiNNaker-Supercomputer hat über eine Million Rechenkerne, von denen jeder bis zu 256 Nervenzellen nachstellen soll. Im menschlichen Gehirn sind hingegen ca.86 Milliarden Nervenzellen vernetzt*⁷.

Gardner unterscheidet sieben Formen der Intelligenz: visuell-räumlich, körperlich, kinästhetisch, musikalisch, interpersonal, intrapersonal sprachlich und logisch-mathematisch.⁸ Insbesondere verfügt KI aber über keine kinästhetische, interpersonale und intrapersonale Intelligenz, die Denken, Bewusstsein und Empathie voraussetzen. Intelligenz beschränkt sich nicht darauf, ein spezifisches kognitives Problem zu lösen, sondern es kommt darauf an, wie dieser Prozess abläuft. Manchmal wird Intelligenz auf die Fähigkeit bezogen, zu lernen. Welches Wissen die Grundlage der Intelligenz ist? Also welche Erkenntnisse zu gewinnen Voraussetzung der Intelligenz ist? Misselhorn spricht das philosophische Dilemma wie folgt an:

„Eine wichtige Rolle spielt hierbei die philosophische Unterscheidung zwischen Wissen, dass etwas der Fall ist (Knowing that), z. B. dass $2 + 2 = 4$ ist, und praktischem Wissen, wie etwas geht (Knowing how), beispielsweise Fahrradfahren. Der Symbolverarbeitungsansatz beruht auf einem Verständnis von Wissen im ersten Sinn. Dreyfus geht hingegen davon aus, dass die primäre Form des Wissens Knowing how ist. So resultiert selbst mathematisches Wissen für ihn aus praktischem Wissen im Umgang mit Objekten in der Welt. Wenn diese Annahme stimmt, dann erfordert eine dem Menschen vergleichbare Intelligenz einen menschlichen Körper und eine menschliche Form der Sozialisation, KI könnte also letztlich nur als Duplikation des Menschen gelingen.“ (Misselhorn, 2018, S.28)

Hier erwähnten Eigenschaften sind einer der Erschaffungsgründe für die Künstlichkeit. Andere Gründe sind die unterschiedlichen Lernstile von menschlicher und künstlicher Intelligenz sowie die Nachahmung kognitiver Prozesse, die dem menschlichen Gehirn imitiert werden. z. B. nach dem Konnektionismus, einem Ansatz, der beim maschinellen Lernen verwendet wird. Es ist ein Fehler, die Eigenschaften des menschlichen Gehirns völlig außer Acht zu lassen, wenn Intelligenz verstanden und nachgeahmt werden soll. Dieser Ansatz strebt an, mithilfe der Informatik ein Modell zu schaffen, das den neuronalen Netzwerken des menschlichen Gehirns gleichstellt. Er konzentriert sich auf mathematische Modelle für Computerprogramme, die die Organisationsprinzipien biologischer neuronaler Netzwerke nacheifern. Dennoch ist es schwierig, von einer vollständigen Nachahmung des menschlichen

⁶ Deutscher Ethikrat- Mensch und Maschine-Herausforderungen durch KI. S.15-99

⁷ Age. S.105

⁸ Misselhorn, C. (2018). Grundfragen der Maschinenethik.

Gehirns zu sprechen. Wenn künstliche Intelligenz eine Form hätte, würde sie -in Bezug auf die Informationsverarbeitung, die Lernfähigkeit und seine Auswirkungen auf den Menschen- sehr wahrscheinlich Bentham's (1748-1832) Panopticon ähneln.

Die von Turing aufgeworfene Frage ist auch philosophisch wichtig. Vom philosophischen Standpunkt ist Byung-Chul Han's Antwort auf diese Frage ein klares Nein! In seinem Buch „Undinge“ behandelt er dieses Thema auf folgende Weise:

„Künstliche Intelligenz lernt aus Vergangenheit. Die von ihr errechnete Zukunft ist keine Zukunft im eigentlichen Sinne. Sie ist ereignisblind. Das Denken aber hat einen Ereignischarakter. Es setzt etwas ganz Anderes in die Welt. Künstlicher Intelligenz fehlt gerade die Negativität des Bruchs, die Neues im emphatischen Sinne beginnen lässt. Sie setzt letztlich das Gleiche fort ... Sie trifft nur eine Wahl zwischen im Voraus gegebenen Optionen, letztlich zwischen eins und null. Sie begibt sich nicht außerhalb des Vorgegebenen ins Unbegangene... Die Maschinenintelligenz dringt in jene dunkle Brunnentiefe eines Rätsels. Informationen und Daten besitzen keine Tiefe. Das menschliche Denken ist mehr als Rechnen und Problemlösung. Es erhellt und lichtet die Welt. Es bringt eine ganz andere Welt hervor. Von der maschinellen Intelligenz geht vor allem die Gefahr aus, dass das menschliche Denken sich ihr angleicht und selbst maschinell wird.“ (Han, 2021, s.31). Er setze fort, indem er Dreyfus zitiert; „Heidegger zufolge wäre Künstliche Intelligenz insofern unfähig zum Denken, als ihr jene Ganzheit verschlossen ist, mit der das Denken seinen Ausgang nimmt. Sie ist weltlos. Die Ganzheit als semantischer Horizont erfasst mehr als jene Zielvorgaben, die Künstliche Intelligenz leiten. Das Denken „geht ganz anders als Künstliche Intelligenz vor. Die Ganzheit bildet den anfänglichen Rahmen, aus dem heraus Tatsachen gebildet werden. Der Stimmungswechsel als Wechsel des Rahmens gleicht einem Paradigmenwechsel, der neue Tatsachen hervorbringt.“ (Han, 2021, s.30)

Wie Ramge betont, verwandelte sich der Computer nicht sofort in einen superintelligenten Gesprächspartner, sondern auch in einen alltäglichen Assistenten für berufliche Tätigkeiten. Heute entwickeln Maschinen neue Lernstrategien (z. B. durch Supervised Learning, Unsupervised Learning usw.), und in naher Zukunft könnte KI möglicherweise lernen zu denken. In diesem Fall stellt sich die Frage, inwieweit betreffendes Denken als authentisch angesehen werden könnte zudem läuft mit diesem Szenario die menschliche Identität nicht Gefahr auch? Identität ist, wie Magrittes Pfeife, eine Frage der Darstellung. Die Menschen drücken ihre Identität auf verschiedene Weise aus (Sprache, Kleidung, Verhalten, Rollen), aber diese Ausdrücke sind nie die Identität selbst. Wenn jemand zum Beispiel sagt: „Ich bin Arzt“, so stellt dies nur einen Teil seiner Identität dar und umfasst niemals sein ganzes Wesen. Wie Foucault betont, besteht immer eine Diskrepanz zwischen der Darstellung (der Identitätsaussage) und der Realität (der Identität selbst). Dies zeigt, dass Identität ein sich ständig verändernder Prozess ist, der nie vollständig stabilisiert werden kann. Fixierte Phänomene sind immer gefährdet. Ihre Fixierung macht sie offen für unvorhersehbare Angriffe. Wiederum schwenken die sich im Fluss verändernden und erneuernden Phänomene zwischen Sein und Nichtsein. Allerdings kann man sich darüber auseinandersetzen, ob Menschen wirklich denken können oder nicht. Heidegger thematisiert in seinem Buch „Was heißt Denken?“ wie folgt:

„Der Mensch denkt noch nicht und zwar deshalb nicht, weil das zu-Denkende sich von ihm abwendet; er denkt keineswegs nur darum nicht, weil der Mensch sich dem zu-Denkenden nicht hinreichend zuwendet.“ und fügt hinzu; „Das Bedenklichste in unserer bedenklichen Zeit ist, dass wir noch nicht denken.“ (Heidegger, 2015 ,s. 6-8)

Jegliches Denken orientiert sich nach Auslegung und Verstehen, was auch eine Kalkulation in sich hat. Das menschliche Verstehen hat nun andere Dimensionen⁹ als bisher, denn der Mensch hat zusätzlich seiner eigenen Natur, seines Milieus, seiner Umwelt auch Digitales zu verstehen. Entwicklungen in KI-Welt zwingt den Menschen sich immer schlichter auszudrücken, leichte Sprachen zu verwenden, somit macht sich dann KI ein unwahres Bild vom Menschlichen und bildet ihre eigene Art zu verstehen und denken, was der Mensch wiederum nachzuforschen, zu analysieren und einzukalkulieren hat.

2.1.1. Eintrag Unsinn Austrag ebenfalls

Es wurde bereits erwähnt, dass künstliche Intelligenz, die nicht denken kann und daher keine Identität hat, sich auch von Rückmeldungen ernährt. Es ist jedoch wichtig, nicht den Fehler zu machen, künstliche Intelligenz mit und nach menschlichen Maßstäben zu bewerten. Wie Harari betont, wäre dies, als würde man Flugzeuge mit Vögeln vergleichen. KI entwickelt sich nicht in Richtung menschlicher Intelligenz, sondern verfolgt die Entwicklung einer völlig eigenen Form von Intelligenz. Die KI lernt ausschließlich aus ihren Daten. Da Algorithmen zur Entscheidungsfindung genutzt werden, ist es notwendig, die Gültigkeit der Daten zu gewährleisten und Vorurteile zu berücksichtigen und zu korrigieren. Eine hohe Qualität der Daten führt zur Präzisierung der KI-Ergebnissen, da sie mit dem Problem übereinstimmt, mit dem sich KI befasste. Auf der anderen Seite besteht die Möglichkeit, dass den KI-Modellen aufgrund unvollständiger Daten und digitale Quellenlücken wichtige Erkenntnisse fehlen.

Beginnt man mit der Verwendung der künstlichen Intelligenz im Bereich der Übersetzung, über die Wortwahl nachzudenken? Welches Wort wird aus welchem Grund und mit welcher Motivation ausgewählt? Oder wurden diese Sätze ohne eine Frage zu stellen verwendet? Viele Übersetzungstools werden von Übersetzenden unbewusst benutzt. Wenn die Übersetzenden die Ausgangssprache nicht beherrschen, nehmen sie nicht die Nuancen wahr, die in der von KI erledigten unvollständigen Übersetzung enthalten sind. Zur fehlenden Sprachbeherrschung kommt auch der Mangel an qualitativen und hochwertigen Daten hinzu, was, wie im folgenden Beispiel gezeigt, zu einer Reihe von Fehlern führt, aus denen man wieder die Identitätslosigkeit zu erschließen hat.

Tabelle 1: Ein Beispiel aus einem englischen Artikel

Beispielsatz	Chat GPT-4 Turbo Free Version	DeepL	Google Übersetzer ¹⁰
Community interpreting is sometimes described	Toplum çevirisi bazen "fakir akraba" olarak tanımlanır.	Toplum çevirmenliği bazen "kötü akraba" olarak tanımlanır.	Toplum tercümanlığı bazen "yoksul akraba" olarak tanımlanıyor.

⁹ Durdagi, A.N. Dimensionen des Verstehens im Umbruch

¹⁰ Diese Übersetzung wurde am 28.12.2024 durchgeführt.

as “ the poor relation ” ^{11, 12}			
---	--	--	--

Da die Wortfolge bemerkenswert ist, wurde dieser Satz aus der Studie von GAO X. zum Gemeinschaftsdolmetschen übernommen. Anschließend wurde festgestellt, dass die künstliche Intelligenz keine Lösungen in menschlichen Texten produziert, sondern sich mit dem Thema in einem linguistischen Kontext befasst.

Internettexpte als neuer Texttyp bieten aufgrund ihrer Veröffentlichung in digitalen Medien durch visuelle und textuelle Unterstützung andere Konditionen an, was den humanen Übersetzer*innen eher eine große Hilfe ist, aber KI nicht. Auch wenn KI-Input-Output Training ausgesetzt ist, kann sie die Sensibilität und Gefühle von Lesenden und im folgenden Beispiel von Tierschützern weder ahnen noch nachvollziehen. Dies sieht dann so aus:

Tabelle 2: Beispiel für einen Internettexpte

Beispielsatz	Chat GPT-4 Turbo Free Version	DeepL	Google Übersetzer ¹³
Rettet meinen „ Gnadenhof! “ ^{14, 15}	Hayvan sığınağını kurtarın!	Merhamet çiftliğini kurtar / koru.	Kutsal alanını kurtar.

Gnadenhof ist bei deepL und google Übersetzer zu wortwörtlich gefasst, entspricht weder dem Bild noch das Ziel, was in Bild & Text -Kombination gemeint ist. Nur ChatGpt -4Turbo ist nah dran. Wenn man davon ausgeht, dass das Tier diese Bitte äußert, ist das Wort ‚Hayvan‘ überflüssig.

In einem Beispiel mit anderer Texteingabe hat Chat GPT-4 Turbo auch verfehlt.

Tabelle 3: Beispiel für Video-Untertitel Übersetzung

Beispielsatz	Chat GPT-4 Turbo Free Version	DeepL	Google Übersetzer ¹⁶
Trakyalı Terapist / Kızan Terapist	Thrakischer Therapeut/ Kinder-Therapeut	Thrakische Therapeutin / Wütende Therapeutin	Trakyalı-Therapeut / Kızan-Therapeut

¹¹ Poor relation: rağbet görmeyen, ihmal edilmiş. Vernachlässigt, untergeordnet.

¹² GAO, X. (2022). The Development Of Community Interpreting Studies In China.

¹³ Diese Übersetzung wurde am 28.11.2024 durchgeführt.

¹⁴ <https://www.protier.ch/lebenshoefe/was-ist-ein-gnadenhof> Ein Gnadenhof oder Tierasyl, ist eine Einrichtung, in der je nach Hof verschiedene Haus-, Wild- und sogenannte Nutztiere ein Zuhause finden. Hier bleiben sie in der Regel bis zu ihrem natürlichen Lebensende und werden meistens nicht in einem Tierheim weitervermittelt. Sämtliche beherbergten Tiere werden nicht geschlachtet oder genutzt.

¹⁵ <https://innn.it/gnadenhof> 28.11.2024.

¹⁶ Diese Übersetzung wurde am 06.02.2025 durchgeführt.

Yanınızda kızçe görürüm. Kızan için mi geldiniz? ¹⁷	Ich sehe ein Mädchen bei Ihnen. Sind Sie wegen eines Jungen gekommen?	Ich werde ein Mädchen mit dir sehen. Sind Sie wegen Ihres Mädchens hier?	Ich sehe dich wie ein Mädchen neben mir. Bist du wegen des Mädchens gekommen?
---	--	---	--

Wie hier zu sehen ist, kann nur das Wörtliche übersetzt werden. Weder das Bildliche noch der sprachliche Zusammenhang ist erkannt, daher auch nicht übertragen. Denn ‚kızçe‘ ist in diesem Videotext die Tochter und Kızan ist hier als Kind gemeint. Eigentlich gilt dieses Wort im thrakischen Gebiet nur für Jungen. Angemessen hieße die Übersetzung: Ihre Tochter ist bei Ihnen, Sind Sie wegen ihr hier?...wegen Ihrer Tochter hier? Titel der Sendung würde dann lauten: Thrakische Therapist- Therapistknabe/ Knabentherapist.

2.1.1.1. Ein weiteres Beispiel

In einem Lied aus Protestmusik gibt es jede Menge Wortspiele, die aus mehrdeutigen Wörtern und deren metaphorischen Zusammensetzung bestehen. Reime allein (vur sırtına, vur sırtına, dostun olam, vur sırtına..) geben an, dass derjenige mit seinem Freund oder zumindest mit jemandem spricht, den er für zuverlässig hält und diesem empfiehlt ihm zu helfen, indem er seine Sorgen und Last auf eigene Schulter nimmt, um ihn zu entlasten. Mit ‚sırt‘ ist hier auf keinen Fall der Rücken gemeint aber alle KI-Übersetzungen haben dies mit Rücken übertragen, was eben nur auf linguistischen Ansatz zu führen ist.

Tabelle 4: Beispiel für Lied

Original	ChatGpt4.1.25/20:46	ChatGpt4.1.30.01.2025	Deepl 4.1.25/20:45	Google-Translate 4.1.25/20:44	Google-transla30.01.2025
Vur sırtına, vur sırtına Dostun olam vur sırtına Madem ki ben kaldırıram	Schlag auf meinen Rücken, schlag auf meinen Rücken, Sei mein Freund, schlag auf meinen Rücken. Wenn ich es nicht ertragen kann, Nimm meine Last, schlag auf meinen Rücken. Du weinst Tränen um einen Falschen,	Schlag auf den Rücken, schlag auf den Rücken Sei mein Freund, schlag auf den Rücken Wenn ich es nicht tragen kann Nimm meine Last,	Schlag ihm auf den Rücken, schlag ihm auf den Rücken Ich werde dein Kumpel sein, dir auf die Schulter klopfen Wenn ich es nicht	Schlag deinen Rücken, schlag deinen Rücken Lass mich dein Freund sein, klopfe dir auf die Schulter Da ich damit nicht klarkomme	Schlag ihm auf den Rücken , schlag ihm auf den Rücken Lass mich dein Freund sein und dir auf den Rücken klopfen Da ich damit nicht klarkomme Nimm meine Mühe und lade sie auf dich

¹⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=eIPQxURAd4U&t=309s> 2:49

Derdimi al vur sırtına	Er kennt deinen Wert nicht, ach, was bringt es.	schlag auf den Rücken Du weinst um einen Treulosen Er kennt deinen Wert nicht – ach, was nützt es?	aushalten kann Nimm meine Sorgen auf deinen Rücken Du vergießt eine Träne für einen Verräter Was nützt es dir, wenn du dein Schicksal nicht kennst?	Nimm meine Mühe und lege sie auf deinen Rücken Du hast für einen Moment Tränen vergossen Kadrin weiß nicht, oh, was nützt das?	Du hast Tränen für einen Verräter vergossen Er kennt Ihren Wert nicht, oh, was nützt das?
---------------------------	--	--	---	--	--

3. Fazit

Das humane Denken, das bisher ideologische, geschichtliche, politische, geografische, traditionelle, wirtschaftliche, kulturelle, gendergerechte, gesellschaftliche usw. Veränderungen hinter sich hat, ist nun dabei allen Vorgängern digitale hinzuzufügen. Das digitale Denken hat derzeit zwei Komponente, nämlich das Menschliche und Technische. Wie sehr man sich auch bemüht KI menschlicher zu kreieren, beeinflusst jeder Schritt das Humane, denn Menschen versuchen bei Schwierigkeiten algorithmisch etwas zu kodieren wobei sie auf ihre eigenen, sie zu Menschen machenden Eigenschaften verzichten, um digital voranzukommen. Es ist entscheidend, dass KI-Systeme über ausreichend relevante und qualitativ hochwertige Daten verfügen, damit sie effektiv funktionieren können. Um verlässliche Resultate zu erzielen, ist es von großer Bedeutung, die Quantität und die Qualität der Daten abzuwägen, insbesondere mit KI fungierenden Anwendungen. Die Komponenten von Qualitätsdaten sind Vollständigkeit, Genauigkeit, Gültigkeit, Konsistenz, Aktualität und Relevanz. Genauigkeit der Daten ist wichtig für ein effektives KI-Training und Ergebnis, welche aufgrund Milieus, Gegebenheiten und Situativität nicht gänzlich möglich sind. Es ist von großer Bedeutung, dass die Informationen so präzise wie möglich das reale Szenario repräsentieren. Ungültige Daten können dazu führen, dass die Verlässlichkeit der Ergebnisse von KI-Modellen gefährdet wird. Sicherzustellen, dass die Daten gültig und richtig sind, ist entscheidend für die Erhaltung von Qualität und Vertrauenswürdigkeit. Auf diese Weise werden die Folgen inkonsistenter Daten vermieden. Konsistente Daten umfassen einheitliche und standardisierte Daten aus unterschiedlichen Quellen. Schließlich ist es auch wichtig, neue Daten zu haben, da veraltete dazu führen können, falsche Ergebnisse bezüglich aktueller Muster oder Trends vorherzusagen. Das vorrangige Ziel von Sozialwissenschaftlern sollte es sein, Qualitätsdaten in die künstliche Intelligenz zu integrieren, insbesondere aus allen Fremdsprachen ins Türkische und aus dem Türkischen in alle Fremdsprachen. Dabei sollte die folgende Tatsache nie vergessen werden, dass reale Daten und Trainings Daten voneinander sehr unterschiedlich sein werden, weil KI von ihrer Natur aus voreingenommen ist, aber selbst ihre Voreingenommenheit nicht erkennen

kann. Hier kommt die Agilität, Aktualität, Konsistenz zu guter Letzt die Rechenschaftspflicht ins Spiel. Wenn Menschen ideologisch vorgehen und KI-gezielt mit Bias vollfüttern, kann diese höchstens die Identität seines Schöpfers teilweise reflektieren. Eigene Identität scheint bis dato Zukunftsmusik zu sein, da Daten nicht nach eigenem Wunsch und Zweck der KI erstellt werden können. Kurz gesagt; trotz aller hinterlegten Fortschritte ist KI nicht in der Lage alles Menschliche realitätsnah nachzuahmen und daher identitätslos.

LITERATURVERZEICHNIS

- Abels, H. (2017). *Identität Über die Entstehung des Gedankens, dass der Mensch ein Individuum ist, den nicht leicht zu verwirklichenden Anspruch auf Individualität und Kompetenzen, Identität in einer riskanten Moderne zu finden und zu wahren. 3 aktualisierte und erweiterte Auflage.* VS Verlag für Sozialwissenschaften - Springer Fachmedien Wiesbaden.
- Deutscher Ethikrat- *Mensch und Maschine-Herausforderungen durch Künstliche Intelligenz* 2023 Berlin
- Durdagi, A.N. (2023). *Open Humanities Open Culture -Digitale Quellenlücke?* Dhd2023 Beitrag 5.
- Durdagi, A.N. (2021). *Modern Approaches to Translation and Translation Studies. Dimensionen des Verstehens im Umbruch.* Peter-Lang- Verlagsgruppe.
- Foucault, M. (2010). *Bu Bir Pipo Değildir. Ceci n'est pas unc pipe.* Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık. 7. Baskı.
- GAO, X. (2022). *The Development Of Community Interpreting Studies In China.* International Journal Of Languages, Literature And Linguistics. Vol. 8, No. 4, December 2022
- Han, B.C. (2021). *Undinge: Umbrüche der Lebenswelt.* 3. Auflage. Ullstein Verlag.
- Harari, Y. N. (2024). *NEXUS: Eine kurze Geschichte der Informationsnetzwerke von der Steinzeit bis zur künstlichen Intelligenz.* Penguin Verlag. 1. Auflage.
- Heidegger, M. (2015). *Was heißt denken? Vorlesung Wintersemester 1951/52.* Reclam Verlag.
- Jörissen, B. – Zirfas, J. (2010). *Schlüsselwerke der Identitätsforschung.* VS Verlag für Sozialwissenschaften - Springer Fachmedien Wiesbaden.
- Marshall, G. (2005). *Sosyoloji Sözlüğü.* Bilim ve Sanat Yayınları 2.Basım.
- Misselhorn, C. (2018). *Grundfragen der Maschinenethik. 2. durchgesehene Auflage.* Reclam Verlag.
- Misselhorn, C. (2021)- *Künstliche Intelligenz und Empathie vom Leben mit Emotions-erkennung, Sexrobotern & Co.* Reclam Verlag.
- Shelly, M. (2020). *Frankenstein oder Der moderne Prometheus.* Hofenberg Verlag.
- Ramge, Thomas. (2022). *Mensch und Maschine. Wie Künstliche Intelligenz und Roboter unser Leben verändern.* Reclam Verlag. 8. Auflage.
- Turing, A. M. (1950). *Computing Machinery And Intelligence.*
- Yazgan, P. (2016). *Hareketlilikte kimlik inşasına yönelik analitik bir çerçeve.* Göç Dergisi (GD), 3(2), 282-296.

<https://innn.it/gnadenhof>

<https://www.protier.ch/lebenshoeft/was-ist-ein-gnadenhof>

<https://www.iks.fraunhofer.de/de/themen/kuenstliche-intelligenz.html> 1.2.25/17:06

https://www.uni-bremen.de/kognitionsbasierte-kuenstliche-intelligenz?utm_source=chatgpt.com

<https://up2date.uni-bremen.de/artikel/roboter-mit-gesundem-menschenverstand> 1.2.25/17:07

<https://www.youtube.com/watch?v=eIPQxURAd4U&t=309s>

<https://genius.com/Ahmet-kaya-kalan-kalr-lyrics> 30.1.25

EXPANDED SUMMARY

The article critically examines the limitations of artificial intelligence (AI) in translation, particularly focusing on its inability to replicate the nuanced, context-driven, and identity-rich nature of human translation, using data analysis and qualitative research methods. Translation is not merely a mechanical transfer of words between languages; rather, it is a multifaceted process involving perception, cultural understanding, emotional resonance, and the adaptability of the translator to the specific context. Human translators naturally bring their personal identities, cultural backgrounds, and affiliations into their work. These aspects enable them to adapt texts to preserve authenticity, meaning, and depth, ensuring that the intended message is effectively conveyed to the target audience. By contrast, no matter how advanced, AI systems operate exclusively on pre-trained algorithmic datasets and computational logic. They lack fundamental human traits such as self-awareness, empathy, and cultural belonging, which are essential for the contextual interpretation and adaptation of texts in translation processes.

The article draws upon a combination of philosophical, sociological, and psychological theories to delve deeper into the importance of identity in translation. Scholars such as Goffman and Erikson are referenced to explore how dynamic identity—shaped by an individual's social interactions, cultural experiences, and self-perception—plays a pivotal role in human decision-making during the translation process. This dynamic identity allows human translators to make choices that are not only linguistically accurate but also culturally and emotionally resonant. The incorporation of personal and cultural identity enriches translations, ensuring they are meaningful and appropriate for diverse audiences. However, this critical element is entirely absent in AI, which operates as an identityless entity, devoid of the ability to interpret and respond to the emotional and cultural nuances inherent in human communication. Philosophical insights further underscore the limitations of AI. Thinkers such as Heidegger and Byung-Chul Han argue that AI is inherently incapable of engaging in the type of "thinking" that defines human creativity and intelligence. Byung-Chul Han highlights that AI merely perpetuates pre-existing patterns and options without the capacity for true innovation or the ability to create new meanings. Similarly, Heidegger's perspective suggests that AI, as a "worldless" entity, lacks the semantic depth and contextual awareness required to engage with the complexity of human language.

The article also differentiates between narrow AI, which is designed to perform specific tasks such as basic translation, and the hypothetical general AI, which might one day emulate human intelligence. While advancements in machine learning and neural networks have led to improvements in AI translation tools, the article emphasizes that these systems remain fundamentally incapable of replicating key components of human cognition, such as interpersonal and intrapersonal intelligence. These elements, which include empathy, self-awareness, and cultural sensitivity, are crucial for understanding and reproducing the complexity of human language and thought.

Through several case studies, the article provides examples that illustrate the limitations of AI in translation. For instance, AI's inability to interpret idiomatic expressions, metaphors, and culturally embedded references often leads to overly literal or contextually inappropriate translations. One notable example involves a protest song rich in metaphorical language, where AI consistently failed to capture the emotional and cultural undertones of the lyrics, delivering inaccurate translations that lacked depth and meaning. Similarly, translations of multimedia content, such as subtitles and image-embedded text, revealed AI's significant struggles in integrating visual and textual cues holistically, further highlighting its inability to understand context and convey intended meanings effectively.

It is concluded that while AI has become an invaluable tool for improving translation efficiency, it cannot replace human translators. The empathy, cultural awareness, and identity-driven decision-making that human translators bring to their work remain indispensable for producing authentic, meaningful, and contextually accurate translations. The article warns against the risks of over-reliance on AI, particularly the potential oversimplification of human communication to fit the machine's limitations. This simplification could erode the richness and depth of linguistic and cultural expression. Ultimately, the article underscores the ongoing interplay between technological advancements and human creativity, advocating for the preservation of the irreplaceable human element in translation to safeguard the authenticity, nuance, and cultural resonance of language.

- Für den erweiterten Abstract im Englischen und die Authentizität wurde ChatGPT verwendet.

Teknoloji Destekli Sağlık Çevirmenliği Üzerine Bir Alanyazın Çalışması A Literature Review on Technology-Assisted Healthcare Interpreting

Araştırma Makalesi / Research Article

Beyza Nur ZORLU*, Arsun URAS**

* Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Konya, Türkiye, e-posta: beyzanur.zorlu@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3658-3845

** Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İstanbul, Türkiye, e-posta: auras@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8266-2822

ÖZET

Dünyanın çözülmemiş sorunlar ve keşfedilmemiş yenilikler konusunda giderek artan sorunlarına çözüm bulmak amacıyla yenilikçi fikirlere ve çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma alanlarında yapılan alanyazın çalışması ile birçok yeni sorundan ve çözümden haberdar olunmakta ve gelecek çalışmalara olanak tanınmaktadır. Araştırma alanlarından biri olan Çeviribilim kapsamında alanyazın çalışmaları, Covid-19 salgınından sonra teknoloji kavramını daha çok gündeme getirmeye başlamıştır. Bu çalışma da, teknoloji destekli sağlık çevirmenliğindeki gelişmeleri ele alarak alanyazın çalışmalarının bilimsel ilerlemedeki önemini ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu kapsamda, sağlık çevirmenliğinde teknoloji kullanımının etkilerini gözlemlemek amacıyla kapsamlı atıf verileri ve alandaki en prestijli yayınları içeren indeksler tarafından taranan uluslararası dergilerde 2024 yılında yayınlanan erişime açık dört İngilizce makale ele alınmıştır. Sağlık çevirmenliği alanında kaleme alınan bu makalelerin katkılarını değerlendirmek adına, alanyazın taramasında sistematik bir yaklaşım sunan Ji ve diğerlerinin *Utility of mobile technology in medical interpretation: A literature review of current practices* (2021) başlıklı çalışması temel alınmıştır. Bu alanyazın çalışması kapsamında, teknolojik gelişmelerin sağlık çevirmenliğine entegrasyonu ile sağlık sektörünün iyileştiği ve çeviri ürününün kalitesinin arttığı görülmüştür. Çalışmada sağlık sektörüne olumlu katkısı bulunan çeviri teknolojilerinin vurgulanması ve sağlık çevirmenliği konusunda incelenen araştırmaların hem Fen Bilimleri hem de Sosyal Bilimler alanlarındaki saygın dergilerde yayınlanması, çeviribilimde disiplinlerarası etkileşimin varlığını daha belirgin kılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sağlık Çevirmenliği, Çeviri Teknolojisi, Teletıp, Uzaktan Sözlü Çeviri, Disiplinlerarası Etkileşim

ABSTRACT

In order to find solutions to the increasing problems of the world regarding unsolved problems, innovative ideas and studies are needed. Thanks to literature reviews, many new solutions and future studies are provided. Literature reviews in the field of Translation Studies have started to bring the concept of technology to the agenda more after the Covid-19 outbreak. Therefore, this study aims to reveal the importance of literature reviews in scientific progress by addressing the developments in technology-supported healthcare interpreting. In this context, four open-access English articles published in the most prestigious publications have been studied in order to observe the effects of technology use in healthcare interpreting. In order to evaluate the contributions of these articles in the field of healthcare interpreting, the study titled *Utility of mobile technology in medical interpretation: A literature review of current practices* (2021)

by Ji et al., which offers a systematic approach in literature review, has been taken as the basis. According to the research, it has been found that the healthcare sector has improved and the quality of the output has increased thanks to the integration of technological developments into healthcare interpreting. The emphasis on the positive contributions of interpreting technologies to the healthcare sector, and on the publication of research on healthcare interpreting in both Life Sciences and Social Sciences fields have made the existence of interdisciplinarity in the field of Translation Studies more evident.

Keywords: Healthcare Interpreting, Interpreting Technology, Telemedicine, Remote Interpreting, Interdisciplinarity

1. Giriş

Teknolojik dönüş altında irdelenen çeviribilimin uygulama aşamasının bir ürünü olan çeviri, artık sadece insan çevirmen tarafından değil; son teknolojilerle donatılan makine çevirisi sistemleri tarafından da üretilebilmektedir. Çeviri işlerini yapmak için çevirmenler, çok sayıda teknolojik kaynak ve araçtan faydalanmaktadır. Bu araçlar çevrimiçi ve çevrimdışı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Çevrimiçi kaynaklar arama motorları, kütüphane ve arşiv katalogları, ansiklopediler, sözlükler ve çok dilli terminoloji veri tabanları, gazete ve dergiler, çeviri bellekleri, bilgisayar destekli sözlü çeviri araçları şeklinde sıralanmaktadır. Bazı çevrimiçi kaynaklar yapay zekadan faydalanmaktadır. Çevrimdışı (elektronik) kaynaklar ise CD-ROM sözlük ve ansiklopedilerdir (Yazıcı, 2007: 106).

Çeviri sektöründe günümüzde en çok başvuru alan çevrimiçi kaynaklar yazılımlardır. Sektörde kullanılan yazılımlar, otomatik çeviri araçlarından çeviri belleklerine, kelime sayaçlarından dönüştürme uygulamalarına kadar birçok hizmet sağlamaktadır. Çeviri sektöründe teknoloji kullanımının birincil hedefi, çeviri sürecini hızlandırmak ve kolaylaştırmaktır. Çeviride tutarlılık, terminolojiye uygunluk ve çevirinin hatalardan arındırılması konusunda da teknoloji önemli bir rol oynamaktadır.

Teknolojik gelişmelerin çevirmenin çalışma düzeninde yarattığı bir diğer fırsat da çevrimiçi çalışmadır. İnternet aracılığıyla çevirmen aldıkları kaynak metinlerle çalışmakta, araştırma yapabilmekte ve çevirilerini teslim edebilmektedir. Yazılımlardan oluşan Bilgisayar Destekli Çeviri (BDÇ-CAT-Computer Aided Translation) araçlarının da internet üzerinden erişilebilmesi, çevrimiçi çalışmaların artmasına katkıda bulunmaktadır. Nitekim çeviri sektörü, çevrimiçi ortamda bu araçların düzenli kullanım gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Çeviri sektörünün ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çevirmenlere hız ve verimlilik konusunda katkı sağlayan çeviri teknolojileri ve araçları, sözlü çeviri bağlamında da araştırma konusu olarak ele alınmaktadır. Yapılan çalışmalarına bakıldığında, sözlü çevirinin teknoloji destekli yürütülmesine olanak tanıyan birçok platform gündeme gelmektedir. Çinli araştırmacı Qianqian (2022) yaptığı çalışmada, Interprefy, KUDO, Interactio, VoiceBoxer ve Speakus yazılımlarının en çok tercih edilenler olduğunu ifade etmiştir.

Bu platformların sunduğu fırsatlar, internet aracılığı ile sağlandığı için çevirmenin iş seyahati yapmaya ihtiyaç duymaması ve böylece işveren tarafından yapılan harcamanın azalması; çevirmenin toplantının yapılacağı ortamda bulunma zorunluluğunun ortadan

kalkması ile daha çok iş alabilmesi; işverenin nitelikli çevirmenlere kolayca ulaşabilmesi; çevrimiçi ortam sayesinde ilgili kitlenin artmasını sağlamıştır. Yapay zekadan faydalanan bu platformlar giderek gelişmekte; bazıları sözlü çeviriye yalnızca yapay zekadan faydalananarak da gerçekleştirebilmektedir. Fakat henüz insan çevirmenin yerini alacak düzeyde bir çeviri çıktısı meydana gelmemektedir. Bu nedenle, sözlü çeviri eğitimi alan öğrencilerin bahsedilen platformları kullanma ve izleme becerilerini geliştirmeleri önemlidir.

Sözlü çeviri bağlamındaki son teknolojik gelişmeler dikkate alındığında akla ikinci olarak sözcüksel ve terminolojik destek sağlayan yazılımlar gelmektedir. Bu araçlardan en popüler olanları InterpretBank, Interplex, Interpreters' Help, Intragloss ve LookUp şeklinde sıralanabilir. Bu yazılımlar terminoloji veritabanlarına gerçek zamanlı erişim sağlaması ile çevirmene görsel formatta terimin çevirisini sunabilmektedir (Куркимбаева, 2023). Bu platformların da giderek gelişme gösterdiği; terim çevirisini çevirmenin arama yapmasına gerek kalmadan görsel olarak sunabildiği bilinmektedir. Bu gelişme, Dragon Naturally Speaking ve Bing Speech API gibi otomatik ses tanıma araçlarının (Automatic Speech Recognition) terminolojik destek sağlayan yazılımlara entegre olması ile sağlanmaktadır (Fantinuoli, 2017).

Bu teknolojik gelişmelerin yalnızca profesyonel çeviri sektöründe değil, aynı zamanda toplum çevirmenliği alanında da önemli etkileri görülmektedir. Özellikle sağlık, hukuk ve kamu hizmetleri gibi alanlarda görev yapan toplum çevirmeni; çevrimiçi çeviri araçları, otomatik ses tanıma yazılımları ve mobil uygulamalar sayesinde daha hızlı, erişilebilir ve etkili çeviri hizmeti sunabilmektedir. Toplum çevirmenliği, göçmenler, mülteciler ve azınlık gruplarının yaşadığı toplumlarda konuşulan dili bilmediklerinde sağlık, eğitim ve hukuk işlemlerini gerçekleştirebilmelerine olanak tanıyan bir hizmettir. Bu açıdan toplum çevirmeninin, mülteci ve göçmenlerle iletişimde, yüz yüze ya da mobil cihazlar aracılığıyla anlık çeviri yapabilmesi; iletişim engellerini büyük ölçüde azaltmakta ve hizmet kalitesini artırmaktadır. Bu bağlamda, teknoloji destekli çeviri araçları toplumsal kapsayıcılığın güçlenmesine de katkı sağlamaktadır (Kerremans et al., 2018).

Toplum Çevirmenliği Kapsamında Bir Alanyazın Çalışması

Teknolojiden büyük ölçüde destek alan sözlü çeviri üzerine yapılan çalışmalar, eğitici ve öğrenciye yenilikçi yaklaşımlar sunmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda teknolojinin sözlü çeviriye sunduğu katkıları alanyazın çalışması bağlamında da değerlendirmek önem arz etmektedir. Alanyazın çalışması, belirli bir konuda geniş bir literatür dizisinin özlü sentezi olarak tanımlanmaktadır (Torraco, 2005). Sentezin sonucunda değinilmemiş bir alan olarak ortaya çıkan boşluk, araştırmacıya yeni bir çalışma konusu oluşturmaktadır. Torraco'nun alanyazın çalışması tanımına dayalı olarak bir disiplin olan çeviribilim alanında da çeşitli araştırmalar mevcuttur. Bu doğrultuda, bir uzmanlık alanı olan toplum çevirmenliği çatısı altında yer alan sağlık çevirmenliğindeki son teknolojik gelişmelere yönelik çalışmalara ışık tutmak yararlı olacaktır.

Alanyazın çalışmalarında, araştırmacı Templier ve Paré 2015 yılında kaleme aldıkları *A framework for guiding and evaluating literature reviews* başlıklı makalede, izlenilmesi gereken altı aşamayı ileri sürmektedir:

1. Temel araştırma sorusunu oluşturmak,
2. Soruya göre mevcut literatürü taramak,
3. Seçilen çalışmaların içeriğinin soruya uygunluğunu saptamak,
4. Çalışmaları dergi etki faktörü bağlamında değerlendirmek,
5. Veri çıkarma işlemi yapmak,
6. Veri analizi yapmak.

Bir araştırmacının ‘temel araştırma sorusunu oluşturması’ için yapacağı alanyazın çalışmasını uygun bir şekilde gerekçelendirmesi önemlidir. Bu gerekçelendirme ancak literatürdeki boşlukları iyi tespit etmek ile gerçekleştirilebilmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın temelini oluşturan bir araştırma sorusu geliştirilmektedir (Jesson et al., 2011). Soruyu belirleyebilecek anahtar sözcüklerle ‘mevcut literatürün taraması’ yapılmaktadır. Tarama sonucu elde edilen çalışmalar, ‘soruya uygunluğunu saptamak’ amacıyla araştırmacı tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir. Tarama sürecinin en az iki araştırmacı tarafından yürütülmesi, objektif olmak amacıyla önem arz etmektedir (Liberati et al., 2009).

Araştırma sorusuna uygunluk bakımından değerlendirilen çalışmalar, bir sonraki adımda dergi etki faktörü açısından değerlendirilmektedir. Bütün bu değerlendirmeler sonucunda tespit edilen çalışmalar; yazar, yayınlanma yılı, temel araştırma sorusu, yöntem, bulgu ve sonuç bağlamında incelenmektedir. Araştırmacı, temel araştırma sorusuna uygun olarak her bir çalışma için ‘veri çıkarma işlemini’ gerçekleştirmektedir (Cooper & Hedges, 2009). ‘Veri analizi’ sonrası karşılaştırmalı olarak değerlendirilen tüm çalışmalar bütüncül bir sonuca varmaktadır. Bu sonucu, mevcut literatüre katkı sağlayacak biçimde yeni bir araştırma olarak alana sunmaktadır (Jesson et al., 2011).

Templier ve Paré’nin öne sürdüğü aşamalar doğrultusunda alanyazın çalışmalarını sağlık çevirmenliği bağlamında ele alan Hilder vd., *Health navigation and interpreting services for patients with limited English proficiency: a narrative literature review* (2019) adlı makalesinde, sağlık çalışanlarının ve çevirmenlerin sözlü çeviri bağlamındaki deneyimlerini karşılaştırmalı olarak ele almıştır. Öte yandan Ji vd. ise, *Utility of mobile technology in medical interpretation: A literature review of current practices* (2021) başlıklı yazısında, mobil teknolojinin sağlık çevirmenliğinde kullanımını inceleyen çalışmaları, çeviri hizmeti kapsamında uygulanabilirlik ve kısıtlamaları sentezlemek amacıyla değerlendirmiştir.

Ji vd., (2021) sağlık çevirmenliği kapsamında mobil teknolojiyi konu alan çalışmalara 1 Ocak 2000 ile 30 Aralık 2019 tarihleri arasında İngilizce makalelerin indekslenmesini sağlayan Medical Subject Headings (MeSH) metaveri sistemi üzerinden erişim sağlamış; “computer, smartphone, cell phone, video, app, language barrier, interpretation, translation” anahtar sözcükleriyle literatür taraması gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaları, araştırmanın yapıldığı ülke ile birlikte araştırma sorusu, bulgular ve sonuç bakımından ele almıştır. Mobil teknolojinin çeviri hizmeti kapsamında uygulanabilirlik ve kısıtlamalarını sentezlemek amacıyla elde edilen bulguların *yüz yüze sözlü çeviri ile ses ve görüntülü sistem temelli uzaktan sözlü çevirinin karşılaştırılması* (comparing video and phone interpretation with in-person interpretation) ve

sözlü çeviri yazılım teknolojisinin değerlendirilmesi (assessing direct translation software in healthcare settings) olmak üzere iki konu başlığı üzerinden incelenmesinin önemli olduğunu vurgulamıştır.

Makalede Ji vd., bulguları birinci temaya göre değerlendirdiğinde, telefon üzerinden veya video yoluyla sözlü çevirinin hasta bekleme sürelerini azalttığını (overall patient wait-times); bununla birlikte hastaların ve klinik tedavi uzmanlarının telefondan sözlü çeviri yerine yüz yüze veya videolu sözlü çeviriyi tercih ettiğini (in-person or video interpretation over interpretation by phone) gözlemlemiştir. İkinci tema kapsamında ise, çevrimiçi çeviri yazılımlarının, *anında erişim* (immediate access), *düşük maliyet* (low cost) ve *sürdürülebilirlik* (sustainability) bağlamında katkı sağladığını belirtmiştir. Dolayısıyla bir ülkede, uzman sağlık çevirmeninin videolu sözlü çeviri sunan mobil uygulamalara erişiminin desteklenmesine yönelik girişimlerde bulunulması oldukça önemlidir. Bu çeviri yazılımlarının uzman sağlık çevirmeni tarafından kullanılması, tıbbi uygulama hatasına sebebiyet veren medikolegal sıkıntılar yaratmamak adına da dikkat çekicidir.

Mobil uygulama ve memnuniyet ilişkisini inceleyen çalışmaları ele alan makalede, bulguların *memnuniyet* (satisfaction), *tercih etme* (preference), *kalite* (quality) ve *zaman* (time) bağlamında incelenmesi önem arz etmiştir. İncelenen çalışmaların büyük bir kısmında, teknolojik gelişmelere yönelik memnuniyetin fazla olduğu (%86); çevirmenler tarafından sağlık çevirmenliği alanında mobil uygulamanın tercih edildiği (%96); teknolojik araçların çeviri kalitesine olumlu katkıda bulunduğu (%72) görülmüştür. Bununla birlikte, çeviride teknolojik gelişmelerin zaman kazandırma (%44) konusunda önemli bir katkısının olmadığına dikkat çekilmiştir.

Mevcut literatürde, teknoloji destekli çeviri araçlarının profesyonel çeviri sektöründeki yeri üzerine birçok çalışma bulunmasına rağmen bu teknolojilerin özellikle sözlü çeviri bağlamında, toplum çevirmenliği özelinde nasıl kullanıldığına dair sınırlı sayıda çalışma yer almaktadır. Bu bağlamda, bulguların temalaştırma yoluyla değerlendirilmesi sonucunda iki temel konu başlığı altında sistematik bir alanyazın incelemesine ilişkin Ji vd.’nin ele aldığı bu çalışma, İngilizce dilinde sağlık çevirmenliği alanındaki araştırmaları konu alan *derleme* çalışmamıza izlenecek yöntem açısından ışık tutacaktır. Araştırma kapsamında, teknoloji destekli sözlü çeviri araçlarının toplum temelli çeviri hizmetlerine etkisi kapsamlı bir şekilde değerlendirilecektir.

2. Yöntem

Sağlık çevirmenliğinde teknolojik gelişmeleri inceleyen alanyazın çalışmalarının bilimsel ilerlemedeki önemini ortaya koyan bu çalışma, Covid-19 pandemisi sonrası hayatımıza giren teknolojiyi toplum çevirmenliği bağlamında ele alan güncel çalışmalardan bir kesit ortaya koymak amacıyla 2024 yılına ait Google Scholar, Scopus ve Web of Science platformları üzerinden erişilebilir İngilizce 4 makaleyi kapsamaktadır. Makaleleri tarama sürecinde bütüncü “Remote interpreting, artificial intelligence, medical interpreting, healthcare interpreting, communication, health equity, quality” gibi sağlık hizmetleri ile çeviride teknoloji alanlarını kesiştiren anahtar sözcüklerle sınırlandırılmıştır.

2024 yılına ait teknoloji destekli sağlık çevirmenliğini ele alan çalışmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: 2024 Yılında Teknoloji Destekli Sağlık Çevirmenliğinde Son Gelişmeleri İnceleyen Çalışmalar

1.	Almahasees, Z., Al-Natour, M., Mahmoud, S., & Aminzadeh, S. (2024). Bridging Communication Gaps in Crisis: A Case Study of Remote Interpreting in the Middle East During the COVID-19 Pandemic. <i>World</i> , 14(2).
2.	Anawade Sr, P. A., Sharma, D., & Gahane, S. (2024). A Comprehensive Review on Exploring the Impact of Telemedicine on Healthcare Accessibility. <i>Cureus</i> , 16(3).
3.	Bachelier, K., & Orlando, M. (2024). Building capacity of interpreting services in Australian healthcare settings: the use of video remote interpreting during the COVID-19 pandemic. <i>Media and Intercultural Communication</i> , 2(1), 80-96.
4.	Bakdash, L., Abid, A., Gourisankar, A., & Henry, T. L. (2024). Chatting beyond ChatGPT: advancing equity through AI-driven language interpretation. <i>Journal of General Internal Medicine</i> , 39(3), 492-495.

3. Bulgular ve Tartışma

Çalışmaların öncelikle ülkeler ve yayın dillerine göre incelenmesi, niteliği ve dağılımı bakımından önemlidir.

Tablo 2: Dergilerin Yayınlandığı Ülkeler ve Yayın Dilleri

	Derginin Adı	Yayınlandığı Ülke	Yayın Dili
1.	World Journal of English Language	Birleşik Krallık	İngilizce
2.	Cureus	Amerika Birleşik Devletleri	İngilizce
3.	Media and Intercultural Communication	İran	İngilizce
4.	Journal of General Internal Medicine	Amerika Birleşik Devletleri	İngilizce

Tabloda görüldüğü üzere, dergilerden *World Journal of English Language* Birleşik Krallık'ta; *Cureus* ve *Journal of General Internal Medicine* Amerika Birleşik Devletleri'nde ve *Media and Intercultural Communication* İran'da yayınlanmaktadır. Sağlık çevirmenliğini konu edinen bu makalelerin çoğunun tıp alanına öncülük eden ülkelerde yayınlanması dikkat

çekicidir. Bu araştırma kapsamındaki yayınların İngilizce kaleme alınması, teknoloji destekli sağlık çevirmenliği alanındaki çalışmaların daha geniş kitleleri hedeflediğinin bir kanıtıdır.

Kapsadığı özel alanlara ve tarandığı indekslere göre dergileri değerlendirmek, yapılan çalışmaların önemini ve saygınlığını ortaya koymak bakımından önemlidir.

Tablo 3: Dergilerin Kapsadığı Özel Alanlar ve Tarandığı İndeksler

	Dergi Adı	Özel Alanı	Tarandığı İndeks
1.	World Journal of English Language	Sosyal Bilimler	Scopus
2.	Cureus	Fen Bilimleri	Web of Science
3.	Media and Intercultural Communication: A Multidisciplinary Journal	Sosyal Bilimler	Google Scholar
4.	Journal of General Internal Medicine	Fen Bilimleri	Web of Science

Tablo incelendiğinde, sağlık çevirmenliği konusuna yer veren dergilerin hem Fen Bilimleri hem de Sosyal Bilimler alanlarında yayın yaptığı görülmektedir. Fen Bilimlerinin sosyal bir alan olan çeviriyi konu edinmesi, disiplinlerarası bir etkileşimin varlığının göstergesidir. Dört makaleden üçünün kapsamlı atıf verileri ve alandaki en prestijli yayınları içeren Web of Science ve Scopus tarafından taranması, sağlık çevirmenliği üzerine yapılan bu çalışmaların güvenilir ve görünür kılındığını göstermektedir.

Bu doğrultuda, yazarları Zakaryia Almahasees, Mouad Al-Natour, Sameh Mahmoud ve Sirvan Aminzadeh olan ve 2024 yılında *World Journal of English Language* adlı çevrimiçi dergide yayınlanan *Bridging Communication Gaps in Crisis: A Case Study of Remote Interpreting in the Middle East During the COVID-19 Pandemic* başlıklı yazı, bu çalışmanın inceleme konularından biridir. Teknolojik kısıtlamaların çevirmenler üzerindeki etkisini incelemek amaçlı yapılan bu inceleme yazısı, Ortadoğu bağlamında yüz yüze ortamdan çevrimiçi ortama geçmenin sözlü çevirmen üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Covid-19 pandemisi sırasında ve sonrasında en çok sağlık çevirmenliğinde uzaktan sözlü çeviriye başvurulduğu hipoteziyle öne çıkan nitel çalışmada veri toplama süreci, “remote interpreting, Covid-19, Interpreting in the Middle East, pandemic, communication” anahtar sözcükleriyle gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada, çevirmenlerin uzaktan çeviri yaptıkları çeviri modu; kullandıkları çeviri platformları ve çeviri hizmeti verdikleri özel alanlar hakkında veri toplanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, çevrimiçi ortamda en çok eşzamanlı çeviri yapıldığı görülmüştür (%66). Dolayısıyla, alanyazına katkısı açısından bu makale

değerlendirildiğinde, eşzamanlı çevirinin uzaktan yürütülmeye en uygun mod olduğu ileri sürülebilir.

Bu yazıda, video konferans (Video-Remote-Interpreting, VRI) yolu ile veya telefon üzerinden (Over-the-Phone-Interpretation, OPI) gerçekleşen çevrimiçi eşzamanlı çeviride kullanılan platformlar, Zoom (%48); telefon (%24), KUDO (%10), Interactio (%6), VoiceBoxer (%6) ve Interprefy (%6) olarak sıralanmaktadır. Zoom'un tercih edilen platform olması, tasarlanan arayüzün çevirmenin ihtiyaçlarına karşılık verdiğini göstermektedir. Zoom platformunun kullanıldığı çevrimiçi eşzamanlı çevirinin en çok yapıldığı alan ise uluslararası ilişkiler (24%), hukuk (%14), işletme (%14), organizasyon koordinatörlüğü (14%), halkla ilişkiler (12%), sivil toplum (10%) alanlarına oranla sağlık çevirmenliğidir (%26). Bu doğrultuda, uzmanlık alanlarından sağlık çevirmenliğinin uzaktan uygulanmasının elverişli olduğu göze çarpan bir sonuçtur.

Çalışmanın bir diğer aşamasında, katılımcıların çevrimiçi ortamda sözlü çeviri yapma deneyimlerini paylaşımlarına yönelik açık uçlu sorular sorulmuştur:

1. Soru: Sözlü çeviri yapabilme kapasiteniz, yerinde yapılan sözlü çeviriye kıyasla Covid-19 ile birlikte nasıl bir değişikliğe uğramıştır? (What is the effect of the Covid-19 pandemic on your capacity to deliver interpreting services comparable to in-person interpreting services?)

Çevirmen yanıtları: Uzaktan sözlü çeviri ile *çalışma esnekliği* (flexibility), *kolay erişilebilirlik* (convenient accessibility) ve *maliyet verimliliği* (cost effectiveness) gibi fırsatlardan yararlandıklarını dile getirmişlerdir. Bununla birlikte, internet bağlantısının süreksizliğini ve sözel olmayan iletişim unsurlarına erişimin kısıtlılığını olumsuz olarak değerlendirmişlerdir.

2. Soru: Uzaktan sözlü çeviri hizmeti veren çevirmenlerin karşılaştığı sıkıntılar nelerdir? (What are the main challenges interpreters face in remote interpreting services?)

Çevirmen Yanıtları: Çevrimiçi çalışma ortamının, çevirinin ara vermeksizin yapılmasına, hareketsizliğe bağlı olarak fiziksel ağrının oluşmasına ve çeviri sürecinde teknik sorunların yaşanmasına neden olduğunu dile getirmişlerdir. Dolayısıyla bu yanıtların, çevrimiçi sözlü çeviriye ait belirli çalışma standartlarının getirilmesi ve sorumluluğun paylaşılması konusuna pencere açtığı söylenebilir.

3. Soru: Uzaktan sözlü çevirideki sıkıntıları gidermek için hangi yöntemlere başvurdunuz? (What strategies did you employ to overcome challenges in remote interpreting?)

Çevirmen Yanıtları: Uzaktan sözlü çevirinin beraberinde getirdiği sıkıntıların çeviri platformlarına adaptasyon sağlanması ve teknoloji kullanımının pekiştirilmesi ile en aza indirildiğini ifade etmişlerdir. Sunulan ifadelerin sonucunda, makalede günümüz çevirmenlerinin sahip olması gereken özellikler arasında *adaptasyon* (adaptability) ve *esneklik* (flexibility) kavramlarına dikkat çekilmiştir.

Bu bulgulardan hareketle çalışma, uzaktan yürütülmeye en uygun olan modun eşzamanlı çeviri olduğu; uzmanlık alanlarından en çok sağlık çevirmenliğinin uzaktan yapılmaya uygun olduğu; çevrimiçi sözlü çeviri için de belirli çalışma standartlarına ihtiyaç duyulduğu ve çeviri

araçlarının kontrolünün sürekli olarak işverenler tarafından sağlanarak sorumluluğun paylaşılması gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu makale bütüncül olarak değerlendirildiğinde, teknolojinin sağlık çevirmenliğine entegrasyonu sayesinde, eşzamanlı sözlü çeviri sürecinde *elverişlilik* (effectiveness) kavramını öne çıkardığı söylenebilir. Ayrıca, sağlık çevirmenliği sektöründe teknoloji ile birlikte çeviri ürününde *kalitenin artması* (quality improvement) ve sağlık sektörünün *iyileşmesi* (amelioration) gibi olumlu gelişmelerin alana yenilik getirdiği ileri sürülebilir.

Pankajkumar A. Anawade, Deepak Sharma ve Shailesh Gahane tarafından kaleme alınan ve 2024 yılında *Cureus* adlı çevrimiçi dergide yayınlanan *A Comprehensive Review on Exploring the Impact of Telemedicine on Healthcare Accessibility* başlıklı makale, çalışmanın bir diğer inceleme konusunu oluşturmaktadır. Bilgi iletişim teknolojileri ile gündeme gelen teletıpın sağlık hizmetinde erişilebilirliğe etkisini inceleyen bu çalışma, coğrafi, finansal, sosyokültürel ve altyapısal engellerin teknoloji ile aşılması üzerinde durmuştur.

Teletıpın sağlık hizmetlerine erişimdeki engelleri ortadan kaldıracı ve sağlık hizmetlerine erişilebilirlik durumunu iyileştirebileceği hipotezi ile öne çıkan nitel çalışma; sağlık sonuçları (health outcomes), teknolojiyi benimseme (technology adoption), sağlıkta eşitlik (health equity), coğrafi engeller (geographical barriers), sağlık hizmetinde erişilebilirlik (healthcare accessibility), teletıp (telemedicine)” anahtar sözcüklerini ele almıştır. Bu alanyazın çalışması; vaka çalışmalarını ve ampirik bulguları Teletıpın Gelişimi (Evolution of telemedicine), Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirliği Anlamak (Understanding healthcare accessibility) ve Teletıpın Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirliğe Etkisi (Impact of telemedicine on healthcare accessibility) olmak üzere üç başlık üzerinden değerlendirmiştir.

Birinci başlık Teletıpın Gelişimi (Evolution of telemedicine), 1960’lı yılların sonlarında NASA ve Nebraska Psikoloji Enstitüsü önderliğinde gelişen teletıpın, uzaktan izleme ve sağlık danışmanlığında kullanılması amacıyla öne çıktığını vurgulamıştır. Günümüzde teletıpın sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bir parçası haline geldiğini ileri süren çalışma, giyilebilir cihazlar ve dijital kameralar gibi modern ekipmanlar ile dünya çapında daha da elverişli hale geldiğini savunmuştur. Bu bağlamda, teletıpın engelli bireyler de dahil olmak üzere savunmasız bireyler için sağlık hizmetine erişilebilirlik önündeki engelleri ortadan kaldırma (addressing health barriers) ve uzaktan erişimle hizmette eşitliği sağlama (equity compensation) konularını vurgulamıştır.

Sağlık hizmetlerine erişilebilirliği boyutlar çerçevesinde ele alan ikinci başlık Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirliği Anlamak (Understanding Healthcare Accessibility), 7/24 kullanıma hazır olan teletıpın sağladığı uzaktan danışma, izleme ve teşhis etme hizmetlerinin *mevcudiyet* (availability), *karşılabilirlik* (affordability), *kabul edilebilirlik* (acceptability), ve *uygunluk* (appropriateness of care) niteliklerine sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Bu sağlık hizmetlerinin teletıp aracılığıyla yürütülmesi, uzak ve yetersiz hizmet alan bölgelere erişimi kolaylaştırmıştır.

Üçüncü ve daha kapsayıcı nitelikte olan Teletıpın Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirliğe Etkisi (Impact of telemedicine on healthcare accessibility) başlığı ise, teletıpın sağlık

hizmetlerine erişim sürecine engel olan coğrafi kısıtlamaları aşmada önemli bir araç olması (improving geographical accessibility); sağlık hizmeti maliyetini azaltması (overcoming financial barriers); sözlü çevirmenlerin hızlı bir biçimde aksiyon almasını sağlayarak kültür ve dil bariyerlerini ortadan kaldırması (addressing sociocultural barriers) meselelerini gündeme getirmiştir. Buna karşın, erişilebilirliğe katkıda bulunan teletıpın altyapı sınırlamaları gereği bilişim açısından engellerle ve yasal kısıtlamalarla karşı karşıya kaldığını da belirtmektedir.

Bu doğrultuda, teletıpın erişim engellerine bir çözüm olarak getirdiği uzaktan danışma hizmetinin (access to healthcare services through remote consultations) sağlık çevirmenliğine dolaylı olarak olumlu yönde katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Uzaktan yürütülen sağlık çevirmenliği ile iletişim bariyerlerinin önüne geçilerek *sağlık hizmetinde eşitlik* (healthcare equity) ve *iyileşme* (improved healthcare sector) sonuçlarını ileri sürmek mümkündür.

Bir diğer inceleme konusu, Karine Bachelier ile Marc Orlando tarafından kaleme alınan ve 2024 yılında *Media and Intercultural Communication: A Multidisciplinary Journal* adlı dergide yayınlanan *Building Capacity of Interpreting Services in Australian Healthcare Settings: The Use of Video Remote Interpreting During the COVID-19 Pandemic* başlıklı makaledir. Avustralya'daki sağlık ortamlarında uzaktan yürütülen Video Konferans Çevirisi (video remote interpreting-VRI) ile gündeme gelen çalışma, video konferans yönteminin Avustralya'da sağlık çevirmenliği alanında kullanılabilirliğini değerlendirmiştir.

Video konferans çevirisinin pandemi sürecinde sağlık hizmeti bağlamında kolaylık sağlayabileceği hipotezi ile öne çıkan karma yöntemli çalışma; “toplum çevirmenliği (community interpreting), sağlık çevirmenliği (healthcare interpreting), sözlü çeviri türleri (interpreting modalities), uzaktan video konferans çevirisi (video remote interpreting-VRI)” anahtar sözcüklerini ele almıştır. Bu araştırma makalesi, profesyonel sağlık çevirmenlerinden toplanan verileri Sözlü Çevirmenlerin Deneyim ve İş Yüğü (Interpreters’ experience and volume of work); Pandeminin Video Konferans Çevirisine Etkisi (Impact of the pandemic on VRI use); Çalışma Şartları (Working conditions) ve Çevirmenlerin Yerde/Uzaktan Sözlü Çeviri Üzerine Görüşleri (Interpreters’ views on VRI and on-site or telephone interpreting) şeklinde dört başlık altında incelemiştir.

Birinci başlık olan Sözlü Çevirmenlerin Deneyim ve İş Yüğü; sağlık çevirmenlerinin %63’ünün 10 ve daha fazla; %15’inin 6-10; %22’lik bir kısmının ise 1-5 yıldır alanda hizmet verdiğini belirtmiştir. Deneyimli olan çevirmenlerin deneyimi az olan çevirmenlere kıyasla daha çok çeviri işi almasına da (%54’e %25), çalışmanın bu başlığı altında değinilmiştir. Bu doğrultuda, sağlık alanında çevirmenlerin deneyimli olmasına dikkat edildiği vurgulanmıştır.

Pandeminin Video Konferans Çevirisine Etkisi konulu ikinci başlıkta ise, ilk olarak pandemi öncesinde çevirmenlerin uzaktan sözlü çeviri yapma konusunda deneyimli olup olmadığı ile ilgili veri toplanmıştır. Çevirmenlerin %48’i, pandemi öncesinde de uzaktan sözlü çeviri yaptığını belirtmiştir. Pandemi ile birlikte bu yüzdelik, %68’lik bir seviyeye ulaşmıştır. Bu doğrultuda, pandemi ile birlikte uzaktan sözlü çeviri hizmetinin sunulmasından ziyade artırılması vurgulanmıştır.

Çevirmenlerin video konferans çevirisinde kullandıkları platformları irdeleyen Çalışma Şartları adlı üçüncü başlık, çalışma şartlarını kullanılan platform, ekipman ve çeviri ortamı bağlamında değerlendirmiştir. Katılımcıların en çok Zoom platformunu kullandığı; bu platformu Microsoft Teams ve Cisco Webex'in takip ettiği görülmüştür. Ekipman açısından, katılımcıların %85'i çeviri hizmeti için hastaneler tarafından görüntü destekli bir cihazın sağlanmadığını dile getirmiştir. Hizmetin sunulduğu ortam konusunda ise, katılımcıların %85'inin evden; %11'inin bir merkezden çalıştığı bilgisine ulaşılmıştır.

Çevirmenlerin Yerinde/Uzaktan Sözlü Çeviri Üzerine Görüşleri konulu dördüncü ve son başlıkta, çevirmenlerin tercihinde değinilmiştir. Çevirmenlerin çoğunun yerinde sözlü çeviriye uzaktan sözlü çeviriye tercih ettiği (%52'ye %47) görülmüştür. Bunun nedeni olarak çevirmenler, video konferans çevirisinde karşılaşılan düşük ses kalitesini, hastanın anlaşılmayan aksanını ve beklenmedik teknik sorunları öne sürmüştür.

Bu doğrultuda, video konferans çevirisinin erişim konusundaki engeller için bir çözüm oluşturduğu (the adoption of VRI as a valuable tool) ve çevirmenler tarafından artarak kullanılmaya devam ettiği (the continued role of VRI in healthcare interpreting) fakat bu gelişmenin sağlık hizmetine erişimde eşitsizlik (unequal patient access to technology) ve teknolojik sistemler konusunda eğitim sağlayan standartlaştırılmış platformlarda eksiklik (a lack of standardized platforms requiring interpreters to be trained on various systems) gibi birtakım zorlukları da beraberinde getirdiği ifade edilmiştir.

Elde edilen verilere dayanarak özellikle profesyonel çevirmenlerin tercih ettiği ve edildiği sağlık çevirmenliği alanında, *video konferans çevirisinin yaygın kullanımı* (increased use of VRI) vurgulanabilir. Bununla birlikte, yaygın olmasına rağmen video konferans çevirisinin daha az tercih edilmesi, çevirmen bağlamında birtakım teknolojik engellerin olduğunun ve bu engellerin aşılması için yenilikçi yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğunun bir göstergesidir.

Alanyazın çalışmasının son inceleme konusu; Leen Bakdash, Areeba Abid, Amritha Gourisankar, Tracey L. Henry tarafından kaleme alınan ve 2024 yılında *Journal of General Internal Medicine* adlı dergide yayınlanan *Chatting Beyond ChatGPT: Advancing Equity Through AI-Driven Language Interpretation* başlıklı makaledir. Çevirmenlerin sağlık sektörüne katkısını ele alan çalışmada, temel olarak yapay zeka (ChatGPT) ile çevirmenin etkileşimi üzerinde durulmuştur.

İngilizce yeterliliği olmayan bireylerin sağlık hizmetinden eşit bir şekilde faydalanmadığını öne süren nitel çalışma, yeni teknolojilerin bahsi geçen hizmette iyileşme sağlayacağı hipotezini ortaya koymaktadır. “Teknoloji (technology), sağlık çevirisi (medical interpretation), yapay zeka (artificial intelligence), sağlıkta eşitlik (health equity), ChatGPT” kavramlarını ele alarak bir inceleme sunmaktadır. Yapay zeka çevirisinin sağlık sektöründe kullanılabilirliği, Araştırma (Research), Gizlilik (Privacy), Politika (Policy), Mali Destek (Funding) ve Eğitim (Education) olmak üzere beş başlık altında değerlendirilmiştir.

Araştırma olan birinci başlık çerçevesinde, yapay zekanın sağlık çevirisinde kullanılabilmesi amacıyla, yürütülen akademik araştırmaların az konuşulan diller üzerinde durmasının değerli olduğu dile getirilmiştir. Çalışmada, az konuşulan diller için geliştirilecek

olan yapay zeka çevirisinin klinisyen-araştırmacılar tarafından doğrulanması gerektiği (verification by the specialist) vurgulanmıştır. Bu doğrultuda, yapay zeka çevirisi konusu üzerine çalışan araştırmacılara maddi destek sağlamak amacıyla da Ulusal Sağlık Enstitüleri (National Institutes of Health) ile Sağlık Araştırmaları ve Kalite Ajansı (Agency for Healthcare Research and Quality) adı altında iki kurum geliştirilmiştir.

Gizlilik olan ikinci başlık, yapay zekayı geliştirmek amacıyla hastanın gizliliğini içeren verilerin erişilebilirliğinin de sağlık çevirisi hizmetine daha fazla katkı sağlayacağını ileri sürmüştür. Bu bağlamda, hastanın rızasıyla toplanan verilerin kimliksizleştirme yöntemi ile (de-identification) gizlilik ilkesine bağlı geliştirilmesinin, sağlık çevirisinde yapay zeka kullanımına ilişkin yasal engelleri ortadan kaldıracak olduğunu belirtmiştir.

Politika olan üçüncü başlık altında, sağlık çevirmenliğinde yapay zeka kullanımına ilişkin hukuksal bir çerçevenin geliştirilmesi vurgulanmıştır. Bu bağlamda, Elektronik Sağlık Kayıtları (Electronic Health Records) kapsamında yürütülen gizlilik ve güvenlik politikalarının, sağlık çevirmenliğini de hukuki boyutta desteklediği ifade edilmiştir.

Mali Destek dördüncü başlığına gelince, yapay zeka çevirisi hizmetinde maliyetin düşürülmesi amacıyla İçerik Yönetim Sistemi (Content Management System) gibi bilişim yazılım teşviklerinin sağlanmasının önemli olduğu üzerinde durulmuştur. Teşvik odağında gerçekleşen sermayedarlar ve özel sektörün yatırımının, teknoloji destekli sağlık çevirmenliğinin ekonomik boyutta gelişimine katkıda bulunduğu da vurgulanmıştır.

Eğitim olan son başlıkta ise, Genel Dahiliye Derneği (Society of General Internal Medicine) ve Amerikan Hekimler Koleji (American College of Physicians) gibi meslek toplulukları ve hekimler tarafından teşvik edilen, yapay zeka teknolojisi destekli atölye çalışmalarının önemine değinilmiştir. Atölye çalışmaları kapsamında verilen yapay zeka eğitiminin sağlık çevirmenliğinde farkındalığı artıracak ve adaptasyon sürecini hızlandıracak savunulmuştur.

Bu doğrultuda, sağlık çevirmenliği alanında artan yapay zeka kullanımı sayesinde *çeviri hizmetinin yaygınlaşması ve kolaylaşması* (expansion and facility of interpreting services) ileri sürülebilir. Bireylerin sağlık alanında iletişim hizmetine kolayca *erişimde eşitlik* (health equity through communication services) ve sağlık çevirmenliğinde yapay zeka sayesinde *yüksek doğruluk oranı* (higher accuracy), teknolojinin alana sağladığı büyük katkılardan biri olarak görülmektedir.

4. Sonuç

Geçmişte yapılan araştırmalar, belirli konularda bilgi birikimi sağlayarak yeni çalışmaların daha sağlam temeller üzerine inşa edilmesini mümkün kılmaktadır (Smith, 2020). Alanyazın çalışması, araştırmacıların metodolojik yaklaşımlarını ve kuramsal çerçevelerini geliştirerek bilimsel ilerlemeye katkıda bulunmaktadır (Johnson & Lee, 2019). Bu doğrultuda, Sosyal Bilimler alanında bir disiplin olan Çeviribilim kapsamındaki güncel çalışmalar incelendiğinde, sağlık çevirmenliğindeki son teknolojik gelişmelere yönelik araştırmaların gündemde olduğu görülmüş ve bir alanyazın araştırması gerçekleştirilmiştir.

Templier ve Paré'nin öne sürdüğü aşamalar da dikkate alınarak alanyazın çalışmalarını sağlık çevirmenliği bağlamında ele alan ve elde edilen bulguları temalaştırma yöntemi ile sistematik bir şekilde sunan Ji vd. (2021), bu alanyazın çalışmasının yol ve yönteminin belirlenmesine öncülük etmiştir.

Bu alanyazın çalışmasında incelenen dört makale bağlamında birinci makale, teknolojinin etkin rolü ile çeviri ürünü ve sağlık sektörünün iyileşmesini ele almıştır. İkinci ve üçüncü makale, uzaktan sözlü çeviri aracılığıyla iletişime erişimde eşitliğin artmasını değerlendirmiştir. Dördüncü ve son makale ise, sağlık çevirmenliğinde yapay zeka sayesinde yüksek doğruluk oranı üzerinde durmuştur. Sağlık sektöründeki iletişimde sağlanan kolaylığın sosyal gelişime katkıda bulunması, sağlık çevirmenliğindeki teknolojik gelişmelerin topluma olumlu yönde etkisi olarak değerlendirilebilir.

Bu doğrultuda bu araştırma yazısının, gelecekte yapılacak incelemeler için sağlık çevirmenliğinde teknolojinin daha etkin kullanımına dair yeni perspektiflerin ortaya çıkmasına olanak tanıyarak yeni araştırmalar için önemli bir *yönlendirme* (orientation), *geliştirme* (improvement) ve *kaynak sağlayıcı bir rol üstlenme* (resource-providing role) işlevi görebileceğini söylemek mümkündür. Nitekim, Norveç Üniversitesi araştırmacı yazar Hannah Snyder'ın *Literature review as a research methodology: An overview and guidelines* (2019) adlı makalesinde de belirttiği gibi, alanyazın çalışmasının gelecekteki tüm araştırma türleri için temel oluşturabildiği, kuramsal ve uygulamalı incelemeler açısından rehber niteliği taşıyabildiği, yeni fikirlerin ve yöntemlerin geliştirilmesinde rol oynayabildiği ön plana çıkmaktadır.

“Alanyazın incelemesi, tüm araştırma türleri için önemli bir rol üstlenmektedir. Bilgi gelişimi için bir temel oluşturma, politika ve uygulamalar doğrultusunda araştırmacıya rehberlik etme, kanıt sağlama ve belirli bir alan için yeni fikirler ve yönelimler ortaya çıkarma kapasitesine sahiptir. Bu nedenle, gelecekteki araştırma ve kuramlar için büyük önem teşkil eder.” (2019: 339).¹

Sonuç olarak bu çalışma, sağlık çevirmenliğinde teknolojik gelişmelerin güncel durumuna bir örnek teşkil etmekte ve bu alanda akademik çalışmaları derleyerek alanyazın incelemelerine bir kesit sunmaktadır. Bu doğrultuda, mevcut bilgiyi derlemekle kalmayıp; aynı zamanda sağlık çevirmenliğinin gelişimine yön verebilecek yeni araştırma sorularının oluşmasına da zemin hazırlamaktadır. Söz konusu literatürün sistematik biçimde incelenmesi sayesinde, teknoloji destekli çeviri uygulamalarının sağlık alanındaki işlevselliği daha somut bir şekilde ortaya koymakta; bu alandaki mevcut boşlukları ve ihtiyaçları gözler önüne sermektedir. Bu yönüyle, araştırmacılara ve uygulayıcılara rehberlik edebilecek nitelikte olup, sağlık çevirmenliği ile teknoloji entegrasyonunun daha verimli kılınmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkı sunmaktadır.

Diğer bir açıdan araştırma, sağlık sektörüne olumlu katkısı bulunan çeviri teknolojilerini vurgulamakta ve sağlık çevirmenliği konusunda incelenen çalışmaların hem Fen Bilimleri hem

¹ Literature reviews play an important role as a foundation for all types of research. They can serve as a basis for knowledge development, create guidelines for policy and practice, provide evidence of an effect, and, if well conducted, have the capacity to engender new ideas and directions for a particular field. As such, they serve as the grounds for future research and theory (2019: 339).

de Sosyal Bilimler alanlarındaki saygın dergilerde yayınlandığını gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla, çeviribilimde disiplinlerarası etkileşimin varlığını daha belirgin kılmıştır. Sonuç olarak günümüzde, bilimsel çalışmalarda *disiplinlerarası etkileşimin* (interaction) ve *işbirliğinin* (cooperation) önemi üzerinde durmanın gerekliliği ön plandadır.

KAYNAKÇA

- Almahasees, Z., Al-Natour, M., Mahmoud, S., & Aminzadeh, S. (2024). Bridging Communication Gaps in Crisis: A Case Study of Remote Interpreting in the Middle East During the COVID-19 Pandemic. *World*, 14(2).
- Anawade Sr, P. A., Sharma, D., & Gahane, S. (2024). A Comprehensive Review on Exploring the Impact of Telemedicine on Healthcare Accessibility. *Cureus*, 16(3).
- Bachelier, K., & Orlando, M. (2024). Building capacity of interpreting services in Australian healthcare settings: the use of video remote interpreting during the COVID-19 pandemic. *Media and Intercultural Communication*, 2(1), 80-96.
- Bakdash, L., Abid, A., Gourisankar, A., & Henry, T. L. (2024). Chatting beyond ChatGPT: advancing equity through AI-driven language interpretation. *Journal of General Internal Medicine*, 39(3), 492-495.
- Callahan, J. L. (2014). Writing Literature Reviews: A Reprise and Update. *Human Resource Development Review*, 13(3), 271-275. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/1534484314536705>
- Cooper H., Hedges L.V. (2009). In: The handbook of research synthesis and meta-analysis. 2nd ed. Cooper H., Hedges L. V., Valentine J. C., editors. New York: Russell Sage Foundation, Research synthesis as a scientific process, pp. 3-17.
- Fantinuoli, C. (2017). Speech recognition in the interpreter workstation. *Proceedings of the Translating and the Computer*, 39, 25-34.
- Fukui, N., Partain, D. K., Yeow, M. E., Farfour, H. N., Prokop, L., & Barwise, A. (2024). Learning to collaborate with medical interpreters in health professions education: A systematic review of training programs. *Medical Teacher*, 46(2), 258-272.
- Greenhalgh, T. ve Peacock, R. (2005). Effectiveness and efficiency of search methods in systematic reviews of complex evidence: audit of primary sources. *Bmj*, 331(7524), 1064-1065. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1136%2Fbmj.38636.593461.68>
- Hilder, J., Gray, B., & Stubbe, M. (2019). Health navigation and interpreting services for patients with limited English proficiency: a narrative literature review. *Journal of primary health care*, 11(3), 217-226.
- Jesson J., Matheson L., Lacey F.M. Doing your literature review: traditional and systematic techniques. *Los Angeles & London: SAGE Publications*, 2011.
- Ji, X., Chow, E., Abdelhamid, K., Naumova, D., Mate, K. K., Bergeron, A., & Lebouché, B. (2021). Utility of mobile technology in medical interpretation: A literature review of current practices. *Patient education and counseling*, 104(9), 2137-2145.
- Kerremans, K., Cox, A., Lazaro Gutierrez, R., Rillof, P., & Stengers, H. (2018). On the use of technologies in public service interpreting and translation settings. *&!*, 57.
- Krystallidou, D., Temizöz, Ö., Wang, F., de Looper, M., Di Maria, E., Gattiglia, N., ... & Braun, S. (2024). Communication in refugee and migrant mental healthcare: A systematic rapid review on the needs, barriers and strategies of seekers and providers of mental health services. *Health Policy*, 139, 104949.

- Куркимбаева, А. М. (2023). SIMULTANEOUS INTERPRETATION IN ONLINE MODE: CHALLENGES AND DEMANDS OF TIMES. *Журнал Известия КазУМОуМЯ имени Абылай хана*, серии «Филологические науки», 69(2).
- Liberati A., Altman D. G., Tetzlaff J., Mulrow C., Gøtzsche P. C., Ioannidis J. P. A. et al. Moher D. The prisma statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: Explanation and elaboration. *Annals of Internal Medicine*. 2009;151(4):W-65.
- Paul, J. ve Criado, A. R. (2020). The art of writing literature review: What do we know and what do we need to know? *International Business Review*, 29(4), 101717. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101717>
- Smith, R. (2020). *The influence of past research on future academic endeavors*. *Journal of Research Trends*, 29(1), 45-58.
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 104, 333-339.
- Templier M., Paré G. (2015). A framework for guiding and evaluating literature reviews. *Communications of the Association for Information Systems*, 37(6), 112–137.
- Torraco, R. (2016). Writing integrative literature reviews: Using the past and present to explore the future. *Human Resource Development Review*, 15(4), 404-428. <https://doi.org/10.1177/1534484316671606>
- Qianqian, X. U. (2022). A Review on Research on Technology-Assisted Simultaneous Interpreting. *Sino-US English Teaching*, 19(11), 405-412.
- Whittemore, R. ve Knafl, K. (2005). The integrative review: updated methodology. *Journal of Advanced Nursing*, 52(5), 546-553. /doi/10.1111/j.1365-2648.2005.03621
- Yazıcı, M. (2007) Yazılı Çeviri Edinci. İstanbul: Multilingual.
- Yıldız, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 367-386.

EXPANDED SUMMARY

In order to find solutions to the increasing problems of the world regarding unsolved problems, innovative ideas and studies are needed. Thanks to literature reviews, many new solutions and future studies are provided. Literature reviews in the field of Translation Studies have started to bring the concept of technology to the agenda more after the Covid-19 outbreak. Therefore, this study aims to reveal the importance of literature reviews in scientific progress by addressing the developments in technology-supported healthcare interpreting. In this context, four open-access English articles published in the most prestigious publications have been studied in order to observe the effects of technology use in healthcare interpreting. The corpus has been limited to the keywords “remote interpreting”, “artificial intelligence”, “medical interpreting”, “healthcare interpreting”, “communication”, “health equity” and “quality”. The articles titled *Bridging Communication Gaps in Crisis: A Case Study of Remote Interpreting in the Middle East During the COVID-19 Pandemic* (World Journal of English Language, Scopus), *A Comprehensive Review on Exploring the Impact of Telemedicine on Healthcare Accessibility* (Cureus, Web of Science), *Building capacity of interpreting services in Australian healthcare settings: the use of video remote interpreting during the COVID-19 pandemic* (Media and Intercultural Communication, Google Scholar), and *Chatting beyond ChatGPT: advancing*

equity through AI-driven language interpretation (Journal of General Internal Medicine, Web of Science) have been considered as the research objects of this study. In order to evaluate the contributions of these articles in the field of healthcare interpreting, the study titled *Utility of mobile technology in medical interpretation: A literature review of current practices* (2021) by Ji et al., which offers a systematic approach in literature review, has been taken as the basis. Within the scope of this literature study, the integration of technological developments into healthcare interpreting, the improvement of the health sector, and the quality of the translation product have been evaluated through these 4 English articles dated 2024. In the first article, which is examined in terms of healthcare interpreting, the effective role of technology is discussed in terms of the translation product and the improvement of the health sector. In the second and third articles, the role of technology is discussed in terms of increasing equity in access to communication through remote interpreting. In the fourth and last article, the focus is on increasing the healthcare interpreting quality through artificial intelligence with the help of a more comprehensive perspective. The fact that the ease of communication in the healthcare sector contributes to the development of communication/social development is evaluated as the positive impact of technological developments in health interpreting on society. The articles examined are not only within the scope of the Social Sciences, but also include the field of Life Sciences. Therefore, the fact that the articles examined on healthcare interpreting have been published in respected journals in both Life Sciences and Social Sciences fields makes the existence of interdisciplinarity in Translation Studies more evident. Today, the visibility of scientific studies depending on interdisciplinarity suggests that the collaboration of different disciplines should increase.

Söylem Çözümlemesi Işığında Robert Musil: Öğrenci Törless'in Bunalımları

Robert Musil: The Confusions of Young Törless in the Light of Discourse Analysis

Araştırma Makalesi / Research Article

Yaren OKUMUŞ*, Cüneyt ARSLAN**

△ Bu çalışma Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Programında Doç. Dr. Cüneyt Arslan danışmanlığında Yaren Okumuş tarafından hazırlanan "Robert Musil'in Öğrenci Törless'in Bunalımları Adlı Romanında Edebi Söylem Çözümlemesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Yüksek Lisans Öğrenci, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili ve Edebiyatı ABD, Sakarya, Türkiye, e-posta: yaren.arslan@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1432-8870

** Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sakarya, Türkiye, e-posta: arslan.c@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8461-9155

ÖZET

Almanca yazın kapsamına giren Avusturya Edebiyatı içerisinde yer alan fakat günümüze kadar Türkiye'de hakkında çok az sayıda lisansüstü çalışma yapılmış ünlü modernist yazar Robert Musil'in daha 25 yaşındayken kendi şahsi deneyimlerinden esinlenerek kaleme aldığı ve ilk eseri olma niteliğini taşıyan romanı, orijinal ismiyle "*Die Verwirrungen des Zöglings Törless*" Türkçe'ye "*Öğrenci Törless'in Bunalımları*" olarak geçmiştir. Eserde 20.yüzyıl Avrupa modernite krizi döneminde genç bir bireyin bilinçlenmesini ve olgunlaşma sürecini etkileyen büyüme sancıları, küçük yaşta evden ayrılmanın getirmiş olduğu yalnızlık hissi, eve duyulan özlem, kötülüğün keşfi, itaate dayalı eğitimde bilgilerin boğuculuğu, eğitim sisteminin birey üzerindeki yıkıcı etkileri, eğitim sistemi eleştirisi, cinselliğin uyanışı ve cinsel kimlik konuları işlenmektedir. Filoloji alanına katkıda bulunmayı amaçlayarak seçilen bu eser, alan çalışmalarında her ne kadar gençlik romanı veya ergen romanı olarak sınıflandırılmış olsa da, Michel Foucault'nun öncüsü olduğu ve Ferdinand de Saussure, Van Dijk gibi dilbilimcilerin önemli katkılarıyla gelişen yapı-bozumcu bir kuramsal alt yapıya dayanan ve çağdaş bir yöntem olan söylem çözümlemesi yöntemi ışığında, metnin niyeti, alt metinler, art alan, yazarın niyeti ve sosyal gerçekliği edebiyat bağlamında ele alınarak elde edinilen bulgulara bakıldığında bir ergen romanından daha fazlası olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Söylem Çözümlemesi, Modern Edebiyat, Robert Musil, Törless, Kimlik Sorunu, Eğitim Sistemi Eleştirisi

ABSTRACT

Robert Musil, the famous modernist writer from Austria, has been relatively underexplored in Turkey, particularly within the context of German literature studies. His first work, written when he was only 25 years old, was inspired by his personal experiences. Despite its significance, this work has not received the attention it deserves in Turkish academic circles. The work covers the growth pains that affect a young individual's awareness and maturation process during the 20th century European modernity crisis, the feeling of loneliness brought about by leaving home at a young age, longing for home, the discovery of evil, the suffocation of information in obedience-based education, the destructive effects of the

education system on the individual, criticism of the education system, the awakening of sexuality and sexual identity. This work, which was chosen with the aim of contributing to German Language and Literature, is categorized as a youth novel or adolescent novel to literature, although it is based on the method of discourse analysis / analysis, a method based on a deconstructionist theoretical infrastructure developed by Michel Foucault and with the important contributions of linguists such as Ferdinand de Saussure, Van Dijk, which is appropriate for the era, the intention of the text, subtexts, art space. The analysis reveals that the novel surpasses the boundaries of adolescent literature."

Keywords: Discourse Analysis, Modern Literature, Robert Musil, Törless, Identity Problem, Criticism of the Education System

1. Giriş

19. yüzyıl itibariyle birey, aydınlanma düşüncesinin de büyük katkılarıyla düşünen özne modeline (modern bilinç) geçmiştir. Akla duyulan güven, önemli bilimsel çalışmaları beraberinde getirerek, ilerlemeye olan inancı arttırmıştır. Ancak bu olumlu gelişmeler, ekonomik krizler, artık varlık gösteremeyen devlet yapıları, 1. ve 2. Dünya Savaşları ve kültürel dönüşümler gibi unsurlarla büyük sarsıntıya uğrayarak 20.yüzyıl Avrupa'sında modernite krizine yol açmıştır. Modernite krizi sonucunda modern birey, derin bir düşünsel bunalımla, yalnızlaşmaya, yabancılaşmaya ve tamamıyla bireyselleşmeye itilmiştir. Modernite krizi, sadece siyaset ve ekonomiyi etkilemekle kalmamış, felsefe, sanat gibi birçok alanda tesirini göstermiş ve en önemlisi edebi metinlerde bu durumundan payını almıştır. 20.yüzyılın başında yazılmış edebi eserlere bakıldığında, geleneksel anlatı kalıplarını kırarak yeni deneysel tekniklerle, şekil ve anlatı olarak geleneksellikten tamamen uzak, bireyin modern dünyadaki konumunu sorgulayan temaların sıklıkla ele alındığı görülür. Bu bağlamda Avusturyalı yazar Robert Musil'in kaleme aldığı "*Öğrenci Törless'in Bunalımları*" (*Die Verwirrungen des Zöglings Törless*, 1906) isimli romanı bireysel kimlik inşası, otorite, ahlak ve toplumsal baskılar karşısında varoluşsal sancılar gibi konuları merkezine alarak genç bir öğrencinin içsel çatışmalarını anlatan modern dönemi yansıtan önemli bir eser olmaktadır. Musil'in Avusturya Askeri Akademisi'nde yatılı, otoriter eğitim tecrübelerinden hareketle hayata geçirdiği romanı, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun çöküşü sürecinde burjuva ailelerinden gelme seçili öğrencilerin eğitim alabildiği disipline dayalı ve Katolik kilisesinin yönetiminde iyi eğitim verildiğine inanılan, otoritenin baskın olduğu yatılı okuldaki, iyiliğin ve kötülüğün sınırında kalmış bir öğrencinin iç dünyasına odaklanarak bireysel bunalımlarını ve ahlaki sorgulamalarını inceler. Musil'in ikili karmaşıklıkları (iyi-kötü vb.) ele alarak kaleme aldığı eseri sadece bir ergenin büyüme hikayesi olarak değerlendirmek yeterli olmayacaktır, bu eser aynı zamanda toplumsal ideolojik yapıların ve güç ilişkilerinin birey üzerindeki etkisinin yansıtıldığı bir metin olarak da değerlendirmeye uygundur. Törless karakterinin bir yandan gelişmesi, büyümesi anlatılırken, diğer bir yandan Viyana modernizminin getirmiş olduğu duygusal çöküntü, içe kapanma ve bireyin baskı altında kalan duygularının dışa yansımaları görülmektedir. Musil, Törless'in içsel çatışmaları üzerinden bireyin toplum normlarına uymaya çalıştığı, otoriter, disiplin toplumunda yaşayan ideolojilerin baskın dünyasını da gün yüzüne çıkarır.

“Die Verwirrungen des Zöglings Törleß çok yönlü bir romandır. Genel anlamda Viyana modernizm dönemine özgü birçok bireysel, toplumsal, felsefi, psikolojik ve epistemolojik konuları içerse de, esasen öğrenci Törless’in gelişiminin kısa bir evresini, dönemin eğitim ve okul sisteminin birey üzerindeki yıkıcı etkilerini ve doğmakta olan yeni bir ideolojiyi konu edinmektedir. Bu bakımdan eser, bir yandan genç “Törless’in bireyleşme (Individuation) sürecinin biyografik bir hikâyesi olduğu için, bir bakıma oluşum romanına” (Bildungsroman) (Aytaç 2005: 263) benzer, diğer yandan da genel olarak okul, öğrenci ve öğretmenler konu edildiği için “okul romanı” (Schulroman) (Asutay 2020: 84) özelliği taşır.” (Öztürk Dağabakan & Bodur, 2021, s. 52).

Bu nedenle romanın söylemsel alt metin yapısını çözümlemek, Dr.Arda Süar’ın değimiyle “satır aralarını okumak, söylenilenin yanında söylenilmeyeni veya nelerin üstünün kapatıldığını anlamak” (2022,1:06), bireyin psikolojik gelişimi kadar toplumdaki var olan ideoloji/güç mekanizmalarının birey üzerinde yarattığı farkında olunan veya olunmayan manipülasyonların nasıl işlediğini anlayarak bilinçlenip farkındalık yaratmak ve gerektiğinde karşı koyabilmek adına önem teşkil etmektedir (Suar, 2022, 1:06).

Söylem çözümlemesi, dilin yalnızca iletişim aracı olma işlevinden ziyade, aynı zamanda söylemlerin toplumsal gerçekliği inşa edici bir işlevi olduğunu ve bireyin kimlik oluşumunda etkin rol oynadığını da öne süren bir nitel araştırma yöntemidir (Kurnaz,2021).

Bu çalışma, Öğrenci Törless’in Bunalımları romanındaki dilsel düzlemde görülmeyen alt metnin aslında ne söylemek istediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Romanın ana karakteri Törless’in yaşadığı bunalımlar, herkesin büyüme döneminde yaşamış olduğu sadece bireysel bir ruh durum hali karışıklığı olarak değil, aynı zamanda içinde bulunduğu çevrenin dolayısıyla okul ortamının otoriter ve baskıcı tutumuyla bağlantılı olarak da ele alınacaktır. Disiplin, güç ilişkileri ve ahlaki çatışmalar bağlamında, Törless’in düşüncelerindeki değişim ve dönüşümler söylem çözümlemesi yöntemiyle değerlendirilecektir.

Yorumbilim alanında önemli çalışmaları bulunan, Paul Ricoeur’nun felsefesinden (Klawitter & Ostheimer, 2008, p. 37) çıkarımla, her okuma yeni bir anlamadır. Metnin anlamı da bu yüzden sabit olamaz. Bu düşünceyi benimseyerek, metne yeni bir yorum getirmeyi amaçlayan bu çalışma, romanın sunduğu bireysel karakter gelişimi çerçevesinin ötesine geçmeyi hedeflemektedir. Çalışma, 20. yüzyılın başında Avusturya-Macaristan toplumunda hâkim olan ideoloji ve güç dengeleri göz önünde bulundurularak yapılan söylem çözümlemesi ile edebi ve sosyolojik açıdan katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Musil ve Öğrenci Törless’in Bunalımları

Avusturya Edebiyatı 20.yüzyılın önemli modernist yazarlarından Robert Musil’in ilk eseri olma niteliği taşıyan *Öğrenci Törless’in Bunalımları* adlı romanında, kitap başlığından da anlaşılacağı üzere olay örgüsü baş kahraman Törless etrafında dönmektedir. Ailesi tarafından Katolik Kilisesi yönetiminde, çok iyi eğitim verdiği düşünülen, sadece seçkin aile çocuklarının ayrıcalıklı olarak eğitim gördüğü romanda açıkça belirtilmemesine rağmen “omuz peçi” (kumaş üzerine dikilen, askerin rütbesini belli eden nakış) gibi bazı ifadelerden (Musil, 2014, s.29) anlaşılabilen askeri yatılı okula bırakılmasıyla Törless’in hikayesi başlamaktadır.

Eserin yazıldığı döneme bakılacak olursa 1906 senesi, Çift başlı monarşiye sahip Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’nun siyasal bakımdan çalkantılı olduğu zamana denk gelmektedir. İçerisinde barındırdığı farklı etnik kökenden azınlık gruplarının kimlik arayışı ve

de imparatorluğun katı-otoriter, değerlere dayalı eğitim anlayışı romana yansıyan bir diğer unsurdur. “Bu roman edebiyat bilimsel olarak gençlik romanı (Jugendroman veya Adoleszenzroman) türünde sınıflandırılan, Habsburg dönemi değerler eğitimi anlatarak eleştiren ve modern bilinç psikolojisinin bakış açısıyla anlatılmış bir eserdir.” (Arslan, 2022, s.87)

Musil'in mekân olarak askeri yatılı okulu tercih etmesi babasının isteği üzerine 12 yaşındayken kaydolduğu askeri yatılı okullardaki kendi şahsi deneyimlerinden kaynaklanmaktadır. 1892 yılından 1894 yılına kadarki süreçte Eisenstadt'ta 1894 yılından 1897 yılına kadar ise Hranice'te askeri yatılı okulda eğitim alması Öğrenci Törless'in Bunalımları adlı eserini yazmasında etkili olmuştur. (Öztürk Dağabakan & Bodur, 2021, s. 54)

“Askeri lisedeki derslerin dışında bizlere pek değer vermediklerini davranışlarından seziyordum. Bütün gün başçavuşlarla eğitim çavuşları başımızdaydı. Üzerimize giydirdikleri üniformalar ve postallar tuhaftı. Merasim üniforması bile sırtıma uymuyordu, görünümü gülünçtü. Hapiste yatanlardan daha tuhaf. Yıkanma olanakları kısıtlı. Tuvaletler de. O günlerden kalma bir fotoğraf Eisenstadt'taki büyük çayırda jimnastik yapan yatılı öğrencileri gösteriyor. Annemle babam duruma niçin karşı çıkmamıştı? Aradan yıllar geçtikten sonra bile anlamıyorum. Hay Allah!” (Musil, 2018, s.325)

Dinsel konularda liberal aileye sahip Törless, aşırı dindar Prens ile arkadaşlık kurar. Eli, kolu, kız gibi duruşu sebebiyle birçok öğrenci tarafından alay konusu olan Prensle arkadaşlıkları kısa sürede bozulur ve Törless'in kişisel gelişimini henüz tamamlayamamış olmasından dolayı yeni arkadaşları gibi kaba ve erkeksi olmaya kendini zorlar. Yeni arkadaşları, romanda sağlam, erkeksi, yaşamın gerektirdiği mizaca sahip olarak betimlenmektedir. (Musil,2022, s.23) Aşırı nazenin duygusallıktan korkan Törless, dışlanmak istemez. Bu yüzden kendini yeni arkadaşlarına bırakır. Reiting, modern diktatör diyebileceğimiz, kitle ruhundan çok iyi anlayan ve insanları kolaylıkla manipüle edebilecek bir yapıya sahiptir. Beineberg ise usdışı düşüncelere sahip, mistik uzak doğu felsefesiyle ilgilenen diğer yeni arkadaşıdır. Cinsel kimliği daha olgunluğa kavuşmamış Törless, Beineberg'in bedenini inceler. Bir erkeğin bedenini inceliyor oluşu ruhunda tiksinti uyandırır ve cinsel düşünceleri onu rahatsız eder. Günlerden bir gün Basini isimli maddi ve sınıfsal bakımdan diğer öğrencilerden daha düşük konumda olan, fiziksel açıdan da güçsüz, kadınsal hatlara sahip, eril özellikleri oturmamış feminen yapıdaki öğrencinin hırsızlık yaptığını öğrenmeleri üzerine Reiting ve Beineberg, Basini'yi idareye teslim etmek yerine, kendilerini adaleti sağlamak üzere karar mekanizması olarak tayin ederler ve kırmızı oda adını verdikleri çatı katında düşünsel ve fiziksel bakımdan Basini'yi taciz ederler. Basini'ye karşı cinsel çekim hissedenden Törless, kendindeki durumu kabul edemez ve utanarak dürtüsünü bastırır. Tüm bu olaylar Törless'i rahatsız ediyor olsa da başlangıçta yapılanlara göz yumar, sesini çıkartmaz. Ancak zamanla şiddetin artması, olayların Törless'e de sıçraması, ona da iftira atacaklar korkusu ve tüm okulun önünde Basini'yi dövecekleri ve onu rezil edecekleri konusunda tehdit etmeleri üzerine Törless, Basini'ye idareye gitmesi ve suçunu itiraf etmesi konusunda akıl verir. Olayların açığa çıkmasıyla Törless okuldan kaçır ancak geri getirilir. Öğretmenleriyle görüşmesinin ardından ailesine gönderilen mektup sonrası ailesi onu okuldan alır.

Törless bunalımlarından, cinsel kimlik arayışından yara almadan çıkmıştır, bilinçlenme ve olgunlaşma süreciyle yüzleştiği görülmektedir, ancak Basini'ye karşı cinsel tacizde

bulunmaması ve şiddet uygulamamış olması yeterli gelmemiş, linç mekanizmasına karşı olan suskunluğu onu da suç ortağı yaparak başkalarının yara almasına sebebiyet vermiştir.

2. Söylem ve Söylem Çözümlemesi Yöntemi

Bu çalışmada, bilimsel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan ve nitel araştırma yöntemleri kapsamında değerlendirilen, Fransız tarihçi, filozof Michel Foucault'nun öncülük ettiği söylem çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Foucault'nun kuyuya attığı taş ses getirmiş ve kendisinden sonra gelen dilbilimcilere örnek teşkil etmiştir. Van Dijk, Jaeger, Potter ve Wetherell gibi isimlerin önemli katkılarıyla söylem çözümlemesi günümüzdeki halini almıştır.

Potter ve Wetherell'in *Biyokimyacı Söylem* (1987, akt.Kurnaz, [2021]) adlı çalışmasında bahsedilen söylem çözümlemesinin 10 safhasına uygun şekilde çalışma öncesi araştırma sorusu ve amacı belirlenmiş, özetleme yapılmaksızın bu çalışmanın verileri Robert Musil'in *Öğrenci Törless'in Bunalımları* adlı romanından örnek cümleler halinde toplanmıştır. Bahsi geçen örnek cümleler, toplumda güç sahibi kimseler veya kurumlar tarafından manipülasyona uğratılarak karakterde kimlik oluşumunu etkileyen, ahlak değerlerini sorgulatan, otoritenin ve ideolojinin hâkim olduğu eğitim sistemi eleştirisi içermesi bakımından seçilmiştir. Toplanan veriler temalarına göre sınıflandırılmıştır. Söylemlerin taşıdığı mesajlar teker teker çözümlemeye tabi tutulmuştur. Ergen romanı olarak kategorize edilmesine rağmen içerisinde sistem, toplum ve ahlak eleştirisi barındırması yönünden araştırma sorusunu yanıtlayacak şekilde elde edilen bulgular değerlendirmeye alınıp yorumlanmıştır. Söylem kavramına keskin hatlarla ayrılmış, net ve tek bir tanım yapmak oldukça zordur. Kişi, kurum veya kavramın kullanılacağı bilim alanına göre tanımı çeşitlenmektedir. Etimolojik olarak kökeni Latince'ye dayanan söylem *discurrere* (oraya buraya koşuşturma, gidiş gelişler) kelimesinden ve/veya uzaklaşma, yayılma gibi anlamlara gelirken, mecazi olarak; “bir özne hakkında hararetli tartışma, görüşme gibi anlamları bulunur. (Akt. Yoloğlu, 2025)

Türk Dil Kurumu'na (Türk Dil Kurumu [TDK], 2025) göre ise;

- “1-) Bir düşünceyi ortaya koymaktaki yaklaşım tarzı
- 2-) Kalıplaşmış, klişeleşmiş söz, ifade
- 3-) Bir veya birçok cümleden oluşan başı ve sonu olan bildiri”

Söylemlerin inşa edici özelliği vardır; bu öyle bir özelliktir ki bilinçli veya bilinçsiz olarak söylenmiş olması fark etmeksizin toplumun değer ve önyargılarını etkiler. Söylemler, tekrarlandıkça, belirli bir zaman diliminin, belirli bir toplumun kültüründe bağlam içerisine gömülerek kalıplaşır. Bilinen ve verilen en kalıplaşmış örneği “bilim adamıdır”. Bilim insanı yerine bilim adamı kelimesinin kullanımı toplum içerisinde oldukça yaygındır. Bu cinsiyetçi kelimenin söylemsel alt yapısına bakıldığında bilim alanında kadının dışlandığını ve bilimin erkek işi olduğunu görebilmekteyiz. Ancak birçoğumuz kadını dışlama amaçlı bilinçli bir kasıtle değil, zaman içerisinde süregele bu kullanıma aşınadır, farkında olmadan kullanır.

Günlük hayatta, edebi bir eserde, gazete metninde vb. sayısız alanda ideolojiyi içerisinde barındıran, güç mekanizması tarafından kontrol altına alınan söylemlere rastlamak mümkündür.

İşte bu söylemler söylem çözümlemesi olarak da bilinen söylem çözümlemesi yöntemiyle açığa çıkartılır.

“Discours terimiyle anılan “söylem çözümlemesi” edebiyat biliminde alışılmış metin açılımından farklı beklentilere cevap arar: Yani yazarın niyeti, amacı değil, metinlerin başka metinlerle ilişkisi incelenerek yazma süreç, “yazarın işlevi” sorgulanır. Edebi metinlerin yanı sıra yazın ürünleri (reklamlar, yemek kitapları, hukuk metinleri vs.) de inceleme alanına girer.” (Aytaç,2009, s.231).

Söylem çözümlemesi, sadece yazılı metinlerle ilgilenmekle kalmaz, yazılı, sözlü hatta sözsüz metinler bile bu yönetime tabi tutulabilmektedir. Günümüz bakış açısıyla içerisinde anlatılabilirlik barındıran ve hedef kitlesini harekete geçirmeyi başarabilen her şey metin sayılmaktadır. “Metne metinsellik özelliği kazandıran en önemli olgulardan bir tanesi de metnin diğer metinlerle olan ilişkisidir. Çünkü hiçbir metin başka metinlerden yalıtılmış bir biçimde üretilmez; tek başına bir varlık değildir ve diğer metinlerden bağımsız okunamaz.” (Alain de Beaugrande ve Dressler, 1981, s.182) Metinlerarasılık ve disiplinler arası özelliklerinden dolayı siyaset, sosyoloji, psikoloji, dilbilim vb. birçok farklı alanda bilimsel çalışmalarda araştırma yöntem kullanılabilen söylem çözümlemesi, sosyal bilimlerde yer alan Edebiyat Bilimi’nde de metot olarak kullanılır. Söylemler, bağlama bağlı olduğundan dolayı, mekânsal ve zamansal olarak sınırlandırılmış belirli bir kültürde, hangi koşullar altında ortaya çıktığı bilgisi önem arz etmektedir. *Mikhail Bakhtin, Speech Genres and Other Late* adlı makalesinde Söylem çözümlemesi yaparken 4 temel sorunun varlığından bahseder. Bunlardan ilki: “Dile getiren kim? İkincisi; Otoritesi neye dayanıyor? Üçüncüsü; dinleyicisi kim? Ve son olarak; amacı ne? Söyledikleriyle neyi başarmak istiyor?” (Bakhtin,1986, akt.Kurnaz, [2021]).

Söylem çözümlemesi, metin analizi değildir ancak metinler üzerinden uygulanır ve hermenötikten (yorumbilim) farklı olarak analizin yapılabilmesi için metnin tamamını okumak gerekli değildir, cümleler vasıtasıyla yapılabilir (Kurnaz,2021). Söylem çözümlemesi, bir metni yalnızca içerdiği anlamlarla değil, bu anlamların üretildiği sosyal, kültürel ve ideolojik bağlamlarla birlikte ele alır. Bu nedenle, metnin tümüne hâkim olmadan da belirli ifadeler, kavramlar ya da söylem kalıpları üzerinden çözümleme yapılabilir.

Bu bölümde ortaya konulan kuramsal çerçeve, sonraki uygulama kısmında örneklenerek analiz edilecektir.

Romandaki Söylemler

İnceleme nesnesi olan *Öğrenci Törless'in Bunalımları* adlı romanda söylem çözümlemesi dini söylemler, eşcinsellik üzerine söylemler, yatılı okul eğitimi eleştirisi söylemi ve burjuvazi ahlaki eleştirisi söylemi olarak 4 ana başlık altında birkaç örnekleme analiz edilecektir. Bu ana başlık seçiminde özellikle dönemin odağında bulunan söylem düzlemleri göz önünde bulundurulmuştur.

A. Dini Söylemler

(İçerisinde kilise tasviri, din adamı, rahip, Hristiyanlık gibi dini ibarelerin geçtiği cümleler, dini söylemler olarak seçilmiştir.)

“...gözünü prensin ruhunda birikmiş, altın yaldızdan işe yaramaz süsler üzerinde uzun uzadıya gezdirmek...” (Musil, 2022, s.21)

Kilise tasviri yaparken, kullanılan “altın yıldızdan işe yaramaz süsler” ifadesiyle kiliselerin fazla süslü ve şatafatlı oluşunun gereksiz bulunduğu anlaşılmaktadır. Roman içerisinde bahsi geçen yatılı okul, Katolik kilisesi yönetimindedir. Katolik kiliseleri, Protestan ve Ortodoks kiliselerine nazaran çok daha şatafatlı ve görkemlidir. İçerisinde çok sayıda renkli çini pencereler, duvarlarda altın yıldızlı süsler ve resimler bulunur. İçerisine girildiği anda zengin duruş göze çarpmaktadır. Özellikle Tanrı’ya olabildiğince yakın olma düşüncesiyle yapılmış aşırı derecede yüksek yapıların görüldüğü Gotik mimari ile dikkat çekici dekoratif objeleriyle Katolik kilisesinin ihtişamını göstermek amacıyla kullanılan Barok mimarı ve bu dönemi takip eden bembeyaz duvarları saran altın varaklarla bezenmiş boyalı tavanlarıyla Rokoko mimarisi ihtişamın görülebileceği yerlerdendir.

“Bunlar bildikleri şeyleri, tıpkı Hristiyanlığın şartlarını öğrenen bir rahip gibi ezberlemişlerdir, kendilerine biraz alışık olmadıkları soru sorayım dedin mi, apışıp kalırlar.” (Musil, 2022, s.120)

Bu alıntıda din adamlarının yeterlilik bakımından sadece ezberlediği alandan soru geldiğinde inanan kişilere cevap verebileceğini, çalışmadığı bir yerden konu geldiğinde ise açıklama yapmakta zorlandıkları ifade edilmiştir. Ancak bu noktada asıl kastedilen yatılı okulda çalışan öğretmenlerin yeterliliğidir. Öğrenciler soru sorduğunda, bilmediği bir yerden geliyorsa, soruya hazırlıksız yakalandıysa, bilmiyorum veya araştıracağım şeklinde yanıt vermek yerine “sen bunları henüz kavrayamazsın, böylesi zor konuları ancak konuyla ayrıntılı uğraşanlar anlayabilir” (Musil, 2022, s.120) şeklinde geçiştirme cevap vererek yetersizliğini saklamıştır. Dolayısıyla öğrencilerin manevi, bilgiye olan açlığı doldurulamamıştır.

B. Eşcinsellik üzerine:

(İçerisinde ana karakter Törless’in hemcinsine karşı hissettiği duygusal çekimi ifade eden cümleler seçilmiştir.)

“sağlam, erkeksi ve yaşamın gerektirdiği mizaca sahip yeni arkadaşlarının bir karşıtlık oluşturduğu aşırı nazenin duygusallıklardan korkmasının sonucuydu.” (Musil,2022, s.23)

Bu bağlamda Bourdieu’nun (1991) *simgesel (sembolik) şiddet* kavramı ile ilişkilendirilebilir. Bu kavrama göre; her toplum, kendi içerisinde barındırdığı bireylere toplumsal kadın-erkek rolleri üstlemektedir. Eğer kadına atfedilen roller, bir erkekte görülürse toplum tarafından sembolik şiddete maruz kalmaktadır. Toplumun kabul ettiği, iyi, güzel, doğru olan davranışlara ve tutumlara aykırı davranışlar dışlanmaktadır. Bu cümleden anlaşılan; ana karakter Törless de kendisini toplumun normallerine göre yaşamaya ve davranmaya zorlamaktadır. Kendi içerisinde yaşadığı duygular bambaşka olmasına rağmen kendisini topluma kabul ettirmeye çalışmaktadır.

“Çünkü böyle birinin dünyanın o harikulade düzeninde herhangi bir önem taşıyacağını doğrusu aklım almıyor. Benim gözümde kazara dünyaya gelmiş, sıra dışı yaratılmış bir mahluk Basini, o kadar. Demek istediğim, onun da bu düzen içinde elbette kendine göre bir önemi var; ancak kesin bir şey varsa, yol kenarındaki taş ya da bir solucan gibi, kendisine hiç ilgisizsin önünden geçip gitmemiz mi gerekiyor, yoksa üzerine basıp ezmemiz mi, bunu bilemeyeceğimiz kadar silik ve belirsiz bir önem bu. Böyle bir önemin de varlığı da yokluğu da birdir.” (Musil, 2022, s.85)

Basini, yaşadığı zaman ve toplum bakımından değerlendirildiğinde toplum normallerine uymayan bir karakterdir. Romanda Törless'in kaldığı yatılı okul Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na bağlıdır. Avusturya- Macaristan İmparatorluğu, 1.Dünya Savaşı sonucunda yıkıldığından dolayı roman içi zamanın 20.yy'a tekabül ettiği söylenebilir. O dönemde eşcinselliğin kabul görmediği bu paragraftan anlaşılmaktadır. Basini, maskülen bir otoritenin hâkim olduğu dünya düzeni tarafından önemsiz, silik, belirsiz, varlığı ile yokluğu bir gibi ifadelerle açıkça ötekileştirilmektedir. Eğitim kurumlarının bu noktada, aslında sadece eğitim vermekle kalmayıp, bireyin cinsel kimlik oluşumunda etkisinin olduğu, Basini'nin Buttler'in (1990) değimiyle marjinalleştirildiği tespit edilmiştir.

"Ama bir erkek Basini! Düşüncesiyle çılgına döndü. Ne var ki, bir kız da bundan başka türlü olamazmış gibi bir sezgi vardı içinde." (Musil,2022, s.146)

Törless, Basini'ye karşı içerisinde hissettiği cinsel çekimin toplumun normlarına uymadığının farkındadır. Ancak bir kızın da Basini'den farklı olmayacağını düşünerek aslında heteronormatif bir zorunlulukla (Warner, 1991) bu durumu yine kendi içerisinde normalleştirme çabasına girmektedir.

"...çünkü anne ve babasından kendisine geçen kişilik yapısı bakımından güçlü, sağlam ve her türlü sapkınlıklardan uzak bir çocuktur." (Musil,2022, s.161)

"İçindeki sırrı bilseler, anne ve babası ve öğretmenleri bilse, neler söyleyeceklerini kendi kendine soruyordu aralıksız." (Musil,2022, s.163)

"... yasalara ve şüphesiz biraz halkın genel ahlak anlayışına uymak kendilerine iç rahatlığı sağlıyor..." (Musil,2022, s.164)

Yukarıda verilmiş olan üç cümleden anlaşılan; toplumda, hetorekseksüellik normal olandır, ana karakter Törless, ailesinin ve toplumun ne diyeceği korkusundan, hoş karşılanmayacak bir durum olduğunu düşünmesinden dolayı kendi içerisinde fark ettiği duyguları hep ötelemektedir. Geriye atıp üstüne silgi çekmektedir. Bu tarz duyguları içerisinde barındırması onu utandırmakta ve kendisinden iğrenmesine sebep olmaktadır. Bu toplum baskısı ve iyiye, kötüye, doğruya, yanlışla karar veren kurumların birey üzerinde yarattığı düşüncelerin eseridir. Eşcinsellik, toplum tarafından kabul görmeyen, normal olmayan bir sapkınlık olarak kitabın birçok yerinde geçmektedir. Törless, kendi içerisinde yaşadığı ikilemleri, güçlkle her seferinde geri plana atmayı ve uzaklaşmayı başarabilmiştir, ancak bu herkesin başarabileceği, unutabileceği ya da hayatına seyrinde devam edebileceği bir konu değildir. Ailesinin, öğretmenlerinin, toplumun gözünde dışlanacağını düşünen Törless içerisinde hissettiği duyguları unutamasa da doğru yolda ilerleyen, sapkınlıklardan uzak durmayı başarabilmiş, olgunlaşmış bir birey olarak romanın sonunda gösterilir.

C. Eğitim Eleştirisi:

(İçerisinde, eğitimi sisteminin boğuculuğu, fırsat ve imkân eşitsizliği, derslerin günlük yaşamda işe yaramaması, disiplin yoksunluğu, öğretmenlerin bilgi bakımından yetersizliği vb. ifadelerin geçtiği cümleler örnek olarak seçilmiştir.)

“Bayan Törless’in oğlunu böyle uzak ve sevimsiz bir kentte bırakıp gitmeye katlanmasının nedeni, burada Katoliklerin yönetiminde ünlü bir yatılı okulun bulunmasıydı; geçen yüzyılda bir vakıf arsası üzerine kurulan okul, yeni yetişen gençleri büyük kentlerin hayli zararlı etkilerinden korunmak için başka bir tarafa taşınmayarak olduğu yerde bırakılmıştı.” (Musil,2022, s.16)

Burada yatılı okulun Katolik Kilisesi yönetiminde olması güzellenmiştir. Güven duyulması gereken, iyi eğitim verildiğine inanılan, çocukları kötülüklerden koruyan kollayan, başlarına kötü bir şey gelmesine izin verilmediği, son derece ahlaklı, iyi öğrenciler mezun eden, güzel karakterli bireyler yetiştirdiği izlenimi romanın kelime düzeyinde verilmiştir. Kurmacadaki gerçek ise bu yüzey yapının ifade ettiğinin tam tersidir. İlerleyen bölümlerde de görüleceği üzere türlü olaylar hep yatılı okullarda yaşanmaktadır.

“Okulda ülkenin en seçkin ailelerinin çocukları eğitim ve öğrenim görüyor... ayrıca yüksek çevrelere girip çıkabilme bakımından W.’deki okulda okumuş olmak ayrı bir üstünlük sağlıyordu.” (Musil, 2022, s.16)

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine tamamen aykırı şekilde sadece imkân sahibi, parası olan kimselerin evlatlarını kabul eden, parası olmayanların giremediği, sayılı öğrencilerden oluşan bahsi geçen okulda okumak çoğu yerde eğitimde eşitsizliği doğurmaktadır.

“İşte öğrencilerin ruhsal gelişimine yardım edecek böyle bir yanılsama, böyle bir düzen eksikti yatılı okulda...” (Musil,2022, s.23)

Düzenli, disiplinli, öğrenciyi en iyi şekilde eğiteceği düşünülen okulun aslında düzen yoksunu olduğu gözler önüne seriliyor.

“Bütün gün okulda bu kadar şey yapıyoruz, hangisinin bir amacı var sanki? İnsana yarar sağlayacak ne var içlerinde? Demek istediğim, insanın kişiliğine katkısı olan bir şey; anlıyorsun sanırım. Akşamı ediyoruz, biliyoruz ki gene bir gün yaşadık, şunları şunları belledik, ders planında öngörülen yükümlülükleri yerine getirdik. Ama bütün bunlara karşın içimizde dolan bir boşluk olmadı, manevi yönden hani; sanki çok derinlerde bir açıklık hala saklı yatıp durmaktadır.” (Musil,2022, s.38)

Bu paragrafta ağır bir eğitim eleştirisi yapılmaktadır. Birçok öğrenci devlet tarafından zorunlu tutulduğu için okula gönderilmektedir. Evde terbiyesi verilmeyen, kendi ebeveynlerinin bile yaramazlıklarına katlanamadığı öğrencilere bakıcılık etme görevi veliler tarafından öğretmene atfedilmiştir.

Büyük şehirlerin türlü kötülüklerinden öğrencileri korumak için konumu bile özenle seçilmiş olan yatılı okulda denetimsizlikten ötürü her yıl Basini gibi başka öğrenciler de aynı kaderi paylaşmaktadır. İdarecilerin haberi olmadan dönen olaylar büyük bir güvenlik açığıdır. Ayrıca romanda bahsedilen, kasvetli hava, ürkütücü çan sesleri, otoriter sistemde yürütülen disiplindeki boğuculuğa işaret etmektedir. Öğretmenler, öğrencilerine cevap verme konusunda yetersizdir. Öğrencilere, sorunun nedenini⁴ açıklamak yerine direkt bunu böyle kabul edeceksin şeklinde verilen cevaplar öğrencilerin ufkunu açmak yerine daraltmaktadır. Öğrencilerin içlerindeki öğrenme açlığının yarattığı manevi boşluğu doldurabilecek bir müfredat düzenlenmemiştir. Bunun yerine neden bu dersi aldıklarını bilmedikleri, aslında bir işe yaramayan, günü boş geçirmesinler diye saat doldurma amaçlı konmuş, gelecekte karşılırlarına çıkmayacak bilgilerle boğulmaktadırlar.

“Yakışıklı bir oğlanı ele geçirmiş seninkiler, hepsi de o oğlanı sevip dururlarmış. Sen de biliyorsun, her yıl böyle şeyler yaşıyor okulda, ama bunlar işi biraz ileriye götürmüşler.” (Musil,2022, s.83)

Her yıl bahsi geçen yatılı okulda kamu alanında uyulması gereken kurallar bakımından uygunsuz davranışlar tekrür ediliyorsa, o yerde denetim yoktur. İdare işini yapmamaktadır. Denetim ve düzen yoksunu bir eğitim kurumunda öğrenciler istediği gibi hareket edebilmektedir. Tozlu, romanda geçen kırmızı oda idare tarafından bile bilinmemekte dolayısıyla kontrol edilmemektedir. Bu aslında aynı zamanda büyük bir güvenlik açığını da beraberinde getirmektedir.

D. Burjuvazi Ahlak Eleştirisi:

(Toplumsal sınıflandırmada, köylü ya da işçi olmayan ama gücünü zenginliğinden alan seçkin kimselerin toplumda yansıttığı imajın geçtiği cümleler örnek olarak seçilmiştir.)

“Ancak daha da büyük bir memnunluğu, ona yatılı okulun genç beylerinin sağladığı söylenebilirdi belki.” (Musil,2022, s.47)

Meyhanede çalışan Bozena isimli beylerin gece ziyaretlerini kabul eden kız, aileleri tarafından iyi eğitim alacağı, temiz, ahlaklı bireyler yetiştireceği düşünülen yatılı okuldan, türlü pisliklerin döndüğü mekanlara en çok müşteriyi sağlamaktadır. Burjuvazinin çökmekte olan dünyası da gözler önüne serilmiştir.

“Ve epeydir kimi öğrenciler paralarından küçük miktarların yerinde yeller estiğinden sızlanıyor, ama bunun biz hırsızlık işi olduğunu kimse aklına getirmeye cesaret edemiyordu.” (Musil,2022, s.58)

Okula sadece asil, soylu, seçkin ailelerin çocukları kabul edildiğinden dolayı, burjuva kesimden gelen öğrencilerin hırsızlık yapmaya ihtiyacı olmayacak kadar durumları iyidir ve iyi ailelerin eğitim görmüş çocukları olduğundan da hırsızlık yapmaz düşüncesi hakimdir. Yine bir burjuva eleştirisi görülmektedir. Dış kabuğundan yemesi içmesi kibar, hizmetçili evlerde yetişmiş çocukların, iç kabuğunda aslında öyle olmadığı gözler önüne serilmiştir.

“Sen demek ki hırsızlık etmiş, sonra da kendisini sana bir uşak bir köle gibi peşkeş çekmiş biriyle bundan böyle her Allah’ın günü bir çatı altında oturup kalkacak, bir arada yemek yiyecek, bir arada yatacaksın, öyle mi? Benim aklım almaz bunu. Biz hepimiz aynı kesimden geldiğimiz için, bir arada eğitilip yetiştiriliyoruz. Belki ileride onunla aynı alayda görev yapacak, aynı bakanlıkta çalışacaksın; belki senin girip çıktığın aile çevrelerine o da girip çıkacak, hatta bakarsın senin öz kardeşine bile kur yapacak. Bütün bunlar senin için bir şey ifade etmiyor mu?” (Musil, 2022, s.73)

Burada “*adalet*” kavramı eleştirilmiştir. Basini’nin hırsızlık yaptığı için idareye yani adalete teslim edilmesi gerekirken bir ikilem yaşanmıştır. Basini’nin kader yargıçları Reiting ve Beineberg olmuştur. Basini’yi istedikleri şekilde aşağılayarak, taciz ederek, ruhsal bakımdan ve bedenen ona işkence etmişlerdir. Adalet gerektiği şekilde sağlanmayarak, gerekli ahlaki nitelikleri yeterli olmayan ve okuldan atılması gereken bir öğrencinin şantaj ve tehdit yoluyla avuca alınması gelecekte birçok soruna yol açabilecek bir durumdur.

Dışarıdan lüks evlerinde, hizmetçiler çalıştıran, ahlak timsali burjuvazi sınıfının dış katmanında görülen o narin, kibar görüntüsü romanda bertaraf edilmiştir. Hizmetçilerin

gözünden evde yaşanan ahlaksız olaylar silsilesi anlatılmıştır. Aslında dışarıdan gözüktüğü kadar da iyi olmadıkları gün yüzüne çıkartılmıştır. Burjuvazi sınıfından annesi, babası asil, durumu gayet iyi olan Basini'nin hırsızlık yaptığı düşüncesine kimsenin inanası gelmemiştir. Hırsızlık yaptığının anlaşılması üzerine idareye yansıtılması gereken bir olayda Törless'in de susması üzerine adaletin sağlayıcısı Reiting ve Beineberg olmuştur. İyilik maskesi adı altında yaptıkları kötülüğe böyle küçük bir olaydan okuldan atılmasın gibi bir neden bulmuşlardır. Büyük bir ahlaki ikilem yaşanmıştır. Basini gibi toplumda yanlış yaptığı halde yanlışının üstü kapatılıp hiçbir şey olmamışçasına makam mevkisinde işini yapmaya devam edenler oldukça adaletin doğru tecelli etmesi pek de mümkün olmayacaktır.

5. Sonuç

Bu çalışma Robert Musil'in *Öğrenci Törless'in Bunalımları* adlı modern romanında bilimsel araştırma yöntemlerinden biri olan söylem çözümlemesi kullanılarak roman içerisinden bireyin kimlik oluşumuna etki edebilecek, burjuvazi ahlaki değer sorgulamaları ve eğitim sistemi eleştirisi barındıran söylemler üzerinden yürütülmüştür. Alt metinler üzerinden yapılan analizler sonucunda bu romanın kimlik oluşumunu daha tamamlamamış bir bireyin içsel bunalımlarının oluşum ve gelişim sürecinin anlatılmasından daha çok ahlaki değerler ve cinsel kimlik oluşumu konularında etkili güç sahibi, karar mekanizması kurumlara ve toplumlara karşı ağır bir eleştiri içerdiği tespit edilmiştir. Musil, 20.yy'ın çökmekte olan burjuvazi dünyasını, git gide yalnızlaşan insanı ve kendi içine dönük psikolojik bunalımlarını modern anlatımıyla, ikili karşıtlıklar halinde büyük bir ustalıkla işlemiştir.

Söylem çözümlemesi yöntemiyle incelenmiş olan *Öğrenci Törless'in Bunalımları* adlı eserde eşcinsellik konularının heteronormatif bir tutumla bastırıldığı tespit edilmiştir. Cinsel kimliği daha oluşmamış olan öğrenci Törless'in arkadaşı Basini'ye olan arzusu, Foucault'nun (1978) bilgi/güç ilişkilerinin ve cinsellik üzerine geliştirdiği kavramlar çerçevesinde incelendiğinde arzusunun toplumda belirli disiplin ve otorite mekanizmaları yoluyla nasıl kontrol altına alındığının örneğini teşkil etmektedir. Özellikle de eğitimin yatılı okul bağlamı yine Foucault'nun (1995) "*disiplin toplumu*" kavramıyla örtüşmektedir. Eğitim kurumları, sadece akademik bilgiyi üretmekle kalmayıp, toplum normlarına göre şekillenmiş belirli bir disiplinle bireylerin cinsel kimlik oluşumunda rol oynayıp, normal dışı gördüğü kısımları da marjinalleştirmektedir. (Buttler, 1990). Törless, bu noktada normal olmayan, ötekileştirilmesi, toplumun dışına atılması gereken bir karakterdir. Çünkü kişisel zayıflığından daha çok okuldaki kurulmuş olan eril otoriteyi tehdit edici bir unsur olarak da görülmektedir. Törless'in kendi içerisinde yaşadığı çelişkiler; bir yandan Basini'ye karşı hissettiği güçlü arzuları akla mantığa uygun hale getirme halleri queer teorisinin "*heteronormatif zorunluluk*" (Warner,1991) kavramı ile ilişkilendirilebilirken, diğer bir yandan ailesinin yetiştirdiği gibi tüm sapkınlıklardan uzak, okuldaki yaşama uygun eril özellikler gösterme ve topluma adapte olma çabaları söylem çözümlemesi kapsamında incelendiğinde Bourdieu'nun (1991) *simgesel (sembolik) şiddet* kavramıyla örtüşmektedir. Toplumda, kadına ve erkeğe belirlenmiş cinsiyet rolleri bulunmaktadır. Şiddet, sadece adam öldürme, dayak, vurdu-kırdı üzerinden meydana gelmemektedir. Şiddetin, psikolojik boyutu da vardır. Otoriteler tarafından belirli normlara uyma zorunluluğu da bir bakıma şiddet türüdür. Törless'in bu normlara göre kendi içerisinde

yarattığı davranma zorunluluğu, cinsel kimliğinin oluşmasında etkili olmuştur. Yatılı okul ise, romanda erilliğin pekiştirildiği pedagojik ortam olarak karşımıza çıkmaktadır (Sedgwick, 1990). Bu normlar, sadece eğitimin disiplin özelliğinden değil, söylemlerin dil aracılığıyla toplumda katı, normatif tutum inşasından kaynaklı bir kimlik şekillendirilmesidir (Foucault, 1978).

Gerçekleştirilen bu araştırma, romanın belirli bölümlerinden alınmış alıntılar üzerinden yapılmış söylemsel çözümlemeleri kapsamakta olup, romanın bütününe içermemesi açısından yalnızca örneklem düzeyinde sınırlı bir çalışmadır. Romanın tamamını içeren geniş kapsamlı bir çalışma için bu yöntemin uygulanabilirliği burada gösterilerek ileriki çalışmalara ışık tutabilir. Romanın yazıldığı dönem olan 20.yüzyıl edebiyatının eşcinselliği nasıl temsil ettiğine dair 2002 yılına ait bir çalışma olan Halperin'in "*How to do history of homosexuality*" çalışması ışığında "*Öğrenci Törless'in Bunalımları*" ile Thomas Mann'ın "*Venedikte Ölüm*" adlı eserinin karşılaştırılma yapılması daha kapsamlı bir çalışma olacaktır. Ayrıca bu çalışma "Queer teori" perspektifinde de incelenebilir. Söylemlerin yalnızca bireysel psikoloji varlığında değil, toplum tarafından sosyopolitik düzlemde incelenmesi bilimselliğe katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Arkonaç, S. (2012). *Söylem çalışmaları*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Arkonaç, S. (2016). *Söylem araştırmaları*. Hiperlink Yayınları.
- Arslan, C. (2022). *Almanca yazın dünyasında Avusturya edebiyatının yeri ve kimliği: Eski Avusturya edebiyatı*. Paradigma Akademi Yayınları.
- Aytaç, G. (2009). *Genel edebiyat bilimi* (2. basım). Say Yayınları.
- Bakhtin, M. M. (1986). *Speech genres and other late essays* (C. Emerson & M. Holquist, Eds.; V. W. McGee, Trans.). University of Texas Press.
- Beaugrande, R.-A., & Dressler, W. U. (1981). *Introduction to text linguistics*. Longman.
- Bourdieu, P. (1991). *Language and symbolic power*. Harvard University Press.
- Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. Routledge.
- Butler, J. (1993). *Bodies that matter: On the discursive limits of sex*. Routledge.
- Foucault, M. (1978). *The history of sexuality: Volume 1: An introduction*. Pantheon Books.
- Foucault, M. (1995). *Discipline and punish: The birth of the prison*. Vintage Books.
- Foucault, M. (1999). *Bilginin arkeolojisi*. Birey Yayıncılık.
- Foucault, M. (2021). *Özne ve iktidar*. Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2023). *Söylem ve hakikat*. Ayrıntı Yayınları.
- Halperin, D. M. (2002). *How to do the history of homosexuality*. University of Chicago Press.
- Klawitter, A., & Ostheimer, M. (2008). *Literatur Theorie: Ansätze und Anwendungen* (p. 37). Vandenhoeck & Ruprecht.
- Musil, R. (2014). *Öğrenci Törless'in bunalımları* (K. Şipal, Çev.). Alagarta Sanat Yayınları.
- Musil, R. (2018). *Robert Musil: Günlükler* (A. Arpad, Çev.). Everest Yayınları.
- Musil, R. (2022). *Öğrenci Törless'in bunalımları* (K. Şipal, Çev.). Cem Yayınevi.

- Öztürk Dağabakan, F., & Bodur, R. (2021). “Öğrenci Törless’in bunalımları”: 20. yüzyıl başındaki eğitim sorunsalı ve Hitler’in ayak sesleri. *Diyalog*, 2021(1), 48–65.
- Potter, J., & Wetherell, M. (1987). *Discourse and social psychology: Beyond attitudes and behavior*. Sage.
- Sedgwick, E. K. (1990). *Epistemology of the closet*. University of California Press.
- Sözen, E. (2017). *Söylem: Belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksivite*. Profil Kitap Maviyağaç Kültür Sanat Yayıncılık.
- Mann, T. (2004). *Venedik’te ölüm* (A. Cemal, Çev.). Can Yayınları.
- Warner, M. (1991). *Fear of a queer planet: Queer politics and social theory*. University of Minnesota Press.
- Yayan, D. (2018). Kendilik ve toplum: “Öğrenci Törless’in bunalımları”nda “normdışı”nın anlatımı. *Social Sciences Studies Journal (SSSJJournal)*, 21, 3302–3307.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Kurnaz, Z. (2021, Haziran 28). *Mikhail Bakhtin’in "Speech Genres and Other Late Essays" adlı eserine dair açıklama* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=VdU_G3sDCSw
- Süar, A. (2022, Nisan 19). *Söylem analizi* [Video]. YouTube. <https://youtu.be/SCbFuy5qmgU?si=Ss9-dE0XpRaUzPbU>
- Türk Dil Kurumu. (2025). *Söylem*. <https://sozluk.gov.tr>
- Yoloğlu, N. (2025). *AVYS – Söylem analizi* [PowerPoint sunumu]. 19 Mayıs Üniversitesi. <https://avys.omu.edu.tr> > AVYS- Söylem Analizi

EXPANDED SUMMARY

Austrian Literature falls within the scope of German literature. Therefore, the novel “*Die Verwirrungen des Zöglings Törless*” with its original title, which is the first work of the Austrian modernist writer Robert Musil. Therefore, Robert Musil’s debut novel “*Die Verwirrungen des Zöglings Törless*,” written when he was only 26, was selected for a discourse analysis in Turkish under the title “*Öğrenci Törless’in Bunalımları*”. Discourse Analysis is a qualitative research method and is a very modern method applied through texts. Thanks to this method, elements that remain on the invisible surface of the text, such as political relations, political views, information/power relations, racism or criticism of the system, are brought to light. Therefore, it would be unfair to evaluate Musil's work only as an adolescent's growth story and call it a youth novel. The novel was published in the 20th century, reflecting the strict-authoritarian educational system of the dual-headed Austro-Hungarian monarchy of 1906. It also includes criticism of the decadent bourgeoisie of the century from a moral point of view. Only students from elite families are educated in a discipline-based system at a military boarding school located far from the evils of the city, run by the Catholic church. From the very beginning, class separation came to a head. Only those who have money start school with the guarantee of being able to find a job in high-ranking places with bribes. Teachers are insufficient to satisfy students' hunger for learning. Although students study for hours, they cannot get any information that will be useful to them in the future. The courses only serve to fill academic gaps and complete hours. The education system has been subjected to criticism.

Disciplined, sheltered, authoritarian education, which is the reason why families are comfortable entrusting their children to a school located so far from the city, actually does not exist in the aforementioned school. Students from the elite, carefully selected bourgeois class, whose family's situation is good, are stealing. It is the boarding school in the novel that provides the prostitute with the most customers. Since the students who need to be expelled from school cannot be identified, inappropriate individuals are involved in society in fulfilling their profession. As a result of irregularities and uncontrollable Decencies, cases of homosexuality are seen every year in the attics of the school, which even the administration does not know about. In children whose sexual identity is not yet fully established, this situation causes moral questions. Educational institutions play a role not only academically, but also in the formation of sexual identity. The school in the novel is under male hegomania, and society does not welcome homosexuality when you look at the time and conditions at that time. Every action that is considered abnormal by society is excluded. Social pressure has forced the main character Törless to behave normally. He has overcome this feeling that is not accepted as normal that he lives in by having depressions, moving away and covering up because he is afraid of what his family, his surroundings, his teachers will think and how they will react.

Femmutopia: The Rise of Feminist Utopianism as a Counter-Hegemonic Space

Femmutopya: Feminist Ütopyacılığın Karşı Hegemonik Bir Alan Olarak Yükselişi

Araştırma Makalesi / Research Article

Mustafa KARA*, Hasan BAKTİR**

△ This study is the revised version of a chapter in the corresponding author's unpublished PhD Dissertation, entitled "A Wake-up Call: A Comparative and Contrastive Study of Gender Construction in Major Utopian and Dystopian Works by Burdekin, Atwood, Gilman, and Hossain", supervised by Prof. Dr. Hasan BAKTİR at Erciyes University, Graduate School of Social Sciences, English Language and Literature.

* Dr., Çukurova University, School of Foreign Languages, Department of Foreign Languages, Adana, Türkiye, e-mail: karam@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7464-4536

** Prof. Dr., Erciyes University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature, Kayseri, Türkiye, e-mail: hbaktir@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1078-8589

ABSTRACT

Feminist utopianism is a speculative and transformative genre that aims to challenge the established patriarchal utopian tradition and the dominant discourses surrounding gender issues. To this end, feminist utopian literature has served as a crucial instrument for both male and female authors who advocate for the importance of achieving gender equality in society. Furthermore, at its heart, utopian writing relies on the act of dreaming as the fundamental component for envisioning and building the future, thereby increasing awareness and participating in a cognitive process called defamiliarization. In addition, the inclusion of women's alternative perspectives has had a significant impact on the overall understanding of gender roles. This article, therefore, aims to provide an overview of the characteristics of a feminist utopian novel and a critique of the dominant masculine perspective in society in order to bring about the essential social transformation needed to create the desired and yet unrealized needs.

Keywords: Utopianism, Femmutopia, Social Transformation, Literary Activism

ÖZET

Feminist ütopyacılık, yerleşik ataerkil ütopyacı geleneğe ve toplumsal cinsiyet meselelerini çevreleyen baskın söylemlere meydan okumayı amaçlayan spekülâtif ve dönüştürücü bir türdür. Bu amaçla feminist ütopya edebiyatı, toplumda cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının önemini savunan hem erkek hem de kadın yazarlar için önemli bir araç olarak hizmet etmiştir. Dahası, ütopyik yazın özünde, geleceği tasavvur etmenin ve inşa etmenin temel bileşeni olarak hayal kurma eylemine dayanır, böylece farkındalığı artırır ve yabancılaştırma adı verilen bilişsel bir sürece katılır. Buna ek olarak, kadınların alternatif bakış açılarının dahil edilmesi, toplumsal cinsiyet rollerinin genel olarak anlaşılması üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Buna bağlı olarak bu makale, feminist ütopyik bir romanın özelliklerine genel bir bakış sunmayı ve arzulanan ve henüz gerçekleşmemiş ihtiyaçları yaratmak için gereken temel toplumsal dönüşümü sağlamak amacıyla toplumdaki egemen eril bakış açısının bir eleştirisini sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Ütopyacılık, Femmutopya, Toplumsal Dönüşüm, Edebi Aktivizm

1. Introduction

Utopia is a phenomenon that is focused on the process rather than perfection, and development in utopian fiction is certainly inevitable. Hence, achieving a state of absolute perfection is unattainable, which is why the terms *better* and *worse* can be used to characterise utopian and dystopian notions, respectively. Given that the female voice has been suppressed for generations, it is unsurprising that women have slowly begun to improve their roles in society. As Lorde (2007) argues, the future of our planet may hinge on women's capacity to recognise and cultivate novel definitions of power and innovative modes of interaction across differences. The previous definitions have proven inadequate for both us and the planet that sustains us. The antiquated patterns, regardless of their skilful reconfiguration to simulate advancement, continue to confine us to superficially modified iterations of the same exchanges, encompassing guilt, animosity, reproach, mourning, and distrust (p. 123). This is precisely why utopianism has been at the heart of female literature. According to Johns (2010), gender equality has never been fully realised, hence it is necessary to consider and discuss it consciously (p. 175). Therefore, both female writers and male authors who advocate for the importance of achieving gender equality in society have created several utopian literary works that present various viewpoints on gender roles. The purpose of these works is to convince both men and women of the validity of alternate worldviews. Nevertheless, it has consistently been a complex endeavour, as utopian landscapes have traditionally been dominated by men. Paradoxically, women, who could have gained the most from a restructuring of social systems, had a negligible part in their creation (Lewes, 1989, p. 29). Contrarily, utopian writings present the perspectives of the authors, mostly men, on the ideal or notably improved community, including their opinions on the roles and status that women should hold in a desirable society (Sargent, 1973, p. 302). In simple terms, women in utopian literary works are shown with specific roles and are expected to conform to these representations. Due to the male monopoly in all spheres of society, including politics, education, and law, women have been denied their basic human rights. Moreover, the prevailing societal norms have defined the expectations and behaviours associated with being male or female. These norms have established a standardised way of life that dictates how men and women should behave and where they should position themselves within their societies. Consequently, the audience was unable to perceive any alternative options. Correspondingly, due to the constrained political, financial, and social influence of feminists, feminist writers have pursued cultural avenues, particularly aesthetic and literary portrayals, as the most effective means of rendering an alternative future intelligible to as many individuals as possible. The utopian narrative approach, characterised by its capacity for visionary construction and unrestricted theorising, has consistently proven advantageous for feminist writers (Johns, 2010, p. 175). Thus, utopianism has been a crucial tool for feminist writers to promote awareness, particularly among women, and inspire them to envision a more desirable future, for at its heart, utopian writing relies on the act of dreaming as the fundamental component for envisioning and building the future. Utopian works effectively raise consciousness by creating an alienation effect in the minds of readers. As a result, people engage in a cognitive process known as defamiliarization, during which they begin to query the peculiarity of the routines and practices they endure on a daily basis. This inquiry serves as an

initial stride towards altering their ingrained thought patterns. Consequently, they believe that it is necessary to modify their current circumstances by reshaping and rebuilding their understanding of the society to which they belong.

As such, the objective of this article is to present a comprehensive analysis of the attributes that define a feminist utopian novel and to offer a critical evaluation of the prevailing masculine viewpoint in society. Such an endeavour seeks to facilitate the critical social change that is required to actualize the aspirational yet unfulfilled necessities. This article will further examine the significance of feminist utopian literature in presenting novel conceptualisations of society by dwelling on how fragmented texts, varied protagonists, and unconventional narrative techniques in feminist utopian literature disrupt traditional gender narratives. Furthermore, it will also analyse the function of feminist utopias in enabling readers to reclaim autonomy over their lives, confront the psychological and physical abuses women have historically faced, and redefine their perceptions of gender and power, as well as its vital role in the continuous effort to dismantle patriarchy and establish a more equitable world for everyone. Utilising the creative potential of utopian fiction, feminist authors and theorists endeavour to reconfigure possibilities, illuminating the concealed frameworks of oppression and presenting alternative futures where gender equality transcends mere idealism to become a tangible reality. The article also aims to critically examine feminist utopian literature to elucidate the genre's function, transformative potential, and ongoing significance in the quest for gender equality.

2. The Femmutopian Challenge

Kelly-Gadol (1977) argues that examining the liberation of women reveals that events promoting the historical advancement of men, freeing them from natural, communal, or ideological limitations, yield markedly different, often contrary, consequences for women (p. 139). Therefore, examining examples of utopian tradition can effectively demonstrate how males perceive women and their responsibilities in envisioned improved societies since it is important to emphasise the reasons behind the urgent need to increase awareness and create a collective effort against these unbalanced portrayals. Regarding Plato's *Republic*, it is evident that he presents a compelling critique of the prevailing notions of gender roles in Ancient Greece. Unsurprisingly, women are assigned responsibilities such as spouses, mothers, and carers. Furthermore, they are systematically denied access to both education and political participation. Plato's rejection of these conventional positions can be clearly illustrated by his thought-provoking questioning, which goes as follows:

Do we think that the females of watch-dogs ought to guard the flock along with the males, and hunt with them, and share in all their other duties; or that the females ought to stay at home, because they are disabled by having to breed and rear the cubs, while the males are to labour and be charged with all the care of the flocks? (Plato, 1997, p. 150)

While there is ongoing debate about whether Plato's work can be considered eutopian, it is certainly conceivable to argue that the issues mentioned above are eutopian characteristics that are intricately woven into the work. He vehemently rejects the idea that there is an inherent distinction between the male and the female. While acknowledging the existence of biological

and physical distinctions between the two genders, he strongly rejects the notion that women should be confined to home roles and excluded from participation in government and public affairs. Plato, however, believes that women are absent in works produced by men due to the unequal opportunities they receive in schooling compared to men. He suggests “[i]f then we are to employ women in the same duties as men, we must give them the same instructions” (Plato, 1997, p. 150). According to Plato, these lessons encompass the domains of music, gymnastics, and military education. Just like the example of watch-dogs, any responsibility or profession can be entrusted and distributed among people as a whole provided that they receive the appropriate education. Anything that does not exist naturally is considered artificial. Therefore, the domestication of women is not inherent but rather contrived since “we treat the females as the weaker, and the males as stronger” (Plato, 1997, p. 150).

Thomas More’s *Utopia* and Plato’s *Republic* differ significantly in their treatment of women and the portrayal of gender roles inside their respective ideal societies. More seemingly held the belief that men’s intrinsic superiority over women was so self-evident and ingrained that he never considered the notion of gender equality as one of the social hierarchies to be abolished in his utopian society (Booker, 1994, p. 338). Regarding the patriarchal society, it is evident that it is prominently observable and very robust. As More (1965) illustrates, the eldest male in each household has authority over the others. Children are subservient to their elders, and wives are subservient to their husbands (p. 80). Evidently, despite the passage of almost two millennia since Plato’s *Republic*, there has been little progress in terms of women’s status, as they continue to remain submissive to males in More’s utopian society. Furthermore, the allocation of authority to the eldest male implies the concept of wisdom is not gender-neutral. This subjugation becomes apparent more intensely along with More’s (More, 1965) description of the household authority before feasts: During an Ending Feast, wives kneel before their husbands and kids before their parents at home to confess their sins, both omitted and committed, and to ask for forgiveness before attending worship. This eliminates any minor grievances that might have tainted the home environment, allowing everyone to participate in divine service with complete clarity (p. 126). All these practices contribute to the perpetuation of the patriarchal hierarchy in society and facilitate the marginalisation of women. Men are traditionally regarded as the founders or leaders of the church, allowing women to receive forgiveness. Otherwise, the female will be unable to join the feast. In addition, husbands are accountable for disciplining their wives, and adults for disciplining youngsters, unless the violation is sufficiently grave to necessitate intervention by officials for the sake of public order. (More, 1965, p. 104). In More’s eutopia, therefore, male potency is given prominence while female individuality is inhibited.

Another characteristic of More’s eutopian society is the domestication of women. Although women are involved in various tasks such as priesthood, agriculture, making yarn, and weaving, they are predominantly assigned milder duties, while males are tasked with the more demanding physical labour (More, 1965, p. 75). Moreover, the prevailing notion that “in countries where the women *do* work, the men tend to lounge about” (More, 1965, p. 77) is well entrenched. This is an increasingly common issue in today’s world since there are ongoing

arguments in many nations highlighting the significant presence of women in the workforce as the primary cause of high male unemployment rates. Thus, it can be inferred that More actually favours women in their traditional roles at home to prevent males from being idle, which, in turn, poses a threat to women's independence. Moreover, women are assigned additional obligations. "The actual business of preparing and cooking the food, and planning the menus is left entirely to the women of the household on duty" (More, 1965, p. 82). Women are not only responsible for domestic work, but they are also obligated to care for their infants. Considering all these portrayals of women's societal and household responsibilities, it is significantly challenging to argue that there is sufficient space for gender equality in More's utopian society. In addition, prior to marriage, a highly nonsensical and bizarre organisation is held: The potential bride, regardless of her status as a spinster or widow, is presented completely unclothed to the intended bridegroom by a reputable married woman, while an appropriate male chaperon displays the bridegroom in a similar state to the bride (More, 1965, p. 103). The reciprocity of this rite does not contradict the notion that its purpose is to provide the bridegroom with a physically attractive wife since "this practice deal[s] with the possible deformity of the woman" (Sargent, 1973, p. 304). Given the prevailing male-centric nature of society, it would be unreasonable to expect future husbands to be introduced to women. Inevitably, these presentations aimed at improving society ultimately reinforce the process of women's subordination, while simultaneously bolstering the existing patriarchal system, which already holds significant influence within the envisioned ideal society. While it may not be feasible to categorise all utopian works as exclusively belonging to the traditions of Plato or More, most other utopias, aside from those of Plato and More, depict societies that either closely resemble Plato or More, featuring the abolition of the family and relative equality for women, as seen in Campanella's *The City of the Sun* (1623), or retain the family structure with women positioned as decidedly inferior, as illustrated in Bacon's *New Atlantis* (1621). Cabet in *Voyage en Icarie* (1840) attempts to reconcile the family as the foundation of the system while advocating for women's equality, although his emphasis on equality is exclusively political and economic. In the community he founded in Nauvoo, women were prohibited from voting (Sargent, 1973, p. 304). It is important to emphasise that while some utopian works were written with the intention of improving society at the time, they did not lead to a noticeable improvement for women. This is because the authors were mostly men who were unable to comprehend and fully embrace the concept of equality within society in all aspects. Therefore, their instinctive impulses consistently came before those of women. However, Sargent's assertion does not imply that there are two distinct utopian traditions that address women's problems in two distinct manners. Instead, he clearly states that while women are included in utopian works, in their view, we currently inhabit the optimal worlds, or that women ought to be more submissive (Sargent, 1973, p. 314). Consequently, this led to women adjusting to the prevailing circumstances. The majority of literary utopias in the subsequent four centuries following More likewise flopped to achieve the imaginative leap necessary to conceive genuinely equal opportunities for women, despite the fact that utopian thought is fundamentally focused on envisioning alternative societies that transcend the biases and norms of the prevailing order (Booker, 1994, p. 338). Due to their belief that the societal norms established

by men, both in their own society and in utopian literature, were the standard for women in indigenous societies, women were unable to generate alternative solutions to improve their unfair circumstances. According to Lewes (1989), even the limited number of utopian works written by women followed the typical androcentric perspective, which portrays females as secondary beings who rely on dominant males for leadership and protection (p. 29). Women cannot be regarded as having the option to choose to be liberated from societal constraints. To put it concisely, they were destined to be the frogs in boiling water, which caused their social standing to steadily decline.

The alternative perspectives offered by women have been highly influential, as it is well recognised that altering collective awareness is a fundamental prerequisite for transforming cultures. Correspondingly, women writers have begun capitalising on the boundless potential of utopian literature, for it “portray[s] women as the creators of a new consciousness and a new vision” (Pearson, 1981, p. 64). One of the main objectives of promoting and maintaining egalitarian societies is to raise awareness and provide individuals new perspectives. In parallel, utopianism can instigate shifts in paradigms in consciousness, allowing us to reconfigure our thinking, to interpret language in novel ways, and to anticipate what was once inconceivable (Sargisson, 2003, p. 229). The shifts in consciousness are made accessible to both women and men in order to challenge established conventions and liberate society from the constraints of patriarchy. To clarify, feminist utopias grant individuals the liberty to rule their own lives in every circumstance. Women are liberated from both mental and physical rape. Nobody can be possessed by others (Pearson, 1981, p. 64). Given that equalitarianism relies on societal cooperation, it is imperative for all members of society to embrace alternate assumptions put out by female authors. This is precisely why the indoctrination of notions regarding the female identity is emphasised in almost all feminist utopian literature. Feminist utopian literature employs a range of approaches to effectively stimulate the process of awakening in individuals. According to Pfaelzer (1990), a considerable number of female authors disaggregate their texts through the use of several protagonists, various narrators, interpolated timelines, and frequent transitions among past, present, and future, as well as shifts between aspirations, awakenings, and anaesthetised consciousness. Embedded discourses, frequently derived from practices of verisimilitude—such as recipes, maps, cartoons, personal narratives, histories, slogans, and graphics—enhance a dislocated experience of reading and compel readers to navigate between the text and external references. Thus, it compels the audience to examine the interplay between imagination and empirical reasoning, as well as between utopia and history (p. 194). Through the utilisation of these many strategies, the reader becomes involuntarily alienated from their own experience. By being detached from their true nature, readers are immersed in a multitude of questions, ultimately challenging traditional gender stereotypes such as vulnerability versus resilience, sentimentality vs rationalism, domestication vs potency, and others that are commonly used to make generalisations. These stereotypes not only disempower women but also men. Thus, feminist eutopian works serve as a reminder to women of their equal capabilities to men. Simply stated, as Delany (1980, as cited in Pfaelzer, 1990) suggests, there is a mutual interaction between the text and the reader: The readers engage in a more agile and speculative form of exploration. For each sentence, we must enquire what aspects of the

narrative's world must be distinct from our own for such an expression to be articulated; consequently, as the sentence develops, we construct a world that engages specifically with our current understanding of reality (p. 198). By engaging in this process, the reader is prompted to challenge and transform their own perception of reality, ultimately creating an alternative universe, albeit one that exists only in fiction for the present moment. Therefore, feminist utopian fiction aims to question and rectify misconceptions regarding inherent female 'nature'. Novels challenge preconceptions by highlighting the strength, courage, and intelligence of women (Pearson, 1981, p. 64). Accordingly, by "speaking to each other through history, forming a specific literary tradition, seen in continuities and intertextual references that spur new utopian visions" (Wångren, 2024, p. 327), feminist utopian works serve as a reminder to women of their equal capabilities to men.

Ultimately, it is feasible to provide specific definitions for a feminist utopian novel. Gearhart (1984) provides a concise definition of the genre:

A feminist utopian novel is one a. contrasts the present with an envisioned idealized society (separated from the present by time or space), b. offers a comprehensive critique of present values/conditions, c. sees men or male institutions as a major cause of present social ills, and d. presents women not only as at least the equals of men but also as the sole arbiters of their reproductive forces. (p. 296)

While Gearhart suggests that this definition is a functional representation of the genre, it remains insufficient to fully encompass all aspects of the feminist utopian novel. As Sargisson (2003) argues, "the first [a] concerns utopian content and is fairly straightforward" (p. 40). In other words, the definition does not imply that terms like feminist dystopia, feminist utopian satire, or feminist critical utopia are also considered as distinct forms of feminist utopian literature. Gearhart's definition solely focuses on eutopia, indicating that it only allows for the existence of an idealised society. "Moreover, there is no room in this definition for the open-ended utopia. In this reading, Gearhart's understanding of utopia is over-restrictive" (Sargisson, 2003, p. 40). A feminist utopian novel, to Gearhart, is deemed successful when it effectively constructs an ideal society that aligns exclusively with a limited group of feminist individuals. All other works that fail to achieve this idealised femininity fall outside the scope of the feminist utopian novel which is not literally accurate. Moreover, her definition also impedes readers from engaging in discussions about future projections. Due to the lack of a future-oriented vision in the definition, readers can only conceive an unattainable image from the outset. Gearhart's limitation fails to adequately acknowledge the significant elements of feminist utopias, such as the envisioning of a future society that is improved from a feminist perspective, depicting its evolution, and examining methods for achieving social transformation (Teslenko, 2005, p. 82). Therefore, it is highly unlikely to witness readers engaging with the future. Establishing connections between the present and future is impossible because the presented image is resistant to criticism. Furthermore, Gearhart's definition includes a significantly risky domain as she utilises biological entities instead of relying on cultural designations such as masculine and masculinity. In other words, the area becomes highly perilous due to the direct targeting of individuals who identify as men or possess male biological characteristics through the use of biological tags. In contrast, the concepts of masculine and masculinity are inclusive of all individuals regardless of their biological sex. In Gearhart's perspective, gender and sex

are inherently intertwined within a single physical body. Nevertheless, it is feasible for an individual to identify as male while exhibiting feminine traits, or for a woman to display masculine characteristics while simultaneously conforming to patriarchal norms. Sargisson (2003) also discusses this particular issue and asserts that point (c) is unduly exclusive, as it depends on a universal interpretation of the narrative aspects of utopias. Gearhart's comprehension of feminism is evidently devoid of the nuances present in French analyses (p. 31). Thus, it is evident that Gearhart's definition of a feminist utopian novel is both devoid of gender bias and implies a division based on biological characteristics. While it is undeniable that patriarchy is the root cause of societal inequality, it is evident that targeting one gender leads to widespread animosity. Lastly, Gearhart's definition is particularly perilous as it disregards feminist utopian novels that do not focus on women's authority over their reproductive capabilities. As an alternative definition based on content, it specifically excludes not only the function of utopian literature, but also the various additional feminist utopian sub-genres stated earlier. Therefore, Gearhart is once again centred on feminist eutopia. Sargisson (2003) provides an explanation of the consequences that arise from accepting Gearhart's definition as accurate: First, a novel cannot be classified as feminist unless it portrays women as not less than equal to men and possessing autonomy over their reproduction; subsequently, a feminist narrative, as defined, cannot be regarded as utopian unless it features an idealised society where such a scenario is acknowledged (p. 31). It is extremely concerning that Gearhart uses sexual reproduction in an absurd manner, as it is one of several normative referents that should be questioned since it represents another imposition of societal norms. Furthermore, the feminist tradition regards criticism as a highly important instrument in the battle against patriarchy. However, Gearhart's definition does not challenge societal norms; instead, it reinforces patriarchy by reducing women's activities to their reproductive function and giving this function a primary defining status (Teslenko, 2005, p. 82).

As indicated, relying solely on a content-based approach to define the feminist utopian literary tradition is insufficient. Hence, the inevitable issue at hand is to determine the optimal method, if one exists, for defining a feminist utopian novel. As previously suggested, one of the most appropriate approaches is to utilise an eclectic method that encompasses form, content, and function concurrently. There is no doubt that the use of form, content, and function is helpful in distinguishing utopian novels from other genres, as they also define the boundaries of each work. However, if one utilises merely one or two of the above approaches, literary works will likely be highly exclusive, ignoring other works from the utopian tradition. Yet, when analysed through an eclectic approach, these works should be classified within the same category. However, it is also indisputable that implementing such an approach may not always be feasible, as the purpose of a work constitutes one of the most important factors in determining its identification. Therefore, the paradox complicates the task of defining a feminist utopian novel. It is crucial to focus on the primary goal of the feminist ideology, which is to completely dismantle patriarchy in order to achieve equal opportunities for everyone, regardless of their sex or gender, in all aspects of life. Feminist utopianism considers utopianism to be the primary means of combating patriarchy in order to accomplish its goal. To Moylan (2014), utopian literature, in its various forms, is intricate and paradoxical. It fundamentally stems from the

unmet needs and desires of particular classes, communities, and people within their distinct historical contexts. Utopia, conceived through the imaginative faculties, stands in opposition to the prevailing culture upheld by hegemonic ideology. Utopia resolves conflicts within the structure of society by creating visions of what has yet to be actualised in either theory or practice. By producing such symbols of hope, utopia fosters an environment conducive to dissent (p. 1). Evidently, Moylan regards challenging conventional perspectives, opinions, political governance, and social regulations as the primary means of breaking down boundaries, which ultimately serves as the central purpose of utopianism. Feminist utopian novels directly challenge the established patriarchal utopian tradition and the dominant discourses surrounding gender issues. Simply stated, the feminist utopian novel can be defined more conveniently by examining Moylan's concept of utopian function. This meta-genre aims to critique the dominant masculine perspective in society and challenge it in order to bring about the essential social transformation needed to create the desired and yet unrealized needs. Sargisson (2003) also examines the fundamental characteristics of feminist utopianism albeit minor alterations: From socialist and feminist perspectives, he has derived a conception of utopianism as possessing contradictory and transformative dynamic capacities. He has contested the uncomplicated dualistic notion of opposition and has theoretically substituted it with a multi-sourced and multifaceted framework. This establishes novel perspectives. Utopianism serves a hypothetical purpose, partly through its practices of criticism, estrangement, and speculative writing; thus, utopias are frequently interpreted as metaphors rather than as blueprints (p. 59). According to Sargisson's perspective, it is possible to argue that a feminist utopian novel does not aim to depict a future society. Conversely, it forges a link between the audience and the written work, thereby introducing various inquiries, reactions, perspectives, and insights through the modification of consciousness. In other words, the feminist utopian tradition does not propose a singular future outcome since "in the absence of blueprints the future is open-ended" (Sargisson, 2003, p. 59). Hence, speculative thinking backlash, and metamorphosis are important elements of the genre. Moreover, it is worth contemplating Sargisson's assertion that the feminist utopian tradition can be viewed as metaphors. She argues that by engaging in a metaphorical interpretation of a utopian novel, one can challenge the prevailing discourse, foster a shift in consciousness, and facilitate social transformation. This approach allows for multiple interpretations, leading readers to a range of findings and alternatives. Sargisson (2003) clarifies that the metaphor can articulate the substance of etc. Similar to etc., the metaphor suggests an additional element: a surplus. We must acknowledge a 'truth' in the metaphor so that it can be effective. Feminist utopian thought and fiction propose alternative facts, realities, and norms through metaphor and myth, thereby challenging and creating by provoking enquiries and potentially discord in the audience's mind. In this manner, remetaphorization operates akin to a fragmented narrative approach, disrupting and interrupting the conventional sequence of associative reasoning. Tradition is denaturalised, the symbolic order is disrupted, and new avenues for exploration are created (p. 219). Yet again, the feminist utopian tradition aims to subvert hegemonic ideologies. To achieve the required societal transformation, it is necessary to reform formerly set standards, references, and notions through the use of alternative views. Simultaneously, "[t]he necessary utopian moment in feminism lies

precisely in our opening the possible through metaphoric transformation” (Cornell, 1999, p. 169). Similarly, the metaphorical change will be moulded and modified in line with the passage of time and its inherent consequences as it advances. Referencing Burke’s understanding of metaphors, Teslenko (2005) proposes that metaphors associate the moral with the aesthetic, serving as tools to create a ‘corrective literature’ that inspires the readers to adopt a different social perspective (p. 81). Undoubtedly, achieving this purpose is challenging due to people’s ingrained tendency to adhere to their established thought patterns, which heavily influence their daily routines. Hence, it is crucial to sever connections with the current lifestyle. Once individuals begin examining and envisioning multiple possible futures through questioning, change becomes unavoidable, for utopian thought necessitates the ongoing investigation and re-evaluation of both the feasible and the ineffable (Cornell, 1999, p. 169). Cornell’s explanation mostly centres around utopian thinking, but it is also applicable to feminist utopian thought. This is because feminist ideology fundamentally aims to dismantle existing constructs. Thus, the central focus of the feminist utopian tradition is an ongoing quest for new conceptualizations since “[w]ithout utopian thinking, [...] feminism is inevitably ensnared in the system of gender identity that devalues the feminine” (Cornell, 1999, p. 169). In other words, “if utopian thought can change the shape and scope of our consciousness, then the unthinkable can be thought and desired” (Sargisson, 2003, p. 59). As an unbreakable cycle, it is inevitable to return to the point where these discussions originated - altering perspectives and consciousness by means of imaginations.

3. Conclusion

In summary, utopian literature has served as a crucial instrument for both male and female authors who promote gender equality in society. Utopian works explore different perspectives on gender roles, with the intention of persuading both men and women to consider other worldviews. However, historically, men have predominantly shaped utopian landscapes, while women have played a minimal role in their development. Feminist writers have regarded utopianism as the most suitable approach to make a distinct future understandable to a wide audience. Furthermore, utopian writing relies on the act of dreaming as the essential element for envisioning and constructing the future, thereby increasing awareness and participating in a cognitive process called defamiliarization. Although several utopian works were produced with the aim of enhancing society, they failed to bring about a significant change for women. This may be attributed to the fact that the majority of these works were authored by men who lacked the ability to completely understand and embrace the idea of equality in all parts of society. Nevertheless, the inclusion of women’s alternative perspectives has had a significant impact, as changing the overall understanding is a crucial requirement for cultural transformation. In addition, feminist utopias empower people to exercise autonomy over their life in all situations, freeing themselves from both psychological and physical violation.

Feminist utopian literature also utilises diverse techniques to provoke enlightenment, including the fragmentation of texts through the use of different protagonists, narrators, time frames, and transitions between past, present, and future. Discourses that are integrated within other forms, such as recipes, maps, cartoons, autobiographies, histories, slogans, and visuals,

compel readers to directly consider the connection between imagination and observation, between an ideal world and actual events in the past. Feminist utopian literature also functions as a means of reminding women about their equal capacities to males, by questioning conventional gender norms and emphasising the power, bravery, and intellect of women. Through active participation in this process, readers are encouraged to question and reshape their own understanding of reality, ultimately constructing an alternate realm. A feminist utopian fiction is characterised by its juxtaposition of the current society with an idealised one, its critical examination of prevailing norms, its attribution of social problems to men, and its portrayal of women as equal to men and influential in reproduction. The feminist utopian literary tradition seeks to deconstruct the social system of patriarchy and establish equal chances for individuals, irrespective of their biological sex or gender identity. In order to establish the parameters of a feminist utopian book, it is advisable to employ an inclusive approach that considers the novel's structure, subject matter, and purpose. Utopianism originates from the unmet desires and requirements of particular social classes, groups, and individuals within their own historical circumstances. It stands in opposition to the prevailing culture upheld by the dominant ideology. They directly confront the established patriarchal utopian tradition and dominating discourses around gender issues. They also critique the prevailing masculine worldview in society and challenge it to bring about significant social change. Furthermore, feminist utopian novels have the objective of establishing a connection between the readers and the written piece, rather than simply portraying a future society. They achieve this by providing a range of questions, reactions, viewpoints, and insights through the alteration of consciousness. Essentially, the feminist utopian tradition is around the continuous pursuit of new ideas and concepts. Without utopian thought, feminism becomes trapped in a system that diminishes the worth of femininity. By manipulating perceptions and transforming consciousness through the power of imagination, it becomes possible to conceive and want for what was previously unimaginable.

REFERENCES

- Booker, M. K. (1994). Woman on the Edge of a Genre: The Feminist Dystopias of Marge Piercy. *Science Fiction Studies*, 21(3), 337 - 350. <https://www.jstor.org/stable/4240370>
- Cornell, D. (1999). *Beyond Accommodation: Ethical Feminism, Deconstruction, and the Law*. Rowman & Littlefield Publishers, Inc. (1991)
- Gearhart, S. M. (1984). Future Visions: Today's Politics: Feminist Utopias in Review. In R. Rohrlich & E. H. Baruch (Eds.), *Women in Search of Utopia* (pp. 296 - 310). Schocken Books.
- Johns, A. (2010). Feminism and Utopianism. In G. Claeys (Ed.), *The Cambridge Companion to Utopian Literature* (pp. 174 - 199). Cambridge University Press.
- Kelly-Gadol, J. (1977). Did Women Have a Renaissance? In R. Bridenthall & C. Koonz (Eds.), *Becoming Visible: Women in European History* (pp. 137-164). Houghton Mifflin.
- Lewes, D. (1989). Gynotopia: A Checklist of Nineteenth-Century Utopias by American Women. *Legacy*, 6(2), 29 - 41. <https://www.jstor.org/stable/25679064>
- Lorde, A. (2007). Age, Race, Class, and Sex: Women Redefining Difference. In *Sister Outsider: Essays and Speeches* (pp. 114-124). Crossing Press.
- More, T. (1965). *Utopia* (P. Turner, Trans.). Penguin Books. (1965)

- Moylan, T. (2014). *Demand the Impossible: Science Fiction and the Utopian Imagination* (R. Baccolini, Ed.). Peter Lang AG.
- Pearson, C. (1981). Coming Home: Four Feminist Utopias and Patriarchal Experience. In M. S. Barr (Ed.), *Future Females: A Critical Anthology* (pp. 63 - 70). Bowling Green State University Popular Press.
- Pfaelzer, J. (1990). Response: What Happened to History? In L. F. Jones & S. W. Goodwin (Eds.), *Feminism, Utopia and Narrative* (pp. 191 - 200). The University of Tennessee Press.
- Plato. (1997). *Republic* (J. L. Davies & D. J. Vaughan, Trans.). Wordsworth Editions Limited.
- Sargent, L. T. (1973). Women in Utopia. *Comparative Literature Studies*, 10(4, Special Issue on Utopian Social Thought in Literature and the Social Sciences), 302 - 316. <https://www.jstor.org/stable/40468021>
- Sargisson, L. (2003). *Contemporary Feminist Utopianism*. Routledge. (1996)
- Teslenko, T. (2005). *Feminist Utopian Novels of the 1970s: Joanna Russ & Dorothy Bryant*. Routledge. (2003)
- Wånggren, L. (2024). Feminist Utopias in the Early Twentieth Century. *Women's Writing*, 31(2), 314-331. <https://doi.org/10.1080/09699082.2024.2325826>

EXPANDED SUMMARY

Utopian literature has traditionally functioned as a vital medium for examining and contesting social structures, especially concerning gender roles. Although both male and female authors have participated in utopian literature to advocate for social reform, conventional utopian narratives have predominantly been influenced by male viewpoints, frequently sidelining women's voices. Feminist utopian literature arises as a reaction to this disparity, presenting alternative visions that critique patriarchal systems and envision societies founded on gender equality. This article rigorously analyses the essential traits of feminist utopian novels, assesses current definitions in the discipline, and suggests a more inclusive framework for classifying feminist utopian literature.

The analysis initiates by examining Sally Miller Gearhart's characterisation of the feminist utopian novel. Gearhart (1984) delineates four fundamental criteria: (a) the juxtaposition of the current state with a conceptualised ideal society, (b) a critique of existing societal values and conditions, (c) the attribution of social issues primarily to men or male institutions, and (d) the depiction of women as equals to men and as the exclusive determinants of reproductive agency. Although Gearhart's definition offers a functional framework, it faces criticism for its excessively restrictive scope. Sargisson (2003) contends that Gearhart's conceptualisation omits various feminist utopian subgenres, including feminist dystopias, feminist utopian satires, and feminist critical utopias. By exclusively concentrating on eutopia—a society regarded as perfect—Gearhart's framework constrains the possibilities for expansive feminist utopian discourse, which is typically more adaptable and resistant to strict categorisation.

A primary critique of Gearhart's definition is its dependence on biological essentialism, as it associates men and male institutions with the fundamental origins of societal problems. This approach may reinforce gender binaries and marginalise individuals who do not adhere to

conventional biological classifications. Moreover, by prioritising women's reproductive autonomy as a fundamental aspect of feminist utopias, Gearhart's framework unintentionally establishes an additional normative limitation, diminishing feminist agency to mere reproductive functions. This limited interpretation omits feminist utopian literature that contests patriarchal systems through means not associated with reproductive regulation. Furthermore, Gearhart's definition does not promote a dynamic interplay between current realities and future possibilities. By resisting critique and future-oriented discourse, it constrains readers' capacity for speculative thinking, a fundamental aspect of utopian literature.

Unlike Gearhart's restrictive framework, the article promotes an eclectic approach that integrates form, content, and function as essential criteria for defining feminist utopian novels. This broader perspective facilitates a more comprehensive categorisation of works within the feminist utopian literary tradition. Moylan (2014) contends that utopian literature is intrinsically paradoxical, arising from the unfulfilled aspirations of particular social groups and serving as a counterbalance to dominant ideologies. Feminist utopian novels contest prevailing patriarchal narratives and offer alternative models of social organisation. Instead of simply illustrating idealised societies, these narratives function as tools for critique, alienation, and transformation, promoting speculative thought and providing novel perspectives on gender relations.

Sargisson (2003) further elucidates this viewpoint by highlighting the significance of metaphor in feminist utopian literature. Feminist utopias serve as metaphors that disrupt traditional narratives, challenge prevailing discourses, and stimulate innovative thought, rather than offering specific blueprints for an ideal future. Through the use of metaphorical and fragmented narrative techniques, feminist utopian novels establish a dynamic interaction between imagination and reality, encouraging readers to interrogate entrenched societal norms. This corresponds with Cornell's (1999) assertion that utopian thought is vital to feminism as it broadens the scope of what is imaginable, thus challenging the constraints established by current gender frameworks.

The article concludes by emphasising the significance of feminist utopian literature in contesting patriarchal ideologies and promoting social change. In contrast to conventional utopian narratives that typically depict static idealised societies, feminist utopias promote ongoing inquiry, critique, and transformation. They serve as instruments for defamiliarization, urging readers to reevaluate their beliefs regarding gender roles and social frameworks. Feminist utopian literature expands the realm of speculative fiction by employing various narrative techniques, including fragmented storytelling, diverse perspectives, and intertextual elements, thereby underscoring the importance of alternative viewpoints in imagining a more just society.

The article contends that a stringent content-based framework, exemplified by Gearhart's definition, fails to encompass the complete intricacy of feminist utopian literature. A more adaptable, multifaceted framework—considering the interaction between form, content, and function—facilitates a more thorough comprehension of feminist utopian narratives. From this perspective, feminist utopian literature serves not only as a depiction of idealised gender relations but also as a continuous endeavour to interrogate, reimagine, and oppose prevailing

ideological frameworks. In the absence of utopian thought, feminism may become restricted by the gender paradigms it aims to deconstruct. The feminist utopian tradition serves as a vital arena for ideological conflict and transformative possibilities, persistently expanding the limits of what can be envisioned in the quest for gender equality.

Manifestation and Translation of Power Relationship in Postcolonial Literature: The Case of *Things Fall Apart* by Chinua Achebe

Postkolonyal Yazında Güç İlişkilerinin Dışavurumu ve Çevirileri: Chinua Achebe'nin *Things Fall Apart* Örneği

Araştırma Makalesi / Research Article

Esra Melek DEMİR ERYİĞİT*, Halil İbrahim BALKUL**, Mesut KULELİ***

△ Bu çalışma Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviribilim Yüksek Lisans Programında Doç. Dr. Halil İbrahim Balkul danışmanlığında ve Doç. Dr. Mesut Kuleli ortak danışmanlığında Esra Melek Demir Eryiğit tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviribilim ABD, Sakarya, Türkiye, e-posta: esramelekdemir@outlook.com, ORCID: 0000-0002-3176-2011

** Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Sakarya, Türkiye, e-posta: hbalkul@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5775-962X

*** Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Bolu, Türkiye, e-posta: mesut.kuleli@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3477-0412

ÖZET

Toplumsal ilişkilerde bir tarafın diğer tarafa nazaran sahip olduğu güç düzeyi, tarafların ürettiği söylemlerde kullanılan göstergeler ve söz dizimi kuralları üzerinde etkili olabilmektedir. Güç ilişkileri, toplumsal yaşamdaki normatif dışavurumların yanı sıra, yazınsal metinlerde güç sahibi bir karakterin, sözde daha az güçlü olduğu varsayılan bir karaktere olan yaklaşımı üzerinden okur kitlesi tarafından da gözlemlenebilmektedir. Güç ilişkilerinin, bir karakterin söylem oluşturmadaki belirleyici rolünün çok açık gözlemlenebildiği postkolonyal yazında sömürgeci, sömürgeleştirdiği toprakların zenginliklerini ve insan gücünü sömürmeye çalışırken toplumsal güç inşasının örtük bir şekilde anlatılmasından daha çok açık bir şekilde anlatıya dahil edildiği görülebilmektedir. Bu çalışmada, Chinua Achebe'nin *Things Fall Apart* başlıklı romanındaki karakterler arasındaki güç ilişkilerinin postkolonyal yazın eleştirisi perspektifinden belirlenmesi amaçlanmakta ve her bir karakterin farklı düzeylerde sahip olduğu gücün kaynağı tartışılmaktadır. Güç ilişkileri içeren bağlamların çözümlenmesi sonucunda güç sahibi karakterlerin, sömürgeci-sömürgeleştirilen, beyaz-siyah ve erkek-kadın ikili karşıtlıklarındaki birincil kategoridekilere ait olan birey veya toplumlardan oluştuğu ve bu karakterlerin ikincil kategoriye ait birey veya toplumlara karşı baskın olarak betimlediği görülmektedir. Kaynak metinde tespit edilen toplumsal olarak inşa edilmiş ve dengesiz güç ilişkilerini içeren bağlamlar, çeviri değerlendirmesi amacıyla Öztürk Kasar'ın (2021) "Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği" temelinde iki Türkçe erek metinle karşılaştırılmıştır. Çeviri değerlendirmesi sonuçları, erek metinlerdeki güç ilişkileri içeren bağlam ve göstergelerin anlamlarının korunmasının yanı sıra anlam dönüşümleri olduğunu da ortaya koymakta ve bu dönüşümler, erek metin okurları için güç göstergelerinin anlamında ortaya çıkan evrilmelerle bağlantılı olarak ele alınmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Postkolonyal Yazın Eleştirisi, Yazınsal Çeviri, Güç İlişkileri, Chinua Achebe, Kolonyal Söylem

ABSTRACT

The level of power that one party has over the other may have an effect on the indicators and syntax rules used in the discourses produced by the parties in social relations. In addition to the socially normative manifestation of power relationships, literary texts are also among the media through which the reading public can observe the effect of power a character holds in addressing the supposedly less powerful. Power relationships and their definitive role in the production of a context by a character could be well-observed in postcolonial literature. With the colonizer attempting to exploit the valuables and the human labor of the colonized lands, social construction of power manifests itself more explicitly than an implicit narration of social mishaps. This study sets out to identify the power relationships between the characters in the novel titled *Things Fall Apart* by Chinua Achebe from the perspective of postcolonial literary criticism, followed by a discussion of the source of power each character holds in varying degrees. The analysis of the contexts with power relationship demonstrates that the binary oppositions of colonizer-colonized, white-black, and male-female favor the former elements, portraying them as the oppressors to the latter category. The contexts identified in the source text are further compared to two target texts in Turkish through the “Systematics of Designification” by Öztürk Kasar (2021) with a view to the evaluation of translation of contexts with unbalanced and socially constructed power relationship. The results of the evaluation yield preservation of the meaning as well as meaning transformations in target texts, which are discussed in relevance to the resulting signification of the signs of power for the target readers.

Keywords: Postcolonial Literary Criticism, Literary Translation, Power Relationship, Chinua Achebe, Colonial Discourse

1. Introduction

All actions and discourse on individual or social level in any community reflect power relations. Power relations shape social order and profoundly impact the ways individuals and societies communicate and interact. Several factors including gender, education level, economic status and race contribute significantly to the formation and manifestation of these power relations. Power relations generally act on binary oppositions, in which the former etiquette is regarded superior to the latter. To illustrate, women are subordinated to men in many areas, and they are often taught to be the silenced party. Women are not solely subordinated due to their gender, but a woman with suppressed characteristics in the context of power relations is positioned in an even more oppressed state. Individuals with a higher level of education are ascribed more favorable traits which could lead to higher roles in the social order. When it comes to economic status, the well-off individuals in the community are considered superior to the financially disadvantaged so, those considered to be part of the upper-class turn out to exercise power over the proletariat. Furthermore, people controlling the means of production are in a superior position to those lacking these opportunities and also have an influence on the proletariat. Another power relation is related to discrimination based on skin color. Black people are generally associated with a lower class and marginalized in society without any rational or natural basis. On the other hand, white people are associated with an elusive privilege deemed appropriate only by social conventions. Yet, the categories of power are far from a natural phenomenon, with the already powerholders in the social sphere determining and imposing, in a way, normalizing these categories. Besides the categories of power mentioned here so far, also termed as the binary oppositions in the relevant literature, colonization practices also hold

paramount importance in the “normal” of the power relations not only in the social and political life, but extend to the artistic productions of a society, with literature taking the lead among these endeavors.

As an elusive concept, “colonialism” does not come with a clear-cut definition in the relevant literature due to the frequent use of this term as a synonym to imperialism. Both terms were forms of conquest that were expected to benefit Europe economically and strategically in the previous centuries. The term “colonialism” is often used to describe the settlement of North America, Australia, New Zealand, Algeria and Brazil by permanent European residents (Kohn & Reddy, 2023: 2). Colonialism, which involves occupying foreign lands, bringing new settlers from the homeland, seizing all the resources of the country or territory, and if necessary, displacing the indigenous people, has been practiced to the favor of European countries in particular (Aydoğan, 2022, para. 2). These colonizing practices have inevitably resulted in an enduring power gap between the colonizer and the colonized, unsurprisingly favoring the former as in all socially constructed binary oppositions.

In an effort to establish themselves as the norm of the universal values, the colonizers sought several techniques, the most important of which can be counted as the use of language to include the colonialist discourse. The reason for this technique can be attributed to the implicit power that language use exerts on the speaking public. Simply defined, the term “colonialist discourse” should involve the socially acquired and therefore subconscious use of the already established values of the colonizer in daily language without any elaboration on the construction of those phrases by the speaking public. While this basic definition can be ascribed to the general speech community, colonialist discourse is analyzed in academic circles with a critical focus on the constituents making up the discourse, with a retrospection into the construction and social implications on power relationships of such contexts. The methods and strategies in transferring the discourse to different cultures and languages, as well as issues such as rewriting and revising works in the colonial context, linguistic imitation, and the difficulties encountered in translations from European languages into African languages are investigated. Through the lens of literary studies, researchers demonstrate the significance of the effects of colonial discourse and their potential consequences (Al-Leithy, 2022; Woltmann, 2019; Sandten, 2020; Mshaweh&Benmessaud, 2024; Diko, 2024). While the relevant literature already abounds in studies on the colonialist discourse analysis in literature, this study delves into colonialist discourse analysis with a view to the evaluation and discussion of the original contexts in a literary text in relation to their Turkish translations.

In this study, Chinua Achebe’s novel titled “*Things Fall Apart*” along with its translations and the discourse of power relations in the source and target texts will be analyzed from a postcolonial perspective based on postcolonial terms. The power relations identified in the original text are based on such social constructions as gender, race and military power. The ultimate aim of the study is to discover if and to what extent the colonialist discourse is preserved in the target texts based on Systematics of Designification as proposed by Öztürk Kasar (2021), with implications on the possible transformations in the meaning of contexts with

colonialist discourse, further extended to modest recommendations for prospective literary translators on informed decision-making in their translation tasks of post colonialist literature.

2. Post colonialist terms and their relevance to literary analysis

The terms and concepts put forth by Edward Said, Spivak and Bhabha are essential to understanding the postcolonial criticism as well as its application to literary studies. Therefore, this part of the study delves into definition and discussion of the postcolonial terms by these three scholars with an ultimate aim to apply them to literary criticism.

The term “Orientalism” was coined by Edward Said. “Orientalism” is the perception that both ontological and epistemological differences exist between the West and the East (Said, 1979: 2). The term signifies the portrayal of the East through the eyes of the West. The West, through its discriminatory discourse, attempted to reconstruct and establish sovereignty over the East. Said argues that orientalism cannot be truly understood without analyzing it as a discourse (1979: 3). The discourse used and produced by the West serves to alienate and marginalize the East with its assumption that Western epistemology is superior enough for the West to exercise epistemological violence against the East. To that end, colonial discourse is produced only one-sided, moreover, it is only Westerners that define non-Westerners as Easterners (Said, 1979: 228). According to the West, power would not exist without knowledge, and as the sole power holder, it considers itself entitled to dominate the East with its epistemology. The imposition of Western epistemology presents itself not only in education or religion but also in political power, or culture.

Popularly known for the concept of “subaltern”, Spivak refers to the marginalized people of a society, oppressed in almost every aspect; be it from economical, epistemological, or most notably gender aspect. Spivak criticizes the fact that oppressed people, subalterns, do not have the opportunity to express themselves, hence, raises the question “Can the subaltern speak?”. It is through this question that Spivak indicates it is not actually possible for subalterns to make their voices heard under the current system (1994: 78-80). Focusing more on females as the subalterns, Spivak claims that women are in a secondary position even in the subaltern class, which makes them sub-subordinated (1994: 84). While the colonizer could consider the Easterner, or black, “the other” just because of their ethnicity or race, simply being a woman is more than enough to be seen as subaltern. For these reasons, the subaltern (females) are destined to remain silent (Spivak, 1994: 90), thus the chances for women to represent and express themselves are even less in comparison to all second elements of the socially constructed categories in binary oppositions. In postcolonial context, while the colonized (and the black in Western rationalization of the colonization practices) remain mute in the presence of the colonizer (and the white), the poor and colonized is even more silent than the colonized but well-off mimicry, yet it should also be the case that the colonized, poor female should remain mute in the presence of the colonized, poor male.

Homi Bhabha, another significant scholar addressed in this study coined the terms “mimicry”, “stereotype” and “hybridity”. The term mimicry refers to the Easterner trying to imitate the way of life that the Western lead. Due to the absence of the western values in the

East, the East is considered underdeveloped and inferior. Thus, the West, with promises to bring so-called civilization to the East, imposed their epistemology in line with the interests of the West. As Bhabha states “colonial mimicry is the desire for a reformed, recognizable ‘other’, as a subject of a difference that is almost the same, but not quite” (1984: 126). The term mimicry is also said to be constructed around ambivalence. The Easterner, despite imitating the West not to be perceived as the other, is never considered fully Western. The more they imitate the West, the more marginalized they become, as the differences become more evident. In this regard, Bhabha uses the term stereotype to refer to the discourse colonizers formulated to maintain their dominance over the colonized. “An important feature of colonial discourse is its dependence on the concept of ‘fixity’ in the ideological construction of otherness” (Bhabha 1994: 66). The East is portrayed as inferior and marginalized through Western stereotypes (Bhabha, 2016: 157). Over time, the East was genuinely led to believe that they were inferior to the West, and this empowered the West to maintain dominance over the East. Finally, Bhabha used the term “hybridity” to describe the shifts in the identity of the East owing to the norms imposed by the West. The Easterner attempts to imitate the West to avoid being marginalized, however, this inevitably results in alienation from their own identity in time, and so they could neither be truly Western, nor preserve their own culture. This in-betweenness leads to a hybrid identity of the Easterner.

The terms relating to postcolonialism are also applied to literary studies. It is observed that the studies on postcolonial literary criticism focus on subjects such as the impacts of colonialism, translation strategies applied to contexts of colonial discourse, translation of ideological discourse, the challenges of translating (post)colonial literary texts, the perspectives of postcolonial critics on translation, identification of identity and representation in literary texts, feminist translation in relevance to postcolonial terms, and orientalism. For instance, Bozkurt (2014) identifies the adopted translation strategies in two Turkish translated texts of Chinua Achebe’s *Things Fall Apart* by focusing especially on the cultural elements and relates them to Venuti’s concepts of domestication and foreignization. Aghasiyev (2024) investigates the linguistic, cultural and religious impacts of colonialism on the Igbo people in the study titled “Cultural, religious linguistic hybridity in Chinua Achebe’s novel *Things Fall Apart*” while Altıntaş (2015) analyzes the translations of Chinua Achebe’s novel *Things Fall Apart* through Paul Bandia’s postcolonial translation approach. Although these studies use similar corpus with this study, our study differs by focusing on the colonizer-colonized power relations in the novel *Things Fall Apart* and evaluating two Turkish translations through “Systematics of Designification in Translation” proposed by Öztürk Kasar (2021). Uysal and Kuleli (2022) examine Rudyard Kipling’s “*How the Camel Got His Hump*” and “*How the Leopard Got His Spots*” in the context of postcolonial literary criticism and analyze the ideological discourse referring to power relations with a view to the evaluation of the Turkish translations of such colonial discourse in children’s literature. On the other hand, Parlak (2014) conducts a study on the problems encountered in the translation of postcolonial literary text. Chris Cleave’s novel *Little Bee* is also analyzed by Sandten (2020) in the context of discursive imitation. The story, by imitating the Queen’s English and also using an ironic tone, reflects the social inequality between hosting culture and refugees. As can be seen from the local and international studies

cited here, postcolonial terms defined and discussed in this part are also used by various scholars on literary criticism as well as literary translation. However, this study focuses on a postcolonial literary text only for the contexts of power relationship, further elaborating on two target texts for the preservation or transformation of the meaning of the signs that target readers will signify in terms of postcolonial discourse, with implications for prospective postcolonial literary translations.

3. Method

In this part of the research, the source and target literary texts as the corpus of the study, the procedure followed in collection of the data in either text as well as the tool used to analyze the data obtained from the texts will be introduced and discussed.

3.1. Corpus of the study

The corpus of this study is the novel titled *Things Fall Apart* by Chinua Achebe, honored with numerous awards including Nigerian National Trophy, the Peace Prize of the German Book Trade, also awarded the Man Booker International Prize for his contribution to world literature in 2007. *Things Fall Apart* is selected by TIME as one of the 100 best English-language novels published between 1923 and 2005 (Lacayo, 2010). This novel is generally subclassified as a postcolonial literary text. Along with the source text, its two Turkish target texts entitled *Ruhum Yeniden Doğacak* by Anjel Selveroğlu, published by Sosyalist Yayınlar Publishing House in 1997¹ (referred to as TT1 in the rest of the study) and *Parçalanma* published by Ithaki Publishing House in 2022² and translated by Nazan Arıbaş Erbil, already translator of several other novels by Achebe (referred to as TT2 in the rest of the study), are also involved in the corpus of this study.

The novel is set in the Igbo village of Umuofia, portraying the hardship of Igbo people against colonialism. Okonkwo, the protagonist, is a wrestler well-known for his strength and success. He expects to earn new titles in his village; however, things take a turn for the worse for him. One day, he accidentally shoots a clansman, as a result of which he is sent to his mother's village on exile. Meanwhile, missionaries come to Okonkwo's village and demand a plot of land to build their shrine, subsequently, they build their church, house and school. Returning from exile, Okonkwo finds missionaries and colonizers in his village and realizes many clansmen including his son having fallen under the sway of missionaries. He urges his own people to fight against the colonizers, and kills a messenger, only to find no one with him. Thereupon, Okonkwo takes his own life before getting caught by the colonizers.

¹ First published by Üç Çiçek Yayınevi in 1983. In this study, the second edition of this translated text will be used.

² First published in 2019. In this study, the third edition of this translated text will be used.

3.2. Data collection procedure

Power relations in communities are also reflected in literary texts which can be seen as a mirror of society. In the corpus of this study, considered as postcolonial literature, the contexts of power relations have been determined based on the postcolonial terms and perspectives introduced by Said (1979), Spivak (1994) and Bhabha (1984). In light of postcolonial literary criticism, ten contexts identified in the source text involve colonizer-colonized and white-black power relations. The contexts on power relations in the source text are compared to the two target texts with a view to the identification of how power relations are preserved or transformed in another culture with no colonial history.

3.3. Data analysis

In this study, the contexts of power relations identified in the source text will be evaluated for possible transformation or preservation of the meaning in the target texts based on “Systematics of Designification in Translation”, initially proposed in 2009, updated in 2015, and finalized in 2021 by Öztürk Kasar³. The systematics include nine designificative tendencies in translation; namely, over-interpretation of the meaning, darkening of the meaning, under-interpretation of meaning, sliding of the meaning, alteration of the meaning, opposition of the meaning, perversion of the meaning, destruction of the meaning, wiping out of the meaning (Öztürk Kasar and Tuna, 2017: 172)⁴. In terms of the field of signification, Öztürk Kasar and Tuna classify the designificative tendencies of over-interpretation of the meaning, darkening of the meaning, and under-interpretation of meaning as “within the field of the meaning of the sign”, still preserving the conceptual framework of source sign in the target text with little transformation of the meaning; the designificative tendencies of sliding of the meaning, alteration of the meaning, and opposition of the meaning are placed “at the limits of the field of the sign”, resulting in a “peri-meaning” of the source sign in the target text; and finally, the designificative tendencies of perversion of the meaning, destruction of the meaning, and wiping out of the meaning are positioned “outside the field of the meaning of the sign”, leading to “meaninglessness” of the source sign in the target texts (2017: 172).

4. Findings

In this part of the study, the contexts alluding to power relationship between the colonizer and colonized, white and black, and male and female are presented in the Tables. The contexts in the source text (ST) are discussed from a postcolonial perspective. Further, their translations in target text 1 (TT1) and target text 2 (TT2) are evaluated based on Systematics of Designification by Öztürk Kasar (2021) together with the potential meaning transformations for the target readers of either target text.

³ While the first proposition of this systematics (2009) is published in French, the latter two updates (2015, 2021) are in Turkish. Since this study is in English, the names of the tendencies as part of this systematics is adopted from Öztürk Kasar and Tuna (2017).

⁴ For detailed definition of each designificative tendency, see Öztürk Kasar and Tuna (2017), Öztürk Kasar (2021).

Table 1. The source and target contexts of power relationship-Example 1

ST	TT1	TT2
None of his converts was a man whose word was heeded in the assembly of the people. None of them was a man of title. They were mostly the kind of people that were called <i>efulefu</i> , worthless, empty men. The imagery of an <i>efulefu</i> in the language of the clan was a man who sold his machete and wore the sheath to battle. (Achebe, 1994: 143)	Onlara inananlardan hiçbir toplandırlarda söz söyleyen, ya da sözü önemsenen kişi değildi. Aralarında san sahibi biri yoktu. Çoğunluğu efulefu diye anılan türden kişilerdi, değersiz, bomboş adamlardı. Kabile dilinde efulefu, savaşmak için palasını satıp kılıf alan kişi anlamına gelirdi. (Achebe, 1997: 121)	Mühtedilerin hiçbirisi toplandırlarda sözüne itibar edilen adamlar değildi. Hiçbirinin unvanı yoktu. Genellikle efulefu denen değersiz, boş insanlardı. Klan dilinde efulefu, palasını satan ve savaşa giderken sadece kın takan adam olarak tasvir ediliyordu. (Achebe, 2022: 127)

The source context in Table 1 includes signs of power relationship regarding colonizer-colonized and male-female agents. The sign “convert” refers to the people who change their faith to adopt a new religious paradigm. In this context, this sign refers to the people in the colonized lands who adopted the faith system of the colonizer, implying the term “mimicry” as a postcolonial concept. Seeing that it is only the natives of the colonized lands that convert to the faith system of the colonizer powers, but not the opposite direction, the latter is portrayed strong enough to influence the long-held religious system of the former, which is one of the hardest processes in a society or individual’s way of life. Another sign in the source text that implies the power relationship between the colonizer and the colonized is “empty”. This adjective in this context is used to refer to the natives of the colonized land. As the colonizer is portrayed as the sole power-holder in those lands, even the mimicry men who have adopted the values of the colonizer are considered uncivilized and lack of the epistemological power of the colonizer. The evaluation of the target texts regarding these two signs shows that the sign “convert” is translated as “inananlar” (believers) in TT1. While the sign “convert” refers to an already faith-holder who changes their faith system to a new one, the target sign “believer” does not even imply the change in the religious footing, leading to a false meaning. This false meaning plays down the extent of the power that the colonizers possess, since converting a group of people into a new religious system alludes to a greater influence of the converter over the convert as compared to the “believers” of a faith system. As a result of this meaning transformation, the power relationship between the colonizer and colonized is not projected to TT1 reader in its extremity. As regards the second sign “empty”, it is translated as “bomboş” (very empty) in TT1. Portraying the natives of the colonized lands as “very empty” results in excessive meaning in TT1, giving rise to the thought that the colonizer depicts the colonized as totally deviated only because the latter do not hold the epistemology of the former.

Besides the colonizer-colonized power inequity, the source context in Table 1 also includes signs of inequality regarding gender. The singular and plural use of the sign “man” in the source text should be interpreted in relation to the sign “assembly” in the same context. Since an assembly is the decision-making body of a person, this power is attributed to the males

through the text. Therefore, the assembly in question must consist of males only, alluding to the inequality favoring males over females in the society. The sign “man” in this context is used to refer to all people in the colonized lands; however, it is also a sign that manifests the ruling power of males. In TT1, the singular “man” is translated as “kişi” (a person); however, it is translated as “adam” (man) in TT2 to refer to the same gender-based inequality, preserving the meaning. In contrast, the plural “men” in the source text is translated as “adamlar” (men) in TT1, preserving the male-female power relationship, whereas it is rendered as “insanlar” (people) in TT2. Translation of the gender-discriminative sign “man” as “kişi” in TT1 or “men” as insanlar in TT2 produces another meaning of the source sign, which is one of the potential denotative or connotative meanings but not actualized in the source text. This meaning transformation in either target text leads the target reader into missing the gender-based power inequality in society.

Table 2. The source and target contexts of power relationship-Example 2

ST	TT1	TT2
He said he was one of them, as they could see from his color and his language. The other four black men were also their brothers, although one of them did not speak Ibo. The white man was also their brother because they were all sons of God. (Achebe, 1994: 144-145)	Onlardan biri olduğunu söyledi, bu renginden ve dilinden de belliydi. Aralarından biri Ibo dilini konuşamamasına karşın, öteki dört kara tenli adam da onların kardeşleriydiler. Beyaz adam da onların kardeşiydi, değil mi ki hepsi de Tanrı'nın oğullarıydılar. (Achebe, 1997: 122)	Renginden ve dilinden anlayacakları üzere, kendisinin onlardan biri olduğunu söyledi. İçlerinden biri İgbo dilini bilmesede diğer dört siyah adamın da kardeşleri olduğunu, ayrıca beyaz adamın da kardeşleri olduğunu, çünkü herkesin Tanrı'nın oğlu olduğunu söyledi. (Achebe, 2022: 128)

In Table 2, the source context includes signs of race-related power relationships. It signifies the power relationship between the white and black. The sign “black men” is generally used to refer to dark skinned men of African descent. Within this context, the sign “black men” refers to missionaries who came to Mbanta village with a “white man”. A person in the role of a translator tries to convey what the white man says to people not from his village but of the same race, also encouraging them to join the missionaries by showing his own skin color as an example with the message “I am one of you”. The evaluation of the target texts concerning the sign “black men” shows that this sign is translated as “kara tenli” (dark-skinned) in TT1. The over-emphasis on having a black skin in this sign may disrupt the reading flow. Over-interpretation of the sign increases the potential of being subordinated by the dominant race, resulting in excessive meaning of the power relationship with regard to race. Ultimately, the meaning transformation of the power relationship between white and black is over-interpreted in TT1. On the other hand, the sign “black men” is translated as “siyah adam” in TT2, preserving the meaning of the sign as to the otherness of the non-white in the colonial practices.

Table 3. The source and target contexts of power relationship-Example 3

ST	TT1	TT2
But on one occasion the missionaries had tried to overstep the bounds. Three converts had gone into the village and boasted openly that all the gods were dead and impotent and that they were prepared to defy them by burning all their shrines. "Go and burn your mothers' genitals," said one of the Priests. The men were seized and beaten until they streamed with blood. (Achebe, 1994: 154)	Ancak bir gün misyonerler sınırı aşmaya kalkıştılar. İnancını değiştiren köylülerden üçü köye gidip tanrılarının öldüğünü, artık güçsüz olduklarını ve bütün gömütleri yakarak tanrılara meydan okumaya okumaya hazırlandıklarını söylediler övünerek. "Sen git de ananı yak," dedi tanrılarının sözcülerinden biri. Adamları yakalayıp, ağızlarından burunlarından kan gelene dek dövdüler. (Achebe, 1997: 131)	Fakat bir defasında misyonerler sınırı aşmıştı. Üç mühtedi köye gelmiş ve açıkça böbürlenerek tüm tanrılarının cansız ve etkisiz olduğunu, hepsinin mabetlerini yakarak onlara meydan okuyacaklarını söylemişlerdi. Bunun üzerine rahiplerden biri, "Sen git de annenin cinsel organını yak," demişti. Adamlar yakalanmış ve kanlar içinde kalana dek dövülmüştü. (Achebe, 2022: 136)

The power relationship regarding the assumed superiority of the colonizer over the colonized can be seen with the signs "try to overstep the bounds" and "prepare" in Table 3. The sign "try to overstep the bounds" refers to attempts to exercise one's control beyond the allocated spatial capacity. The verb used in this context refers to converted missionaries who try to overstep the bounds by contemplating and acting individually. The latter sign "prepare" relates to getting ready for something in advance and in this context, referring to the three converts who have gone to the village and remarked that the gods in which villagers believe are not real, and they intend to set out to burn the villagers' places of worship and expose them to violence in consequence of these actions and considerations. As for the evaluation of target texts, it is seen that the sign "try to overstep the bounds" is omitted and translated as "sınırı aştılar" (overstep the bounds) instead of "sınırı aşmaya çalıştılar" (tried to overstep the bounds) in TT2. The second sign "prepare" is also omitted and translated as "meydan okumak" (defy) instead of "meydan okumaya hazırlanmak" (prepare to defy) in TT2. From the perspective of power relations, even if a clan member converts and joins the missionaries, they are still not considered power holders as the missionaries are and have to get their approval to act. Since clansmen are not free to act independently, omitting the sign of the source text, in this case "try to" and "prepare" are considered wiping out of the meaning, leading to absence of signs in TT2. Within this context, converts exhibit mimicry by seeming to be colonizers. Furthermore, the absence of indications disrupts the power dynamics between missionaries and clansmen for the intended readers, giving the impression that the clansmen have free will. Another sign in Table 3, "priests", refers to a religious leader who performs sacred rites, and it is translated as "tanrılarının sözcüleri" (messengers of gods), resulting in ambiguous meaning in TT1. In this way, the sign refers to a greater role and reinforces the power relationship between religious professionals and individuals in society. The last sign in this context is "streamed with blood", referring to the cover of the body by blood. In this context, it refers to the three converts exposed to violence on account of their actions, and the sign is translated as "ağızlarından burunlarından

kan gelene dek” (until they are bled out from their mouth and nose) in TT1, resulting in excessive meaning.

Table 4. The source and target contexts of power relationship-Example 4

ST	TT1	TT2
There was no question of killing a missionary here, for Mr. Kiaga, despite his madness, was quite harmless. As for his converts, no one could kill them without having to flee from the clan, for in spite of their worthlessness they still belonged to the clan. And so nobody gave serious thought to the stories about the white man's government or the consequences of killing the Christians. If they became more troublesome than they already were they would simply be driven out of the clan. (Achebe, 1994: 155)	Burada misyoner öldürmek kimsenin aklından geçmiyordu, çünkü delirmiş olmasına karşın Bay Kiega'nın hiçbir zararı yoktu. Tanrılarını bırakıp ona inananları ise, kabileden kaçmak zorunda olmayan hiç kimse öldürmezdi, çünkü ne denli değersiz, aşağılık olurlarsa olsunlar, hâlâ kabileye aittiler. Öyle ki beyaz adamın yönetimiyle, ya da Hristiyanları öldürmenin sonuçlarıyla ilgili öyküleri hiç kimse önemsemiyordu. Eğer sorun yaratacak olurlarsa kabileden atıverirlerdi. (Achebe, 1997: 132)	Burada bir misyonerin öldürülmesi söz konusu olamazdı. Bay Kiaga ne kadar deli olsa da zararsız bir adamdı. Mühtedileri de klandan kaçmak zorunda kalmadan kimse öldüremezdi. Çünkü ne kadar değersiz de olsalar, onlar hâlâ klan üyesiydiler. Dolayısıyla beyaz adamın hükümeti ve Hristiyanları öldürmenin sonuçları hakkındaki söylentileri hiç kimse ciddiye almadı. Zaten şimdiye dek verdiklerinden daha fazla rahatsızlık yaratacak olurlarsa klandan kovup kurtulurlardı. (Achebe, 2022: 137)

Regarding Table 4, the source context includes signs of colonizer-colonized power relationships. The sign “quite harmless” refers to someone not causing any trouble or without the power or willingness to harm others. In ST, this sign refers to one of the local people who has converted along with the translator of the missionaries. Colonized people are often perceived as ignorant and unable to foresee the outcomes of an action, whether for their benefit or detriment. In this context, the colonized fail to anticipate the threat and join the colonizers. In the evaluation of the TT1, it is seen that the sign “quite harmless” is translated as “zararsız” (harmless). However, the sign “quite harmless” indicates a quantity with the adverb “quite”, and translating this sign as “zararsız” alleviates the degree of the source sign, resulting in insufficient meaning. The other sign “converts” refers to the individuals who have changed their religion as mentioned earlier, in this framework, it refers to colonized villagers. In TT1, it is translated as “tanrılarını bırakıp ona inananlar” (those abandoning their god and believing in him), leading to an excessive meaning in comparison to the source sign, yet the same sign is translated as “mühtediler” (converts) in TT2, preserving the meaning. As a result, the sign is overemphasized for the power that the colonizer holds in TT1. Also, the sign “worthlessness” is used to address the converts in source text. While this noun is translated as “değersiz” (worthless) in TT1, preserving the meaning, in TT2 the sign is over-interpreted as “değersiz, aşağılık” (worthless, contemptible), leading to excessive meaning. As the last sign of power in Table 4, “troublesome than they already were” in source text refers to colonizers who have formed their government and set legislations for protecting themselves and the converts as their mimicry. This colonizer-colonized power relationship is translated as “eğer sorun yaratacak

olurlarsa” (if they are to cause trouble) in TT2. The colonized consider themselves superior and seek to impose their doctrines or epistemology on the colonizers. For the colonizer, the colonized are ignorant, uncivilized and in need of the colonizer’s epistemology for improvement and civilization. While the colonizer already cause trouble in the source context, the conditional structure and the resulting possibility of “causing trouble” leads to insufficient meaning of the colonizer’s oppression. As a result of this meaning transformation, the reader of TT2 could under-interpret the extent of control that colonizers exert on the colonized.

Table 5. The source and target contexts of power relationship-Example 5

ST	TT1	TT2
"Does the white man understand our custom about land?"	"Beyaz adam toprakla ilgili geleneğimizi anlıyor mu?"	"Beyaz adam toprakla ilgili adetlerimizi biliyor mu?"
"How can he when he does not even speak our tongue? But he says that our customs are bad, and our own brothers who have taken up his religion also say that our customs are bad. (Achebe, 1994: 176)	"Dilimizi konuşamıyor ki nasıl anlasın? Ama geleneklerimizin kötü olduğunu söylüyor ve onun dinine inanan öz kardeşlerimiz de onları onaylıyorlar. (Achebe, 1997: 146)	"Daha dilimizi bile konuşamazken nereden bilsin? Ama adetlerimizin kötü olduğunu söylüyor, onun dinine giren kendi kardeşlerimiz de adetlerimizin kötü olduğunu söylüyorlar. (Achebe, 2022: 155)

The source context in Table 5 also includes a significant sign concerning colonizer-colonized power relationship. The sign “our own brothers” refers to native people living in the clan in the source context. However, in TT1 the sign is translated as “öz kardeşlerimiz” (our biological brothers), leading to the target signification of the sign “our own” as its other meaning. The sign “our own brothers” is not used in its literal meaning but in its figurative meaning implying that the people they live with are considered as their brothers. The fact that the sign is translated as “öz kardeşlerimiz” (our biological brothers) demonstrates that solidarity cannot even be an assumed character among the natives. Moreover, rendering this sign with its literal meaning in TT1, as opposed to the sign “kendi kardeşlerimiz” in TT2 that preserves the meaning of solidarity and brotherhood among the natives, results in the signification that most of the natives are bonded to each other by blood and they reproduce in large numbers, turning out to be original brothers in great numbers, further emphasizing the assumed otherness of the natives.

Table 6. The source and target contexts of power relationship-Example 6

ST	TT1	TT2
He said that the leaders of the land in the future would be men and women who had learned to read and write. If Umuofia failed to send her children to the school, strangers would come from other places to rule them. They could already see that happening in the	Ülkenin gelecekteki önderlerinin okuma yazma bilen kişiler olacağını söyledi. Eğer Umuofia çocuklarını okula göndermese yabancılar gelip onları yönetecekti. Yerel yargı evinde böyle olmuştu. Bölge Müdürü'nün çevresinde kendi	Gelecekte bu toprakların liderlerinin okuma yazma öğrenmiş erkek ve kadınlar olacağını söyledi. Umuofia halkı çocuklarını okula göndermezse başka yerlerden yabancılar gelip onları yönetecekti. Hatta şimdiden böyle olduğunu Yerel

Native Court, where the D.C. was surrounded by strangers who spoke his tongue. (Achebe, 1994: 181)	dilini konuşan yabancılar vardı yalnızca. (Achebe, 1997: 151)	Mahkeme'ye bakıp görebilirlerdi. Bölge Komiseri'nin etrafı kendi dilini konuşan yabancılarla çevriliydi. (Achebe, 2022: 160)
--	---	--

Further signs of power relationship between the colonizer and colonized are also evident in Table 6. The sign “land” in this context refers to the territory the natives inhabit. This sign is translated as “ülke” (country) in TT1. While the natives live as clanspeople on a territory rather than in the form of an established country, the sign “ülke” (country) results in another meaning of the source sign. Rendering the sign “land” as “ülke” (country) as in TT1 leads to a significant meaning transformation since the sign “ülke” (country) is a greater structure with its established institutions and legislation. Another sign of power relationship in the source text in Table 6, “Native Court” is translated as “yerel yargı evi” (local judiciary house), leading to meaningless in TT1. It is a fact that colonizers have enough power to set up a court in the lands they have settled in, however, rendering the source sign “Native Court” as “yerel yargı evi” (local judiciary house) in TT1 causes the reader to miss the underlying meaning of the sign which cannot represent the oppressive power of the colonizer.

Table 7. The source and target contexts of power relationship-Example 7

ST	TT1	TT2
Mr. Brown's successor was the Reverend James Smith, and he was a different kind of man. He condemned openly Mr. Brown's policy of compromise and accommodation. He saw things as black and white. And black was evil. He saw the world as a battlefield in which the children of light were locked in mortal conflict with the sons of darkness. (Achebe, 1994: 184)	Bay Brown'un yerine gelen vaiz James Smith değişik yapıda biriydi. Bay Brown'un uzlaşma siyasetini açıkça yeriordu. Her şeyi ak ve kara olarak görüyordu ve kara kötülüğün simgesiydi ona göre. Yeryüzünü ışığın çocukları ile karanlığın çocuklarının ölümcül bir çatışmaya girdiği bir savaş alanı olarak nitelendiriyordu. (Achebe, 1997: 153)	Bay Brown'un yerine gelen kişi Peder James Smith'ti. Oldukça farklı bir adamdı, Bay Brown'un taviz ve uzlaşmaya dayalı politikasını açıkça kınıyordu. Onun görüşüne göre her şey siyah ve beyazdan ibaretti ve siyah kötüydü. Dünyayı, ışığın çocuklarının karanlığın oğullarıyla ölümcül bir çatışmaya mahkum edildiği bir savaş alanı olarak görüyordu (Achebe, 2022: 162)

The signs “compromise and accommodation” in the source text in Table 7 are given as the qualities of the colonizer. The sign “compromise” entails concessions from both parties, the colonizer and colonized in our context. This sign indeed refers to the hybridity of cultures in the colonized lands in the postcolonial theory of Bhabha (2016). With this sign, the source reader signifies the good deeds of the colonizer for the colonized, making concessions at times in order to avoid conflict. Analysis of the target texts shows that both signs are preserved in TT1 with the target signs (taviz ve uzlaşma), clearly pointing to the affectionate side of the colonizer for the target reader. However, translation of these two signs as “uzlaşma” (accommodation) in TT2 results in the absence of the sign “compromise” for the target reader. The colonizer’s assumed rationale for staying on the lands of the colonized is wiped out for

TT2 reader. As a result of this “wiping-out of the meaning” by Öztürk Kasar’s (2021) terms in the systematics of designification, the long-held concept of “hybridity of cultures” is also rendered to TT2 reader in an implicit manner rather than explicitly as is the case in the source context.

Besides the power relationship regarding the colonizer and the colonized, the race-based power relationship is also revealed to the source reader with the explicit signs of “black was evil”. Associating the skin color of the natives with the evil, the colonizer also attempts to show that the people of the colonized lands are out of the “norm” human color. This rationalization of the colonial practices is translated in TT1 as “siyah kötüydü” (black was bad). While the adjective “bad” refers to someone or something that causes problems, “evil” can define a subject or an object that is repulsive and likely to cause harm to others. Therefore, there is a semantic difference between the two adjectives with the latter implying a more violent condition than the former. The target sign “kötü” implies under-interpretation of the extent of negativity the white colonizers hold and attribute to the natives in TT1, leading to insufficient meaning of racial discrimination against the black community by the colonizer white. On the other hand, the sign “evil” is translated as “kötülüğün simgesi” (symbol of evil) in TT2. When an object or subject is considered the “symbol” of a quality, good or bad, it is indeed attributed to *the* characteristic “stereotype”, possessing all the qualities of that feature. Given this, the sign in TT2 results in excessive meaning, leading the target reader to over-interpretation of the demonization of the natives solely on account of their skin color with a view to rationalization of the colonial practices. Another race-based discriminative sign in the source context is white children’s (“the children of light”) being compelled to (locked in) fight against the black children (“sons of darkness”). While association of whiteness and blackness with “light” and “darkness” respectively suffices to attribute negative traits to natives’ children, the sign “locked in” furthers the rationalization efforts of the colonizer implying that they would like to bring peace and order to the colonized lands, but the latter compel them to defend themselves, showing the trait of savageness. This sign is translated as “mahkum edilmek” in TT1, preserving the claimed soft attitude of the colonizer white to the colonized black. However, the sign “locked in” is wiped out in TT2, leading to absence of the sign and thereby sounding as if it is the intentional act of the white children to be involved in a fight with the native children. As a result of this meaning transformation, the rationalization of the colonial practices is not conveyed to the target reader, showing the two parties of the fight as equal parties.

Table 8. The source and target contexts of power relationship-Example 8

ST	TT1	TT2
Three days later the District Commissioner sent his sweet-tongued messenger to the leaders of Umuofia asking them to meet him in his headquarters. That also was not strange. He often asked them to hold such	Üçüncü gün Bölge Müdürü bir görüşme yapmak üzere, tatlı dilli ulaşı aracılığıyla Umuofia önderlerini merkeze çağırdı. Bunun da olağandışı bir yanı yoktu. Sık sık bu tür görüşmeler yapmak isterdi. (Achebe, 1997: 160)	Üç gün sonra Bölge Komiseri, Umuofia'nın liderlerine tatlı dilli mübaşirini göndererek kendisiyle merkez binada görüşmelerini rica etti. Bunda da tuhaf bir yan yoktu. Zaten sık sık kendi tabiriyle yerlilerle

palavers, as he called them.
(Achebe, 1994: 193)

görüşme talebinde bulunuyordu.
(Achebe, 2022: 170)

The sign “palavers” in the context in Table 8 refers to an idle talk, a long discussion, often between people from different cultures or, a misleading speech¹. In the source context, the expression “to hold such palavers, as he called them” refers to the discussions that the natives and colonizers used to have, and it is said that the District Commissioner called these meetings as “palavers”. Therefore, the source expression indicates that colonizers disparage colonized people, consider them unworthy to have a word and when they needed to, it is seen as “idle talk”. Nevertheless, in TT2, the sign “to hold such palavers, as he called them” is translated as “kendi tabiriyle yerlilerle görüşme” (discussion with natives, as he called them), resulting in false meaning since the defining expression “kendi tabiriyle” (as he called them) refers to the natives in TT2 while it refers to the sign “palavers” in the ST. As a result, while the power holder colonizer despises the thoughts of the natives in discussions, in a way underestimating their epistemology, this contempt is directed at the whole being of natives in TT2, transforming the focus of power relationship from epistemological superiority of the colonizer to racial issues. On the other hand, the sign “bu tür görüşmeler” (such discussions) in TT1 comes with the absence of the signified “idle talk” in the sign “palaver”, wiping out the source signification that the colonizer considers the colonized inferior to themselves in epistemology, further wiping out the assumed superiority of the colonizer in their power relationship to the colonized.

Table 9. The source and target contexts of power relationship-Example 9

ST	TT1	TT2
"We shall not do you any harm," said the District Commissioner to them later, "if only you agree to cooperate with us. We have brought a peaceful administration to you and your people so that you may be happy. If any man ill-treats you we shall come to your rescue. But we will not allow you to ill-treat others. We have a court of law where we judge cases and administer justice just as it is done in my own country under a great queen. (Achebe, 1994: 194)	"Eğer bizimle işbirliği yaparsanız size dokunmayacağız," dedi Bölge Müdürü daha sonra. "Size ve halkınıza barışçıl bir yönetim getirdik, mutlu olmanız gerekiyor. Ola ki biri size kötü davranırsa, sizi biz kurtaracağız. Ama sizin de başkalarına kötü davranmanıza izin vermeyeceğiz. Burada bir yargı organı kurduk, davalara bakıp, adaleti sağlıyoruz, tıpkı yüce bir kraliçenin yönettiği benim ülkemde olduğu gibi. (Achebe, 1997: 161)	Daha sonra Bölge Komiseri gelip, "Size zarar vermeyeceğiz," dedi, "ancak bizimle işbirliği yapmaya razı olursanız. Mutlu olabilmeniz için size ve halkınıza barışçıl bir yönetim getirdik. Biri size kötü muamelede bulunduğunda gelip sizi kurtaracağız. Ama sizin de başkalarına kötü muamele etmenize izin vermeyeceğiz. Tıpkı büyük bir kraliçenin yönetimi altındaki ülkemde olduğu gibi, burada da davalara bakıp adaleti uyguladığımız bir mahkememiz var. (Achebe, 2022: 171)

As in several other examples, in Table 9, the signs in the source context also include colonizer-colonized power relationship. The source sign “so that you may be happy” is directed to the colonized showing the assumed affection and good deeds of the colonizer for the colonized. This is already among the supposed rationales of the colonizer to grasp the lands of the natives far away, stating that they have arrived in those lands to the benefit of the colonized, on the assumption that they will bring education, civilization, intellect, and sociopolitical order to those people. This phrase is translated as “mutlu olmanız gerekiyor (you must be happy) in TT1. In the source context, the subject pronoun “you” refers to colonized people who are supposed to be happy just because the colonizers have imposed their so-called peaceful administration on them. However, the target context in TT1 implies a necessity or strong possibility of “getting happy”, resulting in excessive meaning in comparison to the source modal “may”. There is a common perception by the colonizers that they are the ones who can bring civilization and without them the colonized would not be civilized. In TT1, due to over interpretation, the sign sounds more dominant in terms of power relationships. Another sign of power relationship in the source context is “court of law”. This sign demonstrates the establishment of the so-called sociopolitical and legal order in the colonized lands by the colonizer. While the source text implies a specific sign “court of law”, conveying it with a generalized sign “yargı organı” (a judicial body) in TT1 results in ambiguous meaning. In the source context, it is clear that the West has brought its own administrative and judicial system, however, in TT1 the meaning of the sign is ambiguous, lessening the impact of the colonizer-colonized power relationship, excessively favoring the former.

Table 10. The source and target contexts of power relationship-Example 10

ST	TT1	TT2
The Commissioner went away, taking three or four of the soldiers with him. in the many years in which he had toiled to bring civilization to different parts of Africa he had learned a number of things. (Achebe, 1994: 208)	Müdür askerlerden üç, ya da dördünü yanına alıp gitti. Afrika'nın değişik bölgelerine uygarlık getirmeye çalıştığı yıllar birçok şey öğrenmişti. (Achebe, 1997: 173)	Komiser yanına üç dört asker alıp gitti. Uzun yıllardır Afrika'nın farklı bölgelerine medeniyet götürme uğraşı veriyordu. Bu süre içinde çok şey öğrenmişti. (Achebe, 2022: 182)

As it is clear from the source context in Table 10, with a view to the exploitation of the valuables of the colonized territories, the colonizer stayed in those lands “many years”, rationalizing its practices with the excuse of “bringing civilization to different parts of Africa”. In essence, the colonizer shows its power relationship with the colonized as if this encounter favors the latter, exhibiting itself as serving to the needs of the natives. However, the needs of the natives are determined by the colonizer, making this power relationship explicit to the source readers. The extended stay of the colonizer on the colonized lands, explicit from the sign “in many years” in the source text is translated as “uzun yıllardır” in TT2, preserving the long years of exploitation of the colonized lands by the colonizer. On the other hand, this sign is translated as “yıllar” (in the years) in TT1, wiping out the source sign “many”. This meaning

transformation leads to the absence of the high number of the years the colonizer exploited the colonized lands. Therefore, the power relationship greatly favoring the colonizer in the source text is not made explicit to the target readers with this wiping-out of the sign.

5. Conclusion

In this study, the novel titled *Things Falling Apart* by Chinua Achebe is analyzed based on post colonialist literary criticism. To that end, the terms Said (1979), Spivak (1994) and Bhabha (1984) coined and proposed in the framework of postcolonial criticism are used in the analysis of the novel. The source contexts alluding to power relationship in a postcolonial environment are further discussed for their relevance to the binary opposition categories, namely colonizer-colonized, white-black, and male-female. The former elements in those binary oppositions are found to be the oppressors to the latter components based on no sound biological rationale, but on grounds of social construction.

The contexts of power relationship in the source text are further compared to their translations in two target texts in Turkish with a view to the evaluation of translation based on “Systematics of Designification” proposed by Öztürk Kasar (2021). As any context of power relationship is expected to involve a socially constructed powerful and powerless party, the word choices besides the syntax conventions are significantly shaped in the act of translation by the amount of power a character supposedly holds. Therefore, the evaluation of Turkish translations of the source contexts with power relationship is expected to shed light on prospective translator decisions dealing with literary texts of postcolonial focus.

Analysis of the source text yielded ten contexts with power relationship, favoring the former element of a binary opposition over the latter. While colonizing power turned out to be the most frequent oppressor to the colonized people, implying the effects of military and epistemological superiority on the amount of power a character exercises over the other, race and gender issues also proved effective in the colonizer’s efforts to reinforce their power. Translation evaluation of those contexts in two target texts further demonstrated that the power the colonizer is supposed to possess is over-interpreted in seven signs of power relationship, resulting in excessive comment on the extent of power one party exercises. Besides reproducing a context with excessive meaning of the source sign, the power one party holds in an interaction is under-interpreted in three cases, leading to insufficient meaning of the sign of power. On the other hand, a specific sign of power in the source text is reproduced with a more general meaning in two cases, leading to ambiguity in the signification of a particular sign of power for the target readers. However, these three tendencies of designification are categorized under the “meaning” field of sign in a target text by Öztürk Kasar (2021: 28). The implications of this categorization are significant for the extent of meaning transformations. Whether the tendency is identified as over-interpretation, darkening, or under-interpretation of the meaning, the sign can be acknowledged to be reproduced within the meaning field in the target text, still bearing the comparable signification for the target readers as the source readers can be assumed to achieve.

The tendencies of “sliding of the meaning” and “alteration of the meaning”, identified in three and two cases respectively in the contexts analyzed are classified as “at the limits of the meaning of the sign,” resulting in “peri-meaning” as compared to the source sign (Öztürk Kasar, 2021: 28). This implies that these two tendencies force the target sign to the limits of the source sign, yet not too far to lead to meaninglessness. While three signs of power are found to be reproduced with another meaning that the source sign potentially bears but not realized in the contexts, two signs are reproduced with false meanings but not totally irrelevant to the source sign. As a result of these meaning transformations, the power relationship in the contexts is still the case for the target readers, yet the direction and essence of the power exercise are taken to the limits of signification.

Öztürk Kasar (2021: 28) further classifies “destruction of the meaning” and “wiping out of the sign” under the field of meaninglessness, resulting in a target meaning “out of the field of meaning of the source sign”. While destruction of the meaning is identified in one context, wiping out of the sign is found in six cases, which means that seven target signs of power do not hold the signification that the source signs bear. The reason for wiping out a sign might vary, ranging from auto-censor by a translator to the insurmountable linguistic differences between the source and target languages. However, be it out of censorship or linguistic matters, this tendency leads to the absence of a significant sign for the target reader. Thus, a literary translator's decision-making process should be structured in accordance with the source text's meaning universe and the meaning outcomes of any choices for the intended audience. With a thorough command of “systematics of designification”, a literary translator could avoid meaning transformations potentially leading to meaninglessness or reduce the extent of meaning losses or meaning transformations, putting the decision at the tendency that will result in minimum level of designification for the target reader if various reasons compel the translator to resort to designificative tendencies.

REFERENCES

- Achebe, C. (1994). *Things fall apart*. New York: Anchor Books.
- Achebe, C. (1997). *Ruhum yeniden doğacak* (A. Selveroğlu, Trans.). (2nd Ed.) İstanbul: Sosyalist Yayınları.
- Achebe, C. (2022). *Parçalanma* (N. Arıbaş Erbil, Trans.). (2nd Ed.) İstanbul: İthaki Yayınları.
- Aghasiyev, K. (2024). Cultural, religious, and linguistic hybridity in Chinua Achebe's novel *Things Fall Apart*. *Journal of Young Intellectuals*, 5(1), 174–188.
- Al-Leithy, M. A. (2022). A comparative study of postcolonial aspects in T. Salih's *Season of Migration to the North* and C. Achebe's *No Longer at Ease*. *Comparative Literature: East & West*, 5(2), 123–136. <https://doi.org/10.1080/25723618.2021.2004678>
- Altıntaş, Ö. (2015). *A comparative analysis of the two Turkish translations of Chinua Achebe's Things Fall Apart within the framework of Paul Bandia's approach to postcolonial translation* (Unpublished MA Thesis). Hacettepe University, Ankara, Türkiye.
- Aydoğan, İ. (2022, December 18). Sömürgecilik. *TürkMaarifAnsiklopedisi*. Retrieved from <https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/somurgecilik> Accessed on: 11.04.2025

- Bhabha, H. (1984). Of mimicry and man: The ambivalence of colonial discourse. *Discipleship: A Special Issue on Psychoanalysis*, (28), 125–133.
- Bhabha, H. (1994). *The location of culture*. New York: Routledge.
- Bhabha, H. (2016). *Kültürel konumlanış* (T. Uluç, Trans.). İstanbul: İnsanYayınları.
- Bozkurt, S. (2014). Sömürgecilik sonrası dönem eserlerinin Türkçeye çevrilmesinde tercih edilebilecek yöntemler: "Things Fall Apart" adlı eserin Türkçe çevirilerinin karşılaştırmalı analizi. *Kebikeç*, 38, 241-262
- Çetin Uysal, Y. & Kuleli, M. (2022). Postkolonyal yaklaşım ve çeviri göstergeliliği: Muğlak metinlerdeki ideolojik söylemlerde kuramlararasılık. In M. Kuleli & D. Tuna (Eds.), *Edebiyat kuramı odağında çeviri amaçlı çözümlemeler* (pp. 187-211). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Diko, M. (2024). Harmonizing Africa's linguistic symphony: Navigating the complexities of translating African literature using a postcolonial theory. *Cogent Arts & Humanities*, 11(1), 1-19. <https://doi.org/10.1080/23311983.2024.2411871>
- Kohn, M. & Reddy, K. (2023). Colonialism. In E. N. Zalta & U. Nodelman (Eds.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Accessed on March 28, 2025, Retrieved from <https://plato.stanford.edu/archives/sum2024/entries/colonialism/>
- Lacayo, R. (2010, January 11). All-TIME 100 novels. *TIME*. <https://entertainment.time.com/2005/10/16/all-time-100-novels/slide/things-fall-apart-1959-by-chinua-achebe/> Accessed on: 16.04.2025.
- Mshaweh, R. & Benmessaoud, S. (2024). Colonialism and race in Arabic translation: The case of Joseph Conrad's Heart of Darkness. *Cogent Arts & Humanities*, 11(1), 1-15. <https://doi.org/10.1080/23311983.2024.2374646>
- Öztürk Kasar, S. (2009). Un chef-d'oeuvre trèsconnu: Le chef-d'oeuvre inconnu de Balzac. Commentaires d'unetraduction à l'autrelaissant des traces. In M. Nowotna and A. Moghani (Eds.), *Les traces du traducteur* (pp. 87-211). Paris: Publications de l'INALCO.
- Öztürk Kasar, S. (2021). Çevirmek, anlamieğipbükmesanatımıdır? In D. Tuna & M. Kuleli (Eds.), *Interdisciplinary debates on discourse, meaning and translation* (pp. 19–44). Ankara: AnıYayıncılık.
- Öztürk Kasar, S. & Tuna, D. (2015). Yaşam, yazın ve yazın çevirisi için gösterge okuma. *Frankofoni Fransız Dili ve Edebiyatı İnceleme ve Araştırmaları Ortak Kitabı*, 27 (pp. 457-482). Ankara: Bizim Grup Basımevi.
- Öztürk Kasar, S., & Tuna, D. (2017). Shakespeare in three languages: Reading and analyzing Sonnet 130 and its translations in light of semiotics. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(1), 170–181.
- Parlak, B. (2014). Sömürgeciliksonrasıyazınveçeviri. *Litera: Journal of Language, Literature and Culture Studies*, 15(1), 58–73. (Original work published in 2003)
- Said, E. W. (1979). *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Sandten, C. (2020). Precarious discourse, discursive precarity: Chris Cleave's (postcolonial) refugee novel Little Bee (The Other Hand) (2008). *Postcolonial Interventions*, 5(2), 14–45.
- Spivak, G. C. (1994). Can the subaltern speak? In P. Williams & L. Chrisman (Eds.), *Colonial discourse and postcolonial theory: A reader* (pp. 66-111). New York: Columbia University Press.
- Woltmann, S. (2019). Annie John, the postcolonial palimpsest, and the limits of adaptation. *Postcolonial Interventions: An Interdisciplinary Journal of Postcolonial Studies*, 4(1), 138–170. <https://doi.org/10.5281/zenodo.2554511>

An Investigation of Good Omens Television Series Through Content Analysis in the Context of Intertextuality

Good Omens Televizyon Dizisinin Metinlerarasılık Bağlamında İçerik Analizi Yoluyla İncelenmesi

Araştırma Makalesi / Research Article

Tuğba İBİŞ*

* Dr., Bağımsız Araştırmacı, Türkiye, e-posta: tugba_ibiss@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6980-6422

ÖZET

Metinlerarasılık, 1960'lı yıllarda Bakhtin, Kristeva, Barthes, Rifaterre ve Genette gibi postmodern edebiyat kuramcıları tarafından ortaya atılan, metinlerin birbirleriyle etkileşim içinde olduğu ve aralarında bir alışverişin bulunduğu fikrine dayanan bir kavramdır. Birden fazla metnin bir arada kullanılmasını ve hiçbir metnin tamamen bağımsız olmadığını ifade eden bu kavram, şiir, müzik ve hikâye gibi sanat dallarında olduğu kadar, günümüzde sinema ve televizyon yapımlarında da sıkça karşımıza çıkmaktadır. Amazon Prime adlı ücretli dijital platformda yayımlanan Good Omens dizisi, metinlerarasılık tekniğini yoğun şekilde kullanan yapımlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Bu makalenin amacı, *Good Omens* dizisinde metinlerarası ilişkilerin nasıl uygulandığını somut örneklerle ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, dizinin ilk sezonundaki altı bölüm, Genette'in ortak birliktelik ve türev ilişkisi bağlamında analiz edilmiştir. İnceleme sürecinde, öykünme, anıştırma, yansılama ve gülünç dönüştürüm gibi tekniklerin dizide nasıl kullanıldığı tespit edilmiş ve içerik analizi yöntemiyle detaylı şekilde açıklanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Metinlerarasılık, *Good Omens*, Televizyon Dizisi, İçerik Analizi

ABSTRACT

Intertextuality is a concept introduced by postmodern literary theorists such as Bakhtin, Kristeva, Barthes, Rifaterre, and Genette in the 1960s. It is based on the idea that texts interact with one another and that there is a continual exchange between them. This concept, which highlights the use of multiple texts together and asserts that no text is entirely independent, is frequently encountered in contemporary cinema and television, as well as in other art forms such as poetry, music, and storytelling. The television series Good Omens, which is streamed on the subscription-based digital platform Amazon Prime, is considered one of the productions that extensively employs intertextuality. The aim of this article is to examine how intertextual relations are applied in *Good Omens* with concrete examples. In this context, six episodes from the first season of the series were analysed in terms of Genette's concepts of common unity and derivative relationships. During the analysis, techniques such as imitation, allusion, onomatopoeia, and comic transformation were identified and explained in detail using the content analysis method.

Keywords: Intertextuality, *Good Omens*, Television Drama, Content Analysis

1. Introduction

Today, it is an inevitable fact that every text refers to other texts and carries traces of them. Considering that intertextuality has been continuous since the beginning of human history, it can be said that past events have contributed to advances in science and literature, facilitating the understanding of this process (Karatay, 2010, p.159). The concept of intertextuality was first discussed by Julia Kristeva in her work *Semeiotike*, published in 1969. Kristeva developed a novel analysis method based on the Dialogical Language Theory and, in this regard, she is considered as the theorist who introduced the theory of intertextuality in the field of literary criticism (Erdoğan, 2011, p.239). In fact, the basis of intertextuality lies in Bakhtin's Dialogue Theory. In this theory, Bakhtin clearly states that every discourse is intertwined with other discourses and that a completely independent discourse is almost impossible (Sevindik, 2024, p.3).

In the context of intertextuality, *Good Omens* series was examined through content analysis. In this study, it was determined that many intertextuality methods were used in *Good Omens* series. The study is based on the concepts of quotation, reference, pastiche and comic transformation in Gérard Genette's theory of intertextuality. In the study conducted with the content analysis method, the intertextuality elements in the series were coded and categorized under four main headings. These are quotation, sarcastic transformation, reflection and pastiche. According to the findings of the research, *Good Omens* series makes extensive use of sacred and classical texts such as the *Bible* and the *Divine Comedy*, and cinema genres such as apocalypse, action and science fiction. However, these elements are not only reinterpreted as references; they are reinterpreted through irony, absurd humor and satire. Characters such as Aziraphale and Crowley represent moral gray areas that question the good-bad dichotomy. The series criticizes religious fatalism and rigid moral systems by depicting the apocalypse not as a tragic ending but as a series of comical human errors.

1. 1. Intertextuality

Intertextuality can be defined as an interdisciplinary concept in which two or more texts interact with each other, resulting in the creation of a polyphonic structure. According to Genette, intertextuality is defined as "the relation between two or more texts coexisting simultaneously," meaning "the actual presence of one text within another, either explicitly or in a typical form" (Genette, 1997, p. 2). Similarly, Kubilay Aktulum asserts that no literary work can be produced entirely independently of preceding texts; each text incorporates, either overtly or covertly, quotations and allusions to earlier works, implying that complete originality is unattainable (Aktulum, 1999, p. 18). In general, the defining feature of intertextuality is that every written work bears traces of previous texts and evokes them. One of the key figures who helped to shape and popularise this theory in literature is Julia Kristeva (Aktulum, 1999, p.19). Since the 1960s, in addition to Mikhail Bakhtin and Julia Kristeva, theorists such as Roland Barthes, Michael Riffaterre, Harold Bloom, and Gérard Genette have contributed to the development of intertextual relations as a central concept in literary analysis (Sevindik, 2024, p.4). According to Kıran Z. and Kıran (2003, p.303), "every narrative is located within a culture and therefore

may refer not only to the non-linguistic realities of the lived world but also to previous written and spoken texts.” In this context, the texts used in television series are also presented to the audience through various methods, establishing connections between them.

Another theorist who addresses intertextuality, Roland Barthes, developed his own theory based on Kristeva's views. Barthes sees intertextuality as a phenomenon that minimises the impact of the author and argues that a text is related not only to the author and the reader but also to other texts. In this context, he suggests that intertextuality signifies "the death of the author" (as cited in Önal, 2007, p.107-108; Azap, 2014, p.33). Unlike Kristeva, Michael Riffaterre evaluates intertextuality largely through the connection between the reader and the text (Haberer, 2007, p.56). According to him, it is the reader who interprets the intertextual connections a work forms with prior or subsequent texts. Therefore, the continuation of intertextuality depends on the reader's awareness of these connections.

Gérard Genette, one of the leading figures in structural narratology, combined the views of different theorists by addressing intertextual relations within a systematic framework (Korkmaz, 2017, p.76). Unlike Kristeva, Genette approached intertextuality with a narrower perspective and argued that writing should be evaluated within a text network that is shaped in line with its own internal structure (Sevindik, 2024, p.4). Genette grouped the theory of intertextuality under five subheadings: intertextuality, anatextuality, paratextuality, metatextuality, and interpretive textuality (as cited in Altay, 2015, p.20). In *Palimpsests*, Genette proposes that the focus of literary theory is not confined to the individual text itself, but rather to the transcendent elements or intertextual connections that each text invokes. This intertextual transcendence refers to the process by which a text is related to other texts, either explicitly or implicitly (Genette, 1997, p. 1).

Intertextuality is the revival of a text within another text. For example, while pastiche nostalgically glorifies old works, parody criticises them in a humorous way. Allusion makes an explicit or implicit reference to a specific work, while simulation is a process of imitation disconnected from the original reality. Representation imitates a certain reality. Therefore, no work of art can be evaluated in isolation; each text contains a combination of different intertextual elements (Shahariar, 2023, p.190).

1.2. Series on Digital Platforms and How to Watch Them

The rise of digital platforms in recent years has radically changed television viewing habits. These platforms, which offer viewers the freedom to consume content independent of time and space, are rapidly being adopted, especially by the younger generation (Akkuş, 2025). Computers, tablets, and smartphones are now among the most frequently used devices for watching films. In particular, they have become a medium preferred by young people because films released online can be watched quickly, their cost is lower than a cinema ticket, and they can be watched repeatedly at any time. This reduces the habit of going to the cinema and watching films on the big screen. The magic of the big screen, sound equipment, and the culture of watching films in crowded theatres are giving way to a habit of watching films on smaller

screens such as tablets and mobile phones, where sound and visuals are less prominent (Konukman, 2018, p.309).

One of the important factors that motivate individuals to subscribe to a digital platform is the fact that the content is consumed by their close circle (Başer & Söğütölür, 2023, p.14). In recent years, the number and range of screens used to watch audiovisual contents has risen, from the traditional television set to interactive Internet-enabled devices (Diego etc., 2016, p.25). Netflix is the largest digital platform globally with 238 million subscribers as of 2023 (Netflix, 2023). Disney+ has grown rapidly in the global market, especially with Marvel and Star Wars content, reaching 164 million subscribers in 2023 (Disney, 2023). Amazon Prime Video is widely used in the US and Europe and has more than 200 million subscribers worldwide (Amazon, 2023). HBO Max has a strong position in the US and European markets, particularly with its content targeting adult audiences (Lotz, 2022, p.35).

The digital broadcasting market in Türkiye gained momentum with Netflix's entry into the Turkish market in 2016, and local platforms have also made significant investments in this process (Demir, 2023, p.112). Digital platform usage is increasing in Türkiye. According to the 2023 report by TÜİK, the digital platform subscription rate in Türkiye has increased by 65% in the last five years (TÜİK, 2023, p.27). According to TÜİK (2023) data, in Türkiye, 58% of digital platform users consume content from mobile devices, 32% from smart televisions, and 10% from desktop or laptop computers (TÜİK, 2023, p.34). According to Deloitte's Global Media Consumption Report (2022), 78% of households in Türkiye have at least one digital platform subscription (Deloitte, 2022, p.59). Factors such as ad-free content, time- and location-independent viewing, and shorter series durations offered by digital platforms make them more attractive compared to traditional television (Çelik & Yılmaz, 2021, p.78). Additionally, the content recommendation algorithms of these platforms allow users to have a personalised viewing experience (Arslan, 2022, p.112). The viewing habits of digital platform users in Türkiye vary from platform to platform.

Series broadcast on digital platforms in Türkiye differ from traditional television series in terms of both content and production process (Arslan, 2022, p.64). Netflix began producing original content in Türkiye in 2018 with Hakan Muhafız and then became an important actor in the domestic TV series sector with productions such as *Atiye* (2019), *Bir Başkadır* (2020), and *Kulüp* (2021) (Demir, 2023, p.155). BluTV, one of the pioneers of the digital TV series sector in Türkiye, has produced popular productions such as *Masum* (2017), *Saygı* (2020), and *Bozkır* (2018) (Kaya, 2022, p.88). Exxen, which began broadcasting in 2021, has brought TV formats such as the *Leyla ile Mecnun* remake and *Survivor* to digital (Çelik & Yılmaz, 2021, p.95). The duration of digital TV series in Türkiye is shorter than traditional TV series. While traditional TV series usually last 120-150 minutes, digital platform series are between 30-60 minutes (Arslan, 2022,2, p.112). This time difference allows viewers to consume episodes more quickly.

The rise of digital platforms in Türkiye has deeply affected viewing habits. The younger generation, in particular, prefers content that is ad-free and accessible whenever they want, and the rate of viewing via mobile devices is increasing each year. Digital platform series offer shorter, higher-quality productions and a more liberal structure in terms of content diversity

compared to traditional television series. In the coming years, the number of digital platforms in Türkiye and their content production capacity are expected to increase. Competition between local and international platforms will enhance content production quality and offer viewers more options.

Television viewing practices in Türkiye have begun to change. Mass media are evolving technically with each passing day, and this development is completely rejecting a monotonous understanding by diversifying the concept of entertainment. Proficiency in digital technologies and the ability to use digital tools and equipment is one of the most important requirements for digital literacy. In this respect, it is entirely natural for technology-based social media tools to emerge and become intertwined with phenomena such as games, which continually change shape. Research on entertainment content is not new and will not be the last (Akgöl & Şakı Aydın, 2023, p.91).

2. An Investigation of *Good Omens* Television Series Through Content Analysis in the Context of Intertextuality

2.1. Purpose and Importance of the Research

Good Omens, based on Neil Gaiman and Terry Pratchett's 1990 novel of the same name, is a fantasy comedy series that lasted for two seasons. It is about the adventures of an angel (Aziraphale) and a demon (Crowley) that cooperate to save the world and prevent the approaching apocalypse. The series is full of religious, literary, and cultural references and offers a rich field of study in the context of intertextuality. In this research, *Good Omens* series was examined within the framework of Gérard Genette's common unity and derivative relations. The series employs intertextuality techniques such as quotation, allusion, imitation (pastiche), reflection, and comic transformation (irony), thus giving the plot greater depth. The content analysis of *Good Omens* series in terms of intertextuality and its detailed examination under the headings of common unity and derivative relations emphasises the importance of the study. In this context, evaluating the series according to these categories can contribute to similar analyses of other series and films.

2.2. Research Method

Good Omens series was systematically evaluated and explained in terms of common associations and derivative relationships using the content analysis method. Content analysis allows for a detailed and in-depth examination of data, helping the researcher obtain comprehensive and detailed answers. It also provides researchers with the opportunity to interpret data flexibly and make new discoveries (Şahin et al., 2023, p.927). This method enables researchers to conduct a systematic and impartial evaluation (Koçak & Arun, 2006, p.24). The fundamental problem that defines the boundaries of the research and the aim of solving this problem requires the adoption of the qualitative research method in the study. In qualitative research, purposeful sampling methods, which facilitate the detailed examination of phenomena containing rich information, are generally of interest (Baltacı, 2019, p.373). According to purposeful sampling, the series selected for this study was *Good Omens*. Within

the scope of content analysis, the intertextuality techniques used in the six episodes of the first season of *Good Omens* were identified, and the findings were discussed under the relevant headings. In the findings section, the identified intertextuality methods were explained in detail with various examples. Coding was used in the content analysis conducted for the research, and various codings were examined under category headings.

3. Findings and Comments of the Research

3.1. The Television Series, *Good Omens*, in Terms of Common Unity

In line with the concept of intertextuality, which Genette defines as a text formally containing other texts, two basic types of intertextual relations have been determined. Intertextuality includes quotation, plagiarism, and allusion. Genette divides intertextuality into three large categories: implicit or explicit; covert or overt; hidden or open (Mirenayat & Soofastaei, 2015, p.534). In the first season of *Good Omens*, there are many intertextual elements, especially based on the common unity relationship. In the storyline of the series, methods such as quotation, reference, and allusion are frequently used, and examples of these have been identified. In this study, the content of the series and the texts used have been analysed in detail based on Genette's common unity and derivative relationships.

3.1.1. Quotation and Reference

Intertextual relationship is a concept embodied by quotations and references. Quotation is the conscious and intentional inclusion of another text into a text (Kristeva, 1980, p.65). When quoting, the main purpose is to explain an idea or to present evidence about that idea. On the other hand, reference is a method used by referring to or evoking other texts, unlike quotation (Önal, 2007, p.109). Quotation is the transfer of a section of another author's work by an author as is, indicating the source (Gökalp, 2007, p.17). In *Good Omens* series, intertextual relationships are revealed through quotes and references that reflect the richness of the series' cultural, literary and religious background. The novel of the same name, written by Neil Gaiman and Terry Pratchett, interacts with different texts and these quotes and references allow the audience to understand intertextuality and produce a deeper meaning through these relationships.

For example, in *Good Omens* series references to religious texts are quite intense. The series addresses figures such as the apocalypse, angels and the devil by making references to belief systems such as Christianity, Islam and Zoroastrianism. The theme of apocalypse is the main idea of the series, and many quotes are made about the book of *Apocalypse* (Revelation) in the Bible. For example, while the series explains that the world should end when the day of judgment comes, expressions such as "In the time of judgment, all things will come to an end, and all beings will be destroyed" and "and the world will be destroyed by fire..." are taken from descriptions of the end times and the apocalypse in the Book of Revelation (Bible Revelation, 2024). Aziraphale and Crowley's discussions about the apocalypse address the main theme of this religious text. Such quotes are directly related to the references made about the apocalypse

and the last judgment, which are the main themes of the series. Terms in the series, such as "Seven Tribulations" and "Apocalypse Arc", are derived from biblical apocalyptic imagery.

In the series, expressions such as "The Last Judgement", "The Day of Judgment" and "The Four Horsemen of the Apocalypse" from the Bible are constantly quoted in relation to the Day of Judgment and the coming of the Apocalypse. For example, lines such as "Everyone's sins will be revealed", "But the Lord reigns forever and ever; he has established his throne for judgment" are examples of these quotes (Bible Revelation, 2024). "The Four Horsemen of the Apocalypse" are used here both as a quote and as a humorous transformation because the "Four Horsemen of the Apocalypse" in mind are not 4 people riding motorcycles. In this respect, the "Four Horsemen of the Apocalypse" are transformed into motorcycle-riding troublemakers by a humorous transformation.

Aziraphale's words from William Shakespeare's *Romeo and Juliet*, "All the world's a stage..." are a direct quote from Shakespeare (Antoloji, 2024). The series displays its absurd humor by quoting Douglas Adams's *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*. For example, it uses lines like "The universe is so big and complicated. I don't understand it," which evoke the meaninglessness and chaos of the universe in *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* (Adams, 2023). Themes of doom and the devil are also articulated through quotations from the horror film *The Omen* (1976), directed by Richard Donner. The main character of the movie, Damien, is placed in the series as a direct quote about the children of the devil and the fear of the apocalypse. Additionally, the phrase 'You know me, I wouldn't do that to you' constitutes a direct reference to *The Godfather* (Coppola, 1972).

Table 1: Quotations in Good Omens TV Series

TEXT NAME AND TYPE	THE SITUATION, OBJECT OR SIGN CITED	INTERTEXTUAL RELATIONSHIP TYPE
Apocalypse / Situation	Main text of the story	Quotation
The book of Apocalypse (Revelation) in the Bible /Story	Use of objects	Quotation
Angel and devil / Story	Use of object in religion	Quotation
Bible	Use of sentences	Quotation
Seven tribulations and apocalypse arc	Use of sign	Quotation
"The Last Judgement" & "The Day of Judgement"	Use of object	Quotation
The Four Horsemen of the Apocalypse	Use of object	Quotation
William Shakespeare's Romeo and Juliet of sentences	Use of sentences	Quotation
Hitchhiker's Guide to the Galaxy	Use of sentences	Quotation
The Omen	Use of character	Quotation

The Godfather	Use of sentences	Quotation
---------------	------------------	-----------

3.1.2. Allusion

Allusion, which falls within the scope of intertextuality, requires the presentation of another text along with the text referred to and the use of a certain allusion to convey the situation (Zengin, 2016, p.300). Allusion can sometimes be confused with quotation. However, it is emphasized that allusion is not a direct reference to a specific word like quotation but rather is related to the emergence of a new connotation in the depths of meaning (Mirenayat & Soofastaei, 2015, p. 534). In allusion, the aim is to emphasize another text through a few recognized words.

Crowley's distinctive style draws inspiration from the Rolling Stones' *Sympathy for the Devil* (1968), a song that is frequently alluded to in the narrative. This song is a piece that is identified with cultural images of the devil and thus forms the basis of Crowley's relationship with the devil figure. Crowley's devil character contains both an inner rebellion and a story of fall, similar to the devil in Milton's *Paradise Lost*. Crowley's expressions such as "At first an angel, then a devil" are a direct allusion to Milton's depiction of the devil as "the angel who forsook what was good and fell into hell" (Poets, 2024). The humorous dialogues between the characters in Twain's *Huckleberry Finn* are found as allusions in the dialogues between Crowley and Aziraphale (1884). In particular, Aziraphale's very serious but Crowley's more relaxed attitude parallels the playful tension between the characters in Twain's work. The constant playing of Queen (1970) songs in Crowley's car both increases the humorous elements of the series and reinforces the cultural unification of the music.

Allusions to popular television series such as *The X-Files* are also evident in *Good Omens*. *The X-Files* is an American science fiction series created by Chris Carter, which originally aired from 1993 to 2018. Especially in the scenes related to paranormal events, the approach of Crowley and Aziraphale is similar to that of *The X-Files*. It alludes to the opposing characters of Mulder and Scully. This represents a humorous and absurd approach to the supernatural. Also, the dialogues between Crowley and Aziraphale frequently contain linguistic games and allusions. For example, Crowley's statements such as "I'll leave it to you" or "It's so much fun to watch things go wrong" are references to cultural stereotypes.

The series features a narrator who constantly takes the viewer on an intertextual journey. By relating the series' events to other texts, the narrator invites the viewer to consider both the series and its wider cultural references. The narrator's metatextual comments, such as "The ones who figured this out might be a lot smarter" prompt the viewer to make connections to other works.

Table 2: Allusion in Good Omens TV Series

TEXT NAME AND TYPE	THE SITUATION, OBJECT OR SIGN CITED	INTERTEXTUAL RELATIONSHIP TYPE
The Rolling Stones' Sympathy for	Use of songs and stylist	Allusion
The Queen	Use of songs	Allusion
Twain's Huckleberry Finn	Use of books theme	Allusion
The X-Flies	Use of dramas theme	Allusion

3.2. The Television Series, *Good Omens*, in Terms of Derivative Relations

3.2.1. Reflection

Genette delineates the scope of hypertextual analysis by emphasizing instances where the connection between the primary text and the secondary (or derived) text is explicit and free from interpretative ambiguity (1997, p.2). Onomatopoeia can be defined as the explicit copying of the words or style of a text (Kılınçarslan, 2016, p.63). This situation occurs when the original structure of the text is disrupted and funny or sarcastic elements are added to it (as cited in Işıksalan, 2007, p.430-431). Intertextuality can be expressed in its most general definition as the reflection of a text in another text. As a result of this reflection, there is a transfer of meaning from the previous text to the new text, the new text receives support from the previous text, or the next text can divert the message of the previous text from its medium (Özsaray, 2021, p.81). It means onomatopoeia. The strongest onomatopoeia manifests itself in a form that makes the closest associations to the text even after changing the meaning, but differs in meaning from the original (Zengin, 2016, p.322). In this respect, this has been used frequently in the series.

In the series, God is a completely unseen figure. God's will becomes apparent in a plan that aims to bring about the end of the world, but God's actions remain indirect and distant. This parallels the depiction of God in religious texts as sometimes non-interfering and sometimes unseen. However, such a "passive" position of God in the series is a reflection of God's distant stance towards humans. The friendship between the angel Aziraphale and the devil Crowley is an example of reflection. Although both are classically "good" and "bad" figures, they are humanized in themselves. Although Aziraphale seems like a pure angel as a messenger of God, he enjoys life in the world and exhibits a human-like character. Crowley, as the devil, represents evil and destruction, but in fact he has a complex and deep character very similar to humanity. This friendship is a reflection on how blurred the boundaries between "good" and "evil" are, beyond the classic religious conflict.

The idea of the apocalypse is present in Christianity as the final judgment of God, but in the first episode of the series, the apocalypse breaks out as a result of a series of misunderstandings and confusions against God's will. The apocalypse is not portrayed as a "definite" and "divine" event that we are familiar with in religious narratives, but rather as a comical and disorderly process. This situation can be shown as an example of both reflection and imitation.

In certain scenes of the series, the frenzy of consumption in the world and the focus on the interests of consumer society can also be seen as a cultural reflection. For example, the lifestyle of watching television and rapidly consuming food and other products serves as a critique of these habits among modern people. Specifically, the irregular flow of time and people's uncertainty about the passage of time while awaiting the apocalypse reflect how quickly time appears to pass in the modern world. The significance of time becomes even more apparent as the apocalypse draws nearer.

Table 3: Reflection in *Good Omens* TV Series

TEXT NAME AND TYPE	THE SITUATION, OBJECT OR SIGN CITED	INTERTEXTUAL RELATIONSHIP TYPE
God	Use as invisible figure	Reflection
The friendship between the angel Aziraphale and the devil Crowley	Good and bad figures	Reflection
Aziraphale and Crowley	To live like humans lives	Reflection
Aziraphale and Crowley's characters	How blurred the boundaries between "good" and "evil"	Reflection
The idea of the apocalypse	As a comical and disorderly process	Reflection
Watching Tv & eating food & wasting time	How quickly time should pass in the modern world	Reflection
The approach of the apocalypse	The importance of time	Reflection

3.3.2.2. Pastiche

Pastiche refers to an artist creating a new work by drawing upon an existing one. In this process, the resulting work not only carries traces of the original but also acquires a new layer of meaning (Aktulum, 1999, p. 133). Unlike reflection, pastiche involves a more satirical transformation and often focuses on imitating the style of a previous text. In this context, the author produces a new text by mimicking an established style. However, imitation is not limited to style alone; original content may also be adapted as a part of intertextual practice (Moran, 1991, p.203).

Terry Pratchett's *Discworld* series, comprising 41 books, is well known for its unique blend of fantasy, absurdist humour, and social commentary. *Good Omens* adopts a similar tone, particularly through its character dynamics and comedic narrative. The friendship between Aziraphale and Crowley reflects the relationship between Twoflower and the Luggage in *Discworld*. Although both duos differ in form, their bonds are rooted in companionship, and neither character is confined strictly to the roles of "good" or "evil". This serves as a parody of moral dualism, much like in Pratchett's own work. The characters' mutual confusion and humorous attempts to understand one another further mirror Pratchett's narrative style. Just as *Discworld* reimagines fantasy tropes with satire, *Good Omens* treats the apocalyptic theme in

an absurd and comedic manner. Rather than depicting the end of the world with solemnity, it unfolds through a sequence of misunderstandings and farcical scenarios—an unmistakable tribute to Pratchett's comic vision.

The series contains strong elements of the film noir genre and classic Hollywood cinema. Crowley's portrayal as a rebellious, rock star-like figure mirrors the archetypal film noir character—cool, distant, and emotionally detached. His personality reflects the typical pessimism and detachment found in noir protagonists. The visual aesthetics of the series also borrow from film noir, with the use of low-key lighting and sharp contrasts in certain scenes. Furthermore, Crowley's elegant style, characterised by his frequent use of black clothing, reinforces the noir atmosphere and adds depth to his mysterious persona.

Classic apocalyptic films often feature the archetype of the “mad scientist.” In *Good Omens*, the group of individuals attempting to prepare for the Apocalypse and their comically confused behaviour serves as an imitation of this cliché. In particular, the difficulties faced by the character Anathema Device as she tries to decipher “fate's plan,” along with her frequent miscalculations that lack any real scientific basis, parody the tropes commonly found in apocalyptic cinema.

The outdated technological devices Anathema uses and their inevitable failures refer to the motif of malfunctioning technology often seen in science fiction. Specifically, the misuse of obsolete technologies in a modern setting is a direct imitation of classic science fiction conventions. For example, in a related study, a pastiche within the fictional cartoon featured in many episodes of *The Simpsons* is identified as a parody of *Tom and Jerry*, one of the most iconic duos in animation history. Created by William Hanna and Joseph Barbera, *Tom and Jerry* has been beloved by children worldwide since 1940. *The Simpsons* frequently references this classic through the fictional cartoon *Itchy and Scratchy*, which parodies the original by mimicking its plot and narrative features with a darker, more violent twist. *Itchy and Scratchy*, often described as “the brutal Tom and Jerry,” critiques the overt violence in children's programmes that is often masked by an innocent presentation (Gürel & Alem, 2010, p.341).

Doctor Who is a British television series that has been airing since 1963, renowned for its themes of time travel and the exploration of parallel universes. Similarly, *Good Omens* presents a narrative structure in which time begins to behave irregularly, and characters from different historical periods interact with one another. The experience of time loss in *Good Omens* parallels the concept of time travel depicted in *Doctor Who*. The ever-shifting nature of time and the blending of past and future events in the series can be seen as an imitation of *Doctor Who*'s narrative style.

The series adopts a distinct style reminiscent of classic Hollywood action films. Numerous scenes reference the dramatic tropes of traditional action narratives, including rapid cuts and iconic slow-motion effects. The apocalyptic scenes, in particular, can be interpreted as a parody of the action genre, where otherwise ordinary events are portrayed as major threats. The heroic actions typically seen in classic action films are presented here in a humorous and

exaggerated manner. Crowley and Aziraphale's "rescue missions" are often chaotic and misguided, serving as a playful imitation of action film protagonists.

The series' fantasy elements are interwoven with references to classic fantasy literature and cinema, a genre often associated with epic heroes and imaginary worlds. The manipulation of time and the convergence of characters from various historical periods represent classic motifs of science fiction. In *Good Omens*, the apocalypse is caricatured within this framework. For instance, the interaction between characters from different eras exemplifies the show's imitation of science fiction conventions.

Furthermore, the characters themselves are caricatured versions of mythological figures and religious archetypes. Aziraphale, for example, occasionally acts with human emotions rather than strictly following divine commands. This portrayal is reminiscent of mythological gods or demigods who often display human characteristics. His fondness for wine and books, despite being an angel, illustrates this imitation.

The parodic elements in *Good Omens* span a broad cultural spectrum, blending fantasy, science fiction, and pop culture into an entertaining; yet thought-provoking narrative. Each parody not only mocks a particular genre or text but also deconstructs and reinterprets its cultural and social codes in a humorous way. The series' use of emulation includes satirical reworkings of both literary and cinematic traditions, as well as references to popular culture. This approach enhances the show's comedic tone while simultaneously offering viewers rich cultural and literary commentary.

Table 4: Pastiche in *Good Omens* TV Series

TEXT NAME AND TYPE	THE SITUATION, OBJECT OR SIGN CITED	INTERTEXTUAL RELATIONSHIP TYPE
The Discworld series	Character dynamics and humorous tone	Pastiche
Twoflower and Luggage	Aziraphale and Crowley's friendship like characters	Pastiche
Aziraphale and Crowley	Parody of the themes of good and evil	Pastiche
Good Omens	Like noir genre and old Hollywood films	Pastiche
Crowley	Imitation of classic film noir characters	Pastiche
Anathema Device	Refer to apocalyptic cinema clichés	Pastiche
Old technological devices used by Anathema and their failures	An imitation of classic science fiction texts	Pastiche

The Doctor Who	The loss of time in the Doctor Who parallels the theme of time travel	Pastiche
Good Omens of many scenes	Classic Hollywood action films	Pastiche
Crowley and Aziraphale's rescue missions	Imitation of action film characters	Pastiche
The shifting of time and the merging of characters from different time periods	The interaction of past and future characters	Pastiche
Aziraphale's acts	Like humans emotions	Pastiche

3.2.3. Sarcastic (Ridiculous) Transformation

Sarcastic transformation aims to render a serious work humorous without necessarily altering its core content. This method, which stems from intertextual techniques such as pastiche and onomatopoeia, maintains the original structure and themes of a serious text while reinterpreting it through a comedic lens (Korkmaz, 2017, p.85). The primary goal of this technique is to entertain the audience. By emphasising the simplistic, ordinary, or even absurd aspects of a serious narrative, sarcastic transformation often relies on narrative strategies such as incompatibility, disjunction, and contradiction (Üner, 2010, p.199).

In *Good Omens*, intertextuality is largely realised through techniques of comic transformation and pastiche. For instance, the Biblical account of the opening of the seven seals and the apocalyptic events that follow is reimaged in the series through the ironic story of an Antichrist child who ends up in the wrong family due to a mix-up. This narrative playfully questions how divine plans might be shaped—or derailed—by human error.

In the first season of *Good Omens*, the traditionally serious event of the apocalypse is handled with humour, drawing clear influence from Douglas Adams' use of black comedy and irony. The nonchalant and often baffled reactions of the characters to the looming apocalypse reflect a deliberate absurdity. The theme of the apocalypse is a recurring motif in both cinema and literature; however, *Good Omens* parodies and emulates the conventions of classic apocalyptic films, which typically portray the end of the world in a highly dramatic and solemn manner. In contrast, *Good Omens* treats the apocalypse as a farcical series of missteps—such as the Antichrist being mistakenly placed in the wrong household or plans being constantly revised—turning the narrative into a chaotic comedy.

Aziraphale, an angel representing order and goodness, and Crowley, a demon representing chaos and evil, are expected to be eternal enemies. However, both characters have grown too fond of the human world and are more interested in earthly pleasures than fulfilling their divine duties. Their unlikely friendship subverts traditional binary oppositions of good and evil, providing a rich source of humour, especially in scenes where they bicker over trivial matters such as food and fashion preferences.

In episode four of the first season, there is a humorous reference to Noah's Ark in which it is suggested that a unicorn escaped during the flood. As an absurd comedy, *Good Omens* frequently utilises comic transformation to reinterpret serious religious stories in a light-hearted manner.

Crowley, as a demon, is indeed required to carry out evil deeds; however, these actions are often trivial and lack genuine malevolence. For instance, his contribution to the design of a motorway intended to cause London's infamous traffic congestion is presented as an act of "evil." These so-called "minor evils" appear comical precisely because they subvert audience expectations of what constitutes true wickedness. References to Dante's *Divine Comedy* (1321) within *Good Omens* are frequently treated through comic transformation—that is, through ironic or humorous reinterpretation. The grave and hierarchical universe of Dante's epic is softened and reimagined through absurdity and wit. While Dante's *Inferno* depicts Hell with detailed, terrifying clarity, *Good Omens* portrays it as a gloomy, yet absurdly chaotic and inefficient bureaucracy. This approach offers a humorous critique of Dante's meticulously ordered and fearsome depiction. Furthermore, whereas Dante presents angels and demons as strictly divided by moral absolutism, *Good Omens* challenges this dichotomy. The enduring friendship between Aziraphale and Crowley, despite their supposed ideological opposition, exemplifies a comic transformation of the rigid moral framework found in *The Divine Comedy*. In the series, the apocalypse is not a solemn, epic reckoning but a chaotic, farcical sequence of human errors and misunderstandings—again subverting traditional epic themes.

The prioritisation of mundane pleasures by celestial beings such as Aziraphale and Crowley be it enjoying theatre or collecting rare cookbooks—serves as another example of comic transformation. This humanisation of divine and infernal characters injects humour into the narrative by juxtaposing their cosmic responsibilities with trivial, earthly interests. In the first episode of the series, Aziraphale resists the impending apocalypse not for any higher purpose, but it would deprive him of his favourite music and food. Traditionally, the conflict between good and evil is depicted through stark moral binaries. However, the series foregrounds the complexity of its characters, revealing their moral ambiguity. Aziraphale lies when necessary, while Crowley tries to prevent the apocalypse out of genuine affection for the Earth—parodying the trope of strictly defined good versus evil.

The success of *Good Omens* lies in its sustained use of comic transformation not only in plot development, but also in characterisation, visual aesthetics, and dialogue. Through this technique, the series delivers a fantastical yet intellectually rich narrative, blending satire with substance in a way that makes its themes more engaging and memorable.

Table 5: Sarcastic Transformation in *Good Omens* TV Series

TEXT NAME AND TYPE	THE SITUATION, OBJECT OR SIGN CITED	INTERTEXTUAL RELATIONSHIP TYPE
The opening of the seven seals in the Bible and end of the worlds story	How the divine plan is shaped by human errors	Sarcastic Transformation

The apocalypse	Absurd and chaotic situations	Sarcastic Transformation
Aziraphale and Crowley	Good and evil's friendship	Sarcastic Transformation
Aziraphale and Crowley's daily styles	Ordinary issues in the drama	Sarcastic Transformation
Noah's Flood	Transformation of the story	Sarcastic Transformation
Crowley's minnor evils	The audience's expectations of evil	Sarcastic Transformation
Dante's Divine Comedy	Transformed into a different narrative	Sarcastic Transformation
The fate of the Earth	Comic transformation	Sarcastic Transformation
In Good Omens humanization of the seriousness and responsibilitys	Absurdity	Sarcastic Transformation
Aziraphale's lies	Parodies clichés	Sarcastic Transformation

4. Discuss

The series has been examined through the lens of intertextuality and the rewriting method, which suggest that all works inevitably bear traces of others, and therefore, no work is completely independent. *Good Omens* was analysed based on Genette's concepts of commonality and derivative relations, with several examples provided in the article to demonstrate these ideas. The intertextual relationships present in the series are made through techniques such as quotation, reference, and allusion, which fall under the concept of commonality. These methods are clearly identified and explained within the article.

Content analysis revealed various coding categories, such as quotation, sarcastic transformation, reflection, and pastiche. These codes were systematically presented in tables, providing a clear framework for examining the intertextual strategies employed in the series. The analysis indicated that *Good Omens* incorporates intertextual elements from a variety of books, films, and television series, which serve to enrich the story. Comic transformation and pastiche further highlight character development, while religious motifs and narratives are employed to reinforce the story's central themes. These religious elements are both reinterpreted and preserved, serving as crucial reference points within the narrative.

The intertextual references, combined with the series' humorous tone and philosophical subtext, offer an experience that is both entertaining and thought-provoking. The satirical treatment of sacred texts coexists with popular culture references—such as the recurrent use of Queen's songs and modern portrayals of the apocalypse—making the work more relatable to the audience. Moreover, the questioning of good and evil, turning traditional moral dichotomies on their head, challenges conventional moral frameworks. Thus, *Good Omens* can be seen as a postmodern work that blurs the boundaries between high and popular culture. The intertextual

structure invites viewers to engage with the narrative in a more interactive manner, by deciphering its numerous references.

While this study highlights the rich intertextual fabric of *Good Omens* series, it also opens several pathways for future research. One promising direction would be to conduct more detailed character analyses, particularly focusing on the opposing structures of Aziraphale and Crowley. These studies could explore how their identities are constructed and negotiated within ethical, religious, and socio-cultural contexts. Furthermore, visual analysis methodologies could be employed to investigate how cinematographic elements—such as colour schemes, musical choices, and mise-en-scène—integrate with the series' intertextual narrative strategies.

Future research could explore contrasting characters like Aziraphale and Crowley in an intertextual context, providing further insight into how contrasts are employed in postmodern storytelling. In addition, future research could examine the socio-cultural implications of the series' religious references, particularly in relation to themes such as secularization, the rewriting of mythology, and the parody of sacred concepts. These investigations could provide insight into how such narratives contribute to transformations in societal perceptions and value systems. Comparative reception studies could also be conducted to explore how audiences in different geographical and cultural contexts interpret the intertextual references embedded in the series. Such studies would contribute significantly to both media studies and cultural studies by broadening our understanding of how global audiences engage with intertextual and postmodern storytelling.

5. Conclusion

Good Omens emerges as a compelling case study in the exploration of intertextuality within contemporary television narratives. Its adaptation for the screen not only preserves intertextual layers but expands upon them visually and narratively, creating a product that is intellectually stimulating as well as entertaining. The series employs a wide range of intertextual strategies, including parody, pastiche, quotation, and comic transformation, to establish interconnections with works such as Dante's *Divine Comedy*, Biblical scripture, classical mythology, and modern science fiction. However, rather than merely referencing these texts, *Good Omens* reinterprets them through irony and subversion, offering a fresh perspective that both critiques and pays homage to its sources. This method allows the series to deconstruct dominant narratives surrounding morality, divinity, and the apocalypse while embedding its critique within humor and satire.

The findings of this research demonstrate that *Good Omens* challenges the boundaries between high and low culture by fusing the sacred with the secular and the serious with the absurd. Characters like Aziraphale and Crowley exemplify this hybridity; they are portrayed as divine beings yet exhibit profoundly human traits and dilemmas, reflecting the moral ambiguities of the contemporary world. Their characterization, along with the series' broader narrative structure, invites viewers to question rigid binaries such as good and evil, divine and profane, or tradition and modernity

Importantly, the intertextual framework of *Good Omens* is not a superficial stylistic device but a fundamental narrative mechanism. It allows the series to engage viewers in a deeper conversation about the human condition, the fragility of belief systems, and the social constructions of morality and fate. In doing so, it situates itself firmly within the domain of postmodern storytelling—self-reflexive, layered, and critical.

Therefore, *Good Omens* should not be understood solely as a piece of popular entertainment. Rather, it constitutes a nuanced cultural artifact that interrogates contemporary philosophical and ethical dynamics through the lens of intertextuality. Its success lies in its ability to balance narrative complexity with accessibility, thereby establishing itself as a meaningful subject of scholarly inquiry in fields such as media studies, literature, religion, and cultural criticism. Future research could further explore how such hybrid narratives affect audience perceptions, engage with socio-political discourses, and contribute to the evolving landscape of transmedia storytelling.

REFERENCES

- Adams, D. (2023). *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*, Istanbul: Alfa Publications.
- Akgöl, O., & Şakı Aydın, O. (2023). Değişen İzleme Pratikleri ve Sosyal Medya: Twitch Platformu Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 79-94.
- Akkuş, A. (2025, April 24). Televizyon Mu? Dijital Platformlar Mı?, Karasaga, <https://karasaga.com/televizyon-mu-dijital-platformlar-mi/> erişim sağlandı.
- Aktulum, K. (1999). *Intertextual Relations*. Öteki Publishing House.
- Alighieri, D. (1312). *Divine Comedy*.
- Altay, A. (2015). Analysis of İsmet Özel's Work, A Tale of Yusuf, in the Context of Folklore and Intertextuality, Trakya University, Institute of Social Sciences, Master's Thesis, Edirne.
- Amazon. (2023). Annual Report 2023: Prime Video Subscriber Data. Amazon Inc.
- Antoloji. (2024, December 30). *Seven Ages of Man Poetry*. <https://www.antoloji.com/insanin-yedi-cagi-siiri/>.
- Arslan, M. (2022). *Türkiye’de Dijital Platformlar ve İzleyici Alışkanlıkları*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Azap, S. (2014). Metinlerarasılık: Roland Barthes Teorisinin At Metaforu Etrafında Uygulanması. 3. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi- Bildiriler Kitabı IV, pp.29-44.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), pp.368-388.
- Başer, E., & Söğütöler, T. (2023). Değişen İzleme Eğilimleri Çerçevesinde Dijital Platformlar ve İçerik Reklamları Üzerine Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (41), pp. 1-26. <https://doi.org/10.31123/akil.1303391>.
- BBC Production (1963-). *Doctor Who* (TV Series). BBC Production.
- Bible Revelation. (2024 December 30). *Bible Revelation*. <https://bible.usccb.org/bible/revelation/0>.
- Carter, C. (1993-2018). *The X-Files* (TV Series). Fox Broadcasting Company: Fox Broadcasting Company.
- Coppola, F. F. (Director).(1972). *The Godfather* (Film). Paramount Pictures: Alfran Productions.

- Çelik, B., & Yılmaz, G. (2021). Dijital Yayıncılığın Evrimi ve Türkiye'deki Yansımaları. *İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 9(2), pp.75-92.
- Demir, S. (2023). *Türkiye'de Dijital Dizi Sektörü ve Netflix Etkisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Diego, P. & Etayo C. & Guerrero, E. (2016). Multi-Screen Viewing and Contents: Understanding Connected TV, Springer International Publishing. pp.25-46. Doi: [10.1007/978-3-319-49407-4_2](https://doi.org/10.1007/978-3-319-49407-4_2).
- Disney. (2023). The Walt Disney Company Annual Report 2023. Disney Media & Entertainment Distribution.
- Donner, R. (Director) (1976). *The Omen* (Film). 20th Century Studios.
- Genette, G. (1997). *Palimpsests: Literature in the Second Degree*, Trans. Channa Newman and Claude Doubinsky, Lincoln: U of Nebraska P.
- Gökalp, A. G. (2007). *Intertextual Relations and Contemporary Interpretations of the Epic of Gilgamesh*. Multilingual Publications.
- Gulgen, M. (Director). (1992). *Tatar Ramazan* (Film). İstanbul: Gulgen Film.
- Gürel, E., Alem, J. (2010). Post modern Bir Durum Komedi Üzerine İçerik Analizi: Simpsonlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 3 / 10, pp.333- 347.
- Gündoğdu, E. (2012). Tahsin Yücel's Novel 'Yalan' in the Context of Intertextuality. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume: 7, Issue: 4, pp. 1894-1903.
- Haberer, A. (2007). Intertextuality in theory and practice. *Literatūra*, 49(5), pp. 54-67.
- Işıksalan, N. (2007). Postmodern Doctrine and Analysis of a Postmodern Novel: The Black Book/ Orhan Pamuk. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, Volume:7, Issue:2, pp. 419-466.
- Karatay, H. (2010). Constructivism in Turkish Course Teaching Tools: Intertextuality. *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, Volume: 7, Issue:14, pp. 159.
- Kaya, Z. (2022). *Dijital Platform Ekonomisi ve Yeni Medya Tüketim Alışkanlıkları*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Kılınçarslan, S. (2016). Analysis of Intertextuality Relations in Advertising Texts in the Example of Axe Deodorant Commercials. *İstanbul Journal of Social Sciences*, 14, pp. 48-74.
- Kıran, Z. & Kıran, Ayşe E. (2003). *Literary Reading Processes*. Seçkin Publishing House.
- Koçak, A. and Arun, Ö. (2006). Sampling Problem in Content Analysis Studies. *Selçuk Communication Journal*, Issue 4, Volume 3, pp. 21-28.
- Konukman, E. A. (2018). Değişen Film İzleme Alışkanlıkları ve Sinema'da Hollywood Gerçeği: Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü Öğrencilerinin Konuya Yaklaşımı. *TRT Akademi*, 3(5), pp. 304-321.
- Korkmaz, F. (2017). Metinlerarası İlişkilerin Klasik Retorikteki Kökeni Üzerine Bir Araştırma. *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, pp.71-88.
- Kristeva, J. (1980). *Desire in Language: A Semiotic Approach to Language and Art*. Trans. Thomas Gora, Alice Jardine and Leon S. Roudiez, ed. Leon S. Roudiez. New York: Columbia University Press Print.
- Lotz, A. (2022). *The Digital Television Revolution*. London: Wiley-Blackwell.
- Mirenayat, S. A. & Soofastaei, E. (2015). Gerard Genette and the Categorization of Textual Transcendence. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6 (5) pp.533-537.
- Moran, B. (1991). *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Netflix. (2023). Q3 2023 Earnings Report: Global Streaming Metrics. Netflix Inc.

- Önal, A. (2007). Music in the Context of Intertextuality Intertextuality (Intermusicality). *İdil Journal*, Volume:10, Issue:2, pp. 105-115.
- Özsaray, Y. E. (2021). Bostan ve Gülistan'ın Metinlerarası İlişkiler Bağlamında Safahat'a Yansımaları. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları (Mehmet Akif ve İstiklal Marşı)*, pp.179-209. <https://doi.org/10.30767/diledeara.1048670>.
- Queen. (1970). (Music Group). London: United Kingdom.
- Poets. (2024, December 30). *Paraside Lost Book*. <https://poets.org/poem/paradise-lost-book-iv-argument>.
- Sevindik, O. (2024). The View of Intertextuality in Graphic Design. *South Florida Journal of Development*, v.5, n.11. pp.01-21.
- Shahariar, Md. G. (2023). Intertextuality in Arts and Literature: A Postmodern Phenomenon. *South Asian Research Journal of Arts Language and Literature*, 5(06), pp.190-195.
- Şahin, B. & Ersoy, A. & Kocaoğlu, A. (2023). İçerik Analizi: Nitel ve Nicel Paradigma Açısından Analitik Bir Değerlendirme, *International Education Congress– EDUCongress2023*, Ankara, Türkiye, pp.927-930.
- The Rolling Stones (1968). *Sympathy For The Devil* (Song). Beggars Banquet: Olympic.
- TÜİK (2023). *Türkiye'de Medya Tüketim İstatistikleri 2023*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Yayınları.
- Twain, M. (1884). *The Adventures of Huckleberry Finn*, Istanbul: Türkiye İş Bankası Culture Publications.
- Üner, A. M. (2010). Metinler ve Metinlerarası Okuma: Suskunlar. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(23), pp.196-206.
- Zengin, M. (2016). An Introduction to Intertextuality as a Literary Theory: Definitions, Axioms and the Originators. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*, pp.299-327.

EXPANDED SUMMARY

This article offers a comprehensive analysis of the television series *Good Omens* through the lens of intertextuality and the concept of rewriting. Drawing on Gérard Genette's classifications, the study asserts that no literary or visual work exists in complete isolation, and that *Good Omens* is a prime example of a postmodern text that is deeply rooted in a web of literary, religious, cinematic, and pop-cultural references. Through methods such as quotation, parody, pastiche, and comic transformation, the series constructs a layered and humorous narrative that both entertains and challenges traditional storytelling conventions.

Based on the novel by Neil Gaiman and Terry Pratchett, the series expands upon the book's intertextual richness through visual and narrative techniques. It engages with sacred texts, classic literature, and genre conventions, particularly those of fantasy, science fiction, and apocalyptic cinema. By parodying these traditions, *Good Omens* creates an absurd yet reflective take on themes such as the apocalypse, good and evil, fate, and free will. For instance, the depiction of the apocalypse—traditionally shown as a grave, world-ending catastrophe—is transformed into a chaotic comedy of errors, where the Antichrist is accidentally misplaced and divine beings are more concerned with earthly pleasures than their cosmic duties.

One of the key intertextual strategies used in the series is comic transformation. Serious religious elements such as the opening of the seven seals or the arrival of the Antichrist are

reinterpreted through irony, emphasizing human flaws and bureaucratic miscommunication rather than divine order. Similarly, *Good Omens* satirizes Dante's *Divine Comedy* by portraying hell not as a horrifying place of eternal punishment, but as an inefficient and absurd bureaucracy. The strict moral divisions between good and evil in classical texts are replaced with complex, morally ambiguous characters like Aziraphale and Crowley, whose friendship defies the expected antagonism between angel and demon.

The series also engages in parody and pastiche of cinematic genres. Crowley's persona, for instance, resembles the anti-hero archetype from film noir, while various action scenes parody Hollywood conventions through exaggerated slow-motion sequences and dramatic effects. References to time travel, outdated technology, and the "mad scientist" figure reflect common tropes from science fiction, further broadening the intertextual scope of the series. The study identifies and categorizes these intertextual elements using content analysis, organizing them under headings such as quotation, parody, comic transformation, and pastiche. These categories are supported with numerous examples from the series, which illustrate how *Good Omens* draws upon and reinterprets a wide range of cultural and literary sources. The result is a multi-layered narrative that operates simultaneously as a work of entertainment and as a critical commentary on cultural and philosophical issues.

In addition to religious and literary intertexts, the series incorporates popular culture references—such as the frequent use of Queen songs or satirical depictions of modern society—which make the show more accessible while adding further layers of meaning. By humanizing divine characters and presenting serious themes with irony, the series questions traditional notions of morality and narrative structure. Ultimately, the article concludes that *Good Omens* should not be viewed merely as a piece of entertainment, but as a culturally and philosophically rich text. Its intertextual approach invites viewers to decode references, reflect on moral ambiguity, and appreciate the fusion of high and popular culture. Through its clever use of rewriting and comic reinterpretation, *Good Omens* becomes a unique example of postmodern storytelling—humorous, thought-provoking, and richly layered.

Lu Xun'un "Saçın Hikâyesi" Öyküsünün Çevirisi ve Değerlendirilmesi Translation and Evaluation of Lu Xun's Story "The Story of Hair"

Araştırma Makalesi / Research Article

Selma BAŞKAN* Gülsüm BOZDAĞ**

* Misafir Dr. Öğr. Gör., İzmir Ekonomi Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İzmir, Türkiye, e-posta: baskan.selma@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1249-615X

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Doğu Dilleri Edebiyatları Anabilim Dalı, Çin Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Kayseri, Türkiye, e-posta: acargulsum271@gmail.com

ÖZET

Modern Çin edebiyatının öncülerinden biri olarak kabul edilen Lu Xun, 25 Ekim 1881'de Shaoxing'de doğmuştur. Yazıları, dönemin toplumsal yapısına yönelik sert eleştiriler içermekte ve halkı uyanışa çağırmaktadır. Qing Hanedanlığının emperyalist baskılar altında zayıflaması, Çin toplumunda ayaklanmalara ve yönetim karşıtı hareketlere neden olmuştur. Özellikle 4 Mayıs Hareketi sonrasında edebiyat ve kültür alanında köklü dönüşümler yaşanmıştır. Lu Xun, 20. yüzyıl başlarında Çin'in feodal düzenine, batıl inançlarına ve entelektüel atalete karşı kalemini bir mücadele aracı olarak kullanmıştır. Bu süreçte birçok aydın gibi o da halkın yanında yer almış, yazdığı makaleler ve dergiler aracılığıyla özgürlükçü düşünceleri yaymıştır. Eserlerinde feodal yapıyı eleştirerek bireyin kimlik arayışı, toplumla çatışması ve sosyal baskılar gibi temaları işlemiştir. Doğu ve Batı kültürlerinden edindiği birikim, düşünsel dünyasını şekillendirmiş ve ideal bir insan modeli ile yaşam tarzı tasavvurunu eserlerine yansıtmıştır. Öyküde biçimsel olarak günlük, sade bir dil kullanılmış, zaman zaman ironi ve kinayeli anlatıma yer verilmiştir. Bu çalışmada, Lu Xun'un "Saçın Hikâyesi" adlı öyküsü üzerinden Çin toplumunun modernleşme sürecinde yaşadığı değer çatışmaları incelenmiştir. Saç motifi, birey-toplum ilişkisi, kimlik sorunları ve sosyal uyum baskısını simgeleyen bir araç olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, Lu Xun'un eleştirel bakış açısı, modern Çin edebiyatına katkıları ve dönemin toplumsal yapısına dair tutumu ele alınmıştır. Çalışmada tarihsel eleştiri yöntemi uygulanacaktır. Tarihsel eleştiri yöntemi temel alınarak Lu Xun'un "Saçın Hikâyesi" adlı öyküsü incelenecek; öncelikle yazarın hayatı ve edebî üslubu kısaca tanıtılacak, ardından öykü çevirisi yapılacak ve dönemin tarihsel koşullarının metne etkileri değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Lu Xun, Çin Edebiyatı, Saçın Hikâyesi, 4 Mayıs Hareketi

ABSTRACT

Considered one of the pioneers of modern Chinese literature, Lu Xun was born in Shaoxing on October 25, 1881. His writings contain harsh criticisms of the social structure of the period and call the people to awaken. The weakening of the Qing Dynasty under imperialist pressures led to uprisings and anti-government movements in Chinese society. Especially after the May 4th Movement, there were radical transformations in the fields of literature and culture. Lu Xun used his pen as a tool of struggle against the feudal order, superstitions and intellectual inertia of China in the early 20th century. Like many intellectuals in this process, he stood by the people and spread libertarian ideas through the articles and magazines he wrote. In his works, he criticized the feudal structure and dealt with themes such as the individual's search for identity, conflict with society and social pressures. The knowledge he gained from Eastern and Western cultures shaped his intellectual world and reflected his vision of an ideal

human model and lifestyle in his works. The story uses a simple, everyday language in terms of form, and occasionally includes irony and allegory. This study examines the value conflicts experienced by Chinese society during the modernization process through Lu Xun's story "The Story of Hair." The hair motif is evaluated as a tool symbolizing the individual-society relationship, identity problems, and social conformity pressure. In addition, Lu Xun's critical perspective, his contributions to modern Chinese literature, and his attitude towards the social structure of the period are discussed. The historical criticism method will be applied in the study. Based on the historical criticism method, Lu Xun's story "The Story of Hair" will be examined; first, the author's life and literary style will be briefly introduced, then the story will be translated, and the effects of the historical conditions of the period on the text will be evaluated.

Keywords: Lu Xun, Chinese Literature, The Story of Hair, May 4th Movement

1. Giriş

Çin toplumu 20. yüzyıl başlarında siyasi, kültürel ve toplumsal alanlarda derin dönüşümlerin yaşandığı bir döneme girmiştir. Qing Hanedanlığının uzun süren zayıflama süreci ve Batılı emperyalist güçlerin artan müdahaleleri iç isyanlarla birleşerek merkezi otoritenin çözülmesine yol açmış; bu durum Çin toplumunu modernleşme arayışına yöneltmiştir. Özellikle 1919 yılında patlak veren 4 Mayıs Hareketi, bu dönüşümün önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir.

4 Mayıs Hareketi, emperyalizme karşı yurtsever bir siyasi hareket ve feodalizme karşı kültürel bir harekettir. Temmuz 1914'te Avrupa'da I. Dünya Savaşı patlak verdiğinde, İngiltere'nin müttefiki olan Japonya, Çin'e doğru ilerleyen Almanya'ya karşı savaş ilan etmiştir. Japonya, Alman güçlerinin konuşlandığı Shandong Yarımadası'ndaki Qingdao'yu ele geçirmiş ve Yuan Shikai liderliğindeki Çin hükümetini Ocak 1915'te 21 talepten oluşan bir diziye kabul etmeye zorlamıştır. Talepler arasında Shandong'daki Alman imtiyazlarının devredilmesi ve Japon çıkarlarının güney Manchurya'ya doğru genişletilmesi vardır (Masayuki, 2007). Çin hükümetinin Versay Antlaşması'nda Japonya'nın Çin toprakları üzerindeki taleplerine boyun eğmesi üzerine 4 Mayıs Hareketi, 1919 yılında öğrencilerin öncülüğünde patlak veren, anti-emperyalist bir halk hareketidir. Bu olay, yalnızca dış politikaya yönelik bir tepki değil, aynı zamanda Çin toplumunda köklü bir dönüşümün habercisidir. Qing Hanedanlığının yıkılmasıyla birlikte ortaya çıkan siyasi istikrarsızlık ve merkezi otorite eksikliği, halk arasında değişim arzusunu tetiklemiş; bu durum 1915-1921 yılları arasında etkili olan ve Yeni Kültür Hareketi olarak bilinen, Batılılaşma, bireysel özgürlükler ve bilimsel düşünce gibi temalara odaklanan entelektüel bir dalgayla birleşmiştir (Yılmaz 2021: 219). 4 Mayıs Hareketi kısaca yeni fikirleri, edebi devrimi, öğrenci hareketlerini, Japon mallarının boykotlarını ve yeni aydınlar tarafından savunulan siyasi ve sosyal reformları içeren bir harekettir. Bu harekette iki faktör etkindir: 21 talep ve Shandong Kararı'nın ateşlediği vatansever duygular ve aydınların Çin'i yeniden inşa etmek için Batı medeniyetinin öğrenilmesini savunmaları, Çin'in geleneklerini demokratik görüşlere göre yeniden değerlendirme beklentisine girmeleridir. Farklı fikirler bir araya gelse dahi bu görüşlerin aralarında ana akım yoktur (Zhou, 2019: 8). Bu halk hareketi yalnızca bir öğrenci isyanı olarak değil, aynı zamanda Çin'in geleneksel değerlere, feodal yapıya ve kültürel muhafazakârlığa karşı yöneltilmiş güçlü bir aydınlanma ve modernleşme çağrısı olarak

değerlendirilmiştir. Gelişen tarihi olayların etkisiyle edebiyat estetik bir uğraş olmaktan çıkarak, toplumsal eleştirinin ve düşünsel uyanışın önemli bir aracı haline gelmiştir. Hu Shi, Chen Duxui gibi pek çok yazar, ortaya koyduğu eserlerle toplumu etkilemiş; bu süreçte edebiyat köklü bir dönüşüm geçirerek klasik Çin edebiyatından modern Çin edebiyatına evrilmiştir.

Bu dönemde Lu Xun'un ailesinin yaşadığı sosyoekonomik çöküş ve erken yaşta tanık olduğu adaletsizlikler düşünce dünyasında derin izler bırakmıştır. Bu durum, onun yaşamı boyunca sürecek olan bir tür aydın sorumluluğunun da başlangıcını oluşturmaktadır. Japonya'da tıp eğitimi aldığı sırada, bireylerin fiziksel değil, ruhsal olarak "iyileştirilmesi" gerektiğini fark ederek edebiyata kendini adanmış; yazın yoluyla toplumu uyandırma görevini üstlenmiştir. Bu yönelim, 4 Mayıs Hareketi'nin düşünsel zemininde yer alan bireysel sorgulama, akılcılık ve modernleşme idealleriyle örtüşmektedir (Asia for Educators, t.y.).

Lu Xun'un eserleri, Çin'in geleneksel yapısını, toplumun değişime olan isteksizliğini ve kültürel bağınazlığı eleştiren bir bakış açısı sunmaktadır. Yazar, eserlerinde modern bireyin toplumla kurduğu ilişkiyi ve modernleşme sürecinde karşılaşılan içsel çatışmaları detaylı bir biçimde işlemektedir. "Saçın Hikâyesi" öyküsü Lu Xun'un tüm eserlerinde gördüğümüz gibi Çin toplumunun geleneksel yapısına ve bireysel kimlik arayışlarına ilişkin eleştiriler içermektedir, ancak bu öyküde Lu Xun'un diğer öykülerinden farklı olarak saçlarını uzatıp örme kuralına sıkı sıkıya bağlı olan Mançu yönetimine tepki olarak sembolik anlatım aracılığıyla bireysel bir başkaldırı olduğu gözlenmiştir. kültürel dönüşüm süreçlerini yansıtmaktadır. Eser yalnızca edebi açıdan değil, aynı zamanda dönemin toplumsal ve kültürel bağlamı içinde bir dönüşümü gözler önüne sermektedir. "Saçın Hikâyesi", içeriksel olarak bireyin yalnızlığı, toplumsal normlara karşı duyduğu yabancılaşma, geçmiş ile gelecek arasında sıkışmışlık ve değişime duyulan isteğin eyleme dönüşmemesi gibi konuları işlemesi nedeniyle hem birey-dönem arasındaki ilişki açısından hem tarihi açıdan önem taşımaktadır. Anlatıcının iç monologları ve kararsızlık hâli, sadece kişisel bir bunalımı değil, aynı zamanda dönemin aydınlarına yönelttiği bir eleştiriyi de yansıtmaktadır. Bu bağlamda Lu Xun, yalnızca bir yazar değil, aynı zamanda dönemin entelektüel dönüşümüne yön veren bir düşünce adamı olarak öne çıkmaktadır.

Çalışmanın konusu olan "Saçın Hikâyesi", tarihsel eleştiri yöntemi çerçevesinde ele alınmıştır. Dolayısıyla öykü, yalnızca bireysel bir iç çatışmanın temsili olarak değil, aynı zamanda dönemin siyasal ve toplumsal yapısını yansıtan bir anlatı olarak karşımıza çıkmaktadır. Okurun eseri tam anlamıyla kavrayabilmesi eserin yazıldığı dönemin koşulları ve yazarın ne amaçla eseri ele aldığı hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Tarihsel eleştiri kapsamında yazarın hayatı, karşılaştığı zorluklar eserin açıklanmasında kolaylık sağlamakta, eserin ortaya çıkışı ve sonuçları önemli yer tutmaktadır (Moran, 1999, 79). Çalışmada tarihsel eleştiri yöntemi doğrultusunda 4 Mayıs Hareketi ile birlikte dönemin Çin toplumu ve içinde bulunduğu koşullar ve Lu Xun'un yaşamı, edebi anlayışı ve düşünsel yönelimi hakkında bilgi verilerek, yazarın metne yansıyan bakış açısı ele alınmıştır.

2. Modern Çin Edebiyatının Dönüşümü

Çinliler, tarih boyunca bilgi ve belgeleri kaydetmek amacıyla başlangıçta taş ve kemik gibi sert yüzeyler üzerine, daha sonra ise bambu çubukları ve parşömen üzerine yazı yazarak, son olarak da kendi icatları olan kâğıdı kullanarak son derece kapsamlı bir arşiv geleneği oluşturmuşlardır. Çinliler tarafından tutulan bu arşiv nesilden nesle aktarılan oldukça zengin bir arşivdir. Yazı sadece önemli olaylar ve belgeler için kullanılmamış aynı zamanda edebiyata da çok büyük bir katkı sağlamıştır. Çin edebiyatı bambu rulolardan yapılan kitaplardan, basılabilen kitaplara kadar belirli dönemlerde edebi ilerleme kaydetmiştir (Ünal Chiang, 2016, 136).

Klasik Çin edebiyatı, ağır ve karmaşık bir dil yapısına sahip olması nedeniyle anlaşılması ve yazımı oldukça zordur. Ancak Çin'de modernleşme hareketlerinin başlamasıyla birlikte, edebiyat alanında da önemli değişiklikler yaşanmış; klasik edebiyatın zorlayıcı anlatımı yerine, halkın daha kolay anlayabileceği sade bir dille (白话文 Báihuàwén) kaleme alınan eserler ön plana çıkmıştır (Hu Hui, 2020).

Sade Dil Hareketi ile birlikte dilde sadeleşme süreci de resmen başlatılmıştır. Yeni Gençlik Dergisi'nin basılması Çin'de "Yeni Kültür Hareketi'nin" başlangıcı olmuştur. Lu Xun, Hu Shi, Chen Duxiu gibi dönemin pek çok aydını bu dergi etrafında toplanmıştır. Bu aydınlar¹ "bilim" ve "demokrasi" kavramlarını savunmuş, uzun yıllardır Çin'de hâkim olan feodalizme tepki göstermişlerdir. Eski geleneksel edebiyatı tamamen ortadan kaldırıp yeni geleneksel edebiyatı oluşturmak üzere çalışmışlardır. Kültürel bir değişikliği de esas alan bu hareket Çin feodal düşüncesine karşı çıkmış, dönemin geleneksel kültürünü ve değerlerini de ele almıştır. Eşitlik, özgürlük gibi Batı dünyasının kavramları Çin'e yedirilmeye çalışılmıştır (Dan 2016: 204).

Kısa bir süre sonra², "Yeni Kültür Hareketi" ile Edebiyat Devrimi gelişme göstermiştir. Bu hareketin savunucularından Hu Shi'ya (胡適 1891-1962) göre, klasik Çin edebiyatı eski gücünü kaybetmektedir dolayısıyla edebiyatın dili değişmelidir. Hu Shi yazmış olduğu "Edebiyat Reformu Üzerine Öneriler" makalesinde edebiyat reformu üzerine "sekiz öneride"³ bulunmuştur. Chen Duxiu (陈独秀 1879-1942), Hu Shi'ya karşılık olarak "Edebiyat Devrimi Üzerine" başlıklı bir makale yayımlamıştır. Hu Shi sekiz önerisinin yanı sıra edebiyat devrimine biçim ve içerik bakımından katkıda bulunacak "üç ilke" sunmuştur. Bu ilkeleri ise şu şekilde ifade etmiştir: "Süslü ve aristokrat edebiyatı yıkıp, halk için daha

¹ Dilin sadeleştirilmesi yalnızca bir dil reform değil, aynı zamanda düşünsel bir devrim olarak değerlendirilmiştir. Qian Xuantong, Liu Bannong, Lu Xun, Chen Duxiu, Hu Shi gibi hareketin temel savunucuları, klasik yazı dili olan wényánwénin halktan kopukluğunu eleştirerek, bu dönüşümü halkın bilinçlenmesi ve toplumsal ilerleme için bir gereklilik olarak görmüştür (Wang, 2013). Sade Dil Hareketini savunmayanlar ise, bu ani kopuşun kültürel hafızayı ve edebî derinliği zayıflatacağını ileri sürmüştür. Liu Shiwei ve Zhang Binglin gibi isimler klasik dili (wényánwén) bir bilgi ve kültür taşıyıcısı olarak görmekte ve bu nedenle sadeleştirme hareketini kültürel bir tehdit olarak değerlendirmektedir (Zarrow, 2012, 165).

² Edebiyat Devrimi, 1917 yılından itibaren 1920'lerin başlarına kadar etkisini sürdürmüştür (Mair, 1991, 743).

³ Hu Shi'nin Sekiz Önerisine göre, edebiyat gerçek duygu ve düşünceleri içeren somut yazılar olmalıdır. Yazarlar, eski edebi gelenekleri taklit etmekten kaçınmalı, bunun yerine çağdaş ve kişisel anlatımı tercih etmelidir. Edebi üretimde dilbilgisi kurallarına riayet edilmeli; yazılar sebepsizce hüznü temalardan uzak durmalıdır. Özellikle genç yazarların, ölüm gibi konulara gereksizce eğilmesinin önüne geçilmesi gerektiği vurgulanır. Klişe ifadelerden ve aşırı edebi göndermelerden uzak durulmalı; çünkü bu tür yaklaşımlar metnin anlaşılabilirliğini azaltır. Sözcüklerin ahenkli ve uyumlu olması zorunlu değildir; asıl amaç doğruluk ve özgünlüktür. Son olarak, edebiyat dili olarak konuşma dilinden (白话 báihuà) kaçınılmamalı, aksine halkın anlayabileceği bir dille yazılmalıdır (Mair, 2017).

tanıdık ve lirik bir edebiyat inşa etmek, basmakalıp ve cafcacılı klasik edebiyatı yıkıp, daha taze ve içten bir gerçekçi edebiyat inşa etmek, anlaşılması zor ve çetrefilli dağ ve orman edebiyatını yıkıp, popüler bir sosyal edebiyat inşa etmektir" (Dan, 2016, 205).

Jing Guan ve onun gibi birçok kişi, Chen Duxiu ve Hu Shi'nın fikirlerini desteklemek için dergiler kurmuş, makaleler yayınlamıştır. Chen Duxiu önderliğinde Yeni Gençlik Dergisi, yine Li Dazhao ile Chen Duxiu editörlüğünde Haftalık gibi dergiler yeni geleneksel edebiyatın ilerlemesine katkı sağlamıştır (Foster, 2014, 19).

Zhou Zuoren (周作人 1885-1967) yeni geleneksel edebiyatın "insan yönelimli bir edebiyat" olması gerektiği yönündeki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: "Edebiyatın doğası insanı yeniden keşfetmek üzerinedir ve edebiyatın temel amacı sağlıklı ve çok yönlü bir insan doğası geliştirmektir" (Dan 2016: 205). Oluşturulmak istenen yeni geleneksel edebiyat, bireylerin ve toplumun gerçeklerine odaklanmalı, özellikle de alt sınıf mensuplarının yaşam koşullarını yansıtmalıdır. Bununla birlikte, toplumun çeşitli sorunlarını ele alarak edebiyat aracılığıyla bireyleri ve toplumu dönüştürmeyi amaçlamalıdır.

Hümanizm, Zhou tarafından edebiyatın içeriğini daha belirgin hale getirmek amacıyla dolaylı bir şekilde Çin'e taşınmıştır. Zhou "Sıradan İnsanların Edebiyatı" (Haftalık, Sayı 5, 1919) adlı makalesinde hem hümanizmi hem de bireyciliği modern Çin edebiyatının önde gelen ruhu olarak önermiş ve onun insan odaklı anlayışı "her şeyi insana dayandıran bireysel bir ideoloji" olarak tanımlamıştır. Bu anlayış, birey ile toplum arasında karşılıklı faydaya dayanan, evrensel ve kapsayıcı bir hümanizmi esas alır (Leung, 2019, s. 93). Zhou, edebiyatı birey merkezli bir perspektifle ele alarak onu doğrudan hayatla ilişkilendiren özgün bir anlayış geliştirmiştir. Zhou'ya göre edebiyat; bireyin duygularını, yaşamını ve iç dünyasını yansıtan bir faaliyet olmalıdır. Yeni geleneksel edebiyatın içerik ve biçim açısından temel yönelimi, "insan odaklı edebiyat" kavramıyla özetlenmiş; bu doğrultuda, edebiyatın amacı ve toplumsal işlevi açık bir biçimde tanımlanmıştır (Kement, t.y., 2).

2.1. 4 Mayıs Yeni Kültür Hareketi ve Edebiyata Etkisi

Çin'de 19. yy. ve sonrasında gerek siyasal gerek toplumsal açıdan pek çok gelişme yaşanmıştır. Bu dönemde yarı sömürge haline gelen Çin'i Batı etkisinden kurtarmak amacıyla isyanlar çıkmış, devrimci faaliyetler görülmüştür (Bekcan, 2017, 374). Almanya'nın mağlup olmasına rağmen Shandong üzerindeki hakları Japonya'ya devretmek istemesine sesini çıkarmayan Pekin hükümetini protesto etmek amacıyla öğrenciler tarafından Çin tarihinde ilk defa 4 Mayıs 1919 yılında bir grev başlatılmıştır. Bu grevi işçi sınıfı da desteklemiştir. Çin heyeti, imzaların zorlayıcı şartlar altında atıldığını dile getirse de müttefik güçler bu anlaşmayı geçerli ve bağlayıcı kabul etmiştir (Keay, 2011, 493). Bu gelişmelerin tetiklediği toplumsal uyanış, yalnızca siyasi bir direnişle sınırlı kalmamış; kültürel alanda da derin etkiler yaratmıştır. 20. yüzyılın başlarında toplumu pek çok yönden etkileyen bu hareket; bilim, insan hakları ve özgürlük gibi kavramları savunan Yeni Kültür Hareketi'ne de zemin hazırlamıştır (Ünal Chiang, 2017, 41). Bu yıllarda Çin'in karşı karşıya olduğu siyasal ve kültürel krizler, yalnızca siyasi bir reform ihtiyacını değil, aynı zamanda köklü bir edebi devrimi de zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda "yeni bir edebiyat yaratma" arzusu, 4 Mayıs Hareketi'nin ve onu çevreleyen Yeni Kültür Hareketi'nin temel hedeflerinden biri haline gelmiştir. Her ne kadar bu dönüşümün

başlangıcı olarak genellikle 1917 yılı kabul edilse de, Chen Duxiu ve Hu Shi gibi öncüler tarafından da belirtildiği gibi, bu hareketin düşünsel temelleri daha erken dönemlere, “kurgu devrimi” ve “şiir devrimi”ne kadar uzanır. Çin’de 4 Mayıs Hareketi ve onun edebi izdüşümü olan Yeni Kültür Hareketi, yalnızca klasik edebi yapıya karşı bir başkaldırı değil, aynı zamanda ulusal kimliği yeniden inşa etmeye yönelik modern ve toplumsal sorumluluk taşıyan bir edebiyatın inşasını hedeflemiştir. Bu süreç, bireysel yazarlık pratiğini kolektif bir kültürel ve ideolojik göreve dönüştürmüş; edebiyat, reform ve devrim söylemlerinin önemli bir bileşeni hâline gelmiştir (Cheng, 1977, 71–72).

Hareketin etkisiyle birlikte, edebi dilin sadeleştirilmesine yönelik güçlü bir eğilim ortaya çıkmış; böylece, yalnızca soyluların ve aydın çevrelerin anlayabildiği klasik Çince yerine, halkın da anlayabildiği sadeleştirilmiş ve günlük konuşma diline yakın bir yazı dili benimsenmiştir. Bu dilsel dönüşüm, edebiyatı daha geniş kitlelere ulaştırarak kamusal bir araç haline getirmiştir. Aynı zamanda, geleneksel edebi anlayışlar yerini modern, birey merkezli ve toplumcu yaklaşımlara bırakmış; yazarlar, yenilikçi ve özgürlükçü temaları ele alan eserler üreterek edebiyatın hem estetik hem de toplumsal işlevini yeniden tanımlamışlardır.

2.2. Lu Xun’un Hayatı

Asıl adı Zhou Zhangshang olan Lu Xun 25 Ekim 1881 yılında Shaoxing’de dünyaya gelmiştir. O dönemde ülkede feodal bir düzen vardır ve geleneksel kültür hâkimdir. Lu Xun’un ailesi eskiden beri edebiyatla ilgilenmiş ve o da küçük yaşta edebiyata ilgi duymaya başlamıştır. Yazları köyde yaşayan anneannesini ziyaret ettiği zamanlarda kırsal hayatı tecrübe etmiştir. Maddi sıkıntı çekmeseler de ilerleyen zamanlarda babasının hastalanması, tedavi için harcamaların artması ekonomik durumlarını kötü etkilemiştir. Alkol ve afyon bağımlısı olan büyükbabası Zhou Fuqing rüşvet sebebiyle tutuklanıp hapis cezası alınca, babası Zhou Boyi kamusal mesleklerden men edilmiş ve aile 1890’lı yılları ekonomik zorluklarla geçirmiştir (Sayar, 2022, 124). Yaptığı okul değişiklikleri sırasında tanıştığı eserler Lu Xun’un modern yaşam fikrine yönelmesini sağlamıştır. Tarih, matematik, coğrafya, resim ve beden gibi birçok ders almış, ayrıca felsefe ve sosyoloji ile de yakından ilgilenmiştir. Bunun yanında sağlık, kimya alanlarında da kitaplar okumuştur, araştırmaları ve karşılaştırmaları neticesinde Çinli hekimlerin hastalarını ilaçlarla yanılttığını kavrayan Lu Xun, tıp alanına yönelmiştir. 1902’de mezun olduktan sonra Qing Hükümeti tarafından Japonya’ya gönderilmiş ve 1904-1906 yılları arasında tıp eğitimi almıştır (Kalkır, 2021, 3). Çin’deki devrimci harekete yardımcı olacağına inanmış ancak bir haber filminde Rus-Japon Savaşı’nda ezilen Çinlilerin durumunu görünce derinden etkilenmiştir. Kısa bir süre sonra Lu Xun Tıp Fakültesi’nden ayrılmıştır, çünkü yazdığına göre, “bu slayt bana tıp biliminin aslında o kadar da önemli olmadığına ikna etti. Zayıf ve geri kalmış bir ülkenin insanları, ne kadar güçlü ve sağlıklı olursa olsunlar, bu tür boş gösterilerin sadece örnekleri ve tanıkları olarak hizmet edebilirlerdi ve birçoğunun hastalıktan ölmesi mutlaka üzücü bir durum değildi. Bu nedenle en önemli şey onların ruhunu değiştirmekti ve o zamanlar edebiyatın bu amaca ulaşmak için en iyi araç olduğunu hissettiğimden bir edebiyat hareketi başlatmaya karar verdim.” Bu 1906 yılında gerçekleşti (Xianyi, Yang, 1980, 12-13). Lu Xun Japonya’da çalışmalarını sürdürürken, ülkede ayaklanmaların arttığı ve hanedanlığın yıkılmak üzere olduğu haberini almasıyla Qing Hanedanlığının keskin kuralı olan

saç örgüsünü kesmiştir (Pollard, 2002, 23). Lu Xun, Çin halkının temel sorununun fiziksel değil, zihinsel ve ruhsal bir zayıflık olduğunu düşünmektedir, bu nedenle kendi tabiriyle "cahil ve zayıf" olan Çin halkının bedenlerinin değil, ruhlarının tedavi edilmesi gerektiğine inanmış ve tıp öğreniminden vazgeçerek edebiyata yönelmiştir (Kalkır, 2021, 4). Sağlıklı düşünen bireyler olmazsa sağlıklı bir gelecek kurulamayacağını düşünen Lu Xun, edebiyatıyla insanları harekete geçirmek istemiştir. Yurtdışında olmasının avantajıyla devrimci edebiyat çalışmalarına başlamıştır. Onun bu kararı, bireylerin zihinsel dönüşümünün toplumsal ilerleme için ön koşul olduğu fikrine dayanmaktadır.

2.3. Lu Xun'un Çağdaş Çin Edebiyatına Katkıları

Ulusal karakteri yeniden şekillendirme fikrini ortaya atanlardan biri olan Lu Xun, edebi fikirleriyle çağdaş Çin edebiyatının gelişmesine, edebiyatta biçimsel olarak modernleşme ve edebiyat aracılığıyla halkı düşünmeye, sorgulamaya ve direnmeye teşvik etmek gibi katkılar sağlamıştır. Ulusal karakter fikri bu dönem edebiyatının karakterini ve ruhunu yansıtmaktadır, bu fikrin oluşumunda Lu Xun'un yaşam deneyimleri önemli bir rol oynamıştır. Lu Xun'un küçük yaşta geleneksel kültürü ve halk kültürünü tanınması, Japonya'da batı kültürünü tecrübe etmesi kendi düşüncesinin oluşmasında etkili olmuştur. Ulusal karakteri yeniden şekillendirme fikri sadece bakış açısı değil, aynı zamanda kaleme aldığı eserlerinin de ana konularındandır. Halkın zayıflığını ortaya çıkardığı önemli hikâyelerinden biri olan Ah Q'nun Gerçek Hikâyesi'nde Çin halkının ulusal karakterini yeniden şekillendirme fikrini harekete geçirmiştir (Dan, 2016, 208). Lu Xun daha sonra yazdığı hikâyelerinde toplumda uzun zamandır süregelen feodal sistem sebebiyle bilgisizlik ve hissizlik olduğunu ve bunun sonucunda bir takım sorunlu kişiliklerin oluştuğunu vurgulamıştır. Hikâyelerinde farklı yaklaşım ve yazım türleri denese de feodal düzeni eleştirmeyi bırakmamıştır. Lu Xun'un yazdığı kısa hikâyeler çağdaş Çin edebiyatının gelişmesini sağlamıştır.

Liu, Lu Xun'un edebi kimliği ile ilgi görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir (Liu, 2016, 18):

"Lu Xun'un romanları esas olarak Çin feodal tarihinin karanlığını ve zulmünü açığa çıkarır, feodal sistemin ve feodal kültürün zehirlenmesini insanlara karşı eleştirir ve Çin ulusal karakterindeki "aşağılık" ile yüzleşir, derin ideolojik, güçlü savaş ve üstün sanatsal kaliteye sahiptirler. (...) Mao Zedong bir keresinde Lu Xun'u şu şekilde yorumlamıştır: "Lu Xun, Çin Kültür Devrimi'nin ustasıdır. O sadece büyük bir yazar değil, aynı zamanda büyük bir düşünür ve büyük bir devrimcidir. (...) Bu, sömürge ve yarı-sömürge halkının en değerli karakteridir. Lu Xun, kültürel cephede tüm ulusun çoğunluğunu temsil eder ve düşmana karşı saldırıya geçen en doğru, cesur, kararlı, sadık ve endişe verici eşi görülmemiş ulusal kahramandır. Lu Xun'un yönü, Çin ulusunun yeni kültürünün yönüdür."

Çağdaş Çin edebiyatının hem kurucusu hem öncüsü olarak kabul edilen Lu Xun'un eserleri dil ve örtük anlatım ve dolaylı eleştiri gibi anlatım teknikleri açısından çağdaş Çin edebiyatının önemli bir modelidir. Onun eserleri, klasik edebi formlardan uzaklaşarak sadeleştirilmiş bir dil ve çağdaş anlatım biçimleriyle kaleme alınmış; böylece yeni edebi anlayışı somut biçimde yansıtmıştır. Bu yüzden Lu Xun'un hem çağdaş Çin edebiyatına hem de çağdaş Çin kültürüne yaptığı katkılar yadsınamaz bir gerçektir. Lu Xun'un kültüre katkısı, yalnızca yazarlıkla sınırlı değildir; onun kalemiyle ortaya koyduğu zihinsel ve kültürel devrim, çağdaş Çin'in hem düşünsel hem de ahlaki temel taşlarından biri olarak kabul edilir. Öyle ki Mao Zedong, Lu Xun hakkında yaptığı değerlendirmede onu yeni Çin kültürünün en güçlü

temsilcisi ve kültürel devrimin başkomutanı olarak nitelendirmiştir. Mao'ya göre Lu Xun, halkın büyük çoğunluğunu temsil eden, düşmana karşı kültürel cephede en doğru, cesur, kararlı ve ateşli ulusal kahramandır. Bu bağlamda, Lu Xun yalnızca bir edebiyatçı değil, aynı zamanda eski kültürü yıkıp halk için yeni bir kültür kurma mücadelesinin öncüsüdür. Onun hayatı, emperyalizme ve sömürü düzenine karşı verilen kültürel savaşın simgesi olarak değerlendirilmiştir (Kuo, 1967, 37).

3. “Saçın Hikâyesi” Adlı Öykünün Çevirisi ve Değerlendirilmesi

“Saçın Hikâyesi” adlı öykü ilk olarak 10 Ekim 1920’de Xue Deng tarafından Yeni Haber Gazetesi’nde yayınlanmıştır. Hikâye birinci tekil şahıs anlatıcı tarafından aktarılmaktadır. Anlatıcı, olayların dışında olan bir gözlemci değil; doğrudan zihinsel çatışmalarını ve içsel çözümlemelerini okuyucuya aktaran biridir. Hikâyedeki N karakterinin monoloğu, yalnızca edebi tür nedeniyle gizlenmiş haliyle, aslında doğrudan Lu Xun’e aittir. Bu öykü, yalnızca on yıl önce onunla yakın ilişkide bulunanların bilebileceği düzeyde otobiyografik nitelik taşımaktadır. Ayrıca yazar, bu kurmaca metne dair genel okuyuculara yönelik bir çözümlemeyi, hikâyeden on beş yıl ve olaylardan yirmi beş yıl sonra sunmuştur (Chou, 2007, 433). Hikâyede mekân ve zaman algısına bakıldığında mekân fiziksel bir yerden daha çok zihinsel bir ortamdır. Zaman kurgusu doğrusal değildir. Hikâye bir pazar sabahında başlar; anlatıcının takvimi çevirmesiyle zihinsel tetiklenme gerçekleşir ve zaman geriye dönüşlerle birçok zaman dilimine ayrılır. Bu geriye dönüşler, anlatıcının geçmişte yaşadığı zihinsel süreçleri ve mücadeleyi ortaya koymaktadır. Hikâyede saç, yönetime boyun eğmeyi temsil ederken, saç kesme eylemi karakterin içsel dönüşümünü, geçmişle ve otoriteyle hesaplaşmayı, bireysel özgürlük arayışını temsil eder.

Pazar sabahı, bir gecelik takvimi meydana çıkardım, o yeni olana baktım bir daha baktım ve dedim ki: (Lu, 2015, s. 44)

Çin’de eski zamanlardan beri kayıt tutmuşlardır. Öykünün ilk cümlesinde takvimden kastı o günün eski kayıtlarının tutulduğu takvimdir. Pazar sabahı dahi odasında işlerle ilgilenmesi, Çinlilerin ne kadar çalışkan ve işlerine bağlı olduğuna işaret etmektedir.

“Ah, onuncu ayın onuncu günü, bugün aslında Çin Ulusal Günü. Ama burada hiç kayıt yok!” (Lu, 2015, s. 44)

10 Ekim Çin’de “Çift On Bayramı (双十节 Shuāng Shí Jié)” olarak da bilinir. Çin Ulusal Günü olarak kayıtlara geçmiştir ve her yıl kutlanmaktadır. O yüzden takvimde kayıt görememesi onu oldukça şaşırtmıştır. Yazar bu cümleleri ironik eleştiri anlamı taşımaktadır.

Kıdemlim Bay N, sohbet etmek için odama geldiği sırada, bu sözümü duydu, çok mutsuz bir şekilde bana dedi ki:

“Haklılar! Onlar hatırlamıyorlar; sen hatırlıyorsan ne olmuş ki?” (Lu, 2015, s. 44)

Çin kültüründe kendisinden yaşça büyük ya da rütbe olarak üstün olan kişilere saygı ifadeleri kullanılır. Bay N için kıdemlim sıfatı kullanılmış. Sözleri duyduğunda mutsuz olmuştur çünkü Ulusal Günde yaşanmış kötü hatıraları aklına gelmiştir ve o zamanların

unutulmuş ya da kaydının tutulmamış olmasına hak vermiştir, bu hak veriş pesimist bir kabulleniş temsil etmektedir, karışıl olarak cevap veren Bay N esasında pasif toplumsal bilinci temsi etmektedir.

Bay N'nin karakteri biraz asabiydi, sık sık sebepsizce sinirlenirdi, kafa tutan pişkin sözler söylerdi. O zamanlarda, onun sürekli kendi kendine konuşmasına ve onaylamamasına izin verirdim; tartışmayı tek başına bitirir, unuttur giderdi. (Lu, 2015, s. 44)

Sebepsiz yere sinirlenmesi, öfkesinin çabuk geçmesine sebep olur, biraz üzerine konuşup sinirini boşalttıktan sonra unutulması kolaylaşır. Bay N'nin asabi bir karakter olması ve kendisinden kıdemli olması nedeniyle ona karşılık verip öfkesini arttırmak yerine sessiz kalmıştır. Bay N esasında toplumun belirli bir kesimini temsil etmekte ve birey ve toplum arasındaki iletişimsizlik somut bir şekilde ortaya konmaktadır.

O dedi ki:

"En çok Pekin Ulusal Günü'nün durumuna hayranım. Sabah, polis kapıya vardı, ilkeyi söyledi 'Bayrak asımı! Bayrak asımı!' evlerin çoğundan tembel tembel dolanarak bir vatandaş çıkıp geldi, bir parça alacalı kumaş çıkardı.⁴ Geceye kadar hep böyleydi, bayrağı aldıktan sonra kapılar kapandı; birkaç ev yanırlıkla unutuldu, ikinci günün sabahına kadar asıldı." (Lu, 2015, s. 44)

Bu paragrafta Bay N'nin Ulusal Günde olan hatıraları anlatılmaktadır. İlk cümlesinde her ne kadar bugüne dair duyduğu kötü hisleri olsa da aslında hissettiği hayranlığı açıkça ifade etmiştir. Sabah bir ilkeyle, polislerin kapı kapı dolaşıp önceden alacalı kumaş dedikleri bayrakları astırması ve her evden mutlaka bir bayrak çıkarılıp asılması günün özel ritüellerindendir. Her evde mutlaka bayrak asılmıştır, unutilan ev olursa ertesi sabah kontrol edilmiş ve onlar da bayraklarını asmıştır. Bu durum bireyin devletle ve toplumla olan ilişkisini tematik olarak ortaya koymaktadır.

"Onlar anmayı unuttu, anma da onları unuttu!" (Lu, 2015, s. 44)

Şimdilerde insanların bu hazırlıkları ve ritüelleri unutmasından dem vurmuş olabilir veya aynı zamanda tarihte unutilup gidenler de kastedilmiş olabilir. Burada bir netlik yoktur.

"Ben de anmadaki birini unuttum. Eğer hatırlarsam, o ilk Çin Ulusal Günü öncesi ve sonrasındaki şeyleri, hepsi kalbimde, beni dengesiz yaptı." (Lu, 2015, s. 44)

Bay N ne kadar unuttum dese de sonrasında hatırlarsa dengesinin bozulacağını söylemesi aslında o kişiyi hala unutamadığını göstermektedir. O kişi ve o zamanlar yaşanmış şeyler Bay N'yi derinden etkilemiş hatta psikolojik dengesini bozmuştur, bu yüzden unutmak istemektedir. Bu durum sadece kişisel bir anı değil, aynı zamanda Çin toplumunun geçirdiği tarihî dönüşümlerin ve toplumsal travmaların birey üzerinde bıraktığı etkilerin yansımasıdır.

⁴ 1927 Devrimi'nden sonraki eski Çin'in ulusal bayrağını ifade eder, beş renkli bayrak (kırmızı, sarı, mavi, beyaz ve siyah) olarak da adlandırılır.

“Birçok yaşlı insanın yüzü, gözümün önünde uçtu. Birkaç genç on yıldan fazladır çok çalışıp koşturdu, gizli bir kurşun onun hayatını aldı; birkaç genç isabet edemediler, bir aydan fazla işkence gördüler; birkaç genç uzakları özledi, aniden izin hepsi yok oldu, cesedin nereye gittiği bile bilinmedi.” (Lu, 2015, s. 44-45)

Bay N bu paragrafta hatırında kalan bazı kişi ve olayları dile getirmektedir. Hatırladıklarını söyleyiş şeklinden olayları eksik hatırladığı, kişilerin silüetinin ya da yüzünün tam net olmadığı anlaşılmaktadır. Birçok kişinin gözünün önünden geçmesi, aslında onların Bay N için ne kadar önemli olduğunu ya da onda ne kadar derin izler bıraktığını göstermektedir. Çalışıp koşturan gençler, ülkenin içinde bulunduğu durumdan kurtulması için çabalayan öğrencileri, gençleri ve aydınları yani direniş gösteren halkı simgelemektedir. Bazılarının direnişte, ansızın gelen bir kurşunla ölmesi, bazılarının yakalanıp cezalandırılması Bay N’de büyük etki uyandırmıştır.

Uzaklara duyulan özlemle söylenmek istenen özgürlüğe duyulan özlemdir. Çünkü dönemin siyasi durumunda özgürlük çok uzakta olarak düşünülmektedir. Aynı zamanda cezalandırılan kişilerin esaret anında ailesini ve özgürlüğünü özlemesi de kastedilmektedir. Bu uğurda ölen kişilerin cesedinin nerede olduğunun dahi bilinmemesi toplumda, orduda ve dönemin yönetiminde gördükleri değeri net bir şekilde ortaya koymaktadır. İzlerinin hemen yok olması kişilerin ne kadar önemsiz görüldüğünü, kolay unutulduğunu göstermektedir.

“Onlar toplumun zulmünde bir ömür geçirdiler; şimdilerde onların mezarları da unutulmaktan yavaş yavaş düzleşti.” (Lu, 2015, s. 45)

Baskıcı bir yönetim ve bu baskıyla yaşamaya alışmış baskıcı, tutucu toplumun davranışları ve fikirleri zulüm olarak görülmektedir. Bu işkenceyle yaşayan kişilerin de unutulup gidilmesinden hayıflanmaktadır. Çünkü onların bir ömür bu şekilde yaşaması Bay N’nin gözünde değerli olmalarını sağlamaktadır. Genel olarak eleştirdiği toplumsal yapının birey üzerindeki olumsuz etkisi ve modernleşme sürecindeki toplumsal çelişkiler bağlamında değerlendirilebilir.

“Bunları hatırlamaya dayanamıyorum.” (Lu, 2015, s. 45)

Hatırladıklarının onun için dayanılmaz olması, onun bu konuyu konuşmaya devam etmesini engellemektedir.

“Hatırladığımız gurur verici olaylardan konuşalım.” (Lu, 2015, s. 45)

Büyük bir üzüntüyle bahsettiği olaylar onun için gurur kırıcı da olmaktadır. Bu sebeple gurur verici onu daha iyi hissettiren olaylardan bahsetmek istemektedir.

Bay N aniden gülümsedi, elini uzatıp başına dokundu, yüksek sesle şöyle dedi:

“Benim ilk Ulusal Gününden beri en çok gurur duyduğum : yolda yürürken insanlar tarafından tekrar azarlanmadım.” (Lu, 2015, s. 45)

Aniden gülüp yüksek sesle konuşması, onun gerçekten mutlu eden bir şeyler hatırladığını göstermektedir. Dönemin en büyük sorunu, saç şeklinin oluşturduğu bir problem olduğundan anılarını hatırlamasıyla birlikte, eliyle başına dokunmaktadır.

Ulusal Günden sonra yolda halk tarafından eleştiriyeye maruz kalmamak bile onu mutlu etmiş, gururunu okşamıştır. Baskıcı dönemin tutucu halkı farklı ya da yenilikçi hareketler ve görüşlere ağır eleştirilerle yaklaşmışlardır. Bu eleştirilere, hatta bazı zamanlar kötü sözlere kadar gidebilen söylemlere katlananlardan birisi de Bay N olmuştur.

"Eski dostum, sen de biliyorsun ki saç biz Çinlilerin değerlisi ve düşmanı, eskiden günümüze kaç kişi boşuna çile çekti!" (Lu, 2015, s. 45)

Saç şekli yönetimin belirlediği gibi olmalıdır. İnsanların saçlarını istenilen şekilde yapması yönetime olan bağlılıklarını göstermektedir. Eğer saçın şekli farklıysa yönetime başkaldırmış sayılmaktadır. Bir yandan da "saç ataların yadigârı"⁵ düşüncesi hâkimdir. Bu yüzden saçın şekli büyük önem arz etmektedir. Saç, hem geçmişin taşıyıcısı hem de onunla hesaplaşmanın zorunlu bir parçasıdır. Bu bağlamda, saç motifinin hikâyedeki rolü yalnızca estetik değil; aynı zamanda politik, kültürel ve psikolojik boyutlara sahip derinlikli bir simge olarak değerlendirilebilir.

"Bizim antik çağdaki eski insanlarımız, görünüşte saç çok küçümsemiş. Ceza hukukuna göre, en önemli doğallık kafadır, en ağır ölüm cezası ikinci olarak da üreme organı cezasıdır, bu yüzden hadım etme ve infaz da korkutucu cezalardandır. Saçları kazımaya gelirsek, o hemen hemen hiçbir şey,⁶ yine de dönüp baktığımda, kel kafa derileri yüzünden kaç kişinin hayatları boyunca toplum tarafından ayaklar altına alındığını bilmiyorum." (Lu, 2015, s. 45)

Mançuların geleneğine göre saçların sadece arka kısmının bırakılarak örülmesi ve diğer kısımların tıraşlanması gerekmektedir. Bu saç stili zoraki bir şekilde Çin halkı üzerinde uygulanmıştır. Saçlarını kesmek istemeyenlere ağır cezalar verilmiştir. Bu baskıya direnen kişiler ölüm gibi ağır cezalarla cezalandırılmıştır. Hatta saç stili değişimi zamanlarında "Saçını kestirmeyen, kellesini kestirir." diye bir söz yayılmıştır (Yolaç 2016: 200). Saçlarını kestirenler aşağılanmış hissetmiş, kestirmeyenler aldıkları cezalarla toplumun eleştirilerine maruz kalmışlardır. Saç kazıtma eylemi, görünüşte hafif bir ceza olsa da simgesel düzeyde bireyi damgalama, itibarsızlaştırma ve toplum dışına itme işlevi görmektedir. Bu da saçın, bireyin toplumsal kimliğini taşıyan güçlü bir kültürel sembol olduğunu gösterir.

*"Devrimi anlattığımızda, Yangzhou⁷ 10. Jiading katliamı⁸ hakkında konuşuruz, aslında bu bir tür araç; doğrusunu söylemek gerekirse: o zamanlar Çinlilerin direnişiydi, ülkenin yok edilmesi yüzünden, sadece örgüleri sürüklendiği için."*⁹ (Lu, 2015, s. 45)

Mançulara direnenlere ve direniş göstermeyi düşünenlere Mançu güçlerinin cinayetleri, Yangzhou Katliamının temelini oluşturmaktadır. Kıyafet tarzının ve saç stilinin Mançu

⁵ (Yolaç, 2016, s. 200)

⁶ Ülkenin eski ceza hukukuyla ilgili, belgeler klasiğindeki, değişim kitabı ve tarih kitabındaki ilgili ek açıklamalara göre, beş kategoriye ayrılan ceza sistemidir.

⁷ Çin'in Jiangsu eyaletinde bulunan bir şehirdir.

⁸ Jiading Katliamı, Qing Hanedanlığında Shunzhi'nın ikinci yılında (1645) Qing ordusunun Yangzhou ve Jiading'i geçmesinden sonra yerel halkın katledilmesini ifade eder.

⁹ Ülkenin eski Mançu geleneğinde erkekler saçlarının önünü tıraş eder, arkasını örlerlerdi.

gelenegine göre değiştirilmesine ilişkin dayatmalara karşı çıkan Jiading halkı, itirazlarından dolayı öldürülmüştür. Bu baskıcı tutum Xinghai Devrimine zemin hazırlamıştır (Yolaç, 2016, s. 200). Bu sebeple devrim hakkında konuşulduğunda sadece saç kesim şekli ve kılık kıyafet tarzı nedeniyle insanların hayatını kaybetmeleri akıllara gelmektedir. Bireyler kimliklerinden veya düşüncelerinden dolayı değil, görsel ve bedensel bir aidiyet sembolünü taşıyamamaları nedeniyle cezalandırılmışlardır.

“Asi insanlar öldürüldü, yaşlıların hepsi öldü, örgüler erkenden düzeltildi, Hong Yang¹⁰ tekrar ayaklandı. Babaannem her zaman bana derdi ki, her yerinde saç uzatanlar askerler tarafından öldürüldü, saçlarını örenler de Chang Mao tarafından öldürüldü!” (Lu, 2015, s. 45)

Halk, Mançu yönetiminin dayattığı geleneksel uygulamalara uyum sağlayanlar ve direnenler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Ancak gerek saçlarını uzatarak yönetimin taleplerine boyun eğenler, gerekse bu uygulamalara karşı direniş gösterenler, her durumda karşıt grupların askerî güçleri tarafından hedef alınarak öldürülmüştür. Bu durumda, direniş göstermek ya da otoritenin dayattığı normlara uyum sağlamak, bireylerin kaderi üzerinde belirleyici bir rol oynamamış; her iki tutum da benzer sonuçlara yol açmıştır.

“Kaç Çinlinin bu anlamsız saç sorunu yüzünden ne acılar çektiğini, zorluklara katlandığını, canını verdiğini bilmiyorum.” (Lu, 2015, s. 45)

Bu saç probleminin ne kadar anlamsız olduğu halk tarafından açıkça bilinse de yapılabilecek çok bir şey yoktur. İnsanlar sadece zorluklara katlanmış veya bu zorluklara direndiği için hayatından olmuştur.

Bay N çatının kirişlerine daldı, sanki bir şeyler düşünüyordu, şöyle söyledi:

“Saçın zorluklarında sıranın bana geldiğini kim bilebilirdi.”

İnsanlar genellikle bir şey düşündüğü ya da hatıralarına daldığında yukarı bakar. Bay N'nin çatı kirişlerine dalması o süreçte yaşadığı zorlukları hatırladığını göstermektedir.

“Yurtdışına yabancı öğrenci olarak gittim, örgümü kestim, bunda başka gizli hiçbir şey yok, sadece onun için çok rahatsız ediciydi. Beklenmedik bir şekilde birkaç öğrenci arkadaş benden çok nefret etti; denetmen de öfkeliydi, bursumu kestiğini söyleyip Çin'e geri gönderdi.” (Lu, 2015, s. 45-46)

Bay N, yabancı öğrenci olarak ülkeden ayrıldığında saç örgüsünü keserek, siyasi ve ideolojik duruşunu açık bir biçimde ortaya koymuştur. Bu eylem, Qing Hanedanlığının otoritesine karşı bir başkaldırının ve muhalif kimliğin simgesel ifadesi olarak değerlendirilmelidir. Saç örgüsünün kesilmesi, yalnızca bireysel bir tercih değil, aynı zamanda Qing yönetimine yönelik açık bir karşıtlık ve isyanın sembolik bir göstergesidir. Gittiği yerdeki denetmenin bursunu kesip ülkeye göndermesinden anlaşılıyor ki denetmen Qing yönetimine

¹⁰ Hong, Guangdong'un Hua ilçesinden Hong Xiuquan'i (1814-1864) temsil eder; Yang, Guanxi Guipingli Yang Xiuqing'i (yaklaşık 1820-1856) temsil eder. Her ikisi de Taiping Cennet Krallığı'nın liderleridir. Önderlik ettikleri ordu saçlarını örmeden uzattı, “uzun saçlı” olarak bilindiler.

bağlılığını koruyan bir kişidir. Öğrenciler genel olarak Qing yönetimine karşı olduğu için bazı öğrencilerin Bay N'nin bu halinden rahatsız olması onu şaşırtmıştır.

"Birkaç gün içinde, insanlar bu denetmenin kendi örgüsünü de kesince kaçtı. Örgüsü kesilip gidenlerin arasından birisi devrimci bir asker olan Zou Rong'du,¹¹ o da bu sebeple tekrar yabancı öğrenci olamadı, Şangay'a döndü, sonra da hapishanede öldü. Sen de çoktan unuttun mu?" (Lu, 2015, s. 46)

Qing yönetiminin zayıfladığı dönemde insanlar artık kendi isteğiyle örgüsünü kesmese de askerler tarafından örgüler kesiliyordu. Ülkenin geleceği için önemli işler yapan Zou Rong'un bile örgüsünün kesilip cezalandırılması, sonra da hapishanede ölmesi üzerine unutulması Bay N'yi üzmüştür. Soru yöneltmek unutulmasını belirtmesi aslında toplumun, çekilen eziyetleri ne kadar çabuk unuttuğunu vurgulamaktadır.

"Birkaç yıl geçti, evimin durumu eskisi gibi olmadı, ufak da olsa yapacak işin yoksa açlığa mahkûmdun, Çin'e dönmekten başka çare yoktu. Şangay'a varır varmaz bir tane sahte örgü aldım, o zamanlar piyasa değeri iki yuandi¹², eve götürdüm. Annem hiçbir şey söylemediği gibi bir de başka insanlarla görüştü, hepsi ilk önce örgüyü inceledi, sahte olduğunu anlayana kadar beklediler, hep bir ağızdan alayla güldüler, beni baş kesme niyetinde olmakla suçladılar; aile üyelerinden biri dava açmaya hazırlandı, ama sonradan devrimcilerin ayaklanması ve başarılı olmasından korktuğu için durdu." (Lu, 2015, s. 46)

Geçim sıkıntısı sebebiyle eve dönmek zorunda kalan Bay N, ülkede hala süregelen örgü geleneğine uyum sağlamak için sahte bir örgü almak zorunda kalmıştır. Aile üyelerinin bile bu durumu alayla karşılaması toplumun daha büyük tepkiler vereceğinin kanıtıdır. Gerçek örgüsü olmadığından onu isyancı olarak düşünmüşlerdir. Aile üyelerinden biri Bay N'yi cezalandırılması için şikâyet etmeye kalkışmıştır. Fakat çoktan zayıflayan Qing Hanedanlığının çökmesinden korkması ona bu hareketinde geri adım attırmıştır. Buradan da devrimci kişilerin toplumda çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır.

"Sahte olanın gerçek kadar basit görünmediğini düşündüm, bu yüzden sahte örgüyü çıkarıp attım, takım elbise giyerek caddede yürüdüm." (Lu, 2015, s. 46)

Aile içinde gösterilen tepkilere rağmen Bay N cesaret göstererek hem örgüsüz hem takım elbiseyle dışarı çıkmış, tarafını belli etmiştir.

"Yol boyunca hem alay etme hem çıkışma sesleri vardı, bazıları arkamdan gelerek söylenmeye devam etti; "Bu deli fişek!" "Sahtekar şeytan!". (Lu, 2015, s. 46)

Dışarıda aldığı tepkiler hiç hafif değildir. Öyle ki Bay N kılık kıyafetindeki gösterdiği cesareti sebebiyle delilik ve şeytanlıkla suçlanmıştır.

¹¹ Zou Rong ve diğerleri gözetim altında yabancı öğrencilerin saç örgüsünü kestiği bir olay, Zhang Taiyang'ın yazdığı Zou Rong biyografisine göre: Zou Rong Japonya'da yabancı öğrenciyken, "ordu öğrenci gözetmeni Yao Jia'nın kişisel işleri vardı, Rong kapıda sıraya girenlerin arasından beş kişi seçti, örgülerin kesimi için bekleyen onlarca kişi vardı. Ne de olsa gizlice Şangay'a döneceğim."

¹² Çin para birimi

“Ben bu yüzden takım elbise giymedim, uzun gömlekle değiştirdim, onların söylemleri daha da kötüleşti.” (Lu, 2015, s. 46)

Bay N, toplumdan gelen eleştiriler doğrultusunda dış görünüşünde bir değişikliğe gitmiş ve böylece toplumsal kabulü artırmayı hedeflemiştir. Ancak, her durumda eleştirilecek bir yön bulan kesimler bu değişimi de olumlu karşılamamış, aksine daha sert ve olumsuz tepkilerle yaklaşmışlardır. Bu durum, bireyin toplumun beklentilerine uyum sağlama çabalarının her zaman beklenen karşılığı görmeyebileceğini ve toplumsal yargıların çoğu zaman bireyin niyetinden bağımsız olarak şekillenebileceğini ortaya koymaktadır.

“Gün sona vardığında, elime bir baston çıkarıp aldım, çaresizce birkaç kez savurdum, onlar giderek söylenmeyi bıraktılar. Zar zor dövülmedikleri o önceki yere gittiler, yine söylendiler.” (Lu, 2015, s. 46)

Bay N, gün boyunca maruz kaldığı olumsuz tutum ve davranışlar nedeniyle derin bir çaresizlik duygusuna kapılmıştır. Sürekli eleştirilmekten ve toplumsal baskıya maruz kalmaktan yorulan Bay N, bu duruma daha fazla tahammül edemeyerek tepkisini fiziksel bir şiddetle ortaya koymuş; eline aldığı bir sopa ile kendisine yönelik eleştirileri susturmayı amaçlamıştır. Fakat gösterdiği bu şiddet içerikli tepkiyle bile insanları susturamamıştır.

“Bu olay beni çok kahrederdi, bugün bile hala zaman zaman hatırlarım. Yurtdışında okuduğum zamanlarda, sık sık gazetede yayınlanan, güney denizine ve Çin’e seyahat eden Dr. Bendo’yu¹³ görürdüm; bu doktor Çince ve Malayca’yı anlamazdı, ona “Dili anlamıyorsun, yolunu nasıl buluyorsun?” diye soruldu. Bastonu alıp dedi ki: “Bu onların söylediği idi, hepsi anladı! Bu yüzden kaç gün o kadar kızgındım ki, aslında bilmeden kendi kendime yaptığımı bir tek Tanrı bilir, ayrıca onların hepsi anladı.” (Lu, 2015, s. 46)

Halkın bile böyle ağır tepkiler gösterdiği tabi ki sadece Bay N değildir. Bir araştırmacı olan Dr. Bendo bile yaptığı seyahatler sırasında pek çok eleştiriye maruz kalmıştır. Söylediği sözlerden, yapılanların gerçek anlamının ve değerinin bir gün herkes tarafından anlaşılacağı görülmektedir.

“Son Qing imparatoru Pu Yi’nin ilk yıllarında, yerel bir ortaokulda denetmenlik¹⁴ yaptım, iş arkadaşlarım yakın olma korkusundan kaçınırdı, bürokratlar sıkı olmama korkusuyla korunurdu, ben tüm gün buz deposunun içinde otururdum ya da infaz alanının yanında dikilirdim, aslında sebebi bir örgü eksikliğinden başka bir şey değil!” (Lu, 2015, s. 46)

Örgüsü olmasa da kişinin iş bulabilmesi mümkündür. Fakat halkın alışageldiği birtakım düşüncelerin değişmesi zaman almaktadır. Örgüsünün olmaması sebebiyle Bay N, denetmenlik yaptığı okulda iş arkadaşları tarafından ötekileştirilmiş ve dışlanmıştır.

¹³ Doktor Bendo tam adı Bendo Jinliu’dur (1866-1952), Japon Ormancılık akademisyenidir ve “Ağaçlandırma” kitabının yazarıdır.

¹⁴ Qing Hanedanlığının son dönemindeki okullarda öğrencilerin yönetiminden sorumlu olan çalışandır, genellikle öğretmenlik görevinde de bulunur.

"Bir gün, birkaç öğrenci aniden odama gelip girdi, dediler ki; "Efendim, biz örgümüzü keseceğiz." "Olmaz!" dedim. "Örgü varken mi iyi yokken mi iyi?" "Örgü yokken iyi..." "Nasıl olmaz dersin?" "Suçsuzsunuz, hala kesmediniz, biraz bekleyin." Bir şey demediler, dudaklarını sarkıtıp odadan çıktılar; ancak sonunda kestiler. (Lu, 2015, s. 46-47)

Yukarıdaki paragrafta Bay N ve öğrencileri arasında geçen kısa bir konuşmaya yer verilmiştir. Öğrenciler Mançu geleneğini sürdürmek istemeyen kişilerdir. Örgüsü olmamasından dolayı örgü kesmek hakkındaki görüşlerini öğretmenleri Bay N ile paylaşmışlardır. Örgüsüzken deneyimledikleri sebebiyle Bay N öğrencilerini örgülerini kesmemesi için ikna etmeye çalışmış fakat başarılı olamamıştır. Öğrencilerine söylediklerinden anlaşılmaktadır ki örgüsüz olan kişiler suçlu gözüyle görülmektedir.

"Ah, inanılmaz, insanların dili tutuldu; ben hiç bilmiyormuş gibi yapıyorum, kafası kazınmış olanlar ve pek çok örgülü birlikte konferans odasına girdiler." (Lu, 2015, s. 47)

Toplum, "örgülü" ve "örgüsüz" bireyler şeklinde belirgin biçimde kutuplaşmış olsa da, fikirsel çatışmalarına rağmen her iki grubun aynı konferans salonunda barışçıl bir şekilde bir araya gelmesi, kamuoyunda büyük bir şaşkınlık yaratmıştır. Zira gündelik yaşamda karşıt görüşten biriyle yolda karşılaşmak dahi olumsuz bakışlara neden olurken, böylesine zıt kutupların aynı fiziksel mekânda yan yana bulunabilmesi olağanüstü ve istisnai bir durum olarak değerlendirilmiştir. Bu olay, toplumsal ayrışmanın ne denli derinleştiğini gözler önüne serdiği kadar, aynı zamanda diyalog ve bir arada var olma ihtimalinin hâlâ tamamen yitirilmediğini de ima etmektedir.

"Ancak bu örgü kesme hastalığı yayıldı; üçüncü gün, Shifan okulunun öğrencileri de birden altı tane örgü kestiler, akşam altı öğrenci okuldan atıldı. Bu altı kişi, okulda kalamazdı, eve dönemezdi, ilk ulusal günden itibaren bir aydan daha fazla dayandılar, suçlu damgasından ancak kurtuldular." (Lu, 2015, s. 47)

Direniş katılanların örgüsünü keserek gösterdiği tepkileri bir hastalığa benzetilmektedir. Yani Mançu geleneğine bağlılık göstermemek kötü görülmektedir. Hastalığın yayılmasıyla kastedilen direnişçilerin artmasıdır. Örgüsünü kesen öğrenciler okuldan atılmakla cezalandırılmıştır. Çin'de öğrenci yurtları genellikle okul kampüsü içerisinde. Bu yüzden okuldan atılan öğrenciler yurttan kalamamaktadırlar. Fakat ulusal günden sonra cezalara ve eleştirilere katlanmaya devam eden öğrenciler suçlu olmaktan kurtulmuşlardır.

Bir tarafta örgüsü olmadığı halde çalışmasında bir engel olmayan insanlar varken diğer tarafta örgüsünü kestiği için suçlu damgası yiyen kişiler vardır. Bu farklı tavırlardan toplumun hala birlik olamadığı anlaşılmaktadır.

"Ben mi? Aynı, saltanatın ilk yılı kışın Pekin'e vardım, birkaç kez insanlar beni eleştirdi, sonradan beni eleştiren kişinin de polis tarafından örgüsü kesildi, başkaları tarafından tekrar hakarete uğramadım; ama ben ülkeye gitmedim." (Lu, 2015, s. 47)

Bay N bu paragrafta kendi durumunda bir değişiklik olmadığını söylemektedir. Çin'in günümüzdeki başkenti Pekin'de tepki görmüştür. Fakat oradaki yönetim de yenilikçi görüştedir

ki eleştiren kişinin örgüsü kesilmiştir. Bu olay insanları korkutmuştur. Örgüsünün kesilmesinden korkan veya çekinen kişiler örgüsü olmayan kişileri eleştirmeyi bırakmışlardır.

Bay N çok gururlu görünüyordu, aniden yüzü düştü:

“Şimdi siz idealistler, hem orada kadınların saçlarını kestğini söylediniz, hem de hiçbir kazancı olmayan ve acı çeken birçok insan ortaya çıkardınız!” (Lu, 2015, s. 47)

Eleştirilerin durulmasından mutluluk duyan Bay N’nin, saç sorunundan ötürü iş bulamayan, kazancı olmayan, eziyetlerden ötürü acı çeken insanları hatırlayınca yüzünün düşmesi, mutsuzluğunu anlatmaktadır. Bay N’nin “siz idealistler” diyerek hitap ettiği kesim, büyük ihtimalle *Yeni Kültür Hareketi* ya da 4 Mayıs sonrası değişim yanlısı aydınlar ve reformist entelektüellerdir. Bu söylemde belirgin bir ironi ve öfke vardır. “Hiçbir kazancı olmayan ve acı çeken birçok insan ortaya çıkardınız” ifadesiyle Bay N, toplumsal dönüşüm projelerinin çoğu zaman halkın çıkarından çok uzak olduğunu, fakat acıyı sıradan bireylerin çektiğini belirtir.

“Şimdilerde saçını kestirmeyen kadın, bu yüzden okula gidemiyor ya da okuldan mı atılıyor?” (Lu, 2015, s. 47)

Bay N, eski dönemle yaşadığı dönemi kıyaslarken aynı zamanda kadın ve erkek ayrımına da değinmektedir. Çinlilerin eski geleneğinde kadın içeride erkek dışarıda kavramı vardır. Erkekler çalışmak için dışarı çıkarken, kadınlar evde ev işleriyle ilgilendiği için içeride kalmaktadır. Bu sebeple saç kesme geleneği daha çok erkeklerde görülürken, sonraki dönemlerde kadınların da dışarı çıkmaya başlamasıyla Bay N okulda kadınların saçlarıyla ilgili durumu sormaktadır. Aslında burada yönelttiği soru gerçek bir soru değildir. Qing Hanedanlığı döneminde öğrencilerin örgülerini kestikleri için okuldan atılmalarının ardındaki mantığı sorgulamakta; bu tür bir uygulamanın ne derece rasyonel, adil ya da eğitimle bağdaşır olduğunu dolaylı yoldan tartışmaya açmaktadır. Bu bağlamda soru, yalnızca tarihsel bir uygulamaya değil, aynı zamanda otoritenin bireysel özgürlükler üzerindeki müdahalesine yönelik bir eleştiri niteliği taşımaktadır.

“Reform nerede, silah orada : çalışma nerede, üretim orada.” (Lu, 2015, s. 47)

Yenilik adı altında yapılan hareketlerin savaşılar neden olduğu, insanların birbirleriyle düşünsel düzeyde yaşadıkları bu ayrışmaların, çoğu zaman sadece entelektüel tartışmalarla sınırlı kalmadığı; giderek toplumsal tepkilere, hatta şiddet içeren eylemlere dönüştüğü söylenmek istenmiş olabilir. Çalışmanın sonucunda üretim olmasıyla kastedilmek istenen ise savunulan fikirde istikrarlı olunursa en sonunda bir sonuca ulaşılabileceğidir.

“Yine de kalıp, eş olmak için başkasıyla evlenip gitti: her şeyi unutup mutlu oldu, eğer Yi eşitlik ve özgürlüğü hatırlasaydı, ömür boyu acı çekecekti!” (Lu, 2015, s. 47)

Evlilik bir istek olmaktan çıkmış, birine eş olmak amacıyla yapılmış. Evlilik belki de bir kaçış olarak görülmektedir. Evlendikten sonra yaşadığı yerden ayrılmış olması her şeyi unutmasında büyük bir önem taşımaktadır. Unutması sayesinde ancak mutluluğu yakalayabildiği anlamı çıkarılabilir. Eğer unutmasa, insanların çektiği eziyetleri, aşağılanmaları ve zorunda bırakıldıkları uygulamaları hatırlayacak ve aynı acıları hissetmeye devam edecektir.

"Alzhbashiev'in¹⁵ sözlerinden alıntılanarak size sorayım: bu insanların torunlarına altın çağın doğuşunun sözünü verdiniz ama bu insanların kendisine ne verdiniz?" (Lu, 2015, s. 47)

İnsanlara gelecek nesilleri için vaatler verildiğini, bu şekilde ikna edildikleri görülmektedir. Altın çağ diye adlandırma yaptıkları gelecek, insanlarda her şeyin yolunda ve güzel olacağı, mükemmel bir dönem hissi uyandırmaktadır. Bu yüzden geleceğe umutla bakan birçok insan verilen sözlere inanmayı seçmiştir, yaptırımlara ya da yenilikçi hareketlere uyum sağlamışlardır. Fakat bu insanlar için hiçbir şey yapılmamıştır. Gelecek nesiller bahane edilerek, insanların duyguları sömürülerek ulaşılmak istenen yer için, bunca insan kullanılmıştır.

"Ah, yaratılış kılıcı Çin'in belkemiğine gelmezse, Çin sonsuza dek bu Çin olacak, saç asla kendisi değiştirmeyecek!" (Lu, 2015, s. 47)

Burada dile getirilen düşünce, Çinlilerin kökleşmiş geleneksel yapılar ve itaatkâr toplumsal tutumlar içinde sıkışıp kaldığına yönelik bir eleştiridir. Anlatıcı, bu durumdan kendi iradeleriyle çıkmalarının mümkün olmadığına inanmakta; köklü bir zihinsel dönüşümün ancak dışsal, yaptırım gücü yüksek ve hatta ilahi nitelikte bir otoritenin müdahalesiyle gerçekleşebileceğini savunmaktadır. Bu bağlamda, halkın mevcut düşünsel yapısının değişime dirençli olduğu ve ancak güçlü, yönlendirici bir otorite olmaksızın bu boyun eğme kültüründen kurtulamayacakları yönünde bir umutsuzluk ve hayal kırıklığı dile getirilmektedir.

"Ağzınızda zararsız diş olmamasına rağmen, dilencileri etkileyip öldürmek için, anlığınıza iki kelime 'zehirli yılan' yazmakta neden ısrar ediyorsunuz?" (Lu, 2015, s. 47)

Ağızda bulunan zararlı dişlerle anlatılmak istenen; sözler, davranışlar ya da zorunda bırakılan uygulamalar olabilir ki dişlerin zararlı olarak görülmesinden anlaşılır ki bu davranışlar insanları kötü etkilemektedir. "Zehirli yılan" ibaresi, bu anlamda hem sembolik bir suçlama hem de toplumsal eleştiriye temsil etmektedir. Bu cümle, güçlü bir retorik soru yapısıyla oluşturulmuş olup, açık bir eleştiri ve sarsıcı bir sorgulama içermektedir.

N konuştuğu tuhaflaştı, fakat duymak istemeyişimin ifadesini görünce hemen sustu, ayağa kalkıp şapkasını aldı. (Lu, 2015, s. 47)

Bay N'nin sözlerinden rahatsız olduğu için duymak istememektedir çünkü Bay N eskiden deneyimlediği, bizzat gördüğü kötü muamele ve insanların boşu boşuna eziyet görmesini eleştirmektedir. Bay N konuşmanın başında güzel şeylerden bahsetmesine rağmen sonradan hem sözleri çirkinleşmeye başlamış hem de konudan bağımsız farklı konuları tartışmaya başlamıştır. Bu da karşı tarafı rahatsız etmiştir. İfadesinden rahatsız olduğunu anlayınca ayaklanıp odadan ayrılmaya hazırlanmıştır.

Dedim ki, "Gidiyor musun?" (Lu, 2015, s. 47)

¹⁵ Rus bir romancıdır. Burada alıntılanan sözler için, "İşçi Swielhof" adlı kısa romanının dokuzuncu bölümüne bakınız.

Konuşulan konulardan rahatsız olmasına rağmen kibarlığını bırakmayıp Bay N'yi uğurluyor.

Cevap verdi, “Evet, yağmur yağacak.” (Lu, 2015, s. 48)

Yağmurun yağacağını bir kesinliği yoktur. Gerçekten yağmur yağmayacak olabilir, gitmek için sadece bahane olarak kullanmak istemiş de olabilir. Çünkü sohbet esnasında sözlerin bir anda kesilip bitmesi için genellikle bir olay olur veya bir şeyin farkına varılır.

Sessizce onu kapıya kadar geçirdim. (Lu, 2015, s. 48)

Bay N'nin amacını fark ettiği için ya da gerçekten yağmur yağabileceği için sessiz kalmıştır. Konuşulan konulardan duyduğu rahatsızlık onun sessiz kalması, kalıp sohbet etmeye devam etmeleri hususunda ısrarcı olmaması için yeterlidir.

Şapkasını takıp dedi ki:

“Görüşmek üzere! Verdiğim rahatsızlığı başıyla lütfen, neyse ki yarın Ulusal Gün değil, unutulabilir.” (Lu, 2015, s. 48)

Bay N'nin ve öykünün son sözü biraz mutlu biraz hüznüdür. O acılı, insanların zor zamanlar geçirdiği günler artık geride kaldığından ötürü buruk bir mutluluk duyulmaktadır. Ancak insanların öyle bir dönemi yaşamış olması ve bunun unutulması, yaşadıkları zamanın değerinin bilinmemesi üzücüdür. Bay N belki de karşısındakinin ilgisiz tavrını iğnelemek amacıyla böyle bir cümleyle veda etmiştir. Söz konusu konularda hemfikir olmadıklarının farkında olması, onu konuşma boyunca duygusal olarak yükseltmiş, bu yüzden de iğnelemeden ya da duyduğu hüznü yansıtmadan ayrılmak istememiştir. Bay N'nin şapkasını takması, yalnızca fiziksel bir hazırlık eylemi değildir; aynı zamanda sahneden çekilmenin, konuşmayı sonlandırmanın ve zihinsel yüzleşmeden kaçmanın da bir simgesidir. Bu hareketle karakter, sembolik olarak hafızanın kapısını kapatır ve unutma tercihiyle birlikte mekânı terk eder.

KAYNAKÇA

- Asia for Educators. (t.y.). *Lu Xun (1881–1936)*. Columbia University. Erişim tarihi: 17 Haziran 2025, https://afe.easia.columbia.edu/special/china_1900_luxun.htm
- Bekcan, U. (2017). Gönülsüz muhabbetten dostluğa: 1949 Çin devrimiyle birlikte Sovyetler Birliği-Çin Komünist Partisi/Çin Halk Cumhuriyeti ilişkilerinin değişen yüzü. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(26), 371–387.
- Cheng, C.-m. (1977). The impact of Japanese literary trends on modern Chinese writers. In M. Goldman (Ed.), *Modern Chinese literature in the May Fourth era* (pp. 71–95). Harvard University Press.
- Chou, E. S. (2007). “A Story about Hair”: A curious mirror of Lu Xun's pre-Republican years. *The Journal of Asian Studies*, 66(2), 421–459. <https://www.jstor.org/stable/20203164>
- Dan, Y. (2016). *Çin Edebiyatı: Şarkılar Kitabı'ndan Günümüze Köklü Gelenek*. İstanbul: Analiz Basım Yayın.
- Forster, E. (2014). *The invention of the New Culture Movement in 1919* (Doktora tezi, University College London). Oxford University Research Archive. https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid%3A81342b7c-7015-4968-8c42-a6aff6e4eab8/files/m3a29382df5de68bba3d01cd08b9131e9?utm_source=chatgpt.com

- Hu, H. [胡慧]. (2020, 24 Kasım). 反思白话文运动 [Reflections on the Baihua Movement]. 华东师范大学图书馆. <https://lib.ecnu.edu.cn/msk/6e/26/c39260a486950/page.psp>
- Kalkır, N. (2021). Modern Çin edebiyatı öncülerinden Lu Xun'un "İlaç" adlı eserinin yorumlanması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(67), 1–11. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.738025>
- Keay, J. (2011). *Çin tarihi* (Çev. N. Kars Tayanç & D. Tayanç). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Kement, F. (t.y.). 札记：周作人和茨威格的人道主义 [Notes: The humanism of Zhou Zuoren and Stefan Zweig]. <https://www.academia.edu/38117095>
- Kuo, M. (1967). *Commemorating Lu Hsun's Rebellious Spirit*. In *Commemorating Lu Hsun, Our Forerunner in the Cultural Revolution* (ss. 37–38). Peking: Foreign Languages Press.
- Leung, V. Y.-Y. (2019). *Coming of age in Hong Kong: A study of a Colonial Literary Field in the 1950s* (Doktora tezi, Johannes Gutenberg University of Mainz).
- Liu, Z. (2016). *Çin Edebiyatı 2*. Antalya: Likya Yayınları.
- Mair, V. H. (1991). *The Columbia History of Chinese Literature* (s. 743). New York: Columbia University Press.
- Mair, V. H. (2017, May 19). Hu Shih's "Eight don'ts". *Language Log*. <https://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=30801>
- Masayuki, N. (2007). March 1 and May 4, 1919 in Korea, China and Japan: Toward an international history of East Asian independence movements. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus*(5). <https://apjif.org/Nishi-Masayuki/2560>
- Moran, B. (1999). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pan, G. J., & Wang, R. H. (Eds.). (2019). *Wu si zai Dong Nanya [五四在东南亚 / Five Four Movement in Southeast Asia]*. Global Publishing.
- Sayar, Y. (2022). "Bir Delinin Günlüğü": Çin tarihinde Lu Xun'u aramak. *Mecmua*, (14), 123–133. <https://doi.org/10.32579/mecmua.1161230>
- Ünal Chiang, G. (2016). *Çin Modern Edebiyatı Deneme Eserleri Seçkisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Ünal Chiang, G. (2017). 4 Mayıs Hareketi ve Çin Edebiyatında Modernleşme: Modern Çin. *folklor/edebiyat*, 41–45.
- Wang, B. (2013). 白话文运动及其在中国现代文学中的地位 [The Baihuawen Movement and its Position in Modern Chinese Literature]. 新都书盟. <http://book.newdu.com/m/view.php?aid=28621&pageno=4>
- Xianyi, Y., & Yang, G. (1980). *Lu Xun selected works*. Pekin: Foreign Languages Press.
- Yılmaz, P. A. (2021). Lu Xun'un Delinin Güncesi adlı eserinde eleştiri unsuru olarak yamyamlık motifi. In M. DüNDAR & G. Kirilen (Eds.), *APAM Çin Çalışmaları – I* (ss. 219–227). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yolaç, S. (2016). *Herkes için Çin tarihi: Siyaset, Kültür ve Medeniyet*. Ankara: Olasılık Yayınları.
- Zarrow, P. (2012). *After Empire: The Conceptual Transformation of the Chinese State, 1885–1924*. Stanford: Stanford University Press.
- Zhou, C. Z. (2019). Siwu Yundong Xin Wenhua Daolun [四五运动新文化导论]. In Pan, G. J., & Wang, R. H. (Eds.), *Wu si zai Dong Nanya* (s. 8). Global Publishing.

EXPANDED SUMMARY

In contemporary Chinese literature, the subjects that writers have addressed while writing their works have also been the problems that society struggles with. In the work titled “The Story of Hair”, which is the main subject of this study, modern writer Lu Xun addressed the hair problem that Chinese society faced during and after the first “National Day” period with Mr. N’s monologue. In the story, the writer expressed his anger towards the rulers and revolutionaries who prioritized form through Mr. N’s words. With this work, Lu Xun reveals the mental and cultural transformation pains experienced by Chinese society during the modernization process through a symbolic narrative. This study analyzes the short story titled “The Story of Hair” in historical, cultural and literary contexts. The work reflects the identity problems, mental confusion and anger of the individual who is stuck between modernization and traditional values during China’s modernization process with an ironic and symbolic narrative. Considering the connection between literature and history, evaluating a literary work within the social and mental structure of the period is important both in understanding the author’s intention and in making inferences about the period. In the first part of the study, the social and political transformation experienced in China in the early 20th century, especially within the framework of the May 4th Movement, is summarized; then, Lu Xun’s life, intellectual orientation and literary approach are evaluated. Rising on this historical and intellectual ground, “The Story of Hair” reflects not only a physical change with its narrative constructed around the hair motif, but also the contradictory relationship of the individual with the intellectual and social transformation. The character at the center of the story, Mr. N, is an introverted and contradictory person caught between the expectations of society and his individual indecisions. In the work, Mr. N’s indecision about whether to cut his hair is constructed as a symbol of the individual’s conflict with society, ideology and his own identity. Through the speech of the protagonist Mr. N, the formalist implementation of modernization is criticized, while the mental dullness and social insensitivity of the people are ironically questioned. An everyday detail such as a haircut symbolizes the superficial approach of Chinese society towards modernization and its identity crisis. Lu Xun harshly criticizes both the traditional structure and the lack of content in modernization attempts through rulers and revolutionaries who focus on form. The author suggests that reforms and revolutions will remain superficial unless they create a mental transformation, and that no real change can occur without the individual becoming a subject. He reveals that the story “The Story of Hair” is not only an individual narrative, but also a text that reflects the socio-cultural dynamics of the period. Lu Xun’s narrative, woven with symbols, makes visible the mental and social dilemmas that China faced during the modernization process. The study aims to shed light on the mental, social and cultural dilemmas that China faced during the modernization process through Lu Xun’s work; It also provides a framework for understanding the individual’s positioning and reactions within historical conditions.

